
1437
VULTUS IN HOSTEM
LIBER COLL OMN ANIM
FIDEL DEFVNCT IN OXON

FORNMANNA SÖGUR,

EPTIR GÖMLUM HANDRITUM

ÚTGEFNAR

AÐ TILHLUTUN HINS

NORRÆNA FORNFRÆÐA FÉLAGS.

Urðar orði
kveðr engi maðr.

Fjölsvinnsmál.

ELLEFTA BINDI.

Jómsvíkíngasaga ok Knytlíngasaga
með tilheyrandi þáttum.

Kaupmannahöfn, 1828,
Prentaðar hjá *Harðvig Friðrek Popp.*

JÓMSVÍKÍNGASAGA

OK

KNYTLÍNGA

MEÐ TILHEYRANDI ÞÁTTUM.

EPTIR GÖMLUM HANDRITUM

ÚTGEFNAR

AÐ TILHLUTUN HINS

NORRÆNA FORNFRÆÐAFÈLAGS.

Kaupmannahöfn, 1828,

Prentaðar hjá *Harðvig Friðrek Popp.*

Formáli.

At þessi partr af Fornmannasögunum gengr fyrr út á prent að tilhlutun þess norræna Fornfræðafèlags, enn það í byrjun atgjörða sinna hafði fyrirætlað, berr það helzt til, að margir lærðir og málsmetandi menn höfðu tilmælzt, að Danmerkr sögur yrði sem fyrst útgefnar og skotið því efni undir fèlagsmanna álit á almennum fundi, hvar það ráð var tekið með atkvæðafjölda, að útgefa skyldi sögur þær, er Danmörku viðkoma að þessu sinni. En svo að sú röð og niðurskipun, sem upphafliga var viðtekin, ekki raskist, þá verðr þetta hið 11ta bindi í röðinni, þareð Noregs konúnga sögur munu fullkomliga fylla 10 fyrstu bindin.

Nú skal hèr nokkuð ítarligar greina frá því, hvörnin útgáfa þessa söguflokks er af hendi leyst, og hvör handrit hafa partil hagnýtt verið:

1. *Jómsvíkingasaga* er prentuð eptir gamalli kálfskinnsbók í Arna Magnússonar handritasafni, Nr. 291 í 4blf., sem kölluð er *A*; hún er að líkindum einhver sú elzta íslenzk skinnbók, sem til er; lýsir því bæði útlit hennar og stafsetníng, og þykir líkligt, að hún sè eigi seinna skrifuð enn við lok 13du eða í byrjun 14du aldar. Fremsta blaðsíðan í henni er máð og að öllu ólæsilig, og er því byrjun fyrsta kapítulans, þángað að, sem til er vísað á 2ri blaðsíðu, tekin úr *R.*, en niðurlag sögunnar allt upp frá orðunum: *ef eg kæmak í Noreg* á bls. 153, er tekið úr *F*, því seinasta blaðsíðan í *A* varð ekki lesin, og þaraðauki vantar aptan við skinnbókina líkliga eitt blað. Hvört 50, 51 og 52 kapítulinn hefir nokkurn tíma staðið í *A* er að sönnu óvíst, því ekkert handritanna, nema *F*, hefir þessa kapítula, en þareð innihald þeirra

er náskyldt sjálfri sögunni, þótti ekki mega skilja þa frá henni. Rèttritun skinnbókarinnar er í mörgu tilliti mjög merkilig, svo sem t. d. *e* er víðarsthvar brúkað í niðurlagi orðanna, bæði þar, sem höfuðhljóðstafrinn í sjálfu orðinu er í eða ý, t. d. *kristne, inne, fýse,* og líka þegar eigi hefir orðið breyting hljóðstafs á undan í orðinu, t. d. *skálenne, fjórðe*; eptir sömu reglu er *o* brúkað fyrir *u* á eptir *u* eða *ú*, t. d. *skulo, furðo, búom,* og eins þar sem eigi er hljóðstafsbreyting á undan, t. d. *þesso, sinom* (en *föður, mönnum*); enn fremr er *œ* brúkað fyrir *æ*, þegar hljóðið leiðist af *ó*, t. d. *kœmi* af *kom, brœðra* af *bróðir.* Fyrir utan þetta og fleira fábreytiligt, sem haldið hefir verið af rèttritun skinnbókarinnar, má geta þess, að *hon* stendr allstaðar fyrir *hún*, *bözt* og *enn bözti* víða fyrir *bezt* og *enn bezti, lýga, sjýkr* fyrir *ljúga, sjúkr, rekr* fyrir *rekkr, okr* fyrir *okkr, hæra* fyrir *hærra, örvæna* fyrir *örvænna, égi, méra,* fyrir *eigi, meira,* o. þessh., *skipverjym, nauðsynjym, viljym* fyrir *skipverjum,* o. s. fr., *hynir* fyrir *hinir, mykill* og *mykit* fyrir *mikill* og *mikit*; *v* stendr víða í orðum á milli tveggja hljóðstafa fyrir *f*, t. d. *hava, kcavit*; *c* er brúkað optarst, nema í byrjun orða, fyrir *k*, *v* allstaðar fyrir *ú* og *u*, *œ* sumstaðar fyrir *e*, t. d. *Vesœti, œign, œiga*, *ei* allstaðar fyrir *è*, t. d. *leit, reið* fyrir *lèt, rèð*. *ng* er jafnan skrifað með bókstafsmynd, sem er nærri því eins og *n*, nema aptari leggrinn gengr niðr úr línunni með bug á endanum innávið, rúnin *Maðr* fyrir orðið *maðr*, og sèreginligt band fyrir orðin *heldr* og *eða*. En til þess, að lesendr geti betr gjört sèr hugmynd um útlit bókarinnar og stafasetníng, fylgir bindi þessu kopargrafin líking af einni blaðsíðu hennar, er inniheldr endir 4ða og mestan part 5ta kapítula; þessi blaðsíða er einna skírust í bókinni, því víða annarstaðar, einkum í byrjuninni og í 7da og

8da kapít., líka undir endann, má hana kalla ólæsiliga, og krafði því lestr hennar allvíða mikla yfirlegu og ítrekaða aðgá, en aungva afskrift var að fá, og ólíkligt er, að nokkur sè eða hafi að nýúngu tilverið.

Við *A* eru samanbornir þrír aðrir handritaflokkar, sem optarst eru mjög frábrugðnir hver öðrum að orðatiltæki, þó frá sömu atburðum sè sagt; var því eigi hæft að taka orðamun þeirra, eða greina allstaðar frá, hvar þau væru fjölorðari eða fáorðari enn *A*, nema þar, sem aðalritsins orðatilfæki var efasamt eða óljóst. 1, Prófessor *Rask's* eginhandar afskrift af skinnbókinni Nr. 7 í handritasafninu á bókahirzlu konúngs í Stokkhólmi, og er hún kölluð *R*; hún er í fyrri þætti sögunnar að mestu leiti samhljóða *A*, nema hvað nokkuð er undanfellt í frásögninni, þó er það meira í öðrum þættinum; eptir henni er Jómsvíkíngasaga (annar þáttrinn) prentuð, að tilhlutun fornritanefndarinnar, í Kaupmh. 1824. — 2, Jómsvíkíngasaga á tveim stöðum í Olafssögu Tryggvasonar í Flateyarbók, kölluð *F*; hèr til heyrir frásagan í Olafssögu Tryggvasonar, sem prentuð er í Skálholti 1689, einnin pappírshandritin Nr. 14, 15 og 57 í arkarformi, og Nr. 288 og 292 í 4rablf. í Árna Magnússonar handritasafni; þessi handritaflokkr líkist mest *A*, og er henni allvíða samhljóða, þegar aptr eptir sögunni dregr. — 3, Skinnbókin Nr. 510 í 4blf. í handritasafni Árna Magnússonar kölluð *B*, mun vera skrifuð á 15du öld; hún byrjar á öðrum þætti sögunnar og er hinnum miklu fjölorðari, þykir og, sem hún hafi öll nýrri frásagnarmáta, líka hefir hún fleiri vísur, enn nokkur hinna. þessari skinnbók eru að miklu leiti samhljóða pappírshandritin Nr. 18 í arkarformi, Nr. 289, 290, 293 í 4blf., öll í handritasafni A. Magnússonar. *Hamarskjölds* útgáfa af sögunni í Stokkhólmi 1815, mun helzt heyra til þessa handritaflokka.

2. *Jómsvíkingadrápa Bjarna biskups* er prentuð eptir skinnbókinni, sem Snorra Edda er á, í hinni stóru koúngl. bókahirslu, og er þessi bók kölluð *A*. Drápan er aptan við í bókinni; hún tekr þar við, er Eddu lýkr, og endar neðst á blaðsíðu, en efst á blaðinu hinumegin byrjar annað kvæði, og má af því sjá, að drápan hefir þar aldrei verið lengri rituð, þó auðsjáanliga vanti aptan við hana. Óáreiðanlig afskrift af drápunni, kölluð *B*, sem Brynjólfr biskup Sveinsson hefir átt, en Sira Jón Erlendsson ritað eptir téðri Eddubók, er til í Árna Magnússonar handritasafni, sem Nr. 65 í arkarformi. Við *A* eru samanbornar vísur úr drápunni, er standa í Olafssögu Tryggvasonar, eptir skinnbókinni Nr. 61 í arkarformi, og er þessi orðamunr kallaðr *O*. Þar, sem segir frá Jómsvíkíngabardaga í greindri sögu, finnst 9da, 10da, 11ta, 16da, 17da, 19da, 25ta, 28ta, 29da, 31ta, 32, 33 og 37da vísan og þaraðauki 3 vísur og 2 hálfar umfram, sem meðal annara vanta í *A*, og er þeim því bætt aptan við drápuna.

3. *Knýtlingasaga*. Hennar fyrsti partr, frá 1ta kapít. til byrjunar þess 28da, er prentaðr eptir pappírshandriti Nr. 20,*d*. í 4blaðaformi, sem er að öllu samhljóða með þeirri prentuðu Kaupmannahafnar útgáfu í arkarformi; þau orð, sem standa innan þessara merkja (), eru svo í sjálfu handritinu; handrit þetta nefnist *A*. Frá byrjun þess 28da til niðurlags þess 88da kap. blaðs. 327, er prentað eptir skinnbókinni Nr. 180,*b*. í arkarformi, sem kölluð er *B*, þareð hún hefir verið eign Brynjólfs biskups Sveinssonar. Þaðan frá, er *B*. þrýtr, og allt til niðrlags sögunnar, er sú prentaða Kaupmannahafnar útgáfa, sem hér kallast *K*, lögð til grundvallar, og jafnsíðis henni

eginhandarit Árna Magnússonar Nr. 18 í arkarformi, sem merkt er *M*, og sem að mestu leiti er samhljóða *K*.

Við þessar bækr, sem til grundvallar eru lagðar, hafa þau pappírshandarrit og skinnbókabrot, sem hèr voru faung á, og nú skal frá segja, verið samanborin og hagnýtt: pappírsbókin Nr. 19 í arkarformi, sem byrjar á 22 kap., og nær söguna út; þessi bók kallast *C*; pappírsbókin Nr. 18 í arkarformi, kölluð *K*, sem áðr er getið; í hana vantar mikinn kafla frá blaðsíðu 181 til blaðs. 318. Skinnbókabrotin í Nr. 20, *a. b. c.* í arkarformi eru einkum nákvæmliga samanborin, og þeirra orðamunar getið. Fyrsta brotið byrjar neðst á blaðsíðu 210, í 22 kap., og nær til blaðs. 222, í 27 kap., og kallast brot þetta *E*. Annars brots fyrri partr byrjar efst á blaðs. 215 í 22 kap., og endar ofarliga á blaðs. 226 í enum 29da kap.; síðari partr þess byrjar blaðs. 282 í 64 kap., og endar á blaðs. 303 í enum 75 kap.; brot þetta kallast *F*. Bæði þau greindu brot *E* og *F* eru með sömu hendi, og eru að útliti og rèttritun hvorutveggju mjög gamallig, traupðliga nýrri enn byrjun 14du aldar. Þriðja brots fyrsti partr byrjar á blaðs. 255. með upphafi 47da kap., og nær til blaðs. 260 í enum 48 kap.; annar partr þessa brots byrjar á blaðs. 277 í enum 58 kap., og endar efst á blaðs. 282 í enum 64 kap.; þriði og síðarsti partr brotsins byrjar á blaðs. 313 í 79da kapít., en endar á blaðsíðu 318 í þeim 82 kapítula; allir partar brots þessa eru kallaðir *G*. Þetta brot er skrifað í tveim dálkum og er mjög gamalt sem hin. Fjórða brots fyrra blað byrjar á blaðs. 277 í þeim 58 kap., en endar í 64 kap. á blaðs. 282; síðara blaðið byrjar í þeim 77 kap. neðarliga á blaðs. 308, og endar í 79 kap. á blaðsíðu 313. Þetta brot, líkliga skrifað á 14du öld,

nefnist *H*. Öll þau handrit og sögubrot, sem nú er getið við sögu þessa, finnast í fornfræðasafni Árna Magnússonar.

Þaraðauki er Knytlíngasaga samanborin við 2 handrit í arkarformi, sem finnast í enni konúngligu bókahirzlu í Stokkhólmi, nl. Nr. 55, sem kallast *S.* og Nr. 41, sem nefnist *V*; bæði þessi handrit byrja á þeim 22 kap.; en aptan við Nr. 41 finnst einn þáttr með þessari yfirskrift: *önnr saga um Danakonúnga*, sem inniheldr byrjun Knytlíngasögu, og nær frá upphafi þess 1ta kap. til niðrlags þess 31 kapítula; þessi þáttr, sem einnin er samanborinn og orðamunr þaraf tekinn, er merktr *V*. Framanvið þetta handrit stendr ritað á titilblaðinu þetta: *þessi bók hefir inni at halda Knytlíngasögu, sem skrifuð var eptir mjög gamallri membrana, ok hefir þat margt, sem aðrar sögur eigi hafa; skrifuð i Kaupmannahöfn Ao.* 1687. *ex Mss. papyr. e biblioth. Wormii.*

4. *Hið fyrsta Sögubrot* er prentað eptir 2 samanhángandi skinnbókarblöðum Nr. 1eß í 4blf. í handritasafni Árna Magnússonar; ætla menn þau muni skrifuð vera á 14du öld. Þetta brot er áðr prentað í *Langebeks Scriptores Rerum Danicarum Tom.* 2. bls. 25-37.

5. *Hið annað sögubrot* er tekið úr skinnbókinni Nr. 415 í 4blf. í handritasafni Árna Magnússonar; þessi skinnbók er kölluð *A*. Það stendr þar aptarst í bókinni, sem að öðru leiti inniheldr nokkrar annála uppteiknanir, ásamt Dana og Noregs konúngaröð, er hvortveggja endar við árið 1319, þykir þar af ráða mega, að skinnbókin, sem að öðru leiti er mjög gömul útlits, sè um þetta tímabil eða litlu fyrr skrifuð. Við þetta brot er Flateyjarbók (*F*) samanborin, stendr það á 6 og 7da dálki hennar. Það hefir áðr prent-

að verið í *Langebeks Scriptores Rerum Danicarum Tom.* 2. bls. 146-153.

6. *Hákonarþáttr Hárekssonar* er prentaðr eptir því fremsta pappírshandarriti er stendr í Nr. 347 í 4 blf., og er það kallað *S,a;* í sama Nr. eru þaraðauki 4 önnur laslig handarrit af þættinum, sem kölluð eru eptir röðinni *S,b. S,c. S,d.* og *S,e;* þau eru öll samanborin við *S,a,* og þaraðauki pappírsafskrift í Nr. 554, *h* í 4blf. Hèr til heyra enn fremr tvö brotkorn af þættinum á skinni í Nr. 567 og í Nr. 589 e í 4blf., líka pappírshandarritið Nr. 582 í 4blf., sem er samhljóða *S,a.*

7. *Af ágirnd Absalons erkibiskups ok af einum bónda.* þessi þáttr er prentaðr eptir kálfskinnsbókinni Nr. 624 í 4blf., nefndri *A,* sem líkliga er skrifuð á 15du öld. Skamt á undan þessum þætti stendr þetta ritað í skinnbókinni: „velnefndr virðuligr mann, er heitir Herra Jón Haldórsson, hinn 13di biskup Skalholtensis í Íslandi, hann var hinn sæmiligasti maðr í sinni stètt, sem lengi mun lifa, á Norðrlöndum. Sú var hans æfi lengst, at hann fór, síðan hann hafði gerzt prèdikari í Noregs konúngs ríki at stúdíum mjök úngr allt út í París ok um síðir út í Bónóníam; kom hann svâ aptr af skólis fullkominn at aldri, at hann var sá vísasti klerkr, er komit hefir í Noreg; því var hann vígðr ok kosinn biskup Skalholtensis af Eilífi erkibiskupi. En hvör mun greina mega, hver hans góðvili var, at gleðja nærverandis menn með fáheyrðum dæmisögum, er hann hafði tekit í útlöndum, bæði með letrum ok eginni raun; ok til vitnis þar um munum vèr harla smátt ok lítit setja í þenna bækling af því stóra efni, þvíat sumir menn á Íslandi samsettu hans frásagnir sèr til gleði ok öðrum." Við þá tilgreindu skinnbók er samanborið pappírshandaritið Nr. 578, *k.* í

4blf., og þess orðamunr kallaðr *B.* Handarrit þau, sem getið er við þessa tvo seinustu þætti, eru öll í Árna Magnússonar handritasafni; en þeir voru því teknir með í þenna söguflokk, að þeir heyra til Danmerkrsögu, þótt þeir reyndar sèu lítt merkir; en sjá má, að þeir eru að minnsta kosti engin nýari tíma diktun, þar sem handrit af þeim eru til á skinnbókum.

Starfinu við útgáfu þessa hefir verið þannig skipt, að Cand. Philós. *þorsteinn Helgason* hefir afskrifað annann part Jómsvíkíngasögu og drápuna, líka þáttinn um Absalon biskup, en Cand. Theól. *þorgeir Guðmundson* hefir afskrifað fyrri part Jómsvíkíngasögu, Knytlíngu og hina þættina; og hefir enn fyrrnefndi ásamt með Prófessórunum *R. Rask* og *C. C. Rafn* samanborið sitt handrit við hinar bækrnar, en sá síðari sitt með áminnztum Prófessórum. Stokkhólms handritin af Knytlíngasögu eru samanborin af *þorgeiri* sumarið 1827, þá hann í fèlagsins erindum ferðaðist til Svíaríkis; hann hefir einnin samið registrin aptan við bindi þetta. Prófarkirnar eru leiðrèttar, sem at undanförnu, af þeim þremr síðarst nefndu, at því undanteknu, að Cand. *þ. Helgason* hefir lagfært prófarkirnar af Jómsvíkíngasögu og drápunni, meðan *þorgeir* var í burtu.

Fèlagið lætr þannin útgánga sögur þær, er Danmörk viðvíkja, og hefir af þess álfu allt verið framlagt, að útgáfan yrði sem fullkomnust, eins og þeir, er hlut hafa átt að starfinu við hana, hafa kostgæfiliga notað þau hjálparmeðöl, sem buðust, og varið miklu ómaki til, að leysa útgáfu þessa söguflokks sem bezt af hendi.

KAUPMANNAHÖFN þann 28da Jan. 1828.

JÓMSVÍKÍNGASAGA.

þoꝛ þ magar ſıtt ⁊ goſſ ynı ⁊ þa .ȷ. goþar gıaf af knuðaſſ eıtþ ſoın

ȷbrıoſt ⁊ ſtr hıııo m: fœrꝺ ıı. ſıt þar t e h ker. hẽı. ſnẽ myclo ſıþar

þa for har .ȷ. ſuþra land ⁊ kō ȷ ſaxland ⁊ tok þ krıſtnı ⁊ kō allꝺ ſıþan

t rıkıs ſınſ

Ny e þart mall at taka e ſeo feþgar har ⁊ G. k. at ſ yrþo

o ſamþyck þeg e har haſþ noccoꝛn krapta allꝺr ſınſ. þa tok

G. k. ſ raþ at h fecc hın ſcıp noccor ⁊ leyþı h S ȷ brot. har þ hyn

vetr ȷ danm̄ ky ⁊ haſþ þar þa ȷ ſıꝺ ⁊ e þ haſþ ımar ym hrıþ

þar þ ſ. at har beıꝺꝺı þes. G. kg. ſaoþ ſ. at h ſcyllꝺı ſa hın llıcar

gıgyr ⁊ rıkı c ıgnar ⁊ ſoꝛaþa ſeg klæc har aþe h haſþ ſeyıt

kyrre eıtt fecc h e af ſoþ ſıno e h beıꝺꝺı þaþ ſe ſ ſagt at ȷ ſoc

kı mıkıll lag ſıx a mılle ſa broþra kny ⁊ har ⁊ þotte har þa

gor mıkıll lııpn ȷ hyıþecna ⁊ grynıaþ at e mꝺ ſıþar mıſe þes

e ⁊ þ geꝛıþ .ı. hyſt ſıg at .ı. hallt co har e t danoꝛk ſeo har ı þaıþa

t at haꝼa þar vetr ſetȷ ⁊ haſþ h kıaþ v ſynıne ȷ aſtr land. En

ȷaſnare ſagn e þes getıþ at. G. k. ſenꝺır mt hollſeꝛþ ꝺx at bıo

þa kırcı ſytıe t ſın at ıolyım ⁊ ſyþ e at þ kom. þa ſr kırc

heıman ⁊ h fœꝛꝺı ⁊ haſþ h .ııı. ſcıp eıtt haſþ h c æcl ym ſſrı

na at h koȷ lıma ſıoꝛþ at ſayſ. ꝺ. ıola ⁊ lıþ dag ſınſ. Oc þ ſama

kvellꝺ kō þar har broþ h m: .xx. ſcıpo. t .v. h þ komy or aþy

ſtra ſallı ⁊ haſþ h þar legıt ȷ ynkıg þ ſyrıır. Hvþ har yr

þat þar þ. kıyce ſ broþ h. m. ſcıpo ⁊ unyıx vþ a þocka þy

allan e g x k haſþ mılle ſa broþra. Oc bıþr ym ſına h klaþ ax

⁊ brıoꝛa þþ yapn ſın ⁊ ſſıvy ſeg h t ſcarar ſerı þa m: ok k. broþ

mıno k. yþ ⁊ yar þ t tekıo har. b. ſ. ⁊ þ æcl. ⁊ yıll h ȷ ıa x þor

þ heſþ lıþ mıa taka ſ yapn ſın ⁊ byax t par u ⁊ ebıar. k. lıþ

ſıt

r hefr upp Jómsvíkíngasögu.

FYRRI ÞÁTTRINN.

rmr hèt konúngr, er rèð fyrir Danmörku, kallaðr var hinn barnlausi; hann var ríkr úngr ok vinsæll við sína menn; hann hafði engi ráðit ríkinu, er þetta var tíðinda, þá í Saxlandi Arnfinnr jarl, er ríki hèlt af Karla-músi konúngi; þeir voru vinir góðir ok mr konúngr, ok höfðu verit í víking báðir an. Jarl átti systur fríða, en hann lagði á a meira hug enn skyldi, ok gat við henni n; en því var leynt, ok sendi jarl á braut, það þá eigi viðskiljast, fyrr enn þeir vissi, af yrði barninu. Þeir komu í Danmörk, ð einn skóg, urðu þeir þess varir, at Gormr úngr er á skóginum ok hirðin; þeir komu mu undir eik eina, en forða sèr. Um dit fór konúngr heim ok öll hirðin, nema ir brœðr: hèt annarr Hallvarðr, annarr Há-ðr, þeir urðu eptirstaðsi. Þeir gengu fram á, ok þá heyrðu þeir barnsgrát, ok gengu r, en vissu eigi hverju gegndi. Þeir fundu sveinbarn undir eik einni, ok knút mikinn í

limunum yfir uppi. Barnit var vafit í guðvefjar pelli, ok knýtt silkidregli um höfuð barninu, ok þar í örtugar gull [1]). Þeir taka upp barnit ok hafa heim með sèr, ok koma svâ heim, er konúngr sat yfir drykkjuborðum ok hirðmenn, ok saka sik um þat, er þeir höfðu eigi gáð at fylgja konúngi heim, en konúngr svarar, ok kveðst þeim eigi reiðr mundu fyrir þetta; ok nú sögðu þeir konúngi, hvat gerzk hafðe til tíðenda í för þeirra; en konúngr beiddist at sjá sveininn, ok lèt sèr fœra; konúnginom leizt vel á sveininn, ok mælti: sjá mon vera stórra manna, ok er betra fundinn [enn eigi [2]), ok lèt síðan sveininn vatne ausa, ok nafn gefa, ok kalla Knút, en þát var fyrir þá sök, er fíngrgullit hafði knýtt verit í enni sveininom, þá er hann fansk; ok tók konúngr, þar nafn af, þat er hann gaf sveininom; hann fèkk honum ok fóstru, þá er vel var fingit, ok kallaði sinn son, gerðe vel við hann, ok unne hann honum mjök. Ok nú er áleið æfi konúngsins Gorms, ok hann var gamall orðinn, þá tók hann sótt, þá er honum vann at fullu; ok áðr enn hann andaðist, þá bauð hann þángat til sín vinom sínom ok frændum, er hann þóttist sjá, hverso fara munde um hans mátt; hann beiddi þá þess, at hann skyldi ráða, hverjom

---

1) *Það undanfarna, sem ekki varð lesit í A. og sem verið mun hafa ein blaðsíða, er tekit úr R.* 2) *þannig R.* engi *A*, enn einginn *F.*

sverja skyldi land ok þegna eptir hans dag, ok vilde hann til þess fá þeirra leyfi; en hann kveðst Knúte gefa vilja allt sitt ríke ok alla þá hluti, er hann væri þá meiri maðr enn áðr, eptir sinn dag; ok nú fyrir sakir vinsœlða hans, ok hann var sínom mönnum ástfólginn, þá játtu þeir þessu, at konúngr skyldi ráða, ok fór nú þetta fram, ok eptir þat lætr konúngr líf sitt. Nú tekr Knútr við landi ok þegnom ok öllu því ríke, er Gormr hafðe átt, ok er vinsœll við sína menn. [Hann getr sèr einn son, er Gormr hèt, sá var fyrst kallaðr Gormr hinn heimski, en þá er hann var roskinn [1]) kallaðr Gormr enn gamli ok enn ríke.

2. Haraldr er nefndr jarl einn, er rèð fyrir Hollsetulandi [2]), hann var kallaðr Klakk-Haraldr, hann var vitr maðr; hann átti sèr dóttur eina, er Þyre er nefnd, hún var allra kvenna vitrust, ok rèð drauma betr enn aðrir menn, hún var ok fríð sjónom; þar þóttist jarl ega öll landráð, er dóttir hans var; lèt hann hana öllum hlutum ráða með sèr, ok unne hann henni afar mikit. Ok nú er Gormr var frumvaxta orðinn, ok hann hafði tekit við konúngdóme, þá fór hann or landi, ok ætlaði þat ráð fyrir sèr, at biðja dóttur Haralds jarls; ok ef hann vilde eigi gipta honum konuna, þá hugði hann, at jarl mundi þola honum her. Ok nú er þau

1) *þannig R. sèst eigi í A.* 2) Holdsetalandi, *R.*

Haraldr jarl ok dóttir hans Þyre spyrja til fara Gorms konúngs ok hans fyriretlan, þá senda þau menn í móte honum, ok bjóða honum til veizlu virðiligrar, ok þat þiggr kann, ok sitr hann þar nú at málum sínom við vegsemd; ok er hann hefir uppborit sin örendi fyrir jarli, þá veitir hann þau annsvör, at hún skyldi sjálf fyrirráða: þvíat hún er miklo vitrari enn ek; ok nú er konúngr skorar þetta mál við hana sjálfa, þá segir hún svâ: égi mon þetta ráðast þessò sinne, ok skaltu nú heim fara at svâ búnu með góðum gjöfum ok virðiligum, ok ef þèr er mikit um ráðahag við mik, þá skaltu brátt, er þú kemr heim, láta gera eitt hús svâ nokkoro mikit, at þèr sè skapligt at hvíla í; þar skal húsit sett, er égi hafi fyrr hús verit gert; en þar skaltu [1]) sofa í vetrarnátt ena fyrsto ok 3 nætr í samt, ok mundo glögt eptir, ef þik dreymir nokkvat, ok send síðan menn á minn fund, at þeir segi mèr drauma þína, ef nokkorir ero, ok mon ek þá atkveða fyrir þeim, hvert þú skalt fá þetta ráð eðr égi; nú þarftu ekki at vitja ráðahags þessa, ef þik dreymir ekki. Ok eptir þessa viðræðu þeirra, þá er Gormr konúngr skamma stund á þessi veizlo, ok býst heim, ok er títt at reyna þessa vitro [2]) hennar ok tilskipan, ok ferr hann nú heim með mikilli sæmð ok virðiligum gjöfum; ok er hann er heimkominn, þá ferr hann svâ með öllu, sem hún hafðe honum ráð til kent,

1) einn *bæt. við F.* 2) *þannig A. R.*, vitrun *F.*

lèt nú gera húsit, ok gengr síðan í þetta hús, svå sem fyrir var mælt; hann lèt vera úti hjá húsino 300 manna vâpnaðra, ok bað þá vaka ok halda vörð, ok kom þat í hug, at vera muni svik; nú legst hann niðr í rekkju, þá er gjör var í húsino, ok sofnar, ok eptir þat dreymir hann, ok þar sefr hann 3 nætr í húsino; ok nú eptir þetta sendir konúngr menn sína á fund jarls ok Þyre dóttur hans, ok lætr segja henni drauma sína; ok er þeir komo á fund jarls ok dóttur hans, þá var þeim þar vel fagnat, ok síðan bera þeir upp drauma konúngs fyrir dóttur jarls; ok er hún hafðe heyrt draumana, þá mælti hún: nú skulo þèr hèr vera svâ lengi, sem þèr vilìt sjálfir; en þat megi þèr segja konúngi yðrum, at ek man gánga með honum. Ok er þeir koma heim, þá segja þeir konúngi þessi tíðendi; konúngr verðr við þetta lèttúðigr ok kátr, ok brátt eptir þetta býst hann heiman með miklu liðe, at vitja þessa máls, ok [ferst honum vel, þar til sem hann kemr til [1]) Hollsetulands. Haraldr jarl hafðe frètt til um ferðir hans, ok lætr gera mikinn fagnað í móti honum, ok tekst nú ráðahagr þeirra í mille ok miklar âstir; en þat er haft at skemtan at veizlunne, at Gormr konúngr segir drauma sína, en hún ræðr þá eptir. Konúngr segir svâ, at hann dreymdi vetrarnátt ena fyrsto, ok 3 nætr, þær er hann svaf í húsino, þat dreymdi hann, at hann þóttist úti staddr vera,

[1]) *þannig F.; sèst ekki í A.*

ok sjá yfir allt ríke sitt, hann sá at sjórinn fèll út frá landi svâ lángt, at hann mátte hvergi auga yfir reka, ok svâ mikil varð fjaran, at þurr voro öll eyjasundin ok firðir; en eptir þessi tíðendi sá hann, at eyxn 3 hvítir gingu upp or sænum, ok runno á land upp, þar nær sem hann var, ok bito af allt gras at snöggu, þar er þeir komo at, ok eptir þat þá gingo þeir á braut. Sá var annarr draumr, er þessom er mjök áþekkr, at honum þykkir enn sem 3 eyxn ginge upp or sænom, þeir voru rauðir at lit ok hyrndir mjök, þeir bito enn gras af jörðunne, jafnt sem enir fyrre, ok er þeir höfðu þar verit nokkverja hríð, þá gingu þeir enn aptr í sæinn. Enn dreymdi hann enn 3ja draum, ok var sá enn þessom líkr: enn þóttist konúngrinn sjá þrjá eyxn ganga upp or sjónum, þeir voru allir svartir at lit ok miklo mest hyrndir, ok voru enn nokkora hríð, ok fóru ena sömo leið í braut, ok gingo aptr í sjóinn; ok eptir þat þóttist hann heyra brest svâ mikinn, at hann hugðe, at heyra munde um alla Danmörk, ok sá hann, at þat varð af sjófarganginom, er hann gekk at landino. En nú vil ek, drotníng! segir hann, at þú ráðir draumana til skemtonar mönnum, ok lýsir svâ yfir vitrleik þínom. Hún mæltist eigi undan, ok ræðr draumana, ok tók hún fyrst at skipa þeim draumnum, er fyrst var, ok segir svâ: þar er eyxn gingo upp or sænom á land, hvítir at lit, þar muno vera vetr 3 miklir, ok mon falla snær svâ

mikill, at árferð mon aftaka um alla Danmörk; en þar er þèr þótti gánga upp or sænom aðrir 3 eyxn, ok voro þeir rauðir, þar muno koma aðrir 3 vetr snælitlir, ok þó eigi litlir; fyrir því at þèr þótti yxnennir bíta gras af jörðunne. En þar er enir 3jo eyxn gingo upp or sæ, svartir at lit, þar muno koma enir þriðjo 3 vetr, þeir muno vera svâ illir, at þat muno allir ummæla, at égi myni slíka, ok þat [1]) svarta óáran mon koma ok nauð yfir landit, at trautt muno dœme tilfinnast; en þat, er þèr þótti eyxnin mjök vera hyrndir, þar muno margir menn verða þess hornúngar er eigu; en þar er þeir gingo aptr allir í sæinn, [þar kvað hún úáran mundu hverfa af landinu ok aptr í sæinn [2]), sem at höfðu komit eyxninnir; ok (er) þú heyrðir (þar) brest mikinn, er særinn fèll á land, þat mon vera fyrir ófriðe stóreflismanna; ok muno þeir hèr finnast í Danmörku, ok ega hèr bardaga ok orrostor stórar; þess er mèr ok vânir, at þeir menn sè þèr nánir sumir at frændsime, er við verða staddir við þenna ófrið, ok ef þik hefði þetta dreymt ena fyrsto nátt, er síðarst var í drauminom, þá munde ófriðrinn framkoma á þínom dögum, en nú man ekki til saka, ok eigi hefða ek gingit með þèr, ef þik hefði svâ dreymt, sem áðr gat ek; en við man ek gert geta öllum þessum draumom, er þik

[1]) *þannig A. F.* [2]) *bæt. v. F. v. í A. en R. sleppir þessu frá:* en þar er þeir *til* eyxninnir; *sèst hèr af at A. er útskrifuð af annarri bók, hvar skrifarinn hefir hlaupit yfir eina línu.*

hafa dreymt fyrir hallærino. Ok nú eptir veizlo þessa, þá byrja þau ferð sína Gormr konúngr ok Þyre drotníng heim til Danmerkr, ok lètu hlaða mörg skip af korne ok annarre gæzku, ok flytja svâ ár í Danmörk, ok á hverjom misserom þaðan frá, allt til þess hallæris, er hún hafði fyrirsagt; ok þá er þat hallæri kömr, þá sakar þau alls ekki fyrir viðbúnaðar sakir, ok þá menn, er í nánd þeim voro í Danmörku, þvíat þau miðluðo þaðan mikil gæði öllum landsmönnum sínom, ok þótti Þyre vitrost kona komit hafa í Danmörk, ok var kölloð Danmarkarbót. Þau Gormr konúngr ok Þyre áttu 2 sono, ok hèt Knútr enn ellri, en Haraldr enn yngri; þeir voro báðir efniligir menn, ok þótti Knútr enn vitrari í æsku þeirra, ok hann var fyrir flestum mönnum um vænleik ok atgervi ok um allar íþróttir, þær er þá voru framme hafðar í þann tíma, hann var hvítr á hárslit ok hverjom manni gerviligri, hann óx upp með jarlinom Klakk-Haraldi, afa sínom, ok fóstraðe hann Knút, ok unne honum mikit; hann var ok vinsœll í sínom upprunom. En Haraldr var fœddr heima með hirð föðurs síns, hann var þeirra brœðra mjök miklo yngri, ok var snemmendis ygr ok æfr ok illr viðskiptis, ok varð hann fyrir því úvinsœll í sínom upprunom.

3. Þat er nú sagt eitthvert sinn, at Gormr konúngr sendir menn til fundar við Harald jarl, mág sinn, þeirra örenda at bjóða honum til jóla-

veizlu með sèr. Jarl tók því vel, ok hèt at fara um vetrinn til veizlunnar, ok eptir þat fóro aptr konúngs menn, ok segja svâ konúnginom, at jarls var vân til veizlunnar; ok er at því kom, er jarl skyldi heiman búast, þá valde hann sèr slíkt föruneyti, sem hann vilde, til veizlunnar, en þat er eigi sagt, hverso fjölmennr hann fór; þeir fara nú ferðar sinnar, þartil er þeir koma at Limafirði; þá sá þeir þar standa eik eina, þá er þeim þótti mjök með kynligu móte vera; þar voro vaxin á epli heldr smá, en þau voro græn ok blómgut, en undir eikinni þar lágu önnor epli, þau voru bæði forn ok stór; þeir undrast þetta mjök, ok segir jarl, at honum þykkir þetta undr mikit, er græn voru eplin í þann tíma missera, sem þá var, þvíat þeirra sá stað hjá eikinne, er um sumarit höfðu vaxit: ok monu vèr hverfa aptr, segir jarl, ok fara eigi lengra. Ok þat er nú frásagt, at hann hverfr nú aptr ok allt föruneyti hans, ok fóru þar til er þeir komu heim, ok sat jarl þau missiri heima með hirð sinne um kyrt. Nú þykkir konúngi kynligt, er jarl kom eigi, ok ætlaði þó, at nokkrar nauðsynjar munde fyrir standa. Nú er kyrt um hríð ok þat sumar; ok er annarr vetr kemr, þá sendir konúngr enn menn sína til Holzsetulands at bjóða jarli, mági sínom, til jólaveizlo jafnt sem it fyrra sinn; ok þarf nú eigi at lengja sögu um þat mál, at jarl heitir förinni enn, ok fara sendimenn nú heim, ok segja konúngi svâ búit. Ok nú kemr þar

missèrum, er jarl ferr heiman með föruneyti sitt, ok fara nú enn þar til, er þeir koma til Limafjarðar, ok voru nú á skip komnir, ok ætluðu nú yfir fjörðinn at fara; en þat er frásagt, at í för voru með þeim hundar þlauðir, ok lágu hvelpar í hundunnm; en er þeir voro á skip komnir, þó þótti jarlinom sem gæi hvelparnir í greyhundunom, en hundarnir þögðu; þetta þótti jarli ok öllum þeim it mesta býsn, ok lèzt eigi vildu framhalda förinne, ok hurfo nú aptr, ok fóru heim, ok voru heima þau jól. Nú ferr þat fram, þar til er kemr enn 3ði vetr, ok enn sendir konúngr menn at bjóða jarli til jólaveizlu, ok heitir hann enn förinne, ok fara sendimenn aptr, ok segja konúngi svâ búit. Enn býst jarl heiman, ok þá er at því er komit, ferr hann með föruneyti sitt, ok fara enn þar til, er þeir koma til Limafjarðar, ok fórsk þeim vel, ok koma yfir fjörðinn, ok var þá framorðit dags, ok ætluðu at vera þar við fjörðinn um nóttina; ok síðan bar sýn fyrir þá, er þeim þótti eigi enskis um vert; þeir sá boða rísa í innanverðum firðe en annann í utanverðum, ok gekk hvâr í móti öðrum, en boðarnir voru miklir, ok gerði af ókyrrleik mikinn, er þeir fèllu saman ok mættust, ok varð brestr hár, ok þat fylgði því, at þeim þótti blóðgan gera sjóinn af. Þá mælti jarl: þetta ero stór býsn, segir hann, ok skulo vèr nú aptr hverfa, ok vil ek eigi fara til veizlunnar. Nú gera þeir svâ, fara heim, ok sat jarl heima

þau jól; en í öðru lagi þá varð konúngr reiðr mjök, er jarl hafði öngu sinne þekzt hans heimboð, en hann visse eigi, hvat til hafði haldit, er hann kom eigi. Ok nú um vetrinn þá ætlaðe Gormr konúngr at hèrja uppá Harald jarl, mág sinn, þótte hann mjök hafa drabbat [1]) í móte sínu virðiligu boðe, er hann hafði ekki sinn komit, þá er á var kveðit, ok þótti hònum jarl svívirdt sik hafa mjök í þesso. Ok þessarrar fyriræatlanar Gorms konúngs verðr Þyre drotníng vör, ok talðe ofan þessa fyrirætlan: ok samir þèr eigi, segir hún, at gera honum ófrið fyrir vanda sakir ok tengda ykkarra, ok liggja hèr til miklo betri orráð um þetta mál. Ok nú af fyrirtölum drotníngar, þá sefast konúngr nakkvat svâ, ok eyðist herförin. Síðan var þat ráðs tekit, at Gormr konúngr sendir menn sína eptir jarli, ok vilde vita, hverjo umsætti, er jarl hafðe eigi komit, ok hafði drotníng þat ráð til gefit, at þeir skyldo finnast fyrst mágarnir ok talast við, ok sjá þá, hvat við sik væri. Ok nú koma sendimenn konúngs á fund jarls, ok bera fram konúngs örendi, ok bregzt jarl nú við skjótt, ok ferr á konúngs fund með virðiligo föruneyti. Konúngr tekr nú vel at hófi við mági sínom; eptir þat gánga þeir konúngr ok jarl í málstofo, ok er þeir voro þar komnir, þá spyrr konúngr jarl: hví sætti þat, segir hann, er þú komt öngu sinne, er ek bauð þèr til mín, ok svívirðir

[1]) drambat, *F.*

mik svå ok mitt boð? Jarl svarar ok kveðst eigi til svívirðíngar við hann gert hafa, þótt hann kœmi ekki sinn til veizlunnar, heldr kvað hann þar aðra hlute tilhalda, segir síðan konúnginom undrin, þau er þeir höfðu sèð, ok sem var áðr frásagt; ok síðan kveðst jarl skíra mundu fyrir konúnginom, ef hann vilde vita, hvat hann ætlaðe, hvat er tákna munde eðr fyrirbenda þessi in miklo undr. En konúngr játar því. Jarl mælti: þar mon ek þá tiltaka, er vèr sám eikina [1]) með grænum eplum ok smám, en forn epli ok stór lágu hjá niðri; en þat hygg ek vera muno fyrir siðaskipte, því er koma man á þessi lönd, ok man sá siðr vera með méra blóma, ok jarteina þau en fögru epli; en sá siðr, er híngat til hefir verit, man tákna en fornu epli, er niðri lágu á jörðu, ok mundu þar fúna ok verða at dusti [2]) eino; svå man ok þessi siðr niðrleggjast, þá er hinn gengr yfir lönd, ok man þá verða at öngu, ok hverfa allt sem myrkr fyrir ljóse. Annat undr var þat, er vèr heyrðum hvelpana geyja í greyhundunom, þat hygg ek fyrir því muno vera, at þeir menn, er ýngri ero at aldri, muno taka mál fyrir munn enom ellrom mönnum, ok gerast svâ hvatvísir, ok er mikil vân at þeir hafi eigi minne hlut ráðanna, þóat enir ellri sè opt ráðgari, ok hygg ek at þeir myni enn ókomnir vera í heiminn, er ek mæla þetta til; þvíat hvelpar þeir gó, er eigi voru

[1]) um bávetri, *b. v. B.* [2]) dufti, *F.*

komnir í heiminn, en greyhundarnir þögðu. Þat var etzja undr, er vèr sám boðana rísast í móte, annann or innanverðom firðe, en annann or utanverðum, ok mættust miðfirðes, ok fèll hvârr í kverk öðrum, en særinn varð blóðogr af ókyrleik, þeim er þeir gjörðu; þat hygg ek vera muno fyrir missætti stóreflismanna hèr innanlands, ok muno þaraf gerast stórir bardagar ok mikil styrjöld, ok er mikil vân, at þar verði nokkvarr afspringr af þessom ófriðe á Limafirðe, þar sem þessi býsn bar fyrir oss, er nú hefi ek sögð. Konúnginom skilðost vel orð jarls, ok þótti hann vera stórvitr, ok þar eptir gaf hann honum grið ok frið, ok rann nú konúnginom reiði við mág sinn; en þat er sagt, áðr enn þeir ginge í málstofona, konúngr ok jarl, at Gormr konúngr hefði setta menn til at bera vâpn á jarl, ef honum þótti sem úrækð jarls hefði tilgingit ok ofmetnaðr, er hann hafði eigi farit til veizlunnar nè eino sinne, er hann hafðe boðit honum, ok þóttist hann þá vita mundu, er þeir hefðe tekizt at orðum, mágar; en nú þótti konúngi sakir til, þótt hann hefði eigi komit; ok nú gánga þeir í braut af stefnonni, konúngr ok jarl, ok nú eptir þat var jarl þar með honum nokkora hríð í mikille sæmð, en síðan skilðost þeir mágar sáttir ok góðir vinir, ok þá jarl góðar gjafir af konúnginom, áðr enn hann færi í braut, ok ferr hann nú með föruneyti sitt, þar til er hann kemr heim. En eigi miklo síðar þá fór

Haraldr jarl suðr á lönd, ok kom í Saxland, ok tók við kristni, ok kom aldri síðan til ríkis síns.

4. Nú er þar til máls at taka, er þeir ero feðgar, Haraldr ok Gormr konúngr, at þeir urðo ósamþykkir, þegar er Haraldr hafðe [nokkorn krapta[1]) aldrsins; þá tók Gormr konúngr þat ráð, at hann fèkk honum skip nokkor, ok leysti hann svâ í braut. Haraldr var hvern vetr í Danmörku, ok hafðe þar þá friðland. Ok er því hafðe framfarit um hríð, þá er þat sagt at Haraldr beiddi þess Gorm konúng föður sinn, at hann skyldi fá honum slíkar eigur ok ríki til eignar ok forráða, sem Klakk-Haraldr, afi hans, hafðe fingit Knúte; en þat fèkk hann eigi af föður sínom, er hann beiddi; þaðan frá er þat sagt, at úþokki mikill lagðist á í mille þeirra brœðra, Knúts ok Haralds, ok þótte Haraldi þeirra gjörr mikill munr í hvívetna, ok grunaðe at eigi munde síðar minne. Þess er ok viðgetið eitthvert sinn, at eitt haust kom Haraldr eigi til Danmerkr, sem hann átti vanda til, at hafa þar vetrsetu, ok hafðe hann herjað um sumarit í Austrlönd[2]); en í annarre sögn er þess getið, at Gormr konúngr sendir menn til Hollsetulands, at bjóða Knúte syne (sínom) til sín at jólum; ok nú er at því kom, þá ferr Knútr heiman ok hans föruneyti, ok hafðe hann 3 skip, en svâ hafðe hann tilætlat um ferðina, at hann kom í Limafjörð atfángsdag jóla ok síð dagsins; ok

[1]) þannig *A*; styrk *F*. [2]) Austrveg *F*.

þat sama kveld kömr þar Haraldr, bróðir hans, með 9 skipom eða 10, hann var kominn or Eystrasalti, ok hafðe hann þar legit í víking um sumarit. Nú verðr Haraldr varr við, at þar var Knútr fyrir, bróðir hans, 3 skipom, ok minnist nú á þokka þann allan, er gerzk hafðe mille þeirra brœðra, ok biðr nú menn sína herklæðast, ok brjóta upp vâpn sín: ok skal nú, segir hann, til skarar skríða með okkr Knúti bróður mínom. Knútr verðr ok varr við tiltekjo Haralds bróður síns ok fyrirætlan, ok vill hann verjast, þótt þeir hefðe lið minna; taka þeir vâpn sín, ok búast til varnar, ok eggjar Knútr lið sitt. Nú leggr Haraldr at þeim öllum megin, ok lýstr þegar í bardaga með þeim brœðrum, en þat var jafnt jólaaptan sjálfan, er þeir börðust; en svâ lýkr bardaga, at Knútr [1]) fellr þar, ok allt lið hans eðr nær því, þvíat Haraldr neytti þess, er hann hafðe lið miklo meira.

5. Eptir þessi tíðendi fara þeir Haraldr, þar til er þeir komo í stöðvar Gorms konúngs síð um aptan, ok gingu þeir alvâpnaðir til konúngs bæjar; ok er þat sumra manna sögn, þeirra er fróðir ero, at Haraldr leitaðe sèr ráðs, ok þóttist eigi vita allgerla, hverso hann skyldi atorkast, at segja föður sínom þessi tíðendi, fyrir þá sök at Gormr konúngr hafðe þess heitstrengt, at hann skylde þess manns bane verða, er honum segði líflát Knúts sonar síns. Haraldr sendir

[1]) Danabót *b. v. F.*

nú fóstbróður sinn, þann er Haukr er nefndr, á fund Þyre móður sinnar, ok bar henne til orð, at hún finge þat ráð nakkvað tilgefit, er hann gæti ráðit or þessom vanda. Litlo síðar kemr Haraldr sjálfr á fund móður sinnar, ok segir henni þessi tíðendi, ok leitar ráða við hana; en hún rèð honum þat ráð, at hann skyldi sjálfr fara á fund föður síns, ok segja honum þau tíðendi, at haukar 2 höfðu barzk, ok væri annarr alhvítr, en annarr grár, ok væri þó báðir gersimar, en svâ lyke með þeim, at enn hvíte fengi bana, ok þótti þat skaðe mikill. Ok nú eptir þetta gengr Haraldr í braut til liðs síns, ok vonu bráðara ferr hann til hallar föður síns, þar sem hann drakk inne með hirð sinne, ok var konúngrinn undir borðum ok hirðen. Síðan gengr Haraldr inn fyrir föður sinn í höllina, ok segir honum síðan ífrá haukunom, svâ sem móðir hans hafði honum ráð tilkennt, ok lauk svâ málino, at nú er dauðr, segir hann, enn hvíte haukrinn; ok er hann hafðe þat mælt, þá kvað hann úti annat orð, ok fór þá enn á fund móður sinnar. Þess er eigi getið, hvar hann hafði herbergi um náttina ok lið hans; en Gormr konúngr rèð ekki í þetta, svâ at menn fynde, er son hans hafðe sagt honum; en konúngr drakk, meðan honom sýndist, ok fór síðan at sofa; en um náttina eptir, er menn voru yr höll farnir til svefns, þá ferr Þyre drótníng til með menn sína, ok lèt ofan taka allan hallarbúníng, en síðan lèt hún

tjalda í staðinn [blám reflom [1]) þartil er altjölduð var höllin; fyrir því gerði hún svâ, at þat var hygginna manna-ráð í þann tíma, þá er harmsögur komo at eyrom mönnum, at segja eigi með orðum, ok gera þá á þann veg, sem nú lèt hún gera. Gormr enn gamle reis síðan upp þann morgin, ok gekk í hásæti sitt, ok settist niðr; ok ætlaði at taka til drykkjo, ok leit á hallarveggina ok búnínginn, er hann gekk utan eptir höllinni, ok þar nú í hásæti, sem áðr var frásagt. Þyre sat í öðru öndvegi ok hásæti hjá konúnginom. Konúngr tók þá til orða ok mælti: þú munt þesso ráðit hafa, Þyri! segir hann, er höllin er á þessa leið búin? Fyrir hví þykkir þèr þat líkligra, herra! segir hún? [Því, sagði konúngr, at þú vill svâ segja mèr fall Knúts sonar míns. Þú segir mèr nú, sagði drotníng [2]). Gormr konúngr hafði staðit upp fyrir hásætino, er þau tóku þetta at rœða, en nú settist hann niðr hart, ok svarir [3]) öngu, ok hnè upp at hallarvegginom, ok lèt þá líf sitt; en síðan er konúngr þaðan í braut borinn, ok fœrðr til graftrar, ok var haugr orpinn eptir hann at ráði Þyri drotníngar; þá hafði hann konúngr verið yfir Dönum nær tío tigo ára. Ok nú eptir þetta sendir hún orð Haraldi syni sínum, at hann skyldi heim fara

[1]) svörtum tjöldum ok gráin vefjum, *F.* [2]) *vantar A. en er tekit úr F.* [3]) *þannig A.*

með öllu liði síno, ok drekka erfi eptir föður sinn; nú gerði hann svâ, ok verðr erfit bæði gott ok virðiligt, ok nú hèreptir tekr Haraldr við landi ok þegnom ok því ríki öllo, er faðir hans hafði átt, ok síðan þíngaði hann við landsmenn, ok tóku Danir hann til konúngs yfir þat ríki alt, er Gormr konúngr faðir hans hafði átt, ok sitr síðan nokkora vetr í friði, ok stýrir ríki síno með vegsemd ok gildom sóma, er harðráðr ok gildr höfðínge ok vinsæll [1]).

6. Sá maðr er nefndr til sögunnar, er Hákon hèt, ok var son Sigurðar Laða jarls, hann átti heimile í Noregi ok svâ kynferði; hann þóttist eiga ríki í Noregi at vera jarl yfir 4 fylkjom. Ok í þenna tíma rèð fyrir Noregi Haraldr gráfeldr ok móðir hans Gunnhildr, er kölluð var konúngamóðir, ok lètu þau Hákon ei ráða eðr ná öllu ríki síno, en hann vildi eigi hafa, nema hann rèði öllu, ok fer hann fyrir þat í braut or landi með miklo liði, ok hafði hann 10 skip or Noregi; síðan lagðist hann í víkíng ok herjaði víða of sumarit; en um haustið þá kom hann í Danmörk með skipum sínom ok liði, ok mælti til vinfengis við Danakonúng, ok beiddist at hafa þar friðland í hans ríki, ok vera þar um vetrinn. Haraldr konúngr tók því einkar vel, ok bauð honom til hirðvistar með sèr við hálft

---

[1]) *I staðinn fyrir kap. 4 og 5, hefir R. styttri frásögn og frábrugðna, samstemma Ol. Tr. Sögu 1, kap. 64.*

100 manna. Hákon þektist þat, fór hann til konúngs með þetta lið, en vistaði annat lið sitt þar í Danmörk. Þat er ok frá sagt, at Knútr Gormsson átti son eptir sik, þann er Haraldr hèt, ok var kallaðr Gullharaldr; hann kom eigi mörgum náttum síðar við Danmörk, ok hafði 10 skip, hann hafði herjat víða um lönd, ok fengit mikit fè, ok ætlaði sèr vist um vetrinn með Haraldi Gormssyni, frænda sínom, ok hafa þar friðland. Haraldr konúngr tekr vel við frænda sínom ok nafna, býðr honom heim til sín við jafnmarga menn, sem Hákon hafði áðr þángat haft, ok þat sama þektist Haraldr; ok ero þeir Hákon ok Gullharaldr þar báðir þann vetr í allmikille virðíngu af Danakonúngi. En þá er jól komu um vetrinn, þá var þar enn meir vönduð veizla en þess í milli, bæði fyrir drykkjar sakir ok annarra tilfánga ok fjölmennis, er þá var enn þángat boðit at jólum. Frá því er sagt, at þat var haft at ölmálum ok teiti manna á mille, hvârt nokkor konúngr á Norðrlöndum mundi méri rausn hafa í sínom veizlom ok stórmensko enn Haraldr Gormsson, ok urðo allir á eitt sáttir, at engi konúngr væri slíkr of alla norðrhálfo heims, ok þar alt sem dönsk túnga ginge. En maðr var sá þar innan hirðar, er ekki fansk um, ok átti öngan hlut í hjali þesso, en þar var Hákon jarl Sigurðarson; en svâ er sem mælt er, at

mörg ero konúngs eyro, ok var konúnginom sagt brátt, at Hákon hefði ekki tillagt honom til virðíngar, þá er menn urðo á eitt sáttir; en eptir þat, þá er náttin er afliðin, þá heimti Haraldr Gormsson á mál Hákon jarl ok Gull-harald, ok gingo þeir 3 á málstefno; ok er þeir våro þar komnir, þá skorar konúngr til við Hákon, hvårt hann hefði þat mælt, at hann væri ei mestr konúngr á Norðrlöndum, fyrir því at honom var svå sagt. Jarl svarar: hvårki gerða ek at, herra! segir hann, þá er aðrir áköfuðust mest á þetta, ok átta ek í öngan hlut, ok þykkjomst ek saklaus um þetta. Þá vil ek þetta vita, segir konúngr, hvattú færir til þess, er þèr þykkir þetta eigi sem öðrum mönnum. Vant verðr oss, herra! segir jarl, of slíkt at rœða, en aldrei má mèr sá þykkja méri maðr, er annarr sitr yfir sköttum hans, ok hafi svå lengi framfarit, ok hafi sá ei ríki til at heimta, er á. Þá þagnaði konúngr nokkora stund, ok tekr til orða ok mælti: ek hefi nú íhugað attú hefir satt mælt, ok fundit til um þetta; en eigi þarf þik at kalla enn vitrasta jarl, ok enn mesta minn vin, ef eigi fær þú þat ráð, er dugi við Harald gráfeld Gunnhildarson; þvíat ek veit attú mælir þetta til hans. Iarl svarar: því at eino eyksk þín virðíng við heimboð þetta við mik ok Gullharald frænda þinn, ef þú þykkir nú méri konúngr hèðan frá enn áðr, ok tökum nú allir samt þat

ráð, er oss sýnist efniligt, ok allra várr vegr aukist við. Settú nú ráðit, segir konúngr, ok neyt nú þess, er þú ert ráðugr maðr kallaðr ok vitr. Hákon svarar: ef þat skal mitt vera, at setja ráðit, þá er nú hugat, segir hann; þá skal senda menn or landi á eino skipi, svá at þat sè vel skipat, til fundar við Harald gráfeld, ok segit svá, at þèr bjóðit honom híngat með fullri virðíng ok eigi með miklo liði til vegsemdarboðs, ok lát svá segja honom, at þat er áðr stendr á meðal ykkars máls, meguð it sjálfir sættast á, þá er it finnizt; þat skaltu ok fylgja láta orðsendíngonne, segir hann, attú ætlar at biðja Gunnhildar móður hans, en ek kann skaplyndi hennar at því, þótt hún sè nakkvat aldri orpen, at hún mon þá mesta stund á leggja at fýsa son sinn fararinnar, ef þetta liggr við, þvíat lengi hefir hún þótt nokkvat vergjörn; en vèr skulom vera í öllum viðrbúnaði með þèr; en þú skalt þat tilleggja með Gullharaldi frænda þínum, attú skalt honum unna hálfs Noregs, en hálfs mèr, ef við getum Harald gráfeld af lífe tekinn, svá attú sèr eigi við með þína menn, en ek heit þèr því við í móti, ok við Gullharaldr báðir, attú skalt þá skatta hafa af Noregi, sem nú mon ek til inna: at við munom útreiða, ef okkart verðr landit, 100 marka gulls ok 60 hauka, þá miklomst vèr allir af, ef at þesso ginge, sem nú hefi ek ráð til gefit. Haraldr konúngr segir: þetta ráð sýnist mèr eigi óvænt, ok skal

þetta vera ok framgánga, ef svâ vildi tiltakast. Gullharaldr lèt sèr ok þetta líka forkunnar vel, sem nú var tilskipat, ok nú gingo þeir af þessi málstefno, ok lèt Haraldr konúngr nú skip búa vono bráðara, þat var snekkja ein mikel, þar lèt hann á vera 60 manna, ok síðan fóru þeir leiðar sinnar, þá er þeir voro til þess búnir, ok fersk þeim vel, ok hitta þeir Harald konúng gráfeld í Noregi, ok báro upp örendi þessi fyrir hann, sem fyrir þá voro lögð, ok gátu fyrir Gunnhildi um bónorðit, at Haraldr konúngr Gormsson mundi biðja hennar, ok er hún heyrði þetta, þá fór sem hann gat, at hún fýsti Harald son sinn ferðarinnar: ok er einsætt, segir hún, at dvala ekki förinni, þvíat ek man hafa landráð meðan, ok vættir mik þat sè nokkor hlít slíka stund; en skunda at förinni, sem faung ero á. Eptir þat fóro sendimenn Haralds Gormssonar aptr, ok fersk þeim vel, ok sègja konúngi, at þángat er vân Haralds gráfeldar.

7. Ok þá síðan settu þeir fram skip sín Hákon ok Gullharaldr, ok svâ styrkði Haraldr Gormsson þá til, at þeir höfðu als 6 tige skipa, ok lágu á vatni albúnir sem til bardaga, ok ætluðu at taka við Haraldi gráfeld, ef hann kæmi; hann varð ok eigi þínglogi, ok hafði 2 skip mikil ok 400 manna, ok vissi sèr enskis ótta vânir. Þeir hittust á Limafirði, þar sem heitir at Hálsi. Hákon segir at hann lèzt eigi vildu þar mörgom skipom at leggja, er lítils

þurfti við: ok er þat sannast at segja, at mèr verðr vandi mjök mikill við Harald gráfeld fyrir frændsemis sökum, en ek ann þèr þessa sigrs afar vel; þat er ok frásagt, at Haraldr lèt at eggjast, ok átti við sèr slœgara um, þar er Hákon var. Ok eptir þetta þá leggr Gullharaldr at nafna sínom með 50 skipa, ok lèt œpa heróp, ok skall nú bardagi á þeim, þvíat þeir vissu sèr enskis ótta vânir, ok verja sik þó vel ok drengiliga. Hákon jarl lèt ekki verða vart við sik um bardaga þeirra nafnanna, ok þat lið er eptir var með honum. Ok er Haraldr konúngr gráfeldr var í þessum mannháska, ok varð þá þess vatr, at eigi var alt svikalaust, ok þóttist þá vita, hverso fara mundi leikrinn, þá mælti hann: þat hlœgir mik nú, segir hann, at ek sè þat, nafni! at sigr þinn mon eigi lángr vera, þóttú fellir mik, fyrir því at ek veit, at þetta ero ráð Hákonar jarls, er hèr fara nú fram, ok hèr kemr hann þegar á hendr þèr, er ek em dauðr, ok drepr þik á fœtr oss, ok hefnir vâr svâ. Ok nú er þat sagt, at Haraldr konúngr gráfeldr fellr þar í bardaganum ok mestr hlutr liðs hans, ok lauk svâ um hans æfi; þá hafði hann ráðit fyrir Noregi 15 vetr með brœðrum sínum ok Gunnhildi móður sinni. Ok þegar er Hákon jarl veit þessi tíðindi, þá gerir hann atróðr harðan, þá er þeir Gullharaldr voro sízt viðrbúnir, ok býðr liði Haralds þá kosti, hvârt þeir vildi heldr berjast við hann, eðr

selja honom fram Gullharald, ok lèzt vilja hefna Haralds gráfeldar, frænda síns. Þeir kjósa þat at berjast eigi við Hákon, þvíat þeir visso, at Haraldr konúngr Gormsson vildi, at Gullharaldr væri drepinn, ok hafði þat verit í undirmálom með þeim Hákoni, sem nú var bert. Er nú síðan Gullharaldr höndum tekinn, ok leiddr í mörk í braut ok hengðr. Ok nú fer Hákon jarl á fund Haralds Gormssonar, ok selr honom einsköpon fyrir þetta, er hann hafði drepit Gullharald frænda hans, en þó var þetta hègómi einn, fyrir því at þetta var beggja þeirra ráð reyndar. En Haraldr konúngr gerir þat á hendr Hákoni, at hann skal skyldr til at fara til Danmerkr um sinn, ok bjóða út leiðángri um allan Noreg til liðs við sik, þá er hann þykkist liðs þarfi vera, en fara jafnan sjálfr, þá er hann sendir honom orð, ok hann vildi hans ráðoneyti hafa, hann skyldi ok gjalda skatta þá alla, er fyrr var ífrá sagt; ok áðr enn þeir Hákon skiljast, þá tekr hann gull þat, er átt hafði Gullharaldr, ok þar hafði hann nafn af tekit, er hann var Gullharaldr kallaðr; þat gull hafði hann flutt af Suðrlöndum, þat var svâ mikit at 2 kistor voro fullar af gulli, svâ at eigi máttu 2 menn méra knýja; ok nú tekr jarl upp þetta fè alt at herfánge, ok geldr Haraldi konúngi af því fè 3 vetra skatt fyrir fram, ok kveðst eigi mundu í öðru sinni betr til fœr enn nú. Haraldr konúngr tekr því vel, ok skiljast þeir Há-

koñ nú, ok fer hann í braut or Danmörk, þartil er hann kemr til Noregs, ok kemr nú þegar á fund Gunnhildar konúnga móður, ok segir henni svâ, at hann hefði hefnt Haralds gráfeldar, sonar hennar, ok drepit Gullharald, ok þat með, at hann kveðr Harald Gormsson vilja einkum, at hún fari or landi með vegligu föruneyti, ok kvaðst vilja samfarir við hana; en þeir höfðu gjör þessi ráð reyndar með sèr, áðr enn þeir skildu, Haraldr ok Hákon, ok þat með, ef hún ginge í þessa snöru, ok kœmi til Danmerkr, þá höfðu þeir menn tilsetta at drepa hana þegar. Nú lýsir hèr yfir því, er margir mæltu, at hún þótti nokkot vergjörn, ok fór hún nú or landi með 3 skip, ok voro 60 manna á hverjo; hún fer nú partil, er hún kemr til Danmerkr; ok nú er þat spyrsk, at Gunnhildr er við land komin, lætr Haraldr aka vögnom ímót henne ok liði hennar, ok er hún þegar sett í einni virðiligan vagn, ok sögðu menn henni, at dýrlig veizla var búin í mót henni at konúngs; þeir óku með hana um daginn, ok um kveldit, er myrkt var orðit, þá komo þeir eigi at höll konúngs, heldr var hitt, at eitt fen mikit varð fyrir þeim, ok tóko þeir Gunnhildi höndum, ok hófu hana or vagninom ok breyttu nokk [1]) . . . .
streng . . . .

---

[1]) *Hèr er afrifit af skinnbókinni neðst af blaðinu svo mikit sem 1½ lina, af hverri ekki verðr lesit ljósliga nema* str. *kanske* streng.

síðan út á fenit, ok drektu henne þar, ok lèt hún svâ líf sitt, ok heitir þar síðan Gunnhildar mýrr. Braut fóro þeir eptir þat, ok kòmo heim fyrir konúng, ok segja konúngi svâ búit, hvat er þá hefir ígjörzk. Konúngr segir: þá hafi þèr vel gert, (þar) hefir húri nú þann sóma, er ek hugða henne. Ok nú sitja þeir Haraldr konúngr ok Hákon jarl nokkura vetr í góðum friði; ok er nú friðr á milli landanna Noregs ok Danmerkr, ok vinátta þeirra einkar góð, ok sendir Hákon jarl Haraldi konúngi ein misseri 60 hauka, ok lèt, at honum þótti betra at gjalda heldr upp á einu ári, en eigi á hverju ári.

8. Í þann tíma rèð fyrir Saxlandi ok Peitolöndum Otta keisari, er kallaðr var] Otta enn rauði, ok jarlar hans 2, annarr hèt Urguþrjótr en annarr Brimiskjarr. Þess er viðgetit á einhverjum jólum, at keisarinn Otta strengði þess heit, at hann skyldi fara til Danmerkr ꝫ sumor í samt, ef þess þyrfti við, ok kristna alla Danmörk, ef hann mætti því framkoma; ok eptir þessa heitstrengíng sammar keisarinn liði til þessarar ferðar. Ok þá er Haraldr Gormsson spyr þetta, ok verðr varr þess, at keisarinn hefir allmikinn liðsafla, þá sendir hann til Noregs þegar 60 manna á einni snekkjo til fundar við Hákon jarl, ok bauð þeim svâ segja jarli, at hann mundi aldregi meirr þurfa enn þá, at hann byði út leiðángri yfir allan Noreg,

ok fœri at veita honum lið. Sendimenn konúngs fóro, ok framkomo, segja jarli orðsending konúngs ok fara síðan aptr. Hákon jarl víkst við skjótt við þetta mál, ok þykkir nauðsyn á vera, at ei verði þau endime í, at menn sè kúgaðir til kristni í Danmörku ok öðrum Norðrlöndum, ok megi eigi halda háttum ok átrúnaði sinna foreldra. Hann samnar nú lið nakkvat af bráðúngo, ok mundi meira hafa, ef allr væri leiðángrinn, ok væri lengrá tóm tilgefit. Jarl ferr þegar or landi, er hann er búinn, ok hafði 100 [1]) skipa; en um sumarit síðar þá komo menn or [Noregi enn [2]) með mikit lið til móts við Hákon jarl. Nú fer Hákon jarl ferðar sinnar ok ekki greitt; ok er hann kömr við Danmörk, þá spyr Haraldr konúngr, ok verðr harðla feginn, ok fer þegar til móts . . . [3]) með fullri ölværð, ok gerði veizlo . . . . . [3]) ok taka þeir þat ráð, at þeir fara í móti Ottu keisara með svá mikit lið, sem þá höfðu menn samandregit um alla Danmörk, ok eru þeir mestir höfðíngjar fyrir því liði Haraldr konúngr ok Hákon jarl, ok fóro þeir nú þartil, er þeir finna keisarann. Þeir finnast á sæ ok slær þar þegar í bardaga með þeim, ok verðr þar en snarpasta atlaga; þeir berjast allan dag í gegnum, ok fellr mikit lið af hvárumtveggjum, ok þó fleira af keisaranum, ok er nátta tók, þá

---

[1]) *sèst ekki glöggt í A.* [2]) *nærri ólæsiligt í A.* [3]) *hèr er rifið af skinnbókinni neðst af blaðinu 1½ lína*

settu þeir 3 nátta grið á millum sín, ok lögðu at landi, ok bjuggost við hvârirtveggjo; ok er 3 nætr liðo, þá gingo saman fylkíngar þeirra Ottu keisara ok Haralds konúngs ok Hákonar jarls, ok berjast nú á landi, ok gengr keisaranom nú þúngt bardaginn, ok fèll miklu fleira hans lið of daginn, ok þar kömr at hann leggr á flótta undan með lið sitt. Otta keisari var á hesti um daginn, ok er nú sagt at þeir sækja ofan at skiponum, ok keisarinn ríðr framm at sjónum, hefir í hendi spjót eitt mikit gullrekit ok alblóðugt, ok síðan stíngr hann spjótinu í sæinn, ok nefnir síðan guð almátkan í vitni, ok mælti síðan: í annat sinni, þá er ek kem til Danmerkr, þá skal vera annathvârt, at ek skal kristna Danmörku, ella láta hèr lífið. Eptir þetta gánga þeir Otta keisari á skip sín, ok fara þeir nú heim til Saxlands; en Hakon jarl er eptir með Haraldi konúngi, ok rèð honum mörg vitrlig ráð, ok nú lètu þeir gera þat mannvirki, er víðfrægt er, ok kallat er Danavirki, en þat var gert millom Ægisdura ok Slesmynna um þvert landit millom sjófa. Síðan fer Hákon jarl til Noregs, ok áðr enn þeir skildist, þá mælti hann við konúng: svâ er nú farit, herra! at vèr þikkjomst eigi lagi á koma at gera yðr greiða um skattana, sem vèr vildim, fyrir sakir starfs þessa ins mikla ok fèkostnaðar, er vèr höfum fyrir yðrar sakir; en fyrir hvívetna framm viljo vèr gjalda yðr skattana, þá er

þesso lèttir af oss. Konúngr svarar ok biðr hann ráða; ok þykkjast menn þó finna, at konúngi þykkja nokkrs til seinir skattarnir. Skildo þeir nú við svâ búit, ok fer Hákon jarl nú heim í land sitt, ok þykkist nú unnit hafa mikinn sigr, ok eru nú kyrr tíðindi bæði í Noregi ok Danmörku 3 vetra, ok á þessum 3 vetrom lèt Otta keisari samna liði, ok fèkk ógrynni liðs, ok er þessir vetr liðo, þá fer hann, til Danmörkur með þenna enn mikla her, ok jarlarnir með honom Urguþrjótr ok Brimiskjarr.

9. En þá er Haraldr konúngr spyrr þetta, þá sendir hann menn á fund Hákonar jarls, jafnmarga sem it fyrra sinn, ok sendir honom þau orð, at hann þykkist aldregi meirr hafa þurft hans liðveizlo ok fjölmennis enn þá. Hákon jarl skipaðist brátt við orðsendíng Haralds konúngs, ok þykkir vera nauðsynja mál, ok fer þegar er hann var búinn, ok hefir hann nú hvergi minna lið enn it fyrra sinni, ok kemr við Danmörk, ok fer þegar við 12 mann á fund Haralds konúngs, ok verðr konúngrinn honom stórfeginn, ok kveðr hann vel hafa vikizt við sína nauðsyn: ok skal nú senda menn í móti liði þíno öllu, ok fari þat híngat til veizlo, ok kann ek hvers yðvars þökk. Vèr skulom enn innast orð við áðr, segir jarl, enn þetta sè atgert; mik áttú heimilan til fylgðar við þik ok ráðagerðar ok þat lið, sem nú hefi ek, þessa 12 menn, en eigi fleira lið, nema ek vilja; þvíat

ek hefi komit áðr of sinn saman með leiðángr at veita þèr lið, sem við áttum mælt með okkr fyrir öndverðu. Satt er þetta, sagði Haraldr konúngr, er þú mælir, en þess vætti ek, attú munir þetta lið láta mèr at gagni koma, er þú hefir híngat haft fyrir sakir vinátto okkrar. Þess verð ek ráðandi við menn mína, segir Hákon, at þeir þykkjast skyldir til fylgðar við mik, at verja mitt land ok ríki, en þess þykkjast þeir ei skyldir, at verja Danmörk eðr annat konúngs ríki, ok leggja síðor sínar við spjótsoddum; en taka ekki í mót í gæðom eða virðíngom. Hvat skal ek til vinna við þik, segir Haraldr konúngr, eða menn þína, at þèr komit mèr nú at liði, er ek þarf mest, þvíat þat hefi ek sannspurt, at ek mon við ofrefli eiga at skipta fyrir sakir fjölmennis keisarans? Jarl svarar: einn er hlutr skoraðr til þess, segir hann, at því er vèr urðom ásáttir, ek ok mínir menn, sá hlutr, ef þú gefr upp alla skattana af Noregi, þá er ógoldnir ero, ok svá skaltu gefa upp vandliga, at aldregi síðan verði Noregr skattgildr undir þik [1]), en ef þú vilt eigi þetta, er nú er tilmælt, þá mon lið þetta alt fara aptr, er mèr hefir híngað fylgt, nema ek sjálfr skal vera hèr, ok veita þèr með þessom 12 mönnum, er nú ero hèr komnir, þvíat alt skal ek þat enda, er við verðum ásattir. Þat er satt um at rœða,

---

[1]) Danmörk F.

segir konúngr, at alla menn byrgir þú inni [1]) fyrir vitsmuna sakir ok ráða, ok ero mèr nú gjörvir 2 vandræða kostir, svâ at mèr þykkir hvârgi góðr. Sè þú nú vandliga á kostina, segir jarl, en svâ sýnist mèr, sem þèr muni at öngu haldi skattrinn koma af Noregi, ef þú lætr lífið hèr í Danmörk. Skjótt skal kjósa, segir konúngr, at því sem nú er máli komit, at þú veitir mèr með alt lið þitt, sem þú hefir framarst drengskap til, ok muntu þá öðlast þat, er þú mælir til. Ok eptir þetta þá voro menn sendir þegar í móti öllo liði jarls, at þángat skyldi koma á eina stefnu, ok eigu þeir at þesso handsöl ok binda fastmælum sín ímilli, ok nú taka þeir veizlo dýrlega at Danakonúngs, ok fara nú síðan í móti keisaranom með allan her, þann er þeir fingu til. Haraldr konúngr fer með skipalidit til Ægisdyra, en Hákon jarl fer með sinn herr til Slesdöra [2]) öðrumegin landsins. Otta keisari spyrr þetta, at Hákon jarl er kominn í Danmörk, at berjast í móti honom; hann tekr þá þat ráð, at hann sendir jarla sína í móti honom, Urguþrjót ok Brimiskjar, til Noregs, þeir höfðu 12 kugga hlaðna af mönnom ok vâpnom, þeirra örenda at kristna Noreg, meðan Hákon jarl væri í branto.

10. Nú er fyrst at segja frá keisaranom ok þeim enom mikla her, er hann hafði, at

---

[1]) úti, *F; hefir lika staðit í A. en er þar lagfært til* inni.

[2]) Slesmunna, *F.*

þeir gánga á land upp, er þeir koma við Danmörk, ok sjá Danavirki, ok þykkir eigi vera auðvelligt at sækja, ef varnarmenn ero fyrir, ok hverfa frá ok ofan til skipa sinna, ok gánga á skip út; ok í því bili finnast þeir Haraldr kóngr ok Otta keisari, ok slær þar þegar í bardaga, þeir berjast á skipum, ok fellr mart manna af hvârumtveggja, ok fá hvârigir sigrað aðra með öllu, ok skilja við þat. Síðan leggr keisarinn skipaher sinn, þar sem heitir Slesdyr, ok er þar fyrir Hakon jarl með sitt lið, þar tekst ok þegar atlaga með þeim keisaranom ok jarli, ok verðr et harðasta èl, ok fellr þá keisaranom þýngra bardaginn, ok lætr hann þar mart lið, ok svâ lýkr, at hann flýr undan með lið sitt, ok þykkir fast fyrir vera, ok kemr þat í hug, at hann mon verða at leita sèr ráðs um, hvernig helzt má at orka. Svâ er sagt þá er keisarinn leggr skip sín til lægis, at þeir mœta skipa liði nokkoru, þat voro 5 skip, ok voro öll lángskip stór. Keisarinn spurði, hvat sá maðr hèti, er forráð hafði skipa þessa liðs. Sá svarar ok læzk Óle heita at nafne. Þá spurði keisarinn, hvert hann væri kristinn maðr eðr eigi. Óle svaraði ok lèzt við kristne tekit hafa vestr á Írlandi, ok býðr hann sik til liðveizlu við keisarann, ef hann þykkir þurfa meira liðsafla, enn áðr hefir hann. Keisarinn kveðst þat gjarna vilja, ok kveðst kunna honum mikla þökk fyrir: ok lízt mèr gæfusamliga á þik, segir hann. Óle rèzk

í lið með honom, ok hefir 300 manna, ok er þat lið et hvatligsta, ok berr þó sá af öllum, er fyrir liðino rèð. Nú eptir þetta leitaði ráðs keisarinn ok menn hans, fyrir því at þat vandræði var komit at höndum þeim, at þeir voro farnir at vistom, en hitt í ödro lagi at allr fènoðr, sá er þeim megin Danavirkis var, sem þeir voro staddir, var á braut rekinn vandliga allr, ok fengu þeir því ekki náð, ok sýndist hyggnom mönnum at 2 vandræði væri á, annathvárt at hverfa frá við svá búit, eðr drepa reiðskjóta síná til matar, ok sýndist mönnum hvártveggi kostrinn illr þeirra. Nú fær keisaranom þetta mikillar áhyggjo, ok orkar á Óla til atkvæðis ok orráða um þetta mál, ok bað hann fá þeim nokkot ráð, er gegndi. Óle svaraði ok kvaðst hafa(mætur)á ráðagjörðum sínom, ok vildi þat hafa láta at nokkoro, er hann legði til, ok yrði allir á eitt sáttir, eða ella kvaðst hann eigi mundu eitt orð tilleggja. Þar kemr nú mále, at allir gerðo at því róm, at hafa þat ráð, er Óle legði til. Þá mælti hann: þat er þá ráð mitt, segir hann, at vèr gángim allir til skripta, þeir er á Krist trúom, ok heitim á alsvaldanda guð, skapara allra hluta, 6 daga föstu, at hann gefi oss sigr, ok vèr þurfim eigi at drepa hross til matar oss; þá vil ek þat ráð annat tilgefa, segir hann, at vèr farim í dag á merkr ok skóga, þá er oss ero nálægstir, ok skal hverr maðr höggva

sèr byrði af þeim við, er oss þykkir von at eldnæmstr sè, ok skulom vèr þann við allan bera at virkino, ok sjám þá enn síðan hvat ígerist. Þetta ráð sýnist þeim vænligt, er Óle hefir tillagt, ok fara nú þannig með, sem hann gaf ráð til. Þar var þannig tilfarið, er virkit var, at díki mikit var grafit þeim megin, sem þeir voro, þat var 10 faðma breitt, en 9 faðma djúpt, en nokkoro mjórra þar, er kastalar stóðu yfir uppe; en þeir voro svå settir, at kastali stóð yfir hverjo 100 faðma á virkino uppe. Annann dag eptir, er þeir höfðu viðinn dregit at virkino, þá höfðust þeir þat at, at þeir gerðo brúar stórar yfir díkit, svå at brú var gjör gagnvert hverjom kastala, ok gerðo stokka undir, svå at allt tók sá umbúnaðr at virkino. Ok þann sama dag tóku þeir öll vatnkeröld, þau er þeir höfðu, ok drápo or botninn annann, ok lètu síðan koma þar í innan lokarspáno þurra ok aðra spáno, þá er þeir telgðu, til þess er fullir voro verplarnir af spánonom; síðan láta þeir koma eld í spánuna, ok eptir þat skjóta þeir aptr botnunom í verplana, ok láta opna ofan, til þess at þar lyste í vinde. Nú ok í annann stað þá taka þeir ok slá eld í viðona þá, er þeir höfðu dregna at virkino; en veðri var þannig farit, at á var sunnanvindr hvass, ok þurt veðr, ok stóð at virkino; nú taka þeir verplana, ok skjóta þeim út á díkit, ok síðan lýstr vindinom ofan í holit verplanna, ok keyrir út at virkino, ok svå innundir virkit; en þetta

var um kveldit, er þessom umbúnaði var lokit. Nú er svâ frásagt, þá er nátta tók, at eldrinn tók at leika (um) vatnkeröldin ok viðinn, ok því næst laust loganom upp í kastalana, ok því næst í virkit, ok síðan brann hvat at öðru, þvíat virkit var mest af viðom gert. Svâ lauk mále, at á þeirri nátt brann upp allt Danavirki með kastölum, ok sá engi merki eptir ne örmol, ok unno þat vatnkeröldin, er eldinn báro at virkino; en þá er morna tók, þá gerði á mikit regn, svâ at menn mundo trautt slíkt vatnfall or himne komit hafa, ok slökþi þann eld vannliga, svâ at menn máttu þá þegar fara yfir usla þann enn mikla; ok ef þat sloknaði eigi við regnit, þá var eigi vænt, at þar mundi mega yfirkomast bráðfengis. Ok nú er þeir Haraldr konúngr ok Hákon jarl sáo þetta allt jafnsaman, þá slær ótta nokkorom í skap þeim, ok síðan flýja þeir undan til skipa sinna; en þeir keisarinn gingo yfir brúarnar þær, er þeir höfðu gert yfir díkit, þvíat þaðan hafði eldinn frálagðan, þá er virkit brann, ok gánga þeir nú yfir þann úsla, ok var nú allr kaldr orðinn ok slokinn, ok höfðu þeir nú fastað 4 dœgr til liðs sèr við almátkan guð, ok á eno 5ta dœgri sœkja þeir þángat frá virkino, sem þeir höfðu fyrir verit Danakonúngr ok Hákon jarl; ok þá er þeir komo þar, þá skorti þá eigi kvikfè, ok fingo þeir sèr nú œrnar vistir, þvíat þángat hafði rekit

verið fèit, til skjóls undan herinom þeirra keisarans, ok hafa þeir nú œrna gnótt vista, ok spara þeir ekki mjök fè Dana, ok ero góðar blóþ-œr. Nú lofa þeir guð fyrir þenna sigr enn fagra, ok þótte keisaranom vel hafa dugað ráð Óla, ok spyrr nú eptir, hvaðan Óle væri at kynferði, eðr af hverjo landi hann væri. Óle segir: ekki man ek lengr dyljast fyrir þèr, segir hann, ek héti Ólafr, ok em ek kynjaðr or Noregi, en Tryggvi hèt faðir minn.

11. Þat er nú frásagt, at þeir Otta keisare ok Ólafr sóttu eptir þeim Haraldi konúngi ok Hákoni jarli, ok allir þeir saman áttu 3 bardaga á meginlandi, ok varð þar mikit mannfall, ok flýðo þeir undan [lœr þeir [1]), Haraldr konúngr ok Hákon jarl, en þeir keisarinn ok Ólafr sóttu eptir um landit, ok hvar sem þeir fóro, þá var þat boðit þeim mönnum öllum, er þeir fingo höndum tekit, at annathvárt skyldi hverr [at þar mundi] þegar vera drepinn, eðr ella skyldi taka trú ok skírn; kuro margir þat, er betr gegndi, at taka trú ok skírn; en þeir menn er eigi vildu undir gánga, þá lètu búkarlar eigi mjök rjúka á þeim 12 mánodom enom næstom, þvíat þeir keisarinn brendu bygðina ok þorpin, ok eyddu svâ fyrir þeim öllum, er eigi vildu trúna taka, en drepa þá jafnan sjálfa. Otta keisare ok Ólafr Trygg-

[1]) *þannig A.; máske særþir.*

vason vinna nú mikinn sigr ok fagran á þessom 12 mánoðom, þvíat lið heldr ekki við þeim, en þeir flýja undan ávalt, Haraldr konúngr ok Hákon jarl, ok þykkjast nú finna þat ok sjá, at minne ok minne er ávalt þeirra afle, svâ sem méri hlutr ok méri er kristinaðr í landino. Ok nú hafa þeir Haraldr konúngr ok Hákon jarl stefno ok ráðagerð með sèr, hvat til skyldi taka, ok þykkir nú taka at þraungva at sèr mjök, hafa flýit í braut frá eignom sínom ok skipom ok fjárhlutom; þeir megu nú sjá þat, at þeir fá eigi náð skiponom, þvíat þeir keisarinn hafa þar yfirsókn, ok sýnist nú ráðligast at svâ vöxnu mále, sem var, at senda menn á fund Ottu keisara ok Ólafs Tryggvasonar. Nú ero menn sendir á fund keisarans, ok bera upp örendi Danakonúngs ok Hákonar jarls; keisarinn tekr því vel, ok lætr þeim kost gerðan, ef þeir vilja trú taka, ok sendir þeim þau orð móte, at þeir skyldu þíng eiga allir saman; ok fara þeir nú aptr sendimenn Haralds konúngs ok Hákonar jarls, ok segja þeim svâ búit. Eptir þat koma þeir nú allir á þíng, ok hefir þat fjölmennast þíng verit í Danakonúngs veldi á þessom dögum. Þá gengr á þíngit biskop, sá er var með keisaranom, er Poppa er nefndr, ok telr þar trú fyrir þeim á þíngino vel ok orðfœrliga, ok talar hann lángt örendi ok snjalt. Haraldr konúngr hefir orð fyrir þeim Hákone, ok svarar, þá er hann hafði heyrt á töluna:

ekki er til þess at ætla, segir hann, at ek mona skipast við orð einsaman, nema þat fylgi, at ek sjá jartegnir [1]) nokkorar; at þessom sið fylgir meiri máttr, er þèr boðit, enn þessi trú, er vèr höfum áðr; en þetta var þó ráð Hákonar jarls, þótt konúngr bæri upp, þvíat hann vilde hotvetna annars, heldr enn gánga undir trúna. Biskop svarar þesso mále á þessa leið: eigi skal þat at skorta, segir hann, at reyna skal krapt þessar trúarinnar; nú skal taka járn glóanda, en ek mon áðr sýngja messo, ok fœra fórn almátkum guði, en síðan mon ek gánga yfir glóanda járn í trauste heilagrar þrenníngar 9 fet, ok ef guð hlífir mèr við bruna, svâ at minn líkame sè alheill ok óbrunninn, þá skulo þèr allir játast undir rètta trú; ok nú jata þeir því Haraldr konúngr ok Hákon jarl ok allir þeirra menn, ef hann ginge yfir járn glóanda, svâ at hann brynni eigi, at þá mundi þeir verða við trúnne at taka. Nú fer þetta fram at biskop sýngr messo, ok eptir messona þá gengr hann til þessar raunar, treystr þá með holdi ok blóði almáttigs guðs, ok var í öllum biskops skrúða, þá er hann trað járnen, en guð hlífði honom svâ, at hvergi var brunaflekkr á hans líkama, ok hvergi var á runnit á klæði hans. En er Danakonúngr sèr þessi stórtíðendi, þá tekr hann þegar trú ok skírn, ok allir hans menn, ok þykkir konúnginom mikils um vert

1) jargtegnir, *A. mun vera pennavilla.*

þessa jartegn, ok nú er skírðr allr Danaher í þessi renno. Hákon jarl er alltrauðr undir trúna at gánga, ok þykkir vera harðr á annat borð, ræðr þó þat af loksins, at hann er skírðr, ok beiðir sèr síðan fararleyfis, ok vill hvatà heim; en því mále kömr svâ, at Hákon verðr því at heita keisaranom, at hann skyldi kristnat fá Noreg, ef hann mætti, eðr flýja frá ríki síno ella. Ok eptir þat ferr Hákon jarl í brottu, ok þángat sem skip hans voro, ok ferr síðan þartil er hann kömr heim í Noreg. Nú tekst síðan vinfengi mikit með þeim Haraldi konúngi ok Ottu keisara, ok fara nú báðir til einnar veizlo, þeirrar er konúngr veitir; Ólafr ferr ok þángat með þeim; ok áðr enn þeir skiljast, Otta keisare ok Haraldr konúngr, þá heitr Danakonúngr því, at allir hans menn skyldu trú taka, þeir er hann mætti orðum viðkoma, ok þat endi hann; en Otta keisare ferr heim til Saxlands til ríkis síns, ok bauð Ólafe með sèr at fara, en Ólafr lèzt fús at fara í Austrveg, ok svâ gerði hann, ok skilðost þeir þar Otta keisare ok Ólafr í Danmörk, ok vorost góðir vinir jafnan síðan.

12. Nú er at segja frá því, er gerðist í ferð Hákonar jarls, þá er hann fór heim til Noregs, at hann kom við Gautland, ok þegar er hann kömr þar, þá herjar hann, ok gerir upprásir, en sendir aptr presta alla ok kenni-

menn, þá er keisarinn hafði fingeð honum til föruneytis, ok at skíra menn í Noregi. Nú vill Hákon ekki at þeir fari lengr með honom. Ok nú er hann herjar, þá spyrr hann til hófs eins, þess er mest var í Gautlandi, meðan þar var heiðit; í því hofi voro 100 goða, ... hofit *). Hákon tekr fè þat allt, er þar var inne, en þeir menn er varðveitto hofið, ok blótstaðinn flýða undan, en sumir voro drepnir; en Hákon fór aptr til skipa sinna með fèit ok brennir ok bœlir allt þat, er fyrir honum varð á þeirri leið, ok hafði fingit ógrynne fjár, er hann kom til skipa. Ok á þesso mæli, er Hákon svarfaðist þar um á Gautlandi, þá spyrr Óttarr jarl, er rèð fyrir miklum hluta Gautlands, ok bregðr hann við skjótt, ok dregr hann at allan landher í móte Hákoni jarli, ok fer með mikit lið at honom, ok lýstr þar þegar í bardaga með þeim, ok verðr Hákon borinn ofrliði af landher þeim, er at dreif, ok lauk svá, at hann flýr undan með lið sitt, ok ferr til Noregs. Eptír þat kveðr Óttarr jarl þíngs, ok mælti þeim málom á þingino, at Hákon jarl skyldi heita vargr í veom, fyrir því at hann kvað engi mann verri verk unnit hafa, er Hákon hafði brotið it œðsta hof í Gautlandi, ok unnit mart annat íllt, ok öngvir menn visso dœmi til slíks, ok hvargi er hann fór, eðr kom, þá skyldi hann þetta nafn

*) *Hèr eru skafin út tvö eða þrjú, orð.* *Kanske* ok . . . hofit *sè misskrifat af því er eptir kemr.*

hafa. Ok er þetta er tíðenda, þá spyrja þeir jarlarnir Urguþrjótr ok Brimeskjarr, er fyrr var getið í þesso mále, til ferða Hákonar jarls, ok svâ hvat hann hafðist at, ok þykkir hann fara lítt friðsamliga, ok vilja þeir eigi bíða hans þaðan, ok flýja þeir nú or landi með öll skip sín, ok voro öll hlaðin af mönnum, ok vildu þeir gjarna eigi finna Hákon jarl. En þá er jarl kom í land austan í Víkina, ok spurði þegar hvat þeir jarlarnir höfðu atsýst meðan, at þeir höfðu kristnað alla Víkina norðr til Líðandisness, ok verðr jarl við æfr ok reiðr mjök, ok sendir þegar orð um alla Víkina, at öngom skyldi hlýða at halda á þessom sið, svâ at eigi mundi hverr stór víte fyrir taka af honom. Ok er þetta spurðist, þá flýði hverr undan, er kristne vildi halda, en sumir gingo aptr til heiðne ok villo þeirrar, er þeir höfðo áðr, fyrir sakir ofríkis jarlsins. En jarlinn Hákon kastar þá trúnne ok skírninne, ok gerðist þá enn mesti guðníðíngr ok blótmaðr, svâ at aldregi hafði hann meirr blótað enn þá, ok sitr Hákon nú of kyrt í landino, ok ræðr nú einn fyrir öllum Noregi, ok geldr aldregi síðan skatta Haraldi konúngi Gormssyni, ok er mjök í rènan þeirra vingan.

13. Haraldr konúngr býðr nú út leiðángri af allri Danmörk, ok ferr nú til Noregs með óflýjanda her á hendr Hákone jarle, ok þá er hann var kominn norðr um Líðendisnes í

þat ríki, er undan var horfið hans skattgjöfum, ok síðan herjar hann, ok lætr geysa eld ok járn yfir land, hvar sem hann fór, ok gerir aleyðo í Noregi í Sogne allt með sjó norðr til Staðar, nema 5 bœi í Læradal, ok síðan fregnir hann samnaðinn hvár þrœndir í Noregi, Naumdœlir, Raumdœlir, Háleygir, at hverr er vígr maðr er, þá er kominn í einn stað með Hákone jarle til varnar, ok hefir hann svå mikinn liðsafla, at ófœrt er at berjast í móte með útlendum her. Nú ræzk Haraldr konúngr um við sína spekínga; konúngrinn lá þá i Sólundum, ok heitaðist át fara út til Íslands at herja, ok hefna níðs þess, er allir landsmenn höfðu gert um konúnginn Harald fyrir rán þat, er Byrgir bryti hafði tekið fè íslenzkra manna at ólögum, en konúngrinn vildi eigi rètta ránet, þá er hann var þess beðinn. Á þessa lund var sett níðit:

þá er sparnama mörnar
morðkunn Haraldr sunnan
varðara Vinda myrði
var eitt í ham fara;
en berstúfa Byrgir
böndum rekr í landi,
þat sá öld í öldu
um ríki ill fyrir líki.

En Eyjólfr Valgerðarson orti víso þessa, þá er húskarl hans hafði selda öxe sína, ok tekit í móte grán feld einn, ok þá hafði spurzt út híngat

úsáttan Haralds konúngs, ok nú kvað Eyjólfr víso þessa:

Sellt maðr vápn við verði
verði dynr ef má sverða
verðum hæft at herða
hljóð-eigum slög rjóða;
vèr skolom Gorms af gömlo
Gandvíkr þóko landi,
hörð er ván at verði
vápnhríð, sonar bíða.

Haraldr konúngr tók þat ráð, sem vân var, er margir spakir menn [vèltu umb [1]), sem bezt gegndi, vendi nú aptr suðr til Danmerkr, ok heldr hann nú ríki síno til dauda-dags með fullom veg ok sóma, en Hákon jarl sköttum ok Noregi.

ANNARR ÞÁTTRINN [2]).

14. Maðr er nefndr Tóki, hann var í Danmörku í hèraði því, er á Fjóne heitir. Þorvör hèt kona hans. Þau áttu 3 sonu barna, er hèr ero nefndir til sögunnar. Áki hèt enn elzti [3]) son hans, en Pálnir sá, er þar var næst at aldri, en enn yngsti hèt Fjölner [4]). Tóki faðir þeirra

---

[1]) *óglöggt í A.* [2]) *A. hefir hèr þessa yfirskrift:* Nú hefzk upp annarr þáttr sögunnar, sá er fyrr hefir verit, enn þetta væri framkomit, ok má eigi einom munne allt senn segja. *vantar í B.* Hèr byrjast Saga af Jómsvíkíngum, *hinir.* [3]) ellri, en annar Pálnir, hinn elzti, *R.* [4]) hann var frilluson, *b. v. B. og hinir.*

hefir þá verit gamall at aldri, er þetta var. Ok eitthvert haust, um vetrnátta skeið, þá tók hann sótt ok andaðist or sóttinne. Egi liðo ok lángar stundir áðr Þorvör tók sótt ok andaðist, kona Tóka, ok berr þá fjárhlute alla undir þá Áka ok Pálne [1]), því at þeir áttu arf at taka eptir föður sinn ok móðor; ok er svâ var komit þá spurðe Fjölner eptir brœðr sína, hvat þeir ætlaðe honom af fèno. Þeir svara, ok kveðast honom mundu miðla þriðjúng af lausafèno, en ekki af löndum, ok þóttost þeir þó gera hans hluta góðan, en hann mælti til þriðjúngs alls fjár [2]). Svâ er frá Fjölne sagt, at hann væri vitr maðr, ráðogr ok illgjarn; en þeir brœðr Fjölnes kváðu hann eigi méra fè mundu hafa, enn þeir höfðu boðit honum; en Fjölner lætr sèr þat illa líka, ok ferr hann nú við svâ búit í braut með þenna fjárhlut, ok ferr á fund Haralds konúngs [3]), ok gerist hann nú hirðmaðr konúngs ok rádgjafe [4]). Svâ er frá sagt um Áka Tókason, at engi maðr þótti þvílíkr í Danaveldi, sem hann í þann tíma, sá er eigi bæri tignarnafn. Hann lá hvert sumar í hernaðe, ok hafðe nær jafnan sigr þar, sem hann hèlt til [5]).

---

1) Pálna *F.* 2) svâ sem værі hann arfgengr, *bæta við hinir.* 3) Gormssonar, *bæta við B. F.* 4) slægr ok illgjarn, en konúngr var eigi djúpsettr. Þat er sagt at þegar Fjölnir kom til Haralds konúngs, at hann rægði bræðr sína við konúng *b. v. B.* 5) barðist, *B.*

Fjölner segir svâ Haraldi konúngi, at hann mundi eigi þykkja einn konúngr yfir Danmörku meðan Áki Tókason væri uppe, bróðir hans; ok svâ gat hann umtalið fyrir konúnginom loks, at eigi gerist óhætt með þeim Áka ok Haraldi konúngi. En Áki átti friðland, ok gott vinfengi við Óttar jarl á Gautlandi, ok fór hann þángat eitthvert sinn at heimboðe til Óttars jarls, ok hafðe 2 skip, annat var dreki góðr ok mikill, en annat snekkja; hann hafðe á þeim skipom 100 manna, ok voru allir velbúnir at klæðum ok vâpnom. Ekki er getið at þar gerðist einkom til tíðenda um ferð þeirra, ok þá Áki góðar gjafir af jarli, áðr enn þeir skildest, ok fór hann síðan heim til Danmerkr. Nú er at segja frá Haraldi konúngi, þá er hann frètti at Áki var farinn til boðsins. En þat var fyrir þá sök, at Áki var svâ mikils virðr af landsmönnum, at engi var sú veizla stefnd innan lands, at eigi væri Áka boðit til, eigi síðr enn konúnginom, ok þá Áki góðar gjafir at hverri veizlo, ok svâ gerðist mikit um vinsœld hans, at hann var nær eigi minna virðr af alþýðo enn við konúnginn, ok þat hafði hann or hvers manns eigo, sem hann vilde. En þat bjó mest undir ferð Áka til Gautlands, at hann bað dóttor jarlsins, ok var því mále vel svarað. Nú kemr hèr mále, at Áki ferheimleiðis, ok hafðe 2 skip, sem áðr var sagt. Ok er konúngrinn varð

varr þess, þá lætr hann [framsetja 10 skip [1]), ok lætr hann þar á gánga [400 manna [2]), ok bað þá fara ok sæta því, er Áki færi aptr frá boðino, ok taka hann af lífe ok allt föruneyti hans, ef svå vilde tiltakast. Þeir fóro síðan ok hèldu njósnir til um ferðir þeirra Áka, ok var þat hœgt, fyrir því at hann visse sèr enskis ótta vânir; ok er nú svå frásagt, þá er Áki kömr við Sjóland [3]) í Danmörk, at þeir Áki hafa tjöld á landi, ok ugga þá ekki at sèr. En þar koma konúngs menn at þeim með her á úvart, þann er áðr var getið, ok lèto þegar drífa vâpn á þá, ok feldu á þá tjöldin, er þeir voro ekki viðrbúnir, ok lýkr þar svå með þeim, at Áki fellr ok allt lið hans. Ok eptir þetta þá fara þeir aptr, þar til er þeir koma á fund Haralds konúngs ok segja honum þat er unnit var, at Áki var látinn ok allt lið hans, ok lèt konúngrinn vel yfir því, ok lèzt þess vænta, at hann mundi vera mega einn konúngr yfir Danmörko fyrir Aka sökom. Þeir konúngsmenn, er drápu Áka ok lið hans, taka vâpn þeirra öll ok fjárhlut, ok höfðu með sèr at herfánge, ok fœrðu þeir fèit allt Haraldi konúngi, ok þar með skip þau, er Áki hafðe átt, drekann ok snekkjona, ok leggr konúngr nú sína eign á fè þetta allt. Þat er nú ok sagt at Fjölne bróðor

---

1) setja fram skip *F.*

2) 300 manna ok 30, *B.* 500 manna *F. R.*

3) Jótland, *B.*

Áka þótte nú ofraðar [1]) vel um stillt, ok þóttist nú hafa goldit honum þat, er hann náðe eigi fèno því, er hann þóttist eiga ät taka eptir föðor sinn.

15. Nú spyrjast þessi tíðendi heim á Fjón, ok spyrr Pálner, bróðir hans, ok þykkir honum svâ mikit, at hann leggst í rekkjo af, ok var þat mest fyrir því, at honum þóttu ósýnar hefndirnar við þann, sem um var at eiga reyndar, er konúngr var fyrir. Sá maðr. er nefndr til söggunnar, er Sigurðr hèt, fóstbróðir þeirra brœðra; hann var vitr maðr ok auðigr at fè. Pálner leitaðe ráða við hann, hvernig hann skylde meðfara. Sigurðr svarar, ok kvaðst þat mundu helzt til ráðs leggja við hann, at hann mundi biðja kono til handa honum, þeirrar er honum væri mikill sóme í, ef hann gæti. Pálner segir, ok spurðe eptir, hvar sú kona væri. Ek mun fara til Gautlands, segir Sigurðr, ok biðja til handa þèr Íngibjargar, dóttur Ottars jarls. Þat ugge ek, segir hann Pálnir, at ek muna eigi geta þessa kono, en víst ætla ek, at þat mundi vænst til umbóta minna harma, ef ek gæta þenna ráðakost. Nú slítr þar hjale, ok býst Sigurðr til þessar ferðar, ok hefir eitt skip ok 60 manna, ok ferr síðan þar til, er hann kömr til Gautlands, ok tekr Óttar jarl vel við honum. Sigurðr lýsir brätt yfir örendum sínom, ok biðr dóttur jarls, Íngibjargar, til handa Pálne Tóka-

[1]) *Þannig A., vantar í hina.*

syni, ok kallar hann vera hvergi óframar í öngan stað, enn Áka bróður hans, ok kveðr eigi skorta fjárhlute á Fjóne, en sagðe bana Pálna viðliggja fyrir harms- sökom, áðr hann fœri þessa ferð, ok kvað þetta helzt mundu til umbóta hans harms, ef hann finge þetta ráð. Jarl svarar vel at hófe þesso mále, ok kvað þó verða á at líta vannliga á slík mál, at ráðum væri sett, en rasa eigi fyri ráð fram, ok lèt sèr þó þykkja líkligt, fyrir sakir Áka vinar síns ok bróður hans, at hann mundi vera góðs kostar verðr. Egi kunno vèr at segja hve lengi þeir kníöðu*) þetta mál, en svâ lýkr málino, at þat er sagt, at Ottar jarl heitr Pálne Íngibjörgu, dóttur sinni. Svâ er tilfarið, herra! segir Sigurðr, at Pálner mon eigi til fœr verða, at sœkja híngat veizlona til yðvar, fyrir vanmætti ok harme; en hann skortir eigi eignir, nè stórmennsko, at búa þar veizlona á Fjóne, ok vildu vèr af því þess beiða fyrir naudsynja sakir, at þèr sœkit þángat veizlona með yðvart lið svâ nokkoru mart, sem þèr villit sjálfir, ok þesso heitr jarl. Síðan ferr Sigurðr heim, ok segir Pálne þessi tíðendi. Nú lèttist honum við þetta mikit, ok búa þeir nú veizlona at öllu í móte jarli, ok spara nú ekki til, at hún væri semvirðuligust á alla vega. Ok er at nefndom degi kom, þeim er boðsmenn skyldo koma, þá varð jarl eigi þíngloge, ok mikit lið með honum; ok er þá drukkit vegligt

*) þannig A.

brullaup, ok ero þau bæði leidd í eina sæing, Pálner ok Íngibjörg. Svâ er sagt, at hún sofnar brátt, er hún kömr í rekkjo. Þá dreymir hana; ok er hún vaknar, segir hún Pálne drauminn. Þat dreymdi mik, segir hún, at ek þóttest hèr stödd vera á þessom bœ, sem nú em ek; en ek þóttumst uppe ega vef, en þat var línvefr, hann var grár at lit; mèr þótti kljáðr vera vefrinn, ok var ek at, ok vafk, ok var lítið á ofit, at því er mèr þótti; ok þá er ek sló vefinn, þá fèll af [einn kleinn [1]) af miðjom vefnom á bak, ok tók ek upp; en þá sá ek, at kljár þeir voro ekki nema mannahöfoð ein; ok er ek hafða upptekit þetta höfoðit, er af hafðe slitnað, þá hèlt ek á, ok hugða ek at, ok kenda ek höfoðit. Nú spyrr Pálner eptir, hvört höfoðit væri; en hún svarar, ok kvað vera höfuð Haralds konúngs Gormssonar. Betra er dreymt enn eigi, segir Pálner, ok svâ þykke mèr ok, segir hún Íngibjörg. Sitja þau nú at brullaupe slíka stund, er þeim þótti fallit; ok eptir þat ferr Óttarr jarl heim til Gautlands, ok með góðum gjöfum ok virðiligum. En samfarar þeirra ero góðar ok hœgjar ok miklar áster, ok höfðu skamma hríð ásamt verit, áðr enn þau eigu son einn, ok er þeim sveine nafn gefit, ok kallaðr Pálnatóki. Hann vex þar upp heima á Fjóne, ok er þegar snemmendis bæði vitr ok vinsœll. Öngum manne var

[1]) keinn, *R. annar's* kljár.

hann líkare í sinne lýzko, enn Áka föðurbróður sínom; ok skammar stundir líðo frá því, er Pálnatóki var af enom mesta barnsaldri, þá tekr Pálner faðir hans sótt, ok af þeirri sótt lætr hann líf sitt; en Pálnatóki tekr þar fjárhlut allan fyrir at ráða með móður sinne. Þat er frá honum sagt, at hann liggr í hernaðe á sumrom, ok herjar hann víða um lönd, þegar hann má þat fyrir aldrs sökom.

16. Eitthvert sumar er þess viðgetið, at hann liggr enn í víkingo, ok hefir þá 12 skip, þau voru vel skipoð; ok þá er þetta er tíðenda, þá ræðr fyrir Bretlandi jarl sá, er Stefner hèt; hann átte sèr dóttur þá, er Ólöf hèt; hún var vitr kona ok vinsæl, ok var þat góðr kostr, svâ at stórum bar. Þat er sagt at Palnatóki kömr þar við land skipom sínom, ok ætlaðe at herja á ríki Stefnis jarls. Ok er þat spyrsk, þá tekr Ólöf þat til ráðs með Birne enom brezka, hann var [fóstbróðir hennar [1]), ok var mjök í ráðagjörð með henne, at bjóða Pálnatóka heim til veizlo ok mikillar vegsemðar, ok ætti hann hèr heldr friðland ok herjaðe eigi, ok þetta þekkist Pálnatóki ok allt lið hans, ok fóru til veizlonnar, ok at þeirri veizlo biðr Pálnatóke dóttur jarls sèr til handa, ok verðr honum þetta mál auðsótt, ok er honum kononne heitið, ok þar næst föstnot, ok sat hún eigi lengr í festom enn svâ, at þá var þegar drukkit brullaup þeirra

[1]) ráðgjafi hennar, *R.*; fóstbróðir jarls, *F.*

at þessi veizlo, ok þat var tillagt þarmeð, at Pálnatóka var jarlsnafn gefit, ok hálft ríki Stefnes jarls, ef hann vilde þar staðfestast, en hann átti þar allt at hafa eptir hans dag, þvíat Ólöf var erfínge hans einn. Pálnatóke er þar eptir á Bretlandi, þat er eptir er sumarsins ok svå um vetrinn; en of vârið þá lýsir Pálnatóke jarl því, at hann mon fara heim til Danmerkr; ok áðr hann færi þaðan um sumarit, þá mælti hann við Björn enn brezka: Nú vil ek, Björn! segir hann, attú sèr hèr eptir með Stefne mági mínom, ok sèr at landráðom með honum fyrir mína hönd, þvíat hann tekr nú at öldast mjök, en eigi óvænt, at ek koma eigi allbrátt aptr, ok ef þat dvelsk, at ek koma eigi híngat, ok misse jarls við, þá vil ek attú varðveitir allt ríkit, þar til er ek köm aptr. Ok eptir þetta fer Pálnatóke í braut þaðan með Ólöfu kono sína, ok fersk honum vel, ok kömr nú heim á Fjón í Danmörk, ok er nú heima of hríð, ok þykkir hann nú annarr mestr maðr í Danmörku, ok ríkastr ok bezt at vite búinn, þegar er konúnginn líðr sjálfan.

17. Þat er nú frásagt, at konúngrinn ferr yfir landit, ok þiggr veizlor at vinom sínom. Pálnatóke gerir dýrliga veizlo í móte konúnginom, ok ferr síðan ok býðr honum, ok þat þekkist hann, ok ferr til veizlonnar með mikit lið; ok síðan lýstr á illviðre fyrir þeim,

ok koma þeir of kveld til búanda eins, þess er Atli hèt, ok var hann kallaðr Atli enn svarte; hann var maðr fèlítill, ok tók hann við konúnginom með allri ölværð. Dóttir hans gekk of beina of kveldit, ok hèt hún Æsa, ok var köllot Saum-Æsa. Hún var mikil kona vexti ok drengilig. Konúngi leizt vel á hana, ok mælti við föðor hennar: þat er satt at rœða, at beini má varla verða betri, enn hèr er í framme hafðr við oss af þèr, búandi! ok lætr þú nú einn hlut verða undandreginn við oss, ok er dóttir þín, Æsa, ok gás hennar. En búandi segir, ok kvað þat ekki hans vera, at leggja slíka konu at sèr, sem var dóttir hans. En konúngr kvað honum mikillar vináttu vân í móte, ef hann gerðe þetta eptir hans vilja. Ok þar lendir þessi viðrœðu þeirra ok viðrhjali, at Haraldr konúngr rekkr hjá dóttur búanda um náttina. En of daginn eptir, þá lèttir af veðrino, ok býst konúngr snemmendis í braut frá Atla; ok áðr enn þeir skilja, gefr konúngr honum góðar gjafir, ok sœmir hann svâ ok dóttur hans. Ok eptir þetta ferr konúngr ferðar sinnar, þar til er hann kömr til veizlonnar, þeirrar er, áðr var getið. Konúngr var lengi á veizlo þessi, ok veitir Pálnatóke með miklom ríkdóme. Ok þá er konúngr ferr í braut af veizlonne, þá gefr Pálnatóki honum góðar gjafir ok virðiligar, konúngr tekr því ok vel. En um vetrinn eptir, er áleið upp, þá var þat

fundit af mönnum, at Saumæsa, dóttir búanda, tók at þróast ok digrast, ok mundi vera ólètt. Eptir þat rœddi faðir hennar við hana eina saman, ok spyrr eptir hverr vanheilso hennar munde valda. En hún segir, at engi maðr var þar annarr í týgi til, nema Haraldr konúngr, en þó hefi ek öngum manni þorat þetta at segja, nema þèr einom. Já! segir hann, því æ betr skal ek þik virða, sem þú hefir göfgara mann að þèr lagðan. Ok nú líða stundir fram, þar til er hún verðr lèttare, ok fœðir hún sveinbarn, ok er þeim sveini nafn gefit, ok kallaðr Sveinn, ok var hann kendr við móður sína, ok kallaðr Saumæso-Sveinn. Ok nú ber svâ til, at sumar it þriðja eptir þetta, at Haraldr konúngr skylde enn sœkja veizlo þángat á Fjón; ok er konúngr kömr þar til veizlonnar, þá rœðir Pálnatóki við Æsu, því at hún var þar komen með son sinn, þann er hún eignaðe Haraldi konúngi ok sèr: nú skaltu, kvað Pálnatóki, gánga fyrir konúnginn djarfliga í þat mund, er hann sitr yfir drykkjo, ok gerast bermælt við hann um þá hlute, er þèr þykkir varða. Þú skalt ok leiða sveininn eptir þèr, ok mæla síðan þessom orðum við konúnginn: at ek leiði hèr eptir mèr einn svein, ok kalla ek þar öngan mann annann í týge til, at eiga þenna svein með mèr enn þik, Haraldr konúngr! En hverso sem konúngr svarar þíno mále, þá vertu djarfmælt; en ek man vera nærstaddr, ok taka undir

með þèr, ok styðja málit þitt. Hún gerir svâ, sem hann ræðr henni, ok gengr hún nú fyrir konúnginn Harald, ok leiðir sveininn með sèr, ok mælir þessum sömum orðum, sem í munn henni voru lögð af Pálnatóka. Konúngr svarar brátt, þá er hún hafðe mælt þessom orðum, ok spyrr eptir hver þessi kona væri, er svâ mikla dirfð hafðe við konúnginn, at slíkt þorðe upp at bera, ok spyrr hana at nafne; en hún kvaðst Æsa heita, ok vera eins búanda dóttir þar í Danmörku. Konúngr segir: firna djörf kona ertu ok heimsk, segir hann, ok dirfðu þik eigi at mæla slíkt optar, ef þú vilt ómeidd vera. Pálnatóki segir þá: því mon hún þetta mæla, herra! segir hann, at henne mon þykkja mikil nauðsyn tilbera, ok er hún engi skyndikona [1]) nè púta, heldr er hún góð kona ok ráðvönd, þótt hún sè lítillar ættar eða kynferðar, þá hyggjom vèr hana þó satt eitt uppbera. Konúngr mælti: égi varðe oss þess af yðr, Pálnatóki! at èr mundut þettà mál þannig tengja til vârr, sem nú reynist. Svâ skal ok vera, segir Pálnatóki, at ek mon þetta ekki ræsâ á hendr yðr, herra! en svâ mon ek til sveinsins gera í alla staðe, sem hann sè þinn eingason, en nú skulo við láta falla þessa rœðu at sinne. Ok brátt eptir þetta býst konúngr í braut af veizlonne; Pálnatóki gefr konúnginom gjafir [2]), en hann vill eigi viðtaka nè þiggja.

[1]) förukona, *B.* [2]) *þannig lagfært fyrir* gjöfum, *A.*

En Fjölnir var þá með Haraldi konúngi, er getið var fyrr í sögunne, er var föðurbróðir Pálnatóka; hann bað konúnginn taka við gjöfum þessom enom virðiligum, ok gera sik eigi svå beran í þesso mále, at svívirða svå inn mesta höfðíngja, at vilja eigi þiggja enn mesta sómahlut af honum, þar er hann var áðr enn kærsti hans vin. Ok nú fær hann svå umtalit fyrir konúnginom, at hann þiggr gjafirnar ok tekr við, en þó þakkar hann ekki, ok var auðfynt [1]) at konúnginom hafðe mjök mislíkat, er Pálnatóki hafðe honum eignat sveininn, ok við þetta skilja þeir, at allfátt var um með þeim, ok aldregi kom þeirra vingan í samt lag síðan. Fór konúngr heimleiðis með sína menn. En Pálnatóki tekr Svein Haraldsson heim til sín ok Æso móður hans, fyrir því at þá var viðmist Atla ins svarta, föður Æso, ok uppgengit [2]) fèit náliga allt. Nú vex Sveinn þar upp á Fjóne með Pálnatóka, ok gerði hann svå vel við sveininn, sem hann væri hans son, ok hèlt honum til virðíngar í öllum hlutom; hann unne honum ok mikit. Þess er nú viðgetið, at Pálnatóki á son við kono sinne Ólöfu, ok er hann fæddr litlo síðar, enn konúngr fór í braut af veizlonne; sá sveinn var kallaðr Áki; hann var þar uppfœddr heima með feðr sínom, ok vårost þeir Sveinn Haraldsson fóstbrœðr; ok

---

[1]) *þannig A.* [2]) *þannig lagfært fyrir* uppgert, *A.*

þàr fæddist Sveinn upp, þar til er hann var 15 [1]) vetra gamall at aldri.

18. En nú er þessi enn úngi maðr er svâ aldrs kominn, þá vill nú fóstri hans, Pálnatóki, senda hann á fund föður síns, Haralds konúngs, ok gerir hann með honum 20 menn framliga, ok ræðr honum þat, at hann skyle gánga inn í höll fyrir konúng föður sinn, ok segjast vera hans son, hvârt er honum þætti betr eða verr, ok beiðá hann þess, at hann ginge við frændsime við hann. Svâ gerir hann nú, sem við hann er mælt, ok er ekki sagt frá för hans, fyrr enn hann kömr í höll fyrir Harald konúng föður sinn, ok mælir þeim orðum öllum, er fyrir hann voru lögð; ok er því var lokit, þá annsvarar konúngrinn: þat þykkjomst ek finna ok skilja á orðtaki þíno, segir hann, at eigi mon logit vera til móðernes þíns, af því at mèr sýnest, attú monir vera enn mesti skiptíngr ok afglapi, ok eigi úlíkr Saumæso, móður þinne. Þá svarar Sveinn: ef þú vilt eigi gánga við frændsime við mik, þá vil ek þess beiða af yðr, at èr fáit mèr 3 skip or landi ok lið með, ok er þat eigi ofmikit tillag við oss, fyrir því at ek veit víst, attú ert faðir minn; en Pálnatóki, fóstri minn, mon at víso fá mèr jafnmikit lið, ok svâ skip eigi smærri, enn þú fær oss. Konúngr svarar: þess væntir mik, attú sèr vel þessó á braut kaupandi, sem nú mælir þú

1) tuttugu, F.

til, ok kœmir þú aldrei síðan mèr í augsýn. Þat er nú í frá sagt, at Haraldr konúngr fær Sveine 3 skip ok 100 manna, ok hvârttveggja lítt vandat, skipen ok liðit. Ok eptir þetta ræðst Sveinn í braut þaðan, ok ferr þar til, er hann kömr heim til fundar við fóstra sinn Pálnatóka, ok segir honum allt út, hverso orð fóru með þeim feðgom. Pálnatóki segir: slíks var þar at vân, segir hann, ok eigi betra. Síðan fær Pálnatóki Sveine góð skip 3 ok 100 manna, ok var þat lið mjök vandat, ok síðan gefr hann ráð til, hverso hann skal hátta; ok áðr enn þeir skiljast mælti Pálnatóki við hann: nú montu freista at leggjast í hernað í sumar með lið þetta, er nú hefir þú finget. En þat ráð vil ek tilgefa með þèr, attú farir ekki lengra fyrst í braut, enn svâ attú herja hèr í Danmörku á ríki föður þíns, þat er honum er nokkvat í fjarska, ok vinn þar slíkt allt íllt, sem þú mátt. Far herskilde yfir ok brenn allt ok bæl [1]), svâ sem þú mátt viðkomast, ok lát því gánga í allt sumar, en kom til mín at vetri, ok haf þá hèr vist ok bæli, ok lið þitt. Ok síðan skiljast þeir fóstrar, ok ferr Sveinn í braut með lið sitt, ok ferr jafnt með öllu, sem honum var ráðit af hendi fóstra síns, ok gerir hann mikit illvirke á ríki konúngsins föður síns, ok gerist eigi góðr kurr í búandkörlum, þeim er fyrir verða hans úfriðe ok ágánge,

[1]) bræl, F.

þvíat hvârki sparar hann við þá eld nè járn. Nú spyrsk þetta brátt, ok kömr til eyrna konúnginom, ok þykkir honum því illa varit, er hann hefir finget honum afla til slíks ófriðar ok ágángs, ok kveðst ætla at honum mundi bregða í móðurkyn sitt um þessi endime, er hann tók til. Nú líðr af sumar þetta; ok er at vetri kömr, þá ferr Sveinn heimleiðis, þar til er hann kömr á Fjón til Pálnatóka fóstra síns, ok hefir finget mikils fjár um sumarit; ok áðr enn þeir komost heim, þá fingu þeir storm mikinn ok ofviðre, ok braut öll skipen, þau er faðir hans hafðe fengit honum, ok lið þat allt, er þar hafðe áverit, týndist. En síðan sigldi Sveinn heim á Fjón, sem honum var sagt, ok var hann þar of vetrinn í góðu yfirlæti, ok lið hans, þat er eptir var.

19. Nú er frá því at segja, þá er vâraði, þá kömr enn Pálnatóki at måle við fóstra sinn, ok bað hann enn fara á fund Haralds konúngs föður síns, ok beiða hann þess, at hann finge honum 6 skip, ok þar lið með, svâ at þau væri skipoð fullri skipan; en þú hygg at því vanaliga, attú mæl til hversvetna illa, þess er þú beiðir hann, ok ver djarfmæltr í alla staðe. Ok nú fór Sveinn, ok kemr á fund föðurs síns, ok mælti til 6 skipa við hann ok liðs þar með, ok mælti til alls illa, svâ sem Pálnatóki hafðe ráðit honum; en konúngrinn Haraldr segir: til ílls eins þótti mèr þú hafa þat lið, er ek

fèkk þèr í fyrra sumar, ok ertu furðo djarfr maðr, er þú þorir enn at mæla til liðs við mik, slíka illsku, sem þú hefir áðr af þèr sýnda. Sveinn segir: égi mon ek hèðan fyrre í braut fara, en þèr fáit oss slíkt, sem vèr krefjom; en ef þat náest égi, þá mon Pálnatóki fóstri minn fá mèr lið, ok mon ek þá herja á menn þína sjálfs, ok skal ek ekki afspara, at vinna á þeim svâ íllt, sem ek hefi faung á. Nú mælti konúngr: hafðu 6 skip ok 200 manna, segir hann, ok kom aldrei síðan mèr í augsýn. Ok nú fer Sveinn í braut við svâ búit, ok á fund Pálnatóka fóstra síns, ok segir honum allt, sem fór með þeim feðgum. Ok enn fær Pálnatóki honum jafnmikit lið, sem faðir hans fèkk honum; ok nú ræðr Pálnatóki honum enn ráð, ok hefir Sveinn nú 12 skip ok 400 manna; ok áðr enn þeir skiljast, fóstrar, þá mælti Pálnatóki: nú skaltu fara ok herja, ok eigi þar, sem fyrra sumar, en þó skaltu enn á þá Danöna herja, ok rek nú þeim mon harðara hernaðinn enn fyrra sumar, sem nú hefir þú liðsafla bæði méra ok betra enn þá, ok hefst nú aldregi af höndum þeim sumarlángt, en at vetri far þú heim híngat á Fjón, ok ver þá hèr með mèr. Ok nú skiljast þeir fóstrar at sinne, ok ferr Sveinn ok lið hans herskilde yfir landit víða; hann herjar bæði um Sjóland ok Halland [1]), ok svâ er hann ákafr of sumarit, at svâ má atkveða, at hann heri

[1]) Hjatland *B.*; Hjaltland, *Afskriftirnar.*

nátt með degi, ok hefsk hann aldregi or Danakonúngs veldi þat sumar. Hann drap margan mann, ok mörg hèroð brendi hann um sumarit. Þessi tíðendi spyrjast víða, at úfriðr er mikill í landino, en þó lætr konúngr þetta hjá sèr líða, þó at umræða verðe fyrir honum [1]), ok lætr fara fram sem auðit er. Ok nú of haustið, er álíðr, ferr Sveinn heim á Fjón til Pálnatóka fóstra síns, ok týnir nú öngu liðe síno í heimförinne, sem it fyrra sumarit, ok er hann nú með fóstra sínom um vetrinn ok lið hans allt.

20. Enn er svâ um vârit, at Pálnatóki kömr at mále við fóstra sinn, ok mælti við hann: nú skaltu búa skip þín öll, ok far síðan á fund föður þíns með öllu liðe þíno albúno. Þú skalt gánga fyrir hann ok mæla, at hann leggi til við þik 12 skip, ok öll skipoð af mönnum; ok ef þat fæst eigi af honum, þá bjóttu honum bardaga þegar í stað með því liðe, sem þá hefir þú, ok haf aldregi verit grimmari í orðum við hann, enn nú. Nú gerir Sveinn svâ, sem Pálnatóki ræðr honum, ok ferr með öllo liðe síno, þar til er hann hittir Harald konúng föður sinn, ok krefr hann þess, er fóstri hans rèð honum; ok er því var lokit, þá svarar

---

[1]) ok lætr þetta hjá sèr líða, *er tekið upp aptr í A, en strikað samt með púnktum undir þessi orð; má af því sjá, að skinnbókin A, þó gömul sè, er ritin eptir annari eldri; hefir afskrifarinn vilzt á orðinu* „lætr," *er líka kom á eptir, ok því af vánvara tvítekið fyrri greinina.*

konúngrinn: þú ert maðr svâ djarfr, segir hann, at ek veit trautt þinn maka, er þú þorir at koma á minn fund, þvíattú ert bæði víkíngr ok þjófr, ok þat hygg ek, at þú sèr einn inn versti maðr at hvívetna, því er þú mått sjálfr ráða; ok eigi þarftu til þess at ætla, at ek gánga við frændsime við yðr, þvíat ek veit vist, attú ert ekki minnar ættar. Sveinn segir: at visso em ek þinn sön [1]), segir hann, ok sönn er okkor frændsime, en þó skal ek ekki þèr þyrma í engan stað; ok ef þú lætr eigi gángast þat, er ek kref þik, þá skal nú reyna með okkr, ok skolo við nú berjast þegar í stað, ok skaltu hvergi fá undan hokrað. Konúngrinn svarar: vandræðamaðr ertu, segir hann, ok þannig hefir þú nakkvat skaplynde, sem þú mynir vera nokkorra eigi allsmárra manna, ok mundu hafa verða þat, er þú beiðir, ok far síðan braut or míno ríki ok til annarra landa, ok kom hèr aldrei síðan, meðan mitt líf er. Síðan ræðst Sveinn í braut með 4 skip ok 20 [2]). Hann ferr þar til, er hann kömr heim á Fjón til Pálnatóka fóstra síns, ok voru öll skip hans vel skipoð. Pálnatóki tekr vel við fóstra sínom: ok þykki mèr þú vel hafa þau tillög, segir hann, er ek legg fyrir þik, ok skulo við nú ráða um báðir samt, hvat okkr sýnest rálligast. Nú skaltu fara í sumar, ok skal þèr nú frjáls vera öll Danmörk til hernaðarins, nema hèr á

[1]) *þannig A.* [2]) 30, *R.*

Fjóne, er ek á friðland, hèr skaltu nú ok hafa friðland. Ok nú er þetta er tíðast, þá er Sveinn 18 vetra gamall. Pálnatóki lýsir yfir því, at hann ætlast at fara or landi um sumarit ok til Bretlands, at hitta Stefne jarl mág sinn, ok lèzt hafa mundu 12 [1]) skip: en þú Sveinn! segir hann, far svâ nú öllu, sem ek gef ráð til, en ek mon vitja þín, er áliðr sumarit, með mikit lið [2]), þvíat mik grunar, at nú mon görr herr á hendr þèr í sumar, ok mon konúngr eigi þola þèr lengr, attú gánger á hans ríki, ok mon ek þá veita þèr lið, en þú hygg at því vannliga, attú flý eigi undan, þóat liðit sè at þèr gert, ok halt upp bardaga við þá, þó at liðsmunr sè nokkorr. Nú skiljast þeir Pálnatóki ok Sveinn, ok ferr sína leið hvârr þeirra, ok fara þeir nú báðir senn, ok ræðsk Pálnatóki til Bretlands; en Sveinn tekr nú þat ráð, sem honum var tilkennt, herjar nú á nýja leika ríki föður síns, nátt með degi, ok ferr víða yfir landit, ok flýja landsmenn undan ok á fund konúngsins, ok þykkjast illa leiknir verða, ok segja honum til vandræða sinna, ok biðja, at hann take nakkvat skjótt orráð. Ok nú þykkir konúnginom eigi vera mega svâ búit, ok þykkist þá lengr hafa setið Sveini þann hlut, er hann mundi eigi öðrum [3]) þola. Lætr hann nú búa síðan 50 [4]) skipa, ok ferr sjálfr með því liðe, ok ætlar at

---

[1]) 15, *B; máske ríngt lesit* XU *úr* XII; *en R. hefir* 9.
[2]) mitt lið, *F.* [3]) *þannig, B, F,* oþum, *A.* [4]) 40, *F.*

drepa Svein ok allt lið hans. Ok er álíðr haustið, þá hittast þeir Haraldr konúngr ok Sveinn um aptan síð við Borgundarhólm, svâ at hvârir sjá aðra, en þá var þó svâ kveldat, at þá var eigi vígljóst, ok leggja þeir skip sín í lægi. En um daginn eptir, þá berjast þeir allan dag til nætr, ok þá ero hroðin 10 skip Haralds konúngs, en 12 af Sveine [ok bíðr enn hvârtveggi þeirra [1]), ok leggr Sveinn nú skip sín inn í vâgsbotninn um kveldit, en þeir konúngr tengja saman skip sín um þveran vâginn fyrir utan, ok leggja stafne við stafn, ok búa svâ umb, at Sveinn væri inne tepptr í vâginom, ok ætla at hann skyldi eigi útkoma skiponom, þótt hann vilde við þat leita. En um morgininn ætla þeir at leggja at þeim, ok drepa af þeim hvert mannsbarn, ok taka Svein af lífe.

21. Ok þat sama kveld, er til slíkra stórtíðenda horfist, þá kömr Pálnatóki vestan af Bretlandi, ok verðr þá landfastr þat sama kveld við Danmörk, ok hafðe 4 skip ok 20. Hann leggr undir nesit öðru megin, ok tjaldar þar um skip sín. Ok er því var lokit, þá gengr Pálnatóki af skipe einn saman á land upp, ok hefir örvamæli á baki. Þat ber at móte umb, at Haraldr konúngr gengr á land upp [ok menn með honum [2]); þeir gingo í skóg, ok gerðu þar eld fyrir sèr, ok bakast þar við. Þeir sitja á

[1]) ok bíðr *er máð ok lítt læsiligt í A;* ok lið þeirra þó hvorttveggja sárt *B; v. í F.* [2]) ok 11 menn m. h. *B;* með 11 menn, *F;* við 12ta mann, *R.*

lág einni allir saman, en þá er myrkt orðit af nótt, er þetta er. Pálnatóki gengr upp til merkrinnar ok gagnvert þar, sem konúngr bakast við eldinn, ok stendr þar of hríð. En konúngrinn í annann stað bakast við eldinn, ok bakar bríngspöluna á sèr, ok er kastað undir hann klæðum, ok stendr hann á knjánom ok ölbogunom, ok lýtr hann niðr mjök við, er hann bakast við eldinn; hann bakar ok við axlirnar, ok berr þá upp við mjök stjólinn konúngs. Pálnatóki heyrði gjörla mál þeirra, ok þar kennir hann gjörla mál Fjölnes föðurbróður síns; ok nú leggr hann ör á streng ok skýtr hann til konúngsins, ok er svå sagt af flestum frœðimönnom, at örin flýgr beint í rassinn konúnginom, ok eptir honum endilaungum, ok kom fram í munninn, ok fellr konúngrinn þegar á jörð niðr örendr, sem von var. En förunautar hans sjá, hvat í hafðe gerzt, ok þótti þetta öllum vera it mesta býsn. Þá tekr Fjölner til orða, ok kveðr þann mann hafa sótt it mesta óhapp, er þetta verk hafðe unnit ok fyrir ráðit, ok er þetta it mesta fádœme, þannig sèm atburðr hefir orðit umb. En hvat skolo vèr nú til ráðs taka? sögðu þeir; en allir mátu við Fjölne, fyrir því at hann var þeirra vitrastr ok mest virðr. Þat er nú frásagt, at Fjölner gengr at þángat, er konúngrinn liggr, ok tekr í braut örina, þaðan sem hún hafði staðar numet, ok hirðer hana svå búna, sem þá var hún; en

örin var auðkend, þvíat hún var gulli reyrð. Síðan mælti Fjölnir við þá menn, er þar voro viðstaddir: þat legg ek helzt til ráða, segir hann, at vèr hafim mjök allir eina frásögn um þenna atburð, ok þykki mèr eigi annat vera fráségjanda, enn hann hafi skotinn verit í bardaganom um daginn áðr, ok verðr oss þat mest sœmð, ok svívirða, er við höfom verit staddir þenna atburð, með slíkom undrom, sem orðit hefir, at gera þetta augljóst fyrir alþýðo manns. Ok síðan bundu þeir þetta fastmælum með sèr, ok hèldu þesso allir um frásögn, sem þeir höfðu nú samið með sèr. En Pálnatóki fór til skipa sinna fyrst eptir verkit, ok kallar síðan með sèr 20 menn, ok lèzt fara vildu at finna Svein fóstra sinn. Ok nú fara þeir frá skiponom, ok umb nesit þvert, ok hittast þeir þar um nóttina, ok ræða með sèr, hvat þeir skylde til ráða taka; kvaðst Pálnatóki þau orð hafa spurð frá Haraldi konúngi, at hann munde þeim atgaungo ætla at veita, þegar er vígljóst væri um morgoninn. En þó skal ek enda þat, er ek hèt þèr, þars ek em nú tilkominn, at ek skal veita þèr allt slíkt, er ek má, ok eitt skal yfir okkr gánga. Engi maðr vissi þat enn, af liðe þeirra Sveins ok Pálnatóka, at konúngrinn væri líflátinn, nema hann sjálfr, Pálnatóki, ok lætr hann sem ekke hafi ígerzt til tíðenda, ok segir hann þetta öngum manni at svâ búno. Sveinn tekr til orða,

ok mælti við fóstra sinn: þess vil ek biðja, fóstri! segir hann, attú leitir ráðs nokkors, þess er oss megi lýða, þar sem nú er komit. Pálnatóki segir: ekki skulo við seint til ráða taka; vèr munom hèr gánga á skip með yðr, ok síðan skulo vèr leggja þau or tengslom, ok binda akkèri fyri barð hverjo skipe, vèr skulom ok hafa skriðljós undir tjöldum, þvíat nú er náttmyrkr á; síðan skulo vèr róa út á flotann konúngsins sem harðast, ok er mèr leitt at Haraldr konúngr kvíi oss hèr í vâgsbotnenom á morgin, ok drepe oss. Nú taka þeir þessa umbúð, sem Pálnatóki gaf ráð til, ok röro at sem harðast út á þveran flotann; en þetta varð á þá leið, at þar drekktust 5 snekkjor fyrir atróðri þeirra, ok komost þeir einir menn á land, er syndir voro. En þeir Pálnatóki ok Sveinn röro út eptir í þat sama hlið öllum sínom skipom, allt þar til, er þeir koma at flota þeim, er Pálnatóki átti, ok hann hafðe þángat haft. Ok þegar um morguninn, er vígljóst var orðit, þá leggja þeir at þeim konúngsmönnonom, ok þá spurðo þeir þau tíðende, at konúngrinn var látinn. Síðan mælti Pálnatóki: þá monu vèr gera yðr 2 koste, takit hvârn er þèr villt, annathvârt, at þèr skulot halda upp bardaga við okkr ok berjast, ok hafi þeir gagn, er auðit er; en hinn er annarr kostr, at þeir menn allir, er verit hafa með Haraldi konúngi, skulo sverja nú

Sveini konúngi fóstra mínom land ok þegna, ok taka hann til konúngs yfir alla Danmörk. Nú bera þeir saman ráð sín konúngsmenninnir, ok verða gervaller á þat sáttir, at taka Svein til konúngs, en berjast eigi. Ok síðan gánga þeir til Pálnatóka, ok segja honum hvat þeir kuro af, ok fór þat nú fram, at þeir allir, er þar voro við, svörðu Sveini land ok þegna. Síðan fóro þeir, Pálnatóki ok Sveinn, báðir samt of alla Danmörk, ok hvar sem þeir komo, þá lætr Pálnatóki kveðja húsþíngs, ok er Sveinn til konúngs tekinn um alla Danmörk, áðr enn þeir lètti, ok um allt Danakonúngs veldi. Lík Haralds konúngs var fært til Róiskeldo, ok þar jarðat. Þá hafði hann konúngr verið yfir Dönom 40 ok 7 vetr eptir Gorm konúng föður sinn. Ok eptir þat er Sveinn er konúngr orðinn, þótti þá hónum þat skylt, sem öllum öðrom konúngum, at erfa föður sinn [fyrir enar 3ju vetrnœtr [1]). Hann ætlar nú þegar at hafa þessa veizlo, ok fresta því ekki lengr. Hann býðr fyrstum Pálnatóka fóstra sínom til erfis þess, ok þeim Fjónbyggom vinom hans ok frændum. En Pálnatóki svarar því svâ, at hann læzk eigi lagi mundu ákoma, fyrir þær vetrnœtr, er næstar voru, at koma til boðsins; er þat komit til eyrna mèr, segir hann, er mèr þykkir stórtíðendum sæta, at Stefnir mágr

[1]) fyrir hin þriðju jól, *B.*

minn, Bretlands jarl, sè andaðr, ok verð ek þángat at fara nauðsynliga, þvíat ek á at hafa þat ríki eptir hans dag.' Ok er Pálnatóki þykkir eigi koma mega til erfisins, þá eyddist nú erfisgerð fyrir konúnginom, fyrir því at hann vill fyrir hotvetna fram, at fóstri hans sè at boðino.

22. Pálnatóke fer nú or landi í braut of haustið með skipalið sitt; ok áðr enn hann fœri, þá lætr hann þar til eptir Áka son sinn, at ráða búom sínom þar á Fjóne, ok öllu því, er hann átte þár, ok bað honum virkta við konúnginn Svein, áðr þeir skilðe, ok hèt konúngr því Pálnatóka, at hann skylde veita Áka ena beztu umsjá, ok þat sama endi hann. Síðan rèðst Pálnatóki í braut, ok ferr þar til er hann kömr til Bretlands, ok tekr við ríki því, er Stefnir mágr hans hafðe átt ok Björn enn brezki, ok liðu af þau misseri en næsto. Ok um sumarit eptir, þá sendir Sveinn konúngr orð til Bretlands, at Pálnatóki skylde koma þángat at boðe hans, ok svâ mikit lið með honum, sem hann vilde haft hafa, ok vill konúngr nú erfa föðor sinn; þeir voro 12 saman sendimenn konúngsins, ok var nær at því komit, er Pálnatóki skyldi þaðan búast. Hann segir, ok biðr konúng þökk hafa fyrir boð sitt; en þannig er nú tilfarit, at á mèr liggr þýngð nokkor, ok þykkjomst ek eigi fær vera at svâ búno; þat fylgir ok, at ek á hèr miklo méri fjölskylde umb at vera, enn ek mega frá fara at svâ búno þessi misseri.

Hann telsk nú undan um förina á alla vega, ok fara þeir við þat heim, konúngsmenn, ok segja honum svå búit. Ok er þeir voru í braut farnir, þá hvarf af Pálnatóka þýngð öll. Ok nú lætr konúngrinn líða þat haust erfisgerðina, ok liðr af sá vetr ok þat sumar. Ok nú var svå komit, at Sveinn mátti eigi þykkja gildr konúngr, ef hann skylde eigi erfa föður sinn fyrir enar 3ju vetrnætr, ok vill konúngr nú at visso eigi láta undan bera. Hann sendir nú ena sömo menn til Bretlands sem fyrr, enn ena sömo 12 menn á fund Pálnatóka, fóstra síns, at bjóða honum enn, sem fyrr, til boðsins, ok lèzt nú mundu leggja reiðe á hann mikla, ef hann færi eigi. En Pálnatóki svarar þeim sendimönnom konúngsins, ok biðr þá heimfara, ok segja svå konúnginom, at hann búist svå við at öllo um veizlona, sem framarst hefir hann faung á, at hún verði sem vegligust, en hann kveðst koma mundo til erfisins þat haust. Nú fara þeir heim sendimenn konúngs, ok segja honum sín ðrendalok, at Pálnatóka var þángat vân; ok býst hann nú við boðino, konúngrinn, ok allt þat, er til skyldi fá, skyldi verða at öllu sem vegligast, bæði fyrir tilfángasakir ok fjölmennis; ok er nú allt (er) albúit at boðino, ok boðsmenn ero komner, þá var Pálnatóki eigi kominn, ok leið á daginn mjök, ok þar kömr at menn gingo til drykkjo um kveldit, ok er mönnum skipat í sæti í höllinni. Þá

er þat sagt, at konúngr lætr liggja rúm [á enom óæðra [1]) bekk í öndvegi ok 100 manna utar frá, ok vættir þángat Pálnatóka fóstra síns til þess rúms ok hans föruneytis; ok er þat þykkir seinkast um kvâmo Pálnatóka, þá taka menn þar til drykkjo. En nú verðr at segja frá Pálnatóka, at hann býst heiman ok Björn enn brezki með honum, ok hafa þeir 3 skip ór landi ok 100 manna; þar var hálft hvârir í því liðe, Danir ok Bretar. Þeir fara síðan, þar til er þeir koma við Danmörk; ok þat sama kveld koma þeir í þær stöðvar, er átte Sveinn konúngr, ok leggja þeir skip sín í lægi, þar er þeim þótti [at djýpast vera [2]); þá var allgott veðr á umkveldit. Þannig búa þeir um skipen, at þeir snúa framstöfnom frá landi, ok leggja árar allar í hömlor [3]), at þeim skylde sem skjótast til at taka, ef þeir þyrpte bráðúngar við. Ok síðan gánga þeir á land upp, ok fara leiðar sinnar, þar til er þeir koma til konúngsins, ok sitja menn þá við drykkjo, er þeir koma þar, ok er þetta it fyrsta kveld veizlonnar. Nú gengr Pálnatóki inn í höllina, ok þar þeir allir eptir honum. Hann gengr innar eptir höllinni ok fyrir konúnginn; konúngr tekr ok vel hans mále, ok vísar honum til sætis ok öllum þeim; ok sitja þeir nú við drykkjo, ok ero kátir vel. Ok er þeir hafa drukkit of hríð, þá er þess viðgetið, at Fjölner víkr at konúnginom ok talar

[1]) á enn æðra, *B.* [2]) *þannig A.* [3]) háreiðar, *B. F.*

við hann nokkora hríð hljótt. Konúngrinn brá lit við, ok gerir rauðan á at sjá ok þrútinn. En maðr er nefndr Arnoddr, hann var kertasveinn konúngs, ok stendr hann frammi fyrir borðe hans; honum selr Fjölnir í hönd eitt skeyti, ok mælti, at hann skylde bera þat fyrir hvern mann, er í væri höllinne, allt þar til er nokkorr kannaðist við, at ætti þat sama skeyti. Ok eptir þat gerir Arnoddr, sem Fjölnir mælti fyrir. Nú gengr hann fyrst innar eptir höllinne frá hásæti konúngsins, ok berr þessa ör fyrir hvern mann, ok kannast enge við at egi. Þar kömr enn, er hann ferr utar eptir höllinne enom óœðra megin, þar til er hann kömr fyrir Pálnatóka, ok spyrr hann eptir, hvârt hann kenne örina. Pálnatóki svarar: fyrir hví muna ek eigi kenna skeyti mitt? sel mèr, segir hann, þvíat ek á þat. Þá skorte eigi hljóð í höllinne, ok hlýddu menn til, þegar er nokkorr var til at eigna sèr örina. Ok nú tekr konúngrinn til orða, ok mælti: Þú Pálnatóki! segir hann, hvar skilðest þú við þetta skeyte næsta sinne. Pálnatóki svarar: opt hefi ek þèr eptirlátr verit, fóstri! ok ef þèr þykkir þat þinn vegr mére, at ek segja þèr þat í allmiklo fjölmenne, heldr enn svâ, at færri sè hjá, þá skal þat veita þèr: ek skilðumst við hana á bogastrengnum, konúngr! segir hann, þá er ek skaut í rassinn föður þínom, ok eptir honum endilaungom, svâ at út kom (um) munninn. Standið upp

allir, segir konúngr, ok hafit hendr á þeim Pálnatóka ok förunautom hans, ok drepi þá alla, fyrir því at nú er niðrslegit allri vináttu mille okkar Pálnatóka, ok öllum góða þeim, er með okkr hefir verit. Ok nú spretta upp allir menn í höllinne, ok gerist nú eigi allt alkyrra. Pálnatóki fær brugðit sverði síno, ok lætr sèr þat verða fyrst á vegi, at hann höggr til Fjölnes frænda síns, ok klýfr hann í herðar niðr. En svâ á Pálnatóki sèr marga vine innan hirðar, at engi vildi vâpn á hann bera, ok komost þeir út allir or höllinne, nema einn maðr brezkr af liðe Bjarnar. Pálnatóki mælti, þá er þeir voro útkomner, ok sagt var, at saknað var eins manns af liðe Bjarnar, ok segir, at eigi var minna at vân enn svâ, ok föru vèr nú ofan sem skjótast til skipa vârra, fyrir því at nú er engi annarr ágjörr. Björn svarar: eigi mundir þú svâ renna frá þínom manni, segir hann, ef þú ættir minn hlut, ok eigi skal ek heldr ok, segir hann, ok snýr hann nú inn aptr þegar í höllina; ok er hann kömr inn, þá kasta þeir enom brezka manni yfir höfuð sèr, ok höfðu nær í sundr rifinn, svâ mátte atkveða; ok þá verðr Björn varr við, ok fær tekit hann, ok fleygir honum upp á bak sèr ok hleypr út síðan, ok fara þeir nú ofan til skipa sinna, ok gerði Björn þetta mest til ágætis sèr, en vita þóttist hann, at maðrinn munde dauðr vera, ok svâ varð, at maðrinn lèzt, ok hafðe Björn hann með sèr, ok

hljópu nú út á skip sín, ok fèllo þegar við árar; en þá var á niðmyrkr mikit um náttina ok logn, ok komast þeir svâ undan, þeir Pálnatóki ok Björn, ok nema hvergi staðar, áðr enn þeir koma heim til Bretlands. En konúngrinn ferr nú heim til hallarinnar ok allt liðit með honum, ok fá nú ekki atgert, þat er þeir vildu, ok unðo við et versta. Taka þeir nú síðan ok drekka erfit, en eptir þat ferr hverr heim þaðan til sinna heimkynna.

23. Þat er nú sagt, at ſit næsta sumar eptir [1]), þá tekr Ólöf sótt, kona Pálnatóka, ok leiðir hana sú sótt til bana. En eptir annlát hennar, þá úner Pálnatóki eigi á Bretlandi, ok setr hann þá til ríkis þess at varðveita Björn enn brezka. En hann býr nú or landi 30 skipa, ok ætlar nú at leggjast í víkíng ok hernað. Hann ferr or landi, þegar er ferð hans er búin, ok herjar hann þat sumar til Skotlands ok Írlands, ok aflar sèr mikils fjár ok ágætis í herförúnom. Hann hefir nú þessa iðn 12 sumor í samt, ok verðr honum bæði gott til fjár ok virðíngar. En þá er þetta er tíðast, at hann er í herförunom, þá ferr hann eitthvert sumar til Vindlands, ok ætlar at herja þar, ok hefir þá viðfingit 10 skip, ok hefir þá 40 skipa. En í þann tíma rèð þar fyrir konúngr sá, er Búrizlafr hèt, ok hugðe hann íllt til hernaðarins, fyrir því at

[1]) hitt sama haust eptir þetta, *F*; þá er Pálnatóki kóm heim til Bretlands, at þá var öndut Ólöf kona hans, *B*.

honum var sagt frá Pálnatóka, at hann hafðe nær ávalt sigr, þar sem hann herjaðe, ok var hann ágæztr víkínga í þat mund, ok þótti hann vera hverjom manni vitrari ok ráðgari, ok gengr þúngt við hann flestum. Ok vâno bráðara, þá er Pálnatóki kömr þar við land, ok Búrizlafr hefir spurt til hans, ok hvat hann ætlaðist fyrir, þá sendir konúngr menn sína á fund hans, ok (býðr) Pálnatóka til sín, ok læzt vildu ega við hann frið ok vinfengi. Þat lèt hann ok fylgja þessu heimboði, at hann bauð at gefa honum eitt fylki eða ríki af landi síno, þat er heitir at Jóme, til þess at hann skyldi þar staðfestast, ok munde hann þetta ríki gefa honum einkum til þess, at hann skylde þá vera skyldbundinn til at verja land ok ríki með konúnginom. Ok þetta þiggr Pálnatóki ok aller hans menn, at því er sagt er; ok þar lætr hann gera brátt í síno ríki sævarborg eina mikla ok rammgjörva, þá er Jómsborg er kölluð síðan. Þar lætr hann ok gera höfn þá uppe í borginne, at liggja máttu í 300 lángskipa [1]) senn, svâ at þau voru öll læst innan borgar. Þar var umb búit með mikille vèlfimne, er í var lagt inn í höfnena, ok þar var sem dyr væri gervar, en steinbogi mikill yfir uppe, en fyrir dyronom voro járnhurðir, ok læstar innan or höfninne. En á steinboganom uppe var gjörr kastali einn mikill, ok þar

[1]) *þannig F. R*; vel 50 ok 200, *B*; 3 lángskip, *A*, *líkliga* III *fyrir* CCC, *eðr fyrir* III. C.

valslöngur í. Sumr hlutr borgarinnar stóð út á sæinn, ok ero þær kallaðar sæborgir, er svâ ero gjörvar, ok af því var innan borgar höfnin.

24. Nú eptir þetta, þá setr Pálnatóki lög við hygginna manna ráð þar í Jómsborg, til þess at þar skyldi gerast meiri afli, enn þá var enn orðinn. Þángat skyldi engi maðr ráðast til föruneytis við Pálnatóka, sá er ellri væri enn fimmtugr at aldri, ok engi ýngri, enn 18 vetra gamall; þar á meðal skyldu allir vera at aldrinom. Alls engi maðr skyldi sá þar vera, er rynne fyrir jafnvígligum manni, sèr jafnbúnom. Hverr maðr, er þángat rèðsk í þeirra föruneyti, skyldi því heita fastliga, at hverr þeirra skylde hefna annars, [sem mötunauts síns, eða bróður síns [1]); ok alls engi skylde þar róg kveikja á mille manna; svâ ok þótt þángat spyrðist tíðendi, þá skylde engi maðr svâ hvatvís vera, at þau skylde segja, þvíat Pálnatóki skyldi þar fyrst tíðendi segja. Ok sá er fundinn yrði at þesso, er nú var upptínt, ok afbrygði þessom lögum, þá skylde sá þegar rækr ok rekinn or lögum þeirra. Svâ ok þó at við væri tekit við þeim manni, er vegit hafðe bróður eða föður þess manns, er þar var áðr fyrir, eða nokkorn allskyldan hans frænda, ok kœmi þat upp síðan, er við honum væri tekit, þá skylde Pálnatóki þat dœma. Alls engi maðr skylde

[1]) sem bur eðr bróðir væri, *F*; sem föður síns eðr bróður, *B*.

þar kono hafa innan borgar, ok engi skylde á braut vera þaðan 3 nóttum lengr or borginne, nema Pálnatóka ráð væri til ok leyfi. Allt þat, er þeir fingi í herförum, þá skylde til stánga bera meira hlut ok minna; ok allt þat er fèmætt væri, ok ef þat reyndist á hendr nokkorum, at eigi hefði svâ gert, þá skylde hann í braut fara or borginne, hvârt sem til hans kœmi meira eða minna. Engi maðr skyldi þar œðroorð mæla nè kvíða, hvegi óvænt sem þeim hyrfðe. Engi hlut skylde þann atberá með þeim innan borgar, er eigi skyldi Pálnatóki því öllo setja ok ráða, eptir því sem hann vildi. Ekki skylde því ráða frændsime eða vinfengi, þóat menn vildi þángat ráðast, þeir er eigi voro í þessom lögum; ok þó at þeir menn, er fyrir vâro, bæði þeim þannig, er eigi voro tilfeldir þessara laga, þá skylde þeim þat ekki tjá; ok sitja þeir nú í borginne við þetta í góðum friðe, ok halda vel lög sín. Þeir fara hvert sumar or borginne ok herja á ýmse lönd, ok fá sèr ágætis mikils, ok þykkja vera enir mestu hermenn, ok öngvir þótto vera náliga þeirra jafníngjar í þenna tíma, ok ero nú kallaðir Jómsvíkíngar hèðan í frá allar stundir.

25. Nú er at segja frá Sveini konúngi, at hann lætr sèr verða á alla vega sem bezt til Áka, sonar Pálnatóka, svâ sem þeirra vinátta hefði jafnan góð verit. Ok þó at þar hefði áorðit nokkorr drúpr með þeim, þá lèt konúngrinn

Áka ekki þess gjalda, ok virðir hann mikils þeirra fóstbrœðralag, ok er Áki á Fjóne, ok ræðr þar fyrir, sem faðir hans hafði hann tilsettan ok fyrr var sagt.

26. Sá maðr er nefndr til sögunnar, er heitið hefir Vèseti; hann ræðr fyrir fylke því, er heitir Borghundarhólme. Kona hans hèt Hildigunnr. Þau áttu sèr 3 börn, þau er getið verðr við söguna, ok hefir heitit son þeirra Búi, er kallaðr var Búi enn digri, en annarr hèt Sigurðr, er kallaðr var Sigurðr kápa. Dóttir þeirra hèt Þorgunna; hún hafði þá gipt verit fyri nokkorum vetrum, þá er þetta var. Sveinn konúngr bað hennar til handa Áka, syni Pálnatóka, ok var hún gipt honum; ok brátt er þau höfðu saman gingit, þá áttu þau Áki sèr son, þann er Vagn er nefndr. En þá er þetta er tíðast, þá ræðr fyri Sjólöndum jarl sá, er nefndr er Haraldr, ok var kallaðr Strút-Haraldr; en þat bar til þess, at hann átti hött einn, þann er strútr var á mikill, hann var af brendu gulle gjörr, ok svâ mikill, at hann stóð 10 merkr gulls, ok þaðan af fèkk hann þat nafn, at hann var kallaðr Strútharaldr. Íngigerðr hefir heitið kona jarls; 3 voro börn þeirra, þau er hèr ero nefnd í þessi sögu. Sigvaldi hefir heitit son þeirra, en annarr Þorkell, ok var kallaðr Þorkell enn hávi; en dóttir þeirra hèt Tófa. Áki son Pálnatóka býr á Fjóne með vegsemð mikilli ok tign, ok vex Vagn þar upp heima

með feðr sínom, þartil er hann er nokkorra vetra gamall. En þat er frá honum sagt, þegar er nakkvað má marka skaplyndi hans, at hann var meiri vandræðamaðr í sínom skapsmunom, enn allir menn aðrir, þeir er þar höfðu uppvaxit; svâ var hann ok í allri lýzko ok í öllo síno athœfi, at trautt þótti mega um tœla. Ok er þat frásagt, at Vagn er stundum þá heima fœddr, sem þángat til hafðe verit, en stundum er hann í Borgundarhólme með Veseta áfa sínom, ok er þat fyrir því, at nær þykkjast hvârigir ráðe mega við hann koma, eða festa hendr á honum, svâ þykkir hann vera ódæll; við Búa er hann bezt allra sinna frænda, ok þat hefir hann nökkvi helzt, er Búi mælir fyrir honum, fyrir því, at hann var honum skapfeldastr, en at öngu hafðe hann þat, er frændr hans mæltu, ef honum sýndist annann veg, hvat sem þat var. Hann var allra manna vænstr ok fríðastr sjónum ok enn mesti atgjörvismaðr, ok bráðgjörr um hotvetna. Búi, móðurbróðir hans, var maðr úorðasamr ok heldr hljóðr optast, ok skapmikill; hann var maðr svâ sterkr, at menn visso ógerla afl hans. Búi var ekki vænleiksmaðr, en þó var hann vörpuligr ok mikilúðligr ok garpr enn mesti í alla staðe. Sigurðr kápa bróðir hans var maðr vænn ok kurteis ok liðmannligr, ok þó enn raunæfr viðreignar, ok heldr fámálogr. En frá Sigvalda, syne Strútharalds, er þat at segja, at hann er maðr nefljótr ok fölleitr; hann var

eygðr manna bezt; hár var hann vexti ok allsnöfrmannligr [1]). Þorkell bróðir hans var allra manna hæstr; hann var sterkr maðr ok forvitre, ok svâ var hvârtveggi þeirra brœðra.

27. Þat er nú frásagt, at þeir Sigvaldi brœðr búa skip 2 or landi, ok ætla til Jómsborgar, ok vilja vita, ef við þeim væri tekit, ok spyrja ráðs Harald- jarl föður sinn, hverso rálligt honum sýndist þat, at þeir rèðist til liðs með Jómsvíkíngum. En hann svarar, ok kallar þat rálligt, at þeir fœri þángat, ok aflaðe sèr svâ ágætis ok virðíngar: ok er nú mál at it reynit ykkr, brœðr! hvert ið eroð [nökkuð at mönnum [2]). Þeir beiða hann fjártillaga til fararinnar, ok svâ vista; en hann svaraðe, ok kvað þá annattveggja gera skyldo, at þeir fœri þess kostar or landi í braut, at þeir fengi sèr sjálfir vistir ok annat þat, er þeir þyrfti at hafa, eða færi hvergi elligar ok sæti um kyrt. Nú fara þeir eigi at síðr, þó at Haraldr jarl, faðir þeirra, vilde ekki tilleggja. Þeir hafa 2 skip ok 100 manna; þeir vönduðu þat lið sem mest, ok fóro síðan, þartil er þeir komo til Borgundarhólms, ok þóttost þurfa at afla vèr vista ok fjár nokkorskostar; ok taka þeir nú þat ráð, at þeir gera þar upprásir ok ræntu, ok taka upp bú Veseta eitt, þat er auðgast var, ok rænto hann því fè öllo, ok báro ofan til skipa sinna, ok fara þeir nú í braut leiðar sinnar; ok er nú ekke at segja frá förum þeirra, fyrr enn

[1]) snofrmannligr *A*, snaufurligr *R*. [2]) nokkut manna, *F*.

þeir koma til Jómsborgar. Þeir leggja utan at borgarhliðino, en Pálnatóki gekk ávalt með miklo liði fram í kastalann, þann er gjörr var yfir sundino, ok var hann því vanr, at mæla þaðan við þá menn, er komo til borgarinnar. Ok nú er hann verðr varr við kvâmo þeirra Sigvalda, þá gerir Pálnatóki enn sem hann var vanr, gengr upp í kastalann með miklo liðe, ok spyrr þaðan, hverr fyrir liðe því rèði ok skipom, er þá var þar kominn. Sigvalde svarar honum: hèr ráða fyrir, sagðe hann, brœðr 2, synir Strútharalds jarls, ok héti ek Sigvalde, en bróðir minn heitir Þorkell. En þat er örendi okkart híngat, at við vildim ráðast til liðs með yðr við þeim mönnum, er yðr þykkja nýtande vera í voro liðe. Pálnatóki svarar vel um þetta mál, ok leitar þó ráðs undir Jómsvíkínga fèlaga sína, ok kvað sèr kunnigt vera kynferðe þeirra, ok segir at þeir voro vel bornir. En Jómsvíkíngar báðo Pálnatóka fyrir sja, sem honum sýnest, ok kalla þat sitt ráð, sem hann vill. En nú eptir þetta, þá er lokit upp Jómsborg, ok nú róa þeir Sigvalde í borgina upp; ok er þeir voro þar komnir, þá skal reyna lið þeirra, eptir því sem lög þeirra standa til, Jómsvíkínga; ok nú ferr þat sama fram, at til er reynt um lið þeirra, hvârt þeir þykkja til hafa vaskleik ok karlmennsko, at gánga í lið með Jómsvíkíngum ok undir þau lög öll, er þar voro sett. En svâ gengr sú raun, at helmíngr liðs þeirra er í lög tekinn af þeim

Jómsvíkíngom, en helmínginn senda þeir aptr. Nú er tekit við Sigvalda ok Þorkatli, bróður hans, ok [hálfo 100 manna*) með þeim, ok ero þeir nú leiddir í lög með þeim Jómsvíkíngom, ok gánga öngvir hærra í mannvirðíngo af Pálnatóka enn þeir brœðr, ok stendr þar nú svâ búit um hríð.

28. Nú verðr þar til máls at taka, er Veseti er, at hann er ræntr eino búe síno, því er auðgast var, ok kömr þetta nú brátt til eyrna Veseta, ok tekr hann þat til ráðs í fyrstonne, at hann setr aptr sonu sína at geysíngom öllum ok yfirgánge, en ferr sjálfr á fund Sveins konúngs, ok segir honum til, hvat títt var um þá Haralds sonu, ok hverso þeir höfðu ræntan hann ok tekit upp bú hans, þat er hann átti eitthvert auðgast. Konúngr svarar: þat ráð legg ek til með þèr, segir hann, attú skalt nú vera láta fyrst kyrt, en ek mon senda orð Strútharaldi, ok vita ef hann vilè gjalda upp fè fyrir sono sína, svâ attú sèr haldinn af, ok vil ek attú látir þèr þat vel líka. Nú ferr Veseti heim við svâ búit, en Sveinn konúngr sendir þegar menn eptir Haraldi jarli, ok bað hann koma á sinn fund. Jarl legst eigi förna undir höfuð, ok ferr þar til er hann kemr til konúngs, ok er þar tekit við honum vel. Nú spyrr konúngr eptir Harald jarl, hvat hann vissi til, hvern övisla synir hans höfðu gjörv-

*) 60 manna, F.

an Veseta; hann kvaðst úgjörla vita. Konúngrinn segir honum, at þeir höfðu tekit upp bú hans eitt, þat er mest var, ok beiddi hann þess, at hann skyldi bœta fyrir þá fjárhlutum, ok væri síðan kyrt; en jarl segir, ok kveðst úfengit enn hafa þess fjársins, er hann mundi bœta fyrir þat; þótt úngmenni tœke naut eða sauðe til matar sèr. Konúngr mælti: þá muntu fara heim við svâ búit, segir konúngrinn, ok hefi ek nú sagt yðr vilja minn, en nú mon ek þó svâ fyrir mæla, attú ábyrgist þik nú sjálfr við sonum Veseta ok svâ fè þitt, ok mon ek nú eiga at öngan hlut, þar er þú vill þat ekki hafa, er ek legg til með þèr, ok viltu þat einu hafa, er þèr sýnest, ok varir mik at þesso mune vera missráðit. Haraldr jarl svarar, ok kveðst sjálfr mundu vera í ábyrgð um þat, en lèzt ekki mundu þat við hann meta: ok em ek stórum óhræddr við Veseta ok sono hans. Ok nú eptir þetta ferr Haraldr jarl heim, ok er ekki getið um ferð hans, at nè eitt yrðe til tíðenda.

29. Þat er nú at segja þesso næst, at Veseti ok synir hans frètta viðræðu þeirra Haralds jarls ok Sveins konúngs, ok svâ hverjar lyktir áfèllo þeirra tal, svâ ok þat, er jarl hafðe mælt at skilnaðe, áðr enn þeir konúngr skildist. Nú ætla þeir ráð fyrir sèr Veseta synir. Þat er þeirra tiltekja, at þeir búa skip 3 *), þau er öll voru stór, ok hafa þar með 200 **) manna,

*) 4, B, F. **) 300, B.

ok búa þat lið sem bezt megu þeir, fara síðan þar til er þeir koma á Sjóland, ok taka þar upp þau 3 bú Haralds jarls, er auðgust voru, þeirra er hann átti; ok eptir þat fara þeir heim, synir Veseta, með þetta it mikla fengi, er þeir hafa nú aflat. Ok nú koma brátt þessi örendi fyrir jarlinn Strútharald, at hann var ræntr, ok tekin upp 3 hans bú, þau er auðgust voru; kemr nú í hug, hvað konúngrinn hafðe spáð honum. Hann gerir nú þegar menn á fund konúngsins, ef hann vildi nú hlut í eiga at sætta þá, ok kveðst nú vilja gjarna hans umbdœme. En konúngr svarar nú þesso: at nú skal Haraldr jarl hafa ráð sín in góðo, en nú mon ek ekki láta til mín taka, þvíat hann vildi ekki mín ráð við hafa, þá er við rœddum þetta mál, ok var þá umb minna at dœma, enn nú er, ok hafi hann nú sjálfr einræði sitt, en ek mon mèr öngu afskipta. Nú fara sendimenn jarls heim aptr, ok segja honum svör konúngsins. Vèr munom þá verða taka til vârra ráða, segir jarl, ef konúngrinn vill sitja kyrr hjá málunom. Haraldr jarl fær sèr nú 10 skip, ok býr sem bezt at mönnom ok vâpnom, ok ferr síðan með þessu liðe, allt þar til er þeir koma í Borgundarhólm, ok þar hlaupa þeir á land upp, ok taka upp 5 bú fyrir Veseta, þau er eigi voru verri enn þau, er synir Veseta höfðu upptekit fyrri. Haraldr jarl vendir nú aptr til Sjólanda með þetta fè, ok

þykkist nú vel hafa hefnt sín í þessi ferð. Svâ er nú sagt, at eigi líðr lángt hèðan, áðr enn þetta spyrr Veseti, fjárskaða þenna allan, er orðinn var, ok tekr hann þat ráð, at hann ferr þegar á fund Sveins konúngs, ok tekr hann vel við honum. Síðan ræðir Veseti mál sitt fyrir konúnginom, ok tjár á þessa leið: þat muntu spurt hafa, herra! segir hann, at þúngt hefir álagzt með okkr Strútharaldi jarli of hríð, ok varir mik at úfriðr myne afgerast sjálfra landsmanna í mille, ef þèr egit öngan hlut í með oss, ok kann vera at verra sè síðar enn nú svâ komit sem er, þvíat yðrir menn erо hvârirtveggjo, herra! Konúngr svarar á þessa lund: ek mon brálliga fara til þíngs þess, er heitir Íseyrarþíng*), ok mon ek boða þángat Haraldi jarli, ok skulo þit þar sættast með tillögu góðra manna ok vâro umbdœme, ok mon sá nú jarli enn bezti, at vèr setjum mále þessо, eptir því er oss líkar, allra helzt er oss þykkir þú vel fara með þíno mále. Ok eptir þetta ferr Veseti heim, ok líðo nú svâ fram stundir, þar til er Sveinn konúngr ok hans föroneyti búast til þíngsins. Sveinn konúngr hefir 50 skipa**), ok því svâ mikit lið, at hann vill einn skipa í mille þeirra um allt þat, sem í er orðit með þeim. Haraldr jarl átti skamt at fara til þíngsins, ok hefir hann eigi meir enn 20 skip. Veseti ferr ok til þíngsins, ok hefir 3 ein skip; þat er ok sagt, at

*) Iseyjarþíng, *B*; Seyrarþíng, *F*. **) 60 skipa, *F*.

synir hans voru eigi í ferð með honum, þeir Búi digri ok Sigurðr kápa. Ok nú er konúngr ok jarl ok Veseti voru komnir á þíngit, þá setr Veseti tjöld sín niðre við sjó hjá sunde því, er atgengr þíngstöðinne. En Strútharaldr jarl hafðe tjaldað upp frá stund þá, en þar á mille setr konúngr sínar herbúðir. Ok er áleið kveldið, þá sá þeir þaðan af þíngino fara frá heimile Haralds jarls 10 skip; ok er þeir nolgast þángat, þá leggja þeir menn í lægi skip sín, ok síðan gánga þeir menn á land upp frá skipom með sveit sína; þeir snara þegar á þíngit. Nú ero þessir menn brátt kendir, at þar ero komnir þeir synir Veseta, Búi ok Sigurðr. Búi enn digre var þá búinn mjök ítarliga at klæðum, fyrir því at hann var þá í klæðum þeim, er Haraldr jarl átte; en sá búnaðr var svâ fèmikill, at til komu 20 *) merkr gulls. Þeir hafa ok tekit upp fyrir jarli 2 gullkistor, ok svâ mjök hlaðnar af gulli, at í hvârre kistonne voru [10 hundruð**) marka gulls. Hatt jarls hafðe Búi digre á höfðe sèr, þann er til komu 10 merkr gulls. Þeir gánga nú á þíngit brœðr alvâpnaðir, ok með fylktu liðe ok snarpligu. Ok er þeir voro þar komnir, þá tekr Búi til orða ok kveðr sèr hljóðs, ok er hljótt var orðit, þá mælti hann til jarlsins Strútharalds: hitt er nú ráð, jarl! segir hann, ef þú berr nokkor kensl

*) 10, *F.* **) *kannske mislesit úr* XC (níutíu), *R*, tíu pund gulls, *B.*

á gripe þessa, er nú muntu sjá á oss skína, attú sœk nú til úragliga, ef þú þorir, ok sè nokkor dáð í þèr, fyrir því at lengi hefir þú stórt bergt*) við oss frændr; em ek nú ok albúinn at berjast við þik, ef nokkort er mannsmǫt í þèr. Sveinn konúngr heyrir orð Búa, ok þykke þat sjá, at hann fær eigi haldit sinne tign, ef hann lætr þá berjast þar á þíngino, ok ginge eigi á mille þeirra, er hann hafði svâ mikit aftekit, at þeir skyldu þar sættast á þíngino, ok tekr konúngrinn nú þat ráð, at hann gengr á mille þeirra, ok lætr þá eigi ná at berjast, ok kömr þar nú því mále loks, við atgaúngu konúngsins ok afla, at nú verða hvârirtveggjo því at játa, at konúngrinn skipe einn á millum þeirra, eptir því sem hann vill. En þat skorar Búi í sættina, at hann læzk aldregi mundu lausar láta gullkistornar, þær er hann hafðe fengit af jarli, ok önga gripe hans, en bað konúnginn ráða öðro sem hann vilde. Konúngr svarar: þú Búi! segir hann, stór verðr þú oss, nú hafðu þitt mál um gullkistornar, en jarl svâ mikit fè annat, at hann þykke haldinn af, en lausa verðr þú at láta, Búi digre! segir hann, gripe jarls, þá er þú hefir tekit, ok gera honum eigi þá hneiso eða svívirðu, at hann nái eigi tignarklæðum sínom. Svâ lýkr, at konúngr verðr at ráða, ok ferr Búi af klæðunum. Nú hèlt konúngrinn af því

*) *þannig A. bundit:* b'gt.

mest til þessa, um at gripir jarls raknaðe, at þat þótti jarli sèr mest svívirðíng, ef hann skylde eigi ná at hafa gripe sína. Ok nú verða þeir á þat sáttir, at konúngr skylde þannig *) skipa með þeim, sem nú hafðe hann ákveðit um gripina, ok gera ok slíkt of annat, sem þá syndist honum jöfnoðr mille þeirra. Ok síðan lykr konúngr upp gerðinne, ok ferr þaðan at málino, sem hann hafði áðr sagt á vân umb, at Búi skal þegar láta lausa gripina jarls, en hafa sjálfr gullkistornar báðar til hélla sátta við jarl; þeir skulo ok aftr gjalda bú þau, er upp voro tekin fyrir Strútharaldi jarli: en hann skal þat leggja í móte yðr til sœmðar, at gipta Tófu dóttur sína Sigurði kápu, ok skulo henne heiman fylgja þessi fè, ok skal eigi öðrovís aptr gjalda upptöko búanna, enn þeir taka þat undir sjálfum sèr. Því gerði konúngrinn þannig sættina, at honum þótti þetta vænst til, at um heilt mætti gróa með þeim, ok sættin mætti lengst haldast með þeim, ef mægðin tækist. Þesso taka þeir vel, feðgar, ok leggr Veseti til við Sigurð þriðjúng alls fjár síns, ok þykkir Sigurði it vænsta of kvânfáng þetta, er honum er ætlat, ok sættast þeir nú at þesso, ok fara þegar af þíngino til Strútharalds jarls, ok skal þá vera þegar brullaup þeirra Sigurðar. Þángat ferr fyrir konúngrinn til þeirrar veizlo, ok Veseti ok synir hans, sem líkligt var; ok

*) *gizkat fyrir* aþnnig *með strik yfir* þ, *A.*

er nú drukkit brullaup þeirra Sigurðar ok Tófu með mikille tign ok virðíngu; ok eptir boðit ferr konúngr heim, sæmðr með gjöfum, ok aðrir boðsmenn. Veseti ferr nú ok heim ok synir hans til Borgundarhólms, ok er Tófa þar í för með þeim jarlsdóttir; ok er nú kyrt of hríð ok friðr góðr allra manna í millum.

30. Nú hafa þeir brœðr skamma hríð heima verit með föður sínom, áðr enn Búi digri lýser yfir því, er honum bjó í skape, at hann ætlast at fara til Jómsborgar, at leita sèr frægðar ok ágætis. Sigurðr bróðir hans vill ok fara með honum, þótt hann [illegible] nýkvângaðr, ok nú búast þeir heiman brœðrnir, ok hafa 2 skip ok 100*) manna, ok vilja gera sem líkast því, er gerðu synir Strútharalds fyrri, þeir Sigvaldi ok Þorkell; fara síðan, þar til er þeir komu til Jómsborgar, ok leggja þegar utan at steinboganum ok at hafnardurunom. Ok er höfðíngjar í borginne verða varir við kvâmo þeirra, þá gánga þeir, höfðíngjarnir Pálnatóki ok Sigurðr ok Þorkell hávi, framme á steinbogann, ok kenna þeir Sigvaldi mennina, þá er fyrir skipunom rèðo. Ok nú tekr Búi til orða ok segir, at hann vill þángat ráðast til liðs með þeim Jómsvíkíngum, ok þeir brœðr með allt lið sitt, ef Pálnatóki vilde við þeim taka. En Sigvaldi tekr til orða: hverso hafi þèr faðir minn Strútharaldr jarl sett málum yðrom, seg-

*) *það er: 120 manna, eða stórt hundrað, eins ok allstaðar framvegis.*

ir hann, áðr enn þèr fœrit or landino. Búi svarar: þat er laung saga, segir hann, at segja frá vârum viðskiptum, en þau urðu lok á, at Sveinn konúngr hefir skipat öllom málum með oss, ok má ek nú eigi þat uppinna í skömmo mále, er vèr höfum saman átt, en sáttir ero vèr nú. Nú mælti Pálnatóki við fèlaga sína, Jómsvíkínga: vilè þèr tilhætta, segir hann, hvârt þessir menn segi satt eða eigi, en allfúss væra ek til þeirra, segir hann, fyrir því at þess vættir mik, at fáir myne hèr slíkir vera fyrir í vòro liðe, sem þeir ero. Þeir svara honum, Jómsvíkíngar: vèr viljom attú takir þessa menn î lög með þèr ok oss, ef þèr sýnest þat, en ef þeir hlutir nokkorir koma upp síðar umb hagi þeirra, er vèr vitom nú eigi, þá skal þat sem allt annat á þíno umdœmi. Ok nú eptir þetta þá er upplokit Jómsborg, ok leggja þeir Búi skiponom inn í höfnina, ok er síðan reynt lið þeirra [ok hljótast af því liðe 8tigir manna*), en 4tigir fara aptr heim til Danmerkr. Nú er frá því at segja at þeir ero nú í borginne allir samt höfðíngjar, þeir er áðr voro nefndir ok þessir, er nú ero til komnir, ok vârost góðir vinir. Þeir herja nú hvert sumar eptir annat á ýmse lönd, ok fá sèr bæði fjár ok mikillar frægðar, ok þó at eigi sè hèr í þessari frásögn frá þeim stórvirkjum sagt, sem þeir unno, þá er þat þó alsagt, at eigi er sýnt, at verit hafi méri hetjor eða garpar, enn þeir Jomsvíkíngar, ok hyggjo

*) ok ero 80 manna í lög teknir, *F.*

vèr at varla hafi fingizt þeirra jamníngjar; en þeir ero hvern vetr í Jómsborg í kyrðum.

31. Þar er nú til at taka, er Vagn er Ákason, hann vex nú upp heima með föður sínom á Fjóne, en stundum með Veseta afa sínom. Hann er maðr svâ úeirinn í sínom uppruna, at þat er helzt sagt til marks um hans skaplynde, at þá er hann var 9 [1]) vetra gamall, þá hafðe hann drepit 3 menn. Hann er nú heima þar til er hann er 12 vetra gamall, ok er þá svâ komit, at menn þóttost traútt mega umb hreifa hans skaplynde ok ofsa; hann gerist ok svâ illgerðasamr, at öngu vætta vilde hann eira. Ok nú þykkjast hans frændr eigi vita, hvat or skylde ráða þesso vandræði. Ok nú er þat ráð tekit, at Áki faðir hans fær honum hálft 100 manna ok þar með 1 lángskip, en annat lið jafnmikit fær honum Veseti afi hans ok þar með annað lángskip, ok er engi maðr, sá er honum fylgir, ellri enn tvítögr at aldri, ok engi œri [2]) enn 18 vetra gamall, nema Vagn sjálfr, hann var 12 vetra gamall. Hann biðr sèr ekki fleira fá, enn nú var frásagt, 100 liðs ok 2 lángskip, ok lèzt enskis fleira viðþurfa, kvaðst sjálfr mundu fá sèr vistir ok þat annat, er þeir þyrpte at hafa.

32. Nú rèðsk Vagn heiman með lið þetta it vænliga, ok þurfo þeir nú þegar at afla sèr vistar, ok verðr Vagn ekki mjök örþrifráðe, þótt

[1]) 10, *B.* [2]) *þannig A;* yngri, *B, F, R.*

hann væri úngr at aldri. Hann ferr nú í fyrsto ok rekr hernað fyri endilánga Danmörk, ok höggr sèr strandhögg óspart, svâ sem hann þarf. Hann rænir bæði klæðum ok vâpnum, ok svâ lýkr nú, at hann skortir hvârke vâpn nè herklæðe nè vist, áðr hann siglde í braut or Danaveldi, ok lætr hann þá Danina fá sèr slíka hluti. Allt hefir hann nú œrið, þat er þeir þurfo að hafa með þessom 2 skipom. Nú ferr hann þar til er hann kömr til Jómsbórgar, þat var snemma umb morguninn í sólar upprás. Þeir Vagn leggja nú þegar skiponom utan at steinboganom; en þeir höfðíngjar borgarinnar, Pálnatóki ok Sigvaldi, Þorkell ok Búi ok Sigurðr, þegar er þeir verða við lið varir, þá fara þeir í kastalann, sem þeir voro vanir, ok spyrja síðan eptir, hverir þar væri komnir. Vagn spyrr í móte, hvârt Pálnatóki væri í kastalanom. Hann svarar ok segir, at sá væri maðrinn kominn til tals við hann, er svâ heitir: eða hverir ero þessir menn, segir hann, er svâ láta ríkmannliga? Vagn segir: ekki skal ek leyna þik heiti míno, ek heiti Vagn, segir hann, ok emk son Áka á Fjóne ok náfrændi yðvarr, ok em ek því hèr kominn, at ek vilda ráðast til liðs með yðr, fyrir því, at ekki þótta ek nú dæll heima meir enn svâ, þóttost frændr mínir nú œrið hafa, þótt ek fœra nú í brott þaðan. Pálnatóki svarar: þykki þèr ráðit, frændi! segir hann, at þú munt hèr þykkja hœgr viðskiptes, ef menn megu heima trautt

eða eigi umtæla? Vagn svarar: logit er at mèr, frænde! segir hann, ef þú getr eigi temprað svâ mitt skaplynde, at ek mega vera í samsæti með vöskum mönnum, ok munto vilja gera vârn sóma, þar sem vèr erom komnir á yðvarn fund. Þá rœðir Pálnatóki við Jómsvíkínga: hvârt þykkir yðr rálligt, segir hann, at vèr takim við þeim Vagne frænda eða eigi. Þá annsvarar Búi digri: þat er mitt ráð, segir hann, ok er Vagn við mik bezt sinna frænda, at vèr takim aldregi við honum, ok hann komi hèr aldregi innan borgar. Við þèr vilja menn rísa hèr innan borgar, frændi! segir hann, ok jafnt frændr þínir, þeir er öll deili vita á þèr. Vagn svarar: hvârt verða þeir menn berir at því, segir hann, er þar standa hjá þèr, at þeir vilja eigi við mèr taka? en þó væri mèr þess eigi vân af Búa frænda mínom, at hann munde í þesso berr gerast. Þar em ek þó saðr að því, segir Búi, at ek fýse ekki, að við yðr sè tekit, heldr let ek þess, en þó vil ek at Pálnatóki ráðe. En hvat leggja þeir til synir Strútharalds jarls? segir Vagn, þat vil ek vita. Hafa skulo við til þess einorð, segir Sigvaldi, at við vildim attú kæmir hèr aldregi í vârn flokk. Nú spyrr Pálnatóki ok mælti: hverso gamall maðr ertu? frænde! segir hann. Ekki mon ek ljúga til þess, segir hann, ek em 12 vetra gamall, segir hann. Já, segir Pálnatóki, þá mælir þú ólög við oss, frænde! segir hann, þar er þú

ert miklo ærri*) maðr at aldri, enn svå, at vèr hafim hèr lögtekna í Jómsborg at vera í sveit með oss; ok bítr þat fyrir, ok máttu af því eigi vera með oss. Vagn svarar: ek mon ekki til þess halda, frænde! segir hann, at þú brjótir lög þín, en þá ero þau sízt brotin, ef ek em sem einn 18 vetra eða ellri. Heill svå, attú halt ekki lengr á þesso, frændi! segir Pálnatóki; ek mon heldr senda þik vestr til Bretlands, á fund Bjarnar ens brezka, ok fyri sakir vårrar frændsime þá gef ek þèr upp hálft ríkit til eignar ok stjórnar þar á Bretlandi. Vel þykke mèr þetta boðit, frændi! segir Vagn, en þó vil ek eigi þettå, er nú býðr þú. Hvat viltu þá, frænde! segir hann, er þú vilt eigi slíka hlute, sem nú býð ek þèr, þvíat nú þykkjomst ek vel bjóða. Nú svarar Vagn: égi vil ek þetta heldr enn áðr, segir hann, ok er þetta þó vel boðit ok frændsamliga. Pálnatóki mælti: hvar ætlar þú til, frænde! segir hann, með ofsa þinn ok framgáng, ef þú vill eigi þiggja slíka hlute? Þess skulo þèr nú vísir verða, Jómsvíkíngar! hvað mèr býr í skape; ek vil bjóða Sigvalda, syni Strútharalds jarls, at við eigim leik saman ok berjymst við jafnmart lið; hafi hann 2 skip or borginne ok 100 liðs, ok reynem síðan með oss, hvårir undan skulo láta öðrum, ok hvårir meira hlut skulo hafa í våru viðskipte, ok skal þetta mál binda með

*) þannig A. yngri, R.

oss: ok ef svâ kann at verða, að þeir [láte síga ok renne*) undan, þá skulo þèr skyldir at taka við oss, ok gera oss [kost á með yðr at vera í*) Jómsborg. En ef vèr eigum slíkan hlut máls, sem nú ætla ek þeim Sigvalda, þá skulo vèr í brott fara, ok ero þèr þá lausir þessa máls. En eigi býð ek yðr með minna kappe, enn svâ, at Sigvaldi jarlsson berist við oss, ef hann þorir, ok sè hann úragr karlmaðr, ok hafi heldr manns hjarta enn berkykvendis**). Nú svarar Pálnatóki: hèr lýstr í endime, segir hann, hvat þessi enn úngi maðr tekr til, ok mátto þar til heyra, Sigvaldi! segir hann, hverso mjök hann vandar boð at þèr, þóttú sèr jarlsson, ok þat þykke mèr hvergi óvænna, attú komir í fulla raun af þessom frænda mínom, áðr enn þèr skilið. En við þat er svâ er fast atskafit ok fárliga, þá verðr þú trautt hœfr maðr af, ef þú freistar eigi við þá, fyri því at miklo er um mælt meira, enn þú megir undan víkjast; ok er þat til, at èr leggit at þeim, ok gerit þeim þá ena fyrsto hríð, at þeir kunne hóf sín. En ef svâ berr til, at Vagn frænde vârr verðr eigi svâ sigrsæll, sem hann er stórorðr, ok gánge honum þýngra, þá vil ek þar mikinn varnað ábjóða, at engi maðr beri vâpn á hann, fyrir því, at þeim mon þúngt falla, er þat hendir, ok leitt mon oss at sjá á, ef hann er hart lékinn, eða honum nokkvat til meins gert,

*) *er máð ok lítt læsiligt í A.* **) *blauðs kvikvendis, B.*

þótt hann þykke trautt hvers barns leika vera; en þó varir mik, at nú sè gjör skírsla til, hvílíkr þú ert, Sigvaldi! í framgaungo, þótt frændi minn sè úngr at aldri. Nú eptir þetta búast þeir Sigvaldi or borginne 2 skipom til móts við Vagn, ok þegar er þeir hittast, þá leggja þeir saman randir ok berjast, ok er svâ frásagt, at Vagn ok fèlagar hans veita þeim Sigvalda ena snörposto grjóthríð svâ þegar, at þeir mega ekki annat enn hlífa sèr ok forða, ok hafa þeir þó yrit*) at vinna, svâ ero þeir ákafir, enir úngo menn; ok þegar grjótið fœttist, þá láta þeir eigi lengi þurfa at bíða höggvâpna, ok hafa þeir þá höggorrosto, ok berjast með sverðum allhreystimannliga. En svâ kom of síðir því mále, at Sigvaldi lètti undan, ok flýr inn til landsins, ok vilde fá grjót. En þeir Vagn leggja eptir þeim, ok finnast þeir nú á landi, ok verðr Sigvaldi nú við at hrökkva, hvârt hann vill eða eigi, ok verðr þar nú með þeim önnor atlaga, ok er þeirra bardagi nú miklo ákafari ok snarpari enn it fyrra sinn, ok er þat nú frásagt, að þeim Sigvalda veitti sjá hríð enn þúngt. Þeir Pálnatóki ero nú staddir í kastalanum borgarinnar, ok sjá þaðan til, hverso þessi leikr ferr með þeim Sigvalda. Nú sækja þeir Vagn at fast, svât þeir Sigvaldi hopa undan á hæli ok hans fèlagar, allt þar til er þeir koma at borginne, en hún var læst

*) *þannig A. kanske pennavilla fyrir* yfrit; ærit, *F. R.*

ok lukt, ok mátto þar eigi innkomast í borgina, ok varð nú við að snúast ok veita vörn, eða gefast upp ella. Ok nú sèr Pálnatóki ok þeir Jómsvíkíngar, at nú man tvémr umskipta, annathvârt at Vagn man fá yfirkominn Sigvalda ok lið hans, eða hitt ella, at þeir muno verða at lúka upp borginne, ok komist hann svâ undan með fjörvi, þvíat hann má nú eigi undan flýja, ok eigi man hann viljat hafa, slíkr maðr sem hann var. Hèr kemr mále, at Pálnatóki biðr upp lúka borginne: ok hefir þú, Sigvaldi! segir hann, trautt þinn maka við at eiga, þar er sjá er, frænde vârr, ok er nú mál at lètta þessom leik, þvíat reynt er nú til fulls ykkat viðrskipte, ok megu vèr nú þekkja hvílíkr hvârr ykkar er; ok er þat mitt ráð, segir Pálnatóki, ef yðr sýnest svâ, at vèr takim við þessom enum únga manni ok liðe hans, þótt hann sè nökkvi ýngri at aldri enn svâ, sem í lögum vârom er mælt, ok hlær mèr þess hugr, segir hann, of einn jafngamlan hèr í vâro liðe, at nè einn fáe fáng af honum, ok er góð vân á um slíka menn síðar, at slíkir láti sèr eigi allt í augu vaxa. Nú gera þeir eptir því, sem Pálnatóki mælti fyrir, ok er nú upplokit Jómsborg, ok slitið bardaganom með þeim, ok er nú Vagn í lög tekinn ok allir hans menn. Í bardaga þeirra Vagns ok Sigvalda er sagt at fallit hafi af Sigvalda 30 manna, ok [jafnmargt lið*) af

*) 20, *B*, *F*; fáir, *R*.

Vagne, en þó hafðe Vagn einn virðíng þeirra beggja af þessom funde. Margir menn vóro ok sárir orðnir í bardaganom af hvârstveggja liðe. Nú er Vagn þar í Jómsborg með vild ok samþykke allra höfðíngja, þvíat svâ stóðo lög þeirra til, að allir skyldu at eino ráðe, þegar er þar kœme, þótt áðr hefði nakkvat um svarfað. Vagn er sagt at svâ gerist spakr maðr ok siðugr þar í Jómsborg, at engi maðr var þar spakari nè listugari enn Vagn Ákason, nè kunne betr allan sinn riddaraskap enn hann. Hann ferr or landi hvert sumar, ok stýrir skipe ok legst í hernað, ok var engi þeirra Jómsvíkínga meire kenpa enn hann í framgaungu. Því ferr nú fram 3 sumur í samt, frá því er hann kom í lið með þeim Jómsvíkíngom, at þeir liggja úte hvert sumar á herskipom, ok hafa jafnan sigr, en um vetrunom ero þeir heima í Jómsborg, ok er þeirra nú víða getið um veröldina.

33. Þess er nú viðgetið it 3ja sumarið, þá er áleið um haustið, at Pálnatóki tekr sótt, ok er Vagn þá 15 vetra gamall, er þetta er. Nú er þegar boðit konúnginom Búrizlafi til borgarinnar, þvíat Pálnatóka segir svâ hugr um sitt sóttarfar, sem þessi sótt myne hann til bana leiða. Ok er konúngrinn kömr á fund Pálnatóka, þá rœðir hann svâ: þat er hugboð mitt, herra! segir hann, at ek muna eigi fléri

sóttir taka, ok má þat ok eigi ólíkligt þykkja fyrir aldrs sakir; en þat er ráð mitt, segir hann, ok tillag með yðr, at maðr sè fingenn annarr í stað minn, ok sè sá höfðíngi í borginne, at skipa þeim málum, er ek hefi áðr fyrir setið, ok hafist þeir hèr við í borginne, Jómsvíkíngar, ok hafi þeir enn landvörn fyri þèr, sem vèr höfum áðr gjört, ok þykke mèr, sem Sigvalda myne fæst til skorta, af þeim sem til er at gánga, mèr í hömlo*) um ráðagerðir, ok dœma hèr um mál manna, bæði fyrir vizku sakir ok ráðspeki; ok man yðr þó þykkja nokkor hvatvíse í því, er ek man nú mæla fyrir yðr, at ek get þess, en eigi veit ek þat, at alla skorti nokkvat at því, sem ek hefi verit. Konúngr svarar þá: opt hafa oss þín ráð vel gefizt, segir hann, ok skal þetta enn hafa, er þú hefir tillagt, ok man oss þat öllum bezt gegna, en þat er ugganda, at nú myne eigi lengi þín við njóta eða þinna ráða, ok er oss at skyldra at hafa it síðarsta, ok skulo standa öll en forno lög, þau er Pálnatóki hefir sett við hygginna manna ráð hèr í Jómsborg. Svâ er sagt, at Sigvaldi var þess ekki einkar trauðr, ok gengr hann undir þetta, er á hendr honum var lagt, með ráðe Búrizlafs konúngs ok Pálnatóka. Ok nú eptir þetta, þá gefr Pálnatóki Vagne frænda sínom hálft Bretlands ríki til eignar ok forráða með Birne enum brezka, ok síðan bað hann

*) *þa nnig.*

Vagne frænda sínom virkða á alla vega við þá Jómsvíkínga ok einkum við konúnginn, ok fór um þat mörgum orðum ok snjöllum, ok sýnde þat í þesso, at honum var mikil ástúð á Vagne frænda sínom, ok þat annat, at honum þótti miklo skipta, at þeir gerðe vel til Vagns; ok litlo eptir þetta andast Pálnatóki, ok þykkir þat öllum enn mesti skaðe, ok lýkr þar frásögn um einn enn bezta dreng.

34. Nú eptir fráfall Pálnatóka, þá tekr Sigvaldi at stýra lögum þeirra Jómsvíkínga, ok er hann hafðe eigi lengi þesso stjórnað, þá er þat frásagt, at nokkvat breyttist háttr laganna í borginne, ok verða lögin haldin eigi með jafnmikille freko, sèm þá er Pálnatóki stýrðe; gerist svâ brátt, at þaðra ero konor í borginne 2 nóttom saman eða 3, svâ ok ero menn í brott or borginne, lengrum enn lög stóðo til, ok verða nú í borginne stundum áverkar með mönnum ok einstaka víg.

35. Ok nú er þetta er tíðenda, þá ferr Sigvaldi or borginne, ok til fundar við Búrizlaf konúng; en konúngrinn átti sèr dœtr 3, þær er nefndar ero til sögunnar, ok hèt Ástríðr en elzta, ok var allfríð sjónum ok en vitrasta; en sú er næst var henne at aldri hèt Gunnhildr; en Geira en yngsta, hennar fèkk Ólafr Tryggvason. Ok er Sigvaldi er kominn á fund konúngsins, þá býðr hann honum 2 kosti, annat-

hvârt at hann lèzt eigi vera mundo í Jómsborg, eða ella gæfi hann honum Ástríðe dóttur sína. Konúngr svarar honum: þat hafða ek ætlat fyrir mèr, segir hann, at ek munda hana þeim manni gefa, er tignari væri fyrir nafns sakir, enn þú ert, en þó væri mèr þess þörf, attú færir eigi í brott or borginne, ok skulo vèr ráða um þetta öll saman, hvat oss þykke rálligast af at hafa. Síðan hitte konúngrinn Ástríðe dóttur sína, ok spyrr hana, hverso henni væri at skape þessi ráðahagr, at hún væri gipt Sigvalda, ok vil ek, segir hann, at við setìm ráðit sem vitrligast, at Sigvaldi fari eigi brott or borginne eða Jómsvíkíngar, þvíat ek þarf þeirra mjök til landvarnar með mèr. Ástríðr svarar feðr sínom: þèr satt til at segja, faðir! segir hún, þá vilda ek Sigvalda aldregi eiga, en þó skaltu honum eigi frá hnekkja, ok þó á þá leið, sem ek man fyrir segja. Hann skal þat vinna til ráðahags þessa, at koma af landino öllum sköttum, þeim er vèr höfum híngat til goldit Danakonúngi, áðr enn hann komi mèr á arm; hinn er annarr kostr, at hann fái híngat komit Sveine Danakonúngi, svâ attú egir vald á honum. Ok eptir þetta berr konúngrinn upp þetta mál fyrir Sigvalda, er þau mæltu til, ok binda þau þetta síðan fastmælum með sèr, ok skal framkomit vera fyrir en 3ju jól; en ef Sigvaldi kömr eigi þesso fram, sem nú var skilt með þeim, þá skulo mál þeirra öll vera laus.

36. Sigvaldi ferr nú heim eptir þetta til Jómsborgar. Ok á eno sama vâri ferr hann með 3 skip ok 300*) manna þaðan or Jómsborg. Hann ferr til þess er hann kömr á Sjóland, ok hittir þar menn at mâle, ok hefir frètt til, at Sveinn konúngr tekr veizlor skámt þaðan á land upp. Ok nú er hann þykkist glöggt spurt hafa til fara konúngsins, þá leggr hann skip sín við nes eitt, þar er hvergi voro skip í nánd, en þat var skamt frá bœnom, þar er konúngrinn tók veizlo [ok drakk með 600**) manna. Þeir Sigvaldi snúa skipom sínom, ok láta framstafna horfa frá landi, ok tengja saman hvert skip af stafne annars, ok leggja þeir árar allar í háreiðar. Síðan sendi Sigvaldi 20 menn skilríkja til fundar við Svein konúng, ok mælti at þeir skylde þat segja konúngi, at hann vilde hitta hann at nauðsynjum; ok þat annat, at hann væri svâ sjúkr, at hann væri náliga at bana kominn: þat skulo þèr ok segja konúnginom, at þar liggè honum náliga við allt ráð ok líf. Ok nú fara sendimenn til bœjarins, ok gánga í höll fyrir konúnginn, ok sá er foríngè þeirra var, berr upp öll þessi örendi, er þeir vâro með sendir. Ok er konúngrinn heyrðe þessi tíðendi, þá ferr konúngrinn þegar ofan til sjóvar, ok með honum þau 600 manna, er þar voro at veizlonne, til fundar við Sigvalda.

*) hundrað, F.

**) ok hafði eigi minna lið enn 800 manna F.

En þá er Sigvaldi verðr þessa varr, at konúngrinn var þángat á för, þá er þat sagt, at hann er á því skipino, er first var landi, ok liggr hann nú í rekkjo ok gerist allmáttlítill. Hann mælti nú við sína menn: þá er 30 manna ero útgingnir á þat skip, er næst er landino, þá skulo þèr hleypa út bryggjo af landi ok á skip út, ok mæla svâ, at menn sökkvi eigi skipom undir oss, ok troðist eigi svâ ákaft, ok get ek at konúngrinn myne gánga í fyrsta lagi. En þá er 20 menn ero komnir á miðskipet, þá skal kippa af þeirri bryggjonne, er á þat liggr skipet. Nú er svâ frásagt, at konúngrinn kömr þar með lið sitt, ok spyrr at Sigvalda; en honum er sagt at hann mátte líteð, ok liggr hann á yzta skipino: ok gengr hann síðan á þat skip, er næst er landino, ok hvert af öðro, þartil er hann kömr á skip Sigvalda. Menn gánga ok eptir honum, en Sigvalda lið ferr svâ með öllu, sem hann hafðe ráð tilgefit. Ok nú er konúngrinn er kominn á skip þat, er Sigvaldi liggr á, með enn 10da mann, þá spurðe konúngrinn, ef Sigvalde hefði mál sitt; en honum er sagt, at hann hefir mál sitt, ok er þó máttr sem minnstr. Síðan gengr konúngrinn at, þar er Sigvaldi liggr, ok lýtr at honum niðr, ok spyrr, ef hann mætti nema orð hans, eða hver tíðendi hann kynne honum at segja, þau er honum lægi svâ stórt við að þeir fyndist, sem Sigvaldi hafði honum orð um send. Lúttu nú at mèr líttað,

herra! segir hann Sigvaldi, þá munto heldr mega nema mál mitt, þvíat ek em nú lágmæltr. Ok er konúngr lýtr at honum niðr, þá tók Sigvaldi hende annarri um herðar konúnginom, en annarri undir hönd honum, ok er hann nú eigi allmeginlaus, ok heldr hann nú eigi allaust konúnginom. Ok í því bile þá kallar Sigvaldi at öllum skipverjum, at þeir skyldu falla við árar allar sem tíðast; ok svâ gera þeir, ok röru nú í brott sem þeir máttu. En þessi 600 manna standa eptir á landi, ok sjá á; ok nú tekr konúngr til orða ok mælti: hvat er nú, Sigvaldi! segir hann, viltu svíkja mik nú, eða hvat er fyrir ætlat? ek þykkjomst nú sjá, segir hann, at tíðendum mon sæta, en þat má ek eigi vita, til hvers koma mon þessi tiltekja. Sigvaldi svarar konúnginom ok mælti svâ: eigi mon ek svíkja yðr, herra! en fara verðe þèr nú með oss til Jómsborgar, ok veita skulo vèr yðr þat allt til virðíngar, sem vèr megum, ok allir yðrir menn, þeir er nú fylgja yðr, skulo velkomnir með oss, ok monu þèr þá vita, til hvers hvatke könnr, er þèr komit þar til þeirrar veizlo, er vèr höfum yðr búit, ok skaltu þar einn fyrir öllu ráða, en vèr skulom allir, sem skylt er, til þín lúta, ok veita þèr alla sœmð, þá er vèr megum. Þat muno vèr nú þekkjast, segir konúngr, or því sem að ráða er. Þér fara nú þar til er þeir koma til Jómsborgar, ok þjónar Sigvaldi konúnginom, sem vert var, ok gera

nú Jómsvíkíngar í móte honum ena beztu veizlo, ok kallast allir hans menn vera. En Sigvaldi segir nú konúnginom, hver sök til er, er hann hafðe konúnginn or landi hafðan, at hann lèzt beðit hafa kono til handa honum, dóttur Búrizlafs konúngs: ok þeirrar meyar, er ek vissa vænsta vera ok bezt um sik, ok tókumst ek þat á hendr fyrir vináttó sakir við yðr, herra! að því er mèr sýnest, ok vilda ek eigi, attú mistir ens bezta kvânfángs. Því gat Sigvaldi nú viðkomit, at allir Jómsvíkíngar sönnuðu þetta með honum. Konúngr spurðe, hvat mærin hèti. Sú mær heitir Gunnhildr, segir Sigvaldi, er ek hefi beðit þèr til handa, en mèr er föstnoð önnor dóttir hans, sú er Ástríðr heitir, ok er þó Gunnhildr fyrir hversvetna sakir framar, sem vera á. En þú konúngr! skalt hèr vera at veizlo í Jómsborg, en ek skal fara á fund Búrizlafs konúngs, ok vitja málanna fyrir hönd okkra beggja, ok mantu nú verða mèr at trúa til málanna þinna allra, ok skulo vèr yðr ok vel gefast. Nú eptir þetta ferr Sigvaldi á fund Búrizlafs konúngs með 100 manna, ok er góð veizla ok vegsamlig ger honum í móte; ok er þeir konúngr ræðast við, þá lèzt Sigvaldi nú kominn til ráða við Ástríðe, ok kvaðst nú því hafa á leið komit, sem til var mælt, at Sveinn Danakonúngr var nú kominn til Jómsborgar, ok þeir áttu nú við hann alls koste, at gera við hann slíkt, af síno tilstille ok vitro, sem þeir vilde, ok bað þá konúnginn

ok Ástríðe gera, sem þeim sýndist rálligast ok vitrligast. Þau rœddu nú um, ok leituðu nú ráða undir Sigvalda, bæði konúngrinn ok dóttir hans Ástríðr, hvat honum sýndist rálligast um þetta mál, er til konúngs tók, Sveins. Sigvaldi svarar: hugat hefi ek eitthvert ráð um þetta málit, segir hann: ek vil attú gefir Sveini konúngi dóttur þína Gunnhildi, ok gerir híngatför hans virðuliga, en hann vinne þat til ráðahags, at hann gefi þèr upp áðr alla skatta, þá er þú hefir áðr átt honum at gjalda híngat til, ok man ek gánga með þeim málom ykkar í mille, ok man ek svâ þeim málum fylgt geta, at þetta man framgánga, sem nú hefi ek fyrir yðr rœtt. Nú eptir þessa viðrœðu þeirra, þá ferr Sigvaldi aptr með lið sitt, 100 manna, þar til er hann hittir Svein konúng, ok spyrr konúngr brátt eptir, hverso honum hefðe málin gingit. Þat er nú á yðro valde, herra! segir hann. Hvernveg er þess? segir konúngr. Þat þá, segir Sigvaldi, ef þú vilt þat tílvinna, at gefa upp áðr skattana Búrizlafi konúngi, áðr enn hann gipti þèr dóttur sína: máttu ok á þat líta, herra! segir Sigvaldi, at þitt er allt eptir hans dag, ok er þetta þinn vegr méri, attú eigir þann mág, at undir öngan sè skattgildr; þvíat þeir þykkja ávalt konúngarnir minne, er skattana gjalda, enn hinir, er eigi gjalda. Ok nú telr Sigvaldi um fyrir Sveini konúngi á marga vega, at honum skylde þetta sýnast, ok skorti

hann hvârki til vit nè orðfæri. Svâ kömr þesso máli, at Sveini konúngi sýnist þetta ráð, er Sigvaldi lagðe til, ok er honum títt til at þessi ráðahagr tækist, ok er nú þetta ráðit, ok kveðit á brullaupsstefno, ok skulo bæðe vera senn brullaupin. Ok er at því kömr, þá fara þeir allir til boðsins Jómsvíkíngar, ok er þar Sveinn konúngr í för með þeim, ok var þar en ríkuligsta veizla at hvívetna, svât þeir menn, er þá voro uppe, munðu eigi at vegligra boð hefðe verit í Vindlandi enn þetta. Þat er nú frásagt enn fyrsta aptan, er menn sitja at brullaupi, at brúðirnar falda sítt, svâ at úgerla má sjá þeirra yfirlit; en um morgoninn eptir, þá ero þær vel kátar, ok skupla þá ekke; ok nú hyggr Sveinn konúngr vannliga at yfirlitom þeirra systra, þvíat hann hafðe hvâriga fyrr sèna, enn að því boðe, ok hafðe hann þat eina til, er Sigvaldi hafðe honum frásagt þeirra vænleik ok kurteisi, systranna: ok er nú sagt at Sveini konúngi lízt allra bezt á þá konona, er Sigvaldi átti, refr, ok sýndist sú vera vænni ok kurteisari enn sín kona, ok þykkir konúngi Sigvaldi eigi til lengðar [1]) hafa et sanna frásagt, ok finnr nú Sveinn konúngr at mikit stendr undan við hann í vinfengino af hende Sigvalda, ok sèr konúngrinn nú með vitra manna ráðe bragð hans allt, ok drepr þó hulðo á fyrir alþýðo manns, ok nýtir þat af allt sèr til sœmðar

[1]) *óglöggt í A;* lykta, *F.*

ok virðíngar, sem nú er í boði, þannig sem komit er málino; á hann nú ok at taka Vindland at þriðjúnge eptir dag Búrizlafs konúngs. Nú eptir þetta er slitið veizlonne, ferr nú Sveinn konúngr í brott með Gunnhildi kono sína, ok hefir þaðan 30 skipa, ok ferr með mikit lið í brott ok margar gersimar; en Sigvaldi ferr til Jómsborgar með kono sína Ástríðe, ok gángast nú mjök or stað lögin þeirra, frá því sem þar voro sett fyrir öndverðu af Pálnatóka ok öðrum vitrom mönnum, ok finna þeir þat nú Jómsvíkíngar, ok ero þó nú allir samt þar í borginne of stundar sakir, ok ero frægir mjök.

37. Eigi eptir þetta miklo, er nú var frásagt, þá spyrjast tíðendi mikil or Danmörku, at Strútharaldr jarl er andaðr, faðir þeirra Sigvalda ok Þorkels, en Hemíngr bróðir þeirra er úngr að aldri, þá er þetta er tíðenda, ok þykkist Sveinn konúngr skyldr til at gera erfi eptir Strútharald jarl, ef synir hans enir ellri kœmi eigi til; þvíat Hemíngr þótti þá enn úngr til at ráða fyri veizlonne. Nú sendir hann orð þeim brœðrum til Jómsborgar, at þeir Sigvaldi ok Þorkell kœmi til erfisins ok hittist þar, ok gerðe allir samt veizlu, ok hæfðe til skipana, at hún yrðe sem virðeligust eptir þvílíkan höfðíngja, sem var faðir þeirra, Strútharaldr jarl. En þeir brœðr sendu þegar konúnginum þau orð í móte, at þeir koðost koma mundu, ok mæltu at konúngr skylde allt láta tilbúa, þat er til veizlonn-

ár þyrpte at hafa, en þeir kváðost til mundu fá, ok báðo hann taka öll tilfaung af eigu þeirri, er átt hafðe Strútharaldr. Þá sýndist flestum mönnum úrálligt, at þeir fœri þángat, ok grunuðu at vinátta þeirra Sveins konúngs ok Sigvalda mundi vera heldr grunn, ok þeirra allra saman Jómsvíkinga, þannig sem farit hafðe með þeim fyrr viðrskipten, þótt þeir lèti þá hvârirtveggjo skyldiliga við aðra; en Sigvaldi ok Þorkell háfi vilja ekki annað enn fara, sem þeir höfðu heitið, en Jómsvíkíngar vilja ok eigi eptir vera, ok vilja þeir allir fylgja þeim Sigvalda til boðsins. Ok er at því kömr, þá fara þeir or Jómsborg með miklo liðe, þeir hafa 70*) skipa annars hundraðs. Þeir fara nú þar til er þeir koma á Sjóland, þar sem Haraldr jarl hafðe fyrir ráðit, ok var Sveinn konúngr þar fyrir, ok hafðe þar búa látið erfit, svâ at þá var albúit, ok er þetta um vetrnátta skeið; þar er inn mesti mannfjölði ok en bezta veizla, ok drekka þeir Jómsvíkíngar ákafliga et fyrsta kveldit, ok fær á þá mjök drukkrinn. Ok nú er því ferr fram um hríð, þá finnr Sveinn konúngr þat, at þeir gerast náliga allir dauðdrukknir með þeima hætti, at þeir gerast málgir mjök ok kátir, ok þykkir lítið fyrir mörgu þat at tala, er ella væri eigi örvænna at undan liðe; ok nú er konúngr finnr þetta, þá tók hann til orða ok mælti. Hèr er nú glaumr mikill ok fjöl-

*) *þankig F; óglöggt í A;* hálft annat hundrað (ɔ: 180), *R.*

menne, segir hann, ok vilda ek nú til þess mæla, at èr tœkit upp nokkora gleðe nýja til skemtonar mönnum, ok þat er lengi væri síðan at minnum haft, ok mikils væri um vert. Sigvaldi svarar konúnginom ok mælti: þat þykkir oss vera upphafligast, segir hann, ok vân at bezt myne verða fyrir sèð um gleðina, at èr heyit fyrst, herra! þvíat vèr eigum allir til yðvar að lúta, ok viljum vèr því allir samþykkjast, sem þer villt vera láta um gleðina eða upptaka. Konúngr segir: þat veit ek menn gert hafa jafnan, segir hann, at dýrligum veizlum ok samkundum, ok þar er mannval hefir gott samankomit, at menn hafa framhaft heitstrengíngar sèr til skemtonar ok ágætis, ok em ek þess fúss, at vèr freistim nú þess gamans, fyrir því at ek þykkjomst þat sjá, svâ miklo sem þèr erot nú ágætari, Jómsvíkíngar, um alla norðrhálfo heimsins enn allir menn aðrir, þá er þat ok auðvitað, at þat mon með méra móti, er þèr villið til hafa tekit í slíkri skemtan, ok man þat enn fara eptir öðro, at þèr erot nú meire fyrir yðr enn aðrir menn, ok þat líkligt at menn myne lengi þá hluti at minnom hafa, enda skal ek eigi undandraga at hefja þetta gaman. Þess strengi ek heit, segir konúngrinn, at ek skal eltan hafa or ríki síno Aðalráð konúng, áðr liðnar sè enar 3ju vetrnœtr, eða hafa feldan hann ella, ok nát svâ ríkino; ok nú áttu, Sigvaldi! segir konúngr, ok mæl þú eigi minna um enn ek.

Sigvaldi segir: svâ skal vera, herra! segir hann, at um skal nokkot mæla. Þess strengi ek heit, segir Sigvaldi, at ek skal herja í Noreg fyrir enar 3ju vetrnœtr með því liðe, er ek fæ til, ok hafa eltan Hákon jarl or landi eða drepit hann ella, at 3ja kosti skal ek þar eptir liggja. Þá mælti Sveinn konúngr: nú ferr vel at, segir hann, ok er þessa vel heitstrengt, ef þú efnir þetta, ok eigi er þetta lítilmannligt, ok ver hálfo at heilli, attú hafir þetta mælt, ok efn þetta nú vel ok drengiliga, er þèr hafit nú ummælt. Nú er þar til at taka, er þú ert, Þorkell enn háfi! segir konúngr, hvers þú vill heitstrengja, ok er einsætt at láta verða stórmannliga. Þorkell svarar: hugat hefi ek mína heitstrengíng, herra! segir hann. Þess strengi ek heit, segir Þorkell, at ek mon fylgja Sigvalda bróður mínom, ok flýja eigi fyrr, enn ek sèk á skutstafni skipe hans; en ef hann bersk á landi, þá strengi ek þess heit, at ek skal eigi flýja, meðan hann er í fylkíngo, ok ek mega sjá merki hans fyrir mèr. Vel er þetta mælt, segir Sveinn konúngr, ok muntu þat at víso efna, ertu svâ góðr drengr. Búi digri! segir konúngr, nú áttu, ok vitu vèr attú munt nokkornig mikilmannliga ummæla. Þess strengi ek heit þá, segir Búi, at ek skal fylgja Sigvalda í för þessa, svâ sem mèr endist karlmennska til, ok drengskapr, ok flýja égi fyrr, enn færri standa upp enn fallnir ero, ok halda þó við, meðan Sig-

valdi vill. Svâ fór sem vèr gátom, segir konúngr, at mikilmannliga mundi verða ummælt af þinne hendi; en nú áttu, Sigurðr kápa! segir konúngr, at mæla umb enn nokkvat eptir hönd Búa bróður þíns. Skjót er heitstrengíng mín, herra! segir Sigurðr, þess strengi ek heit, at ek mon fylgja Búa bróður mínom, ok flýja eigi fyrr enn hann er líflátinn, ef þess verðr auðit. Slíks var þar vân, segir konúngr, attú mundir því vilja atfylgja, sem bróðir þinn; en nú átto, Vagn Ákason! segir konúngr, ok er oss þar mikit um at heyra, hvers þú strengir heit, þvíat èr lángfeðgar eröt garpar miklir ok afætor*). Vagn svarar ok mælti: þess strengi ek heit, segir Vagn, at ek skal fylgja Sigvalda í för þessa ok Búa frænda mínum, ok halda við meðan Búi vill, ef hann er lífs, ok þat læt ek fylgja, segir hann, minne heitstrengíng, ef ek köm í Noreg, at ek skal komit hafa í rekkjo Íngibjargar, dóttur Þorkels leiro í Vík austr on hans ráðe ok allra frænda hennar, áðr enn ek koma heim aptr í Danmörk. Nú fór sem mik varðe, segir konúngr, ok ertu fyrir flestom mönnum, þeim er vèr vitom, of allan vaskleik ok kurteisi. Þat er sagt at Björn enn brezke var þar í liðe þeirra Jómsvíkínga, ok var einkom fèlagi Vagns Ákasonar, þvíat þeir átto Bretland báðir samt, síðan er Pálnatóki andaðist. Ok nú mælti konúngr: hvers strengir þú heit, Björn

*) *þannig A, en vantar í hina.*

enn brezke! segir konúngr. Þess strengi ek heit, segir Björn, at ek man fylgja Vagne, fóstra mínum, sem ek hefi vit til ok drengskap. Ok nú eptir þetta slítr tali þeirra, ok fara menn at sofa våno bráðara, ok ferr Sigvaldi í rekkjo hjá kono sinne Ástriðe, ok sofnar hann fast brátt, er hann kom í rekkjona; en Ástríðr kona hans vakir, ok vekr hún hann Sigvalda, þá er hann hefir sofit mjök lengi svå, ok spyrr, ef hann myne heitstrengíng sína, þá er verit hafðe um kveldit; en hann svarar, ok kveðst eigi muna, at hann hefðe heitstrengt nè eins um kveldit. Hún mælti: eigi mon þèr at því verða, segir Ástríðr, at því er ek get til, ok munto bæði viðþurfa vit ok ráðagerð. Hvat skal nú þá til ráðs taka, segir Sigvaldi, þú ert vitr ávalt, ok muntu nú kunna nokkor góð ráð til at gefa. Hún svarar: ek veit eigi nú, segir hún, hvert þat ráð sè, er gott er, en til skal þó nakkvat leggja: þá er þú kömr til drykkjo á morgin, þá vertu glaðr ok kátr, þvíat Sveinn konúngr mon muna heitstrengíngar yðrar, at því er ek get til, ok þá er konúngr rœðir umb við þik, þá skaltu honum þesso svara: at öl er annarr maðr, ok munda ek sýnu minna hafa aftekit, ef ek væra ódrukkinn; en síðan skaltu spyrja konúnginn, hvat hann mon vilja tilleggja, attú getir efnt heitstrengíng þína, ok [tak síðan glaðan á *) við konúnginn, ok lát sem þú þykkist

*) gríp nú gulli á, F.

þar allt eiga, er konúngrinn er, fyrir því at hann þykkist nú hafa stiltan þik mjök í þesso, ok spyr hverso mörg skip hann myne fá þèr til fararinnar, ef þú reipast við at fara, ok ef hann tekr þesso vænliga, ok kveðr þó ekke á umb, hverso mörg skip hann man tilleggja með þèr, þá skaltu skora við hann fast, at hann kveðe þegar á, hvat hann man tilleggja, ok seg attú munt margra þurfa, fyrir því at Hákon jarl hefir mikinn afla; en fyrir því skaltu svâ skjótt atgala um þetta, ok skora fast við konúnginn, segir hún, at ek hygg at honum myne nú minnst fyrir þykkja, at heita þèr liðeno, ok leggja skipen til með þèr, meðan hann veit eigi víst, hvârt förin tekst eða eigi; en þá er förin er ráðin, þá get ek þik lítit af honum fá um liðit, ef hann hefir eigi áðr heitið, fyrir því at hvârgan ykkarn Hákonar jarls man hann spara til at hljóte úförna, ok þykkja þá bezt at báðir hlyte.

38. Þat er nú frásagt at Sigvaldi gerir svâ sem Ástríðr rèð honum; ok þá er þeir taka til drykkjo of daginn eptir, þá er Sigvaldi enn kátaste, ok fær mart til gamans. Ok nú inner konúngr til umb heitstrengíngar þeirra, er verit höfðu um aptaninn, ok þykkir konúnginom nú umb it vænsta, ok þykkir mjök hafa í vaðhorne uppkomit við Sigvalda, ok alla þá saman Jómsvíkínga. En Sigvaldi segir konúnginum,

ok mælti slíkum orðum öllum, sem Ástríðr hafðe fyrir hann lagt, ok frèttir nú eptir, hvat konúngrinn vill tilleggja með honum. En þar kömr at konúngrinn mælir svâ, at hann kveðst ætla, þá er Sigvaldi er búinn til þeirrar farar, at hann mundi tilleggja með honum 20 skip. Sigvaldi svarar: þetta tillag er gott, segir hann, af einhverjom ríkjum bónða, en ekke er þetta konúngligt tillag, slíkr höfðíngi sem þú ert. Þá svarar Sveinn konúngr, ok var nokkvat brúnölfi [1]), ok spurðe Sigvalda: hverso mikils mundir þú þykkjast viðþurfa, segir hann, ef þú hefðir lið eptir því sem þú vildir. Skjótt er þat at segja, segir Sigvaldi: beint 6 tigi [2]) skipa, þeirra er öll sè stór ok vel skipot, en ek mon þó fá [3]) í staðinn eigi færri skip eða þaðan af fleiri, ok monu þau vera smærri, fyrir því at eigi má vita, hvârt öll koma aptr skipen yðor, ok er þessu sýnna að svâ berr til. Nú segir konúngr: búin skulo öll skipen, Sigvaldi! þá er þú ert búinn til fararinnar, segir konúngrinn, ráðtu til at heldr! ek skal til fá þetta, er þú beiddir. Þá er vel við orðit, herra! segir Sigvaldi, ok vegsamliga, sem vân var at yðr, ok látið þá nú vel efnt verða, sem nú hafi þèr heitið, fyrir því at nú skal fara þegar, er boðe þesso er lokit, er nú sitjum vèr at, ok fá þú nú öll skipen, svâ at eigi verðe seinað, en

---

1) brúnölfr, *R*; brúnvölvi, *F*; reiðugligr, *B*. 2) 40, *B*, *F*.
3) þèr, *b. v. F*.

ek man lið til fá ok við báðir samt. Ok nú drepr or hljóð fyrst or konúnginom, ok verðr honum staðr á, ok mælti þó vâno bráðara: svâ skal vera, Sigvaldi! segir konúngr, sem þú mælir til, en þó hefir þetta skjótara aðborizt, enn ek hugða, ok varðe mik trautt, at svâ skjótt munde áþjóta, sem nú er. Þá mælti Ástríðr, kona Sigvalda: égi er yðr þess vân, segir hún, at þèr munit mjök sigrast á Hákone jarli, ef èr dvalit ferðinne, svâ at hann spyri, ok megi viðbúast lengi, ef þèr fáit nú úsigr, ok er þetta eitt ráðit, segir hún, at bregða við sem skjótast, ok láta enga fara frèttina fyrir, ok komet þèr jarli á úvart. Þat er nú sagt, at þeir láta ráðna vera ferðina, þegar veizlonne er slitið, ok skipa þar nú til alls at erfino, ok hafa ætlan á um ferðena. Svâ er sagt, at Tófa, dóttir Strútharalds jarls, tekr til orða, ok mælti við Sigurð bónda sinn: þú munt nú fara, segir hún, sem þú hefir ætlað, en þess vil ek þik biðja, segir hún, attú fylgir sem bezt Búa brœðr þínom, ok leif eptir þik orðstír sem beztan, en ek mon þín bíða, svâ at engi maðr skal koma í mína rekkjo, meðan ek spyr þik heilan ok lífs. En menn ero þeir 2, Búi! segir hún, er ek vil þèr gefa til farar þessarar, þvíat þú hefir allar stundir vel til mín verit: annarr heitir Hávarðr, ok er kallaðr Hávarðr höggvande, en annarr heitir Áslákr, ok er kallaðr Áslákr hólmskalle, en því gaf ek þèr

þessa menn, at mèr er við þik vel, ok ekki skal úeinorð við þat hafa, at miklo heldr vilda ek þèr hafa gefin verit, enn þeim er nú á ek, en þó mon þat nú svå búit vera verða. Búi þiggr mennina at henne, ok biðr hana hafa þökk fyrir, ok gefr þegar Áslák Vagne frænda sínom til fylgðar, en Hávarðr var með honum sjálfum. Nú slítr boðeno, ok búa þeir nú lið sitt Jómsvíkingar þaðan frá veizlonne; ok er þeir ero búnir, þá fara þeir or landino, ok hafa 100 stórskipa, [en þeir höfðu þángat haft or Jómsborg til veizlonnar 70 annars 100, ok voro í því tali mörg smáskip [1]).

39. Nú fara þeir ferðar sinnar, ok gefr þeim vel byri, ok taka Víkina í Noregi; þeir koma at síð aptans, ok þegar um nóttina hèldu þeir til býarins í Túnsbergi, ok komo þar með öllu liðeno um miðnættis skeið. Sá maðr er nefndr til sögunnar, er Ögmundr hèt, ok var kallaðr Ögmundr [2]) hvíte, hann var lendr maðr Hákonar jarls, úngr að aldri ok virðr mikils af Hákone jarli; hann hefir mest forráð býarins í Túnsbergi, þá er þessi tíðendi ero. Ok nú er herrinn er kominn í bœinn, þá tóko þeir upp náliga allan bœinn, ok drápo þar mart manna, tóko síðan allt þat er þeir mátto í fjárhlutom, ok fóro eigi þorfsamliga [3]); en þeir er fyrir våro vöknuðo eigi við góðan draum, ok

[1]) *sleppir R;* en þeir höfðu alls hálfan sjöunda tug annars hundraðs *F.* [2]) Geirmundr, *R, allstaðar.* [3]) þornsamliga, *F.*

áttu margir þegar við höggum at taka ok vâpnagánge. Ögmundr hvíte vaknar ok, sem aðrir menn, við þenna úfrið, ok þeir er sváfo næstir honum í herbergi. Nú tekr hann þat ráð, ok þeir með honum, at þeir flýja undan í eitt lopt, þat er þeim þótti sem lengst munde verjast mega, þvíat engi voru föng á, at komast mætti til skógarins. Ok er þeir Jómsvíkíngar verða þessa varir, þá drífa þeir at loptino, ok höggva loptið í ákafa; ok nú sjá þeir Ögmundr, at þeir muno eigi fá varizt, miklo er herr þessi harðfengari ok ákafari, er þar er kominn. Þat er sagt, at Ögmundr hvíte tekr þat ráðs, at hann hleypr or loptino ofan ok á strætið, ok kömr standande niðr; en Vagn Ákáson var þar nærstaddr, er hann kom niðr, ok höggr þegar til hans Ögmundar, ok hjó á hönd honum fyrir ofan úlflið, ok hefir Vagn eptir höndina, en Ögmundr komst í skóg í braut. Gullhríngr hafði fylgt hendinne, ok tekr Vagn hann upp ok hefir. En Ögmundr, er hann kömr í skóginn, þá nemr hann staðar, þar er hann má heyra mál þeirra, ok vill vita ef hann fái þat skilt af orðum þeirra, hverir þar ero komnir, þvíat hann veit eigi áðr, ok þykkir þetta heldr til [1]) ófrólligt, ef hann kann ekki frá segja, ef hann hittir aðra menn, en slíkt víte, sem hann hafðe á sèr tekit. Hann verðr nú þess varr af orðum þeirra ok ákalle, at þar ero komnir Jómsvíkíngar, ok svâ veit hann nú, hverr á honum hefir unnit sjálfom. Ok nú eptir

[1]) *óglöggt í A.*

þetta þá ferr hann leiðar sinnar á skóga ſbrott ok merkr, ok þat er nú fråsagt, at hann liggr úti 6 dœgr á mörkum, áðr enn hann kömr til bygða. En þegar er Ögmundr finnr bygðir ok menn, þá hefir hann greiða allan, þann er þarf, því at margir menn visso deili á honum, ok var hann vel um sik ok vinsœll maðr, ok ferr hann nú þar til, er hann spyrr hvar jarl er á veizlum, ok sœkir hann nú á hans fund. Jarl hefir þá tekit veizlu á þeim bœ, er heitir á Skugga, ok sá maðr er Erlíngr nefndr, er veizlona hèlt; hann var lendr maðr. Jarl var þar með 100 manna á veizlonne, ok þar var Eiríkr son hans með honum. Svâ er sagt at Ögmundr hvíte kömr þar síð aptan dags, ok gengr þegar inn í höllina ok fyrir jarl, ok kveðr hann vel. Jarl tekr kveðju hans, ok er hann spurðr almæltra tíðenda. En hann svarar, Ögmundr: lítil ero enn tíðendi undir förum mínom, segir hann, en gerast mætti at tíðendum eigi all-litlum. Hvattá? segir jarl. Þattá, segir Ögmundr, at ek kann at segja yðr hersögu, at mikill herr er kominn í landit, austr í Víkina, ok með enom mesta úfriði ok styrjöld, ok þat sama ætla ek þeim í skapi búa, at halda slíko fram. Jarl mælti: hvat veit ek, segir hann, hvârt menn muno aldregi hætta fyrr lygisögum í landino, enn nokkor hángir uppe fyrir. Eiríkr svarar ok mælti: eigi er svâ á slíko at taka, faðir! segir hann, ekki er þessi lygimaðr, er nú segir frá. Jarl mælti:

veiztu þat mjök gerla, frændi! segir hann, hverr þessi maðr er, ok væri þat líkligt, fyrir því er þú fylgir mále hans. Þat ætla ek at ek vita nokkot til, segir Eiríkr, eigi síðr enn þú, faðir! at ætlan þinne; þat hygg ek at hèr sè kominn Ögmundr hvíte, lendr maðr þinn, ok hefir hann oss opt betr fagnað, enn vèr fögnum honum nú. Egi kennda ek hann, segir jarl, gánge hann enn híngat til máls við mik. Nú gerir Ögmundr þegar, er honum komu orð jarls, þá gengr hann enn fyrir hann. Síðan spyrr jarl: hverr Ögmundr ertu? segir hann. En hann segir honum öll deili á sèr, at hann má viðkannast. Þá mælti jarl: veit ek, segir hann, attú munt sanna sögu segja, ef þú ert þesslíkr *) maðr; en seg mèr, segir jarl, hverr ræðr fyrir her þessom enom mikla? Sigvaldi heitir sá, segir Ögmundr, er fyrir herliðino ræðr, en nefnda heyrða ek í herinom bæði Búa ok Vagn, ok hefi ek þess nokkor merki á sjálfum mèr, at ek lýg þetta eigi; ok bregðr síðan upp hendinni, ok sýnir jarli handarstúfinn. Jarl mælti þá: hart ertu leikinn, segir hann ok sárliga, en hvârt vissir þú þat, hverr þèr veitti þenna geig? Rèð ek at líkendum, jarl! segir hann, af því er þeir mæltu, þá er sá tók upp hrínginn, er fylgt hafðe hendinne: fènaði þèr nú, Vagn Ákason! sögðu þeir, ok þóttumst ek þaðan af vita, at hann munde á mèr hafa unnit, ok þat kannaða ek af, segir hann,

*) óglöggt í A.

að sá herr munde kallaðr vera Jómsvíkíngar. Sannfróðr muntu of þat vera, segir jarl, af þeim mönnum, sem þú heyrðir nefnda í liðino; en þat er þó at segja, at þenna munda ek sízt kjósa herinn, segir jarl, þótt ek ætta um alla at velja, ok man nú bæði viðþurfa vit ok harðfenge, svâ segir mèr hugr umb þetta.

40. Nú sendir jarl þegar menn nokkora á Hlaðir til Sveins sonar síns, at segja honum hersöguna, ok sendir honum orð til, at hann safnaðe liðe um allan Þrándheim af sinne tilsýslo, ok kveðja upp alla þá menn, er mikils ero virðir, ok svâ hina, er minna háttar ero, ok fá búit hvert skip þaðan, þat er nokkorr vöxtr er at. En Guðbrandr hvíte var þar með jarli, er hann unni mest. Ok ferr jarl nú þegar af veizlonne með því liðe, er hann fèkk þar; hann ferr þar til, er hann kömr ofan í Raumsdale, ok síðan samnar hann liðe um Norðmæri; en hann sendir Erlíng suðr um Rogaland at segja tíðendin, ok samna þar liðe, ok sende jarl Erlíng þegar suðr þá þángað, áðr hann fœri frá veizlonne, ok sendir þau orð öllum mönnum sínom, þeim er í landino voru, ok öllum þeim, er nokkorr líkvendi var at, at þeir skyldu allir til hans koma með því liðe, er þeir fengi til. Ok jamvel sendir jarl þeim mönnum orð, er hann var missáttr við, at þeir skyldo ok koma á hans fund, ok kveðst sættast mundo við hvern mann, þeirra er sótti á hans fund

því sinni, ok veitti honum lið. Eiríkr ferr norðr um Naumudali, son Hákonar jarls, í móte Sveine bróður sínom, ok samnar liði, sem hann má, allt um eyjarnar et ytra. Þat er sagt, þá er Eiríkr sigldi suðr eptir Hamrasundum, að þar koma ímóte honum herskip, ok ræðr sá maðr fyrir liðino, er Þorkell hèt, ok var kallaðr Þorkell miðlángr, hann er rauðr víkíngr ok í missætti við Hákon jarl. Þeir brjóta þegar upp vápn sín, víkíngarnir, ok ætla at leggja að þeim; þeir hafa 3 skip. En þá er Eiríkr sèr þat, þá mælti hann við Þorkel miðláng: ef þú vilt berjast við oss, segir hann, þá skulo vèr búnir þess, en þó sæi ek hèr betra ráð til. Hvert er þat? segir Þorkell. Óskapligt sýnist mèr þat, segir Eiríkr, at vèr berimst sjálfir Noregs menn, þvíat nú mætti vera at fingist [annarr betri kostr *), ef þú vilt koma á fund föður míns með lið þitt, ok viltu veita honum slíkt, sem þú ert tilfærr, þá muno þit sættast, ok mon þat þá eigi verða torsótt af föður míns hendi. En Þorkell svarar: þenna kost vil ek, ef þú býðsk í því, Eiríkr! at mèr akist þetta eigi í tauma, er þú segir, þá er ek hitte föður þinn. Ek skal þat annast, segir Eiríkr; ok nú ræðst Þorkell miðlángr með sveit sína til liðs með Eiríki. Ok brátt eptir þetta finnast þeir brœðrnir, Eiríkr ok Sveinn, ok fara þeir nú til þess staðar, er þeir höfðu ákveðit með sèr, Hákon ok Eiríkr, áðr enn þeir skilðist, ok síðan hittast þeir þar

*) *mið í A; þannig gizkat.*

allir feðgar, Hákon ok Eiríkr ok Sveinn, í þeim stað, sem þeir höfðu mælt mót með sèr, ok allr herrinn skylde hittast ok saman koma; en þat var á Sunnmæri við ey þá, er heitir Höð [1]), ok kemr þar mart lendra manna. Þeir höfðu feðgar alls 300 skipa, ok voro mörg ekki allstór. Þeir liggja þar á vâgi þeim, er Hjörúngavâgr heitir, ok bera nú saman ráð sín, ok liggja þar á vâginóm öllum flotanum.

41. En nú er at segja frá þeim Jómsvíkíngum: þeir fara nú sunnan fyrir landit ófriðsamliga, herja þar ok ræna, sem þeir koma við. Þeir höggva strandhögg stór ok drepa mart manna, ok víða er þat, at þeir brenna býi at köldum kolum, ok fara með herskilde allt sunnan fyrir landit, ok flýr hotvetna undan herinom, þat er spyrr til, ok undan má komast. Ok nú fara þeir, þar til er þeir koma fyrir sund þat, er kallat er Úlfasund, ok ero þeir þá komnir at Stað; ok er þat frásagt, at hvârigir spyrja til annarra gleyggt, Hákon jarl eða Jómsvíkíngar. Ok nú sigla þeir Jómsvíkíngar sunnan fyrir Stað 20 víkur sævar, ok fara þar til, er þeir koma í höfn þá, er heitir í Hereyjum, ok leggja þar í höfnina allan flota sinn; ok er þeir ero þar komner, þá þykkjast þeir þurfa at nýjo at fá sèr vista; ok er þat sagt, at Vagn Ákason ferr á skeið sinne til eyjar þeirrar, er Höð heitir, ok veit Vagn eigi at

[1]) Hödd, *F.*

jarl liggr þar í vâginom skamt frá eyjonne. Vagn liggr við eyna, ok gánga þeir upp, ok ætla at fá sèr strandhögg, ef svâ berr at hendi. Ok nú berr svâ at, að þeir finna mann einn at máli; sá rekr fyrir sèr kýr 3 ok geitr 12 [1]). Vagn spyrr þann mann at nafne. Sá svarar ok kveðst Ulfr heita. Þá mælti Vagn við sína menn: takit èr nú kýrnar ok geitrnar, ok höggvið út á skip vârt, ok svâ ok, ef èr finnit hèr fleira fè. Hverr er þessi maðr, segir hann Ulfr, er fyrir liðino ræðr á þesso skipe? Þessi heitir Vagn ok er Áka son. Svâ þótti mèr nú, segir hann Ulfr, sem vera mundi nú stœrri slátra efni, ok nú eigi allfjarri yðr komit, at því er jer [2]) ætlit nú til, Jómsvíkíngar! enn höggva niðr kýr mínar eða geitr. Segðu oss, ef þú veizt nakkvat til ferða Hákonar jarls, segir Vagn, ok ef þú kant oss nakkvat þat at segja með sannendum, at vèr vitem, hvar hann er, þá muntu undan koma bæði kúm þínom ok geitom; eða hver ero tíðendi oss at segja, hvat veiztu til Hákonar jarls? Ulfr svarar: hèr lá hann í gærkveld síð einskipa fyrir innan eyna Höð á Hjörúngavâgi, ok mâno þèr þegar fá drepit hann, er þèr vilìt, þvíat hann bíðr þar manna sinna. Þá skaltu, segir Vagn, hafa keypt í frið fè þitt allt, ok gakk nú á skip með oss, ok seg oss leið til jarls. Svâ hæfir eigi, segir Ulfr, ok vil ek víst eigi berjast í móte jarli, ok samir þat eigi; en segja

[1]) *þannig B, F, R; vantar í A.* [2]) *þannig.*

mon ek yðr leið, þar til er þèr hittið inní vâginn, ef þèr villt; ok ef ek fer með yðr á skip út, þá vil ek þat mælt eiga, at ek sjá þá látinn vera í friðe, er þèr sèð yfir þat, at èr hittið í vâginn. Nú gengr Úlfr út á skip með þeim, en þat er snemma dags, ok fara þeir Vagn þegar í Hereyjar sem tíðast, ok segja Sigvalda ok öllum Jómsvíkíngum þessi tíðendi, er Úlfr sagði þeim.

42. Nú taka þeir Jómsvíkíngar at búast við at öllu, sem þeir munde þá, at þeir skylde fara til ens harðasta bardaga, ok vilja vera við öllo umbúnir, þótt Úlfr take auðvelliga á. Ok er þeir ero albúnir, þá veita þeir atróðr at vâginom. Þat er sagt at Úlf grunar um nokkot, að þeim myne fleiri sýnast skipin í vâginom, enn svâ sem hann hafðe sagt þeim. Ok þegar er þeir sá framkoma skipen, þá hleypr Úlfr útbyrðes ok þegar á kaf, ok ætlar at leggjast til lands, ok vilde eigi bíða þess, er þeir launaðe honum sitt starf. Ok er Vagn sèr þetta, þá vill hann at víso launa honum eptir verðleikum, grípr upp síðan eitt spjót, ok sendir eptir honum, ok kemr spjótið beint á hann miðjan, ok lèzk hann þar. Nú róa þeir Sigvaldi ok allir Jómsvíkíngar inn í vâginn, ok sjá þá at skipaðr var vâgrinn allt frá þeim í brott af herskipom [1]). Þeir fylkja nú þegar liðe síno

[1]) *B. bætir þessu við:* ok þar hitta þeir þann, er þeir fóru at leita, Hákon jarl, ok var hann eigi einskipa, ok eigi með 2,

öllu. En í öðrum stað þá sá þeir jarlarnir, Hákon ok synir hans, hvar þeir ero komnir, Jómsvíkíngar, ok taka þegar skip sín or tengslum, ok ætla til hverir hverjom skulo í móte berjast. En svâ er hèr frásagt, at í austr horfi botninn á Hjörúngavâgi, en mynnet í vestr; þar standa ok út á vâginom steinar 3, þeir er heita Hjörúngar, ok er einn þeirra nokkoru mestr, ok er við þá steina vâgrinn kenndr. En sker liggr inn á vâginom miðjum, ok er jafnlángt til lands á alla vega frá skerino, bæðe inná vâgsbotninn, ok út tveim megin gagnvert. En ey liggr sú fyrir norðan vâginn, er heitir Primsigð [1]), en Harund [2]) liggr fyrir sunnan vâginn, ok þar inn frá er Harundarfjörðr. Nú er frá því at segja, at þeir Jómsvíkíngar skipa þannog í fylkíng skipom sínom, sem nú mon hèr sagt:

---

heldr voru meir enn 300; þat voru snekkjur ok skeiðr ok kaupskip, ok hvert fljótanda far, er jarl fèkk til þeirra, þau er há voru borði, ok öll voru skipin bæði hlaðin af mönnum ok vopnum ok grjóti. Þar er með Hákoni jarli enn fyrsti maðr Eiríkr son hans, ok Sveinn ok Sigurðr ok Erlíngr synir hans, þeir styrðu allir skipum; svâ sagði Þórðr Kolbeinsson, er hann orte um Eirík:

Mjög lèt margar snekkjur
mærðarör sem knöru
áðr vex skjallz ok skeiðar
skjalldhlynr aljum dynja;
þá er ólítinn utar
oddherðir þar gjörðar
mörg var lind fyrir landi
lund síns föður röndu.

Sótti jarl sá er átte
ógnfróðr á lög stóði
hèr finnz hafa stafna
hátt Sigvalda á móti;
margr skalf hlynr en hvergi
hugendr bana ugðu
þeir er gátu sjó slíta
sárgams blóðgum ára.

Ok enn sagði hann svo:

[1]) Primsignd, *R.* [2]) Havrund, *R.*

Sigvaldi leggr skip sitt í miðja fylkíng, en Þorkell háfi, bróðir hans, leggr þar skip sitt næst honum; en Búi digri ok Sigurðr kápa, bróðir hans, þeir leggja skip sín út í fylkíngar armenn annann; en Vagn Ákason ok Björn enn brezke skipa annann arm. En þeir Hákon jarl ætla fyrir sèr í öðru lagi, hverir berjast skulo í móte þessom köppum af þeirra liðe, ok skipa þeir svâ til í flestom stöðum, at 3 voru ætlaðir í móte einom þeirra. Nú muno vèr þar fyrst tiltaka, at segja frá þeirra tílskipan, at ætlá Svein Hákonarson í móte Sigvalda. En 3 mönnum var skipat í móte Þorkatli háfa, bróður Sigvalda, ok var þar Yrjaskeggi einn, en annarr Sigurðr steiklíngr norðan af Hálogalandi, 3ði Þórir, er kallaðr var hjörtr; ætlaðir voru enn 2 menninnir með Sveine Hákonarsyni í móte Sigvalda, þeir er eigi var áðr getið: Guðbrandr or Dölum ok Styrkarr af Gimsum. Í móti Búa var ætlaðr Þorkell miðlángr, lendr maðr jarls, ok annarr Hallsteinn kerlíngabane [1]) af ... lum [2]), ok enn 3ði Þorkell leira, hann var lendr maðr jarls. En á mót Sigurðe kápo, bróður Búa, voru þeir feðgar [Ármóðr or Önundarfirði ok Árne son hans [3]). En í mót Vagne Ákasyni var ætlaðr Eiríkr jarl Hákonarson, ok annarr Erlíngr af Skugga, enn 3ði Ögmundr hvíte, ok sá enn same átte at gjalda Vagne handarhöggit,

1) kerlíngr, *R.* 2) Fjöllum, *B*; Fljóðum, *F*; *en vantar í R.* 3) Armóðr ok Arni ok Fiðr, *R.*

sem fyrr var sagt. Á mót Birne enom brezka var ætlaðr Einarr litle, lendr maðr, annarr Hávarðr uppsjá, 3ði Hallvarðr af Flyðronesi, bróðir Hávarðar; en Hákon sjálfr skal leika laus við svâ, ok var öngum ætlaðr einkum í móte, ok skal hann styðja allar saman fylkíngar, ok ráða fyrir liðeno. Þat er frásagt at 4 [1]) menn íslenzkir hafi verit með þeim feðgum Hákoni ok Eiríke, þeir er nefndir ero: þar er til nefndr Einarr, er þá var kallaðr Skjaldmeyjar- [2]) Einarr, hann var skáld jarls, ok hafðe þá lítinn sóma af jarli, hjá því sem verit hafðe. Einarr hafði þat mjök í mali, at hann mundi hlaupa or flokke jarlsins Hákonar ok til Sigvalda, ok síðan kveðr hann vísu:

Gerða ek [veig of [3]) virða
víðis illrar tíðar,
þat vann ek meðan aðrir
örvafaðar [4]) sváfu;
[komkað ek þess [5]) þar er þótte
þíngsættis [6]) fè betra,
meiðr sparir hödd við hróðri
hverr en skáldit verra [7]).

Enda skal ek at vísu til Sigvalda, segir hann,

---

[1]) 5, *B.* [2]) Skáldmeyjar, *R.* [3]) víg um, *F.* [4]) örva veðrs, *F.* [5]) kátr er þrótz, *F.* [6]) þíng-sætis, *F.* [7]) *B hefir þessa vísu þannig:*

Gjörða veit ek virða
vörð þann er sitr á jörðu,
yðrunst þess, meðan aðrir
örváðir menn sváfu;
komkat ek þrótt þann er þætte
þrenna linz at finna
færi mik firða mæri
fere skjald enn verri.

eigi mon hann minna sóma gera til mín, enn jarl gerir. Hann hleypr síðan utan af skipe Hákonar jarls ok á bryggjornar, ok gerir á sèr brautfús sem mestan, en hleypr eigi skeleggliga [1]) í brott, ok vill sjá hvernog jarli brygði við; ok er hann kömr á bryggjornar, þá verðr honum enn vísa á munne, ok kveðr til Sigvalda:

Sækjum jarl, þanns auka
úlfs [2]) verðr [3]) þorir sverðum
hlöðum [4]) við [5]) borð á barða
baugskjöldum [6]) Sigvalda;
drepr eigi sá [7]) sveigir
sárlinns er [8]) grams [9]) finnum,
rönd [10]) berum út á andra
Endils [11]), við mèr hendi.

Ok nú finnr Hákon jarl, at Skjaldmeyjar-Einarr er nú í brottbúninge, ok nú kallar jarl á hann, ok biðr hann gánga þángat til máls við sik, ok hann gerir svâ; síðan tekr jarl skálir góðar, þær er hann átti, þær voro gervar af brendu silfri ok gylldar allar; en þar fylgðo 2 met, annat af gulli, en annat af silfri; á hvârotveggja metino var gert sem væri líkneskja [12]), ok hèto þat hlotar, en þat voru reyndar hlutir, sem mönnum var títt at hafa, ok fylgðe þesso náttúra mikil, ok til þess alls, er jarli þótti skipta, þá

[1]) *þunnig A, F.* [2]) úlf, *B.* [3]) verð, *R, F, B.* [4]) hlaupum, *B.* [5]) vèr, *R.* [6]) baugmildum, *B.* [7]) svâ, *R.* [8]) af, *B.* [9]) gram, *R, F, B.* [10]) rand, *F.* [11]) endis, *B.* [12]) manns, *b. v. B, F, R.*

hafðe hann þessa hluti. Jarl var því vanr at leggja hluti þessa í skálernar, ok kvað á, hvat hvår skylde merkja fyrir honum, ok ávalt er vel gingo hlutir, ok sá kom upp, er hann vilde, þá var sá ókyrr hlutrinn í skálinne, er þat merkði, er hann vilde at yrðe, ok breysti sá hlutrinn nokkot svå í skálenne, at glam [þat] varð af. En þessar gersimar gefr jarl Einari, ok verðr hann við þetta kätr ok glaðr, ok sezk nú aptr at brottförinne, ok ferr ekki á fund Sigvalda. Ok af þesso fær Einarr nafn, ok er síðan kallaðr Einarr skálaglam. Sá maðr var þar annarr íslenzkr, er hèt Vigfús, son Víga-glúms; þriðè Þórðr, er kallaðr var örvahönd; fjórðe Þorleifr, er kallaðr var skúma, hann var son Þorkels ens auðga vestan [1]) or Dýrafirði [2]) or Alviðro [3]). Þat er sagt frá Þorleifi, at hann fær sèr í skógi klumbu eina mikla eða hálfróteldi [4]) þat, ok ferr síðan þángat, er matsveinar hafa elda ok matbúa, ok svíðr klumbuna utan alla nokkot svå, ok hefir hana í hendi sèr, ok ferr á fund Eiríks Hákonarsonar, ok gengr Eiríkr þá ofan til skips, ok er þar þá í för með honum Einarr skálaglam, ok þá slæst Þorleifr í för með þeim; ok er Eiríkr sèr hann, þá mælti hann: hvat skal þèr, Þorleifr! segir hann, klumba.

---

[1]) af Mýrum, *b. v. B.* [2]) fimti var, *b. v. B.* [3]) Tindr Hallkels son, *b. v. B.* [4]) *þannig A, R;* er róteldi, *B; v. í F.*

sú in mikla, er þú hefir í hendi. En þorleifr svarar honum á þá leið:

Hefi ek í hendi
til höfuðs gerfa
beinbrot Búa,
böl Sigvalda,
vâ víkínga,
vörn Hákonar;
sjá skal vera [1]),
ef vér lifom,
eikikylfa
óþörf Dönom [2]).

Ok nú fara þeir þar á skip [4 íslenzkir [3]) menn með Eiríke, þorleifr skúma ok Einarr skálaglam, Vigfús Vígaglúmsson ok þórðr örvahönd.

43. Nú eptir þetta leggjast at fylkíngar með þeirri tilskipan, sem nú var tjáð ok sagt, ok er Hákon jarl í fylkíngo með Sveini syne sínom at efla hann í móti Sigvalda, ok tekst

---

[1]) verða, *B, R, F.* [2]) *F, B, R bæta við þessu:* þá tók Vigfús Vígaglúmsson, ok hvatti spjót, er hann átti, ok áðr þeir berðist kvað hann vísu þessa:

Oss er [1]) leikr, en lauka
liggr heima vinr [2]) feimu,
þraungr [3]) at Viðris veðri [4])
vanðar [5]) góðr [6]) fyrir handum;
[hlýss kveð ek hel ab ossa [7])
hann væntir sér annars
vífs [8]) undir [9]) vörmum bægi,
vèr skreytom spjörr neyta.

Vel er þetta kveðit, segir jarlinn.

[3]) hinir íslenzku, *B.*

---

[1]) *v. í B.* [2]) *v. í B.* [3]) þrýngr, *R.* [4]) varðar, *B.* [5]) vöndr, *B.* [6]) goð, *R.* [7]) hlýs kveðju hæla bossa, *B;* loð kveð ek hæla bosa, *R.* [8]) vís, *B.* [9]) und, *R.*

nú inn harðasti bardagi millom fylkínganna, ok er hvârigum sóknar at frýja nè framgaungu; ok er þat sagt, at at jöfnu gengr með þeim Sigvalda ok þeim feðgum, svâ at hvârigir láta undan síga sín skip. En þá er svâ (er) komit, þá geta þeir Hákon jarl at líta, at Búi hefir á gjört mikinn bug á fylkíngo þeirra, þar sem hann var, inn nörðra arminn, ok höfðu þeir, er við hann börðost, látið síga skipen undan, ok þótti þeim sem betra mundi firr honum, en hann gengr þó á eptir eigi at síðr, ok verðr hann þeim stórhöggr, ok fá þeir íllt af honum, ok er hann mannskœðr í bardaganom. Jarl getr at líta, at mjök var jafnleikit með þeim Eiríke ok Vagne at svâ búno, ok ero þeir í fylkíngar arminum syðra. Ok nú leggr Eiríkr frá þaðan skip sitt, þat er hann er á sjálfr, ok Sveinn bróðir hans öðru skipe, ok fara þeir nú brœðrnir ok leggja nú at Búa, ok berjast við hann, ok geta rètta fylkíng sína, ok eigi betr. En Hákon jarl bersk við Sigvalda meðan, en þá er Eiríkr kemr aptr í fylkíngararminn syðra, þá hefir Vagn á gjört mikinn bug á liðe Eiríks, ok hafa látið undan sígast, ok þá hafa sundrskila orðit skipen Eiríks, ok hafa þeir Vagn gingit þar í gegnum fylkíng, ok lagt svâ fast at þeim. Ok nú verðr Eiríkr reiðr mjök, er hann sèr þetta, ok leggr nú járnbarðann at harðfengliga at skeiðinne, þeirri er Vagn stýrði, ok stínga

þeir nú saman stöfnum, ok berjast þeir nú af nýjo, ok hefir eigi verit snarpari orrostan, enn nú er. Ok þat er nú frásagt, at Vagn ok Áslákr hólmskalli hlaupa af skeið sinne ok á járnbarðann Eiríks, ok gengr síðan með síno borðe hvârr þeirra, ok höggr Áslákr hólmskalle á tvær hendr, svâ má at kveða, ok svâ Vagn it sama, ok svâ ryðjast þeir nú umb, at allt hrökkr liðit fyrir. Eiríkr sèr þat, at þessir menn ero svâ óvægnir ok óðir, at eigi mon lengi lýða svâ búit, ok mon þurfa sem bráðast at leita ráða jarls. Áslákr er maðr sköllóttr, at því er sagt er, ok hefir öngan hjálm á höfðe, etr fram berom skallanom um daginn, ok er heiðviðri á ok bjart veðrit ok varmt, ok fara margir menn af klæðum fyrir hita sakir, ok hafa ekki nema herklæðin ein. Ok nú eggjar Eiríkr menn sína í móti þeim, ok ráða þeir í móti Ásláki hólmskalla, ok bera vâpn á hann, höggva í höfuð honum bæði með sverðum ok eyxum, ok þótti þeim sem honum munde eigi annat geigvænligra, þars hann hafðe berán skallann fyrir. En þó er svâ frásagt, at vâpnin hrjóta af upp af skallanom Ásláks, hvârt sem þeir færa í höfuð honum sverð eða eyxar, ok beit ekki á, ok hrýtr or skallanum við höggin. Ok nú er þeir sjá, at hann gengr fram hart, hvatke er þeir hafa at, ok ryðsk hann um [it sitt [1]), höggr á báðar hendr, bæði títt ok hart ok stórt, ok fellir margan mann.

[1]) *þannig A;* hit sama sinn, *F.*

Þat er nú frásagt, at Vigfús, son Vígaglúms, tekr þat fángaráðs, at hann þrífr upp nefsteðja einn mikinn, er þar lá fram á þiljom á járnbarðanum, ok þar hafðe Vigfús áðr hnoðit við sverðshjölt sín, er losnað höfðu, ok fœrir síðan steðjann í höfoð Ásláke hólmskalla, svâ at þegar sökkr steðjanefit, en við því átti hann eigi gert, ok fellr hann niðr þegar dauðr. En Vagn gengr með borðe öðru, ok ryðsk umb it harðasta, höggr á tvær hendr, ok veitir mörgum manni skaða; ok er því ferr fram, þá hlöypr Þorleifr skúma í móti Vagne, ok lýstr til hans með kylfonne, ok kömr höggit á hjálmenn uppe, ok springr fyrir þó undir, svâ varð höggit mikit, ok hallast hann við, ok stakar nær at honum Þorleifi við, ok jafnt í því hann stakaðe, þá stakk hann sverðino til hans Þorleifs; ok síðan stiklar hann út af Járnbarðanom, ok kömr niðr standandi í skeið sína sjálfs, ok hefir engi verit snarpari í atsókninne, enn nú var hann ok allir hans menn; en svâ höfðu þeir Hólmskalli þó ruddan Járnbarðann fyrir Eiríki, at hann lèt menn-ina þángat gánga af öðrum skipum, þar til er hann var alskipaðr, ok þótti honum eigi annat hlýða mega, ok tekst nú enn in harðasta atlaga með þeim Vagne. Ok því næst sjá þeir Eiríkr, at Hákon faðir hans ok fylkíng hans var kominn at landi, ok verðr nú á hvíld nokkor á bardaganom.

44. Nú hittast þeir feðgar allir saman ok

talast við; þá mælti Hákon jarl: þat þykkjomst ek sjá, segir hann, at mjök tekr á oss at hallast bardaginn, ok var hvârttveggja, þegar at ek hugða til þess, verst at berjast við þessa menn, enda reynist mèr svâ, at mèr þykkja öngvir vera þessom mönnum líkir, at eigi sè þessir menn verri viðreignar, ok þat kann ek sjá, at oss mon eigi svâ búit hlýða, ef eigi er ráðs leitat, ok skulot èr nú vera eptir með herinom, þvíat úvarligt er, at höfðíngjarnir allir fari frá liðino, ef þeir leggja at, Jómsvíkíngar, ok er þess aldregi örvænt. En ek mon gánga á land upp með nokkora menn, ok sjá þá enn hvat í gerist, segir Hákon jarl. Ok nú ferr jarl á land upp með nokkora menn, ok ferr norðr í eyna Primsigð, en þar var mörk mikil í eyjonni. Síðan gengr hann í rjóðr eitt, er í mörkinne var, ok leggst jarl þar niðr á knè bæði, ok biðst fyrir, ok horfir þó í norðr, ok mæltist nú fyrir, sem honum þótte vænligast, ok þar kömr nú bœnarorðum hans, at hann skorar á fulltrúa sinn, Þorgerðe Hörðatröll [1]), en hún daufheyrist við bœn jarls, ok þykkist hann þat finna, at hún mon honum reið orðin, ok býðr hann henne nú at þiggja af sèr ýmsa hlute í blótskap, ok vill hún ekki þiggja, ok þykkir honum allóvænt horfa málit. Ok þar kömr því mále loks, at hann býðr fram mann-

[1]) Hörðabrúði, *F*; Hölgabrúði, *R*; Höldabrúði eða Hörðatröll, þvíat ýmist er hún kölluð, *B*.

blót, en hún vill þat ekki þiggja, er hann býðr henne í mannblótum. Nú þykkir jarli óvænkast sitt mál, ef hann fær eigi sefat hana, tekr nú ok eykr boðit við hana, ok þar kömr máli, at hann býðr henne alla menn aðra, nema sjálfan sik ok sono sína, Eirík ok Svein. En jarl átti son, þann er Erlíngr hèt, ok var 7 vetra gamall ok enn efniligsti maðr. En þat verðr nú of síðir, at Þorgerðr þiggr af honum, ok kýs nú Erlíng son jarls. Ok nú er jarli þykkja heyrðar vera bœnir sínar ok áheit, þá þykkir honum vænkast umb; ok lætr síðan taka sveininn, ok fær hann í hendr [Skopta Kark [1]) þræli sínom, [ok veitir hann sveininom fjörlöst með þeima hætti, sem Hákon var vanr, ok hann kenndi honum ráð til [2]). Nú eptir þetta ferr jarl til skipa sinna, ok eggjar nú lið sitt allt at nýjo: ok veit ek nú víst, segir hann, at vèr munom sigrast á þeim Jómsvíkíngom, ok gángit nú fram at betr; þvíat nú hefi ek heitið til sigrs oss á þær systr báðar, Þorgerði ok Irpu, ok muno þær eigi bregðast mèr nú heldr enn fyrr. Ok nú hefir hvíld verit á bardaganom, meðan jarl var í brautu, ok hafa þá enn hvárirtveggjo búizt við orrostonne, sem vænligast þótti, meðan þessi dvöl var. Nú eptir þetta gengr jarl á skip, ok leggjast þeir nú at öðru sinne, ok er jarl nú í móti Sigvalda, ok

1) *þannig A, B, R;* Skofta, *F.* 2) fer hann ok sker sveininn á háls, sem H. j. mælti fyrir, *B.*

gengr nú fram it harðasta í trausti Hörðabrúðar ok Irpo; ok nú tekr veðrið at ylgjast í norðrit, ok dregr upp ský dökkt ok dimmt með hafino, ok gengr upp með öllo skjótt; en þat var í þat mund dags, er tók ut eyktina [1]), ok dregr nú yfir skýit skjótt ok fylgir þegar jel, ok þótti þeim, sem þángat væri bæði eldíngar ok reiðarþrumor, því allir Jómsvíkíngar átto at vega í gegn jelino. En þetta jel var svâ með miklom býsnom, ok veðrit þat er fylgði, at ekki mátto sumir menn betr, enn fá staðizt; ok nú er menn höfðu áðr um daginn farit af klæðunom fyrir hita sökum, en nú var veðrit nakkvat öðruvís, ok tekr þeim nú at gnolla, ok er þó svâ, at þeir sœkja bardagann fryjolaust. Þat er sagt at Hávarðr höggvandi, förunautr Búa, sèr fyrstr manna, hvar Hörðabrúðr er í liðe Hákonar jarls, ok margir sjá þat ófreskir menn, ok svâ þeir, er eigi voro ófreskir; ok þat sjá þeir með, þá er líttað linaði jelino, at ör fló, at því er þeim þótti, af hverjom fíngri flágðsins, ok varð ávalt maðr fyrir, svâ at bana fèkk af. Ok nú segja þeir Sigvalda ok öðrum sínom fèlögum; ok nú tekr Sigvaldi til orða ok mælti, þvíat þeir Hákon sóttu þá bardagann, sem þeir mátto, er jelino laust á ok meðan þat hèlzk: égi þykki mèr, segir Sigvaldi, sem vèr égim hèr við menn at berjast í dag,

[1]) þá var svâ komit deginum, er þetta var tiðinda, at heldr tók út eyktina, F; en u. í B, R.

heldr við en versto tröll, ok mon þat þykkja nokkot mannvandara, at gánga vel í móti tröllunom, ok er þó einsætt at menn herðist við sem bezt. Þat er nú ífrásagt jarlinom Hákoni, at þá er hann finnr [at jelino latra [1]), ok eigi var jafn ákaft, sem verit hafði, þá hèt hann enn á Þorgerðe ákafliga ok systor hennar Irpu, ok telr hann þat til við hana ok þær [2]), hverso mikit hann hefir tilunnit, er hann hefir blótað syne sínom til sigrs sèr. Ok nú rekr at jelino annat sinne, ok í þesso jelino öndverðo þá sèr Hávarðr höggvandi, at 2 konor ero á skipe Hákonar jarls, ok hafa eitt atferli báðar, jafnt sem hann hafðe fyrr sèð til annarrar [3]). Ok

---

[1]) *eða* látra, *A;* at eldi nokkut èlit *F;* at èlit minkar, *B.* [2]) *Þannig lagfært eptir B, F;* þeir, *A.* [3]) *B bætir þessu við:* þat er sagt, at þeir Hákon jarl gjörðu harðar atlögur ok börðust nú djarfliga. Nú er þess getið at Hákon jarl barðist svo djarfliga, at um síðir steypte hann af sèr brynjunne fyrir hita sakir ok erfiðis, svâ segir Tindr:

Vaðar [1]) gims sem gjörði
[gjog tímum ímu [2]) herða
gnýr óx Fjölnis fyrða [3])
fagrlig [4]) sæng jarle;
[þars hríng fjóin [5]) hánga
[hrim serkr víðr um merki
brynju ruðz [6]) riðmarar roðe [7])
rastar varðar [8]) kasta.

Ok enn kvað hann:

Gat [9]) óhræðinn æðru
odd [10]) galdrs enn Sigvaldi
vítt sökk nære njótar
viðrnám Búa kvánti;
áðr mót röðuls [11]) máttu
magrendr [12]) grímnis vagna [13])
saung at sverða þíngi
sárla þrænskum [14]) jarli.

---

[1]) varða, *hefir afskriftin No. 288 í 4, sem úr er tekinn orðamunr til vísnanna, sem B. bætir við.* [2]) gerðr hjúglimum. [3]) fura. [4]) farlig. [5]) þá er hríng fám. [6]) bryn serk viðurr brynju hruðuz. [7]) roða. [8]) varð að. [9]) þat. [10]) óða. [11]) róðurs. [12]) margrendir. [13]) vánga. [14]) þrángs um.

nú tekr Sigvaldi til orða ok mælti: nú vil ek brott flýja, segir hann; ok geri svâ allir mínir

Ok enn kvað hann:

Dreif at Viðris veðri
vargi grím á margan
verð [1]) auðkundu [2]) viðri
vagl agls [3]) tímis hagli [4])
þars [5]) í sundr á sandi
Sörla hligs [6]) fyrir jarli
þess hafa seggir sessi
[serk hríng [7]) ofin merki.

þá hrudust af Jómsvíkíngum hálfr þriðe togr skipa, ok þá segir Tindr Hallkelsson í flokki þeim, er hann orti um Jómsvíkínga, ok hevir svâ þar til, at hann var þar sjálfr:

Vann at níunda [8]) sinne [9])
verð bjóði hugins ferðar
beit sólgagar [10]) sveita
sverð eggja spor leggi;
at hjör [11]) meiðar herðir
hættíng var þat mætti
leiðar lánga skeiða
liðs hálfan tog [12]) þriðja.

Ok enn kvað hann:

Forráð jarlenn ára
hendr [13]) hermörum kendi
[Göndlar dóms at glaumi
geirs tírar för meire;
undz þá er hrauð enn hauðri
hjaldr ræsi ek þat gjöldum
minnar fús á mæti
morðr víkínga skeiðar [14]).

Ok enn kvað hann:

Gjörðust Göndlar borða
glaumr óx þar at er naumu
auði gríms at [15]) eyðist
öll lönd Dana brandi;
kent hefir hægr at höggva
hræ ber birtíngum sénar [16])
veðz eggi undum viggjar
veggs [17]) niðs [18]) um þat Skeggi.

Ok enn kvað hann:

Saddi jarl þars [19]) odda
of [þíng saman [20]) gengu
van hugða [21]) valt húngri [22])
Hrana hyrgis nafni;
[morð skýar [23]) varð mönnum
Mistar gott til vista.
heiðins dóms at haða
öld vann markar síðu

---

[1]) varð. [2]) auðkunda. [3]) algs. [4]) agli. [5]) þarfs. [6]) blings. [7]) serkhríng. [8]) Vinda. [9]) sini. [10]) sól-gángins. [11]) hjörð. [12]) tug. [13]) hend. [14]) hjaldr ræsi ek þat gjöldum
minnar fúsa mæti;
morð víkíngu skerðir
gulnar dóms at glumi
geirs tírar för meiri
auðs þá er hrauð enn hauðri.
[15]) er, *b. v.* [16]) sjónar. [17]) veg. [18]) Snids. [19]) sár er. [20]) þíng sumar. [21]) huga. [22]) hængr. [23]) morðskigr.

menn, ok er nú því verr enn fyrr, þá er ek gat umb þetta, at vèr berjomst nú við 2 flögðin, er þá var eitt, enda skal nú eigi lengr viðhaldast; enda er þat til kostar, at eigi flýjum vèr fyrir mönnonum, þótt vèr haldim undan, ekki strengðu vèr þess heit, at berjast við tröll. Ok nú snýr Sigvaldi undan skipe síno, ok kallar á þá Vagn ok Búa, at þeir skyldu undan flýja sem harðast. Ok nú í því bile, er Sigvaldi hafði frá flotanom leyst skip sitt, ok hann kallar á þá Búa ok Vagn, þá hleypr Þorkell miðlángr af skipe síno ok á skipit Búa, ok höggr þegar til Búa, ok berr þetta nú allbráðum (at). Hann höggr af honum vörina ok hökuna alla niðr í gegnum, svâ at þat fèll þegar niðr í skipit, ok fuko tennrnar or Búa við höggvit, þat er hann fèkk. Þá mælti Búi, er hann fèkk sárit: versna mon enne dönsku

---

Ok enn kvað hann:

Þat vill öld meðan aldir
ýngs kveðju menn byggja
gnógt þat er göglum veitti
glaum Hákonar æfi;

Því hykk bitrum beita
band at villdu [1]) landi
hykk lár eiðe lýða
lætr [2]) hverjum gram betri.

Hrauð en hroptr um [3]) náði
hjaldr skýa val nýum [4])

Þar var lindz [5]) fyri landi
leiðángr [6]) Dana skeiðar.

Þessi hríð var nú harla ógrlig af atsókn djöflanna með því illa veðri, er þar fylgði, ok af atgángi liðsins, en viðrtakan var ok allhörð af Jómsvíkíngum, þvíat báðir þeir Búi ok Vagn ok allir þeir, er þeim fylgðu, börðust ok alldjarfliga með mikilli hreysti ok ágætri vörn.

---

[1]) villu. [2]) læzt. [3]) hoptum. [4]) mýum. [5]) lings. [6]) leiðgángr.

þykkja at kyssa oss, segir hann, í Borgundarhólme, þótt vèr komem enn þángat þesso næst. Búi höggr í mót til þorkels, en hált var á skipino, er blóðugt var, ok fellr hann þorkell í skjaldrinna [1]), er hann vildi forða sèr við högginu, ok kömr nú höggit á hann miðjan, þorkel, ok höggr Búi hann í sundr í tvâ hluti út við skipsborðit. Ok þegar eptir þetta, þá tekr Búi gullkistor sínar í sína hönd hvâra, ok hleypr síðan fyrir borð með kistornar báðar, ok kömr hvârke upp síðan, svâ at menn sæi kistornar nè hann. Þat segja sumir menn, þá er Búi stè upp á borðit, ok ætlaði at gánga fyrir borð, sem hann gerði síðan, at hann hafi mælt þessom orðum: fyrir borð, allir Búa liðar! segir hann, ok þá þegar stígr hann fyrir borðit [2]). Nú er þar til at taka, er Sigvaldi dregst út frá flotanom, ok gáir eigi þess, er Búi er

[1]) *þannig A;* skjaldrimina, *R.* [2]) *B. bætir þessu við:* ok er þat mál manna, at engi einn hafi meiri kappi verit í liði þeirra Jómsvíkínga, enn Búi digri, hafði hann ok svâ marg-an mann drepit í bardaganum, at þat kunni enginn maðr at telja; svâ segir Tindr:

Þá er fyri borð á barða
í brúðarfáng at gánga
veðr magnanda Viðris
virðendr Búa kendu;
mikinn gjörði herr hjörva
hljómr Búi sunnan
baugz skerðr [1]) at breiðu
baldr Hákonar valdi.

Undr er þreytt af þrindi [2])
þann kendi [3]) val er sendir [4])
gulli [5]) safnaðar [6]) gunna
Goðinar [7]) hræum firri.

Svâ heitir fjörðrinn. Nú falla margir menn Búa, en sumir hlaupa fyri borð, ok hafði hverr þeirra aðr marga menn felda.

[1]) skeiðir. [2]) þundi. [3]) bendir. [4]) sendi. [5]) gulls. [6]) safnanda. [7]) geðinnar.

fyrir borð gingenn, ok kallar nú á þá Vagn ok Búa, at þeir skyldi flýja sem hann. En Vagn svarar honum ok kvað víso:

Sigvaldi hefir [1]) setta
sjálfa oss und kylfo,
en [fárhugaðr fnauði [2])
fór heim [3]) til Danmarkar;
hyggr [4]) í faðm at falla
fljótt und [5]) kono sinne,
en fyrir borð et breiða
Búi gekk með hugrekki [6]).

Þat er sagt at Sigvalda var orðit kalt í jelino, ok hleypr hann til ára, ok vill láta orna sèr, en annarr maðr sezk við stjórnina; ok er Vagn hafði kveðit vísona, ok hann sèr Sigvalda, þá fleygir hann spjóti til hans, ok ætlaði at hann sæti enn við stjórnina, en Sigvaldi var þá þó við árar, ok hlaut sendíngina sá er stýrðe. Ok þá er Vagn fleygði af hendi spjótino, þá mælti hann til Sigvalda, at hann skyldi fara manna armastr. En Þorkell hávi, bróðir Sigvalda, ferr í brott þegar, er Sigvaldi var farinn, ok hafði 6 skip, ok svâ Sigurðr kápa, þvíat Búi bróðir hans var þá fyrir borð gingenn, ok var þá ekki hans at bíða, ok þykkist nú hvârtveggi þeirra hafa efnt [7]) sína heitstrengíng,

---

1) svâ, *b. v. B.* 2) fáhróðigr flýði, *B;* fárhugaðr flæði, *R.*
3) *þannig lagfært í A fyrir* aptr. 4) hygzt, *R.*
5) nú *eða* aa, *B;* avrr, *R;* vin, *F.* 6) hugreiði, *B.*
7) *Lagfært fyrir* hefnt, *A;* ent, *F.*

Þorkels ok Sigurðar, ok fara þeir nú allir, þar til er þeir koma heim til Danmerkr, ok höfðu í brott með sèr 4 skip ok 20; en allt þat, er afkomsk þeim skipom, er eptir voru, þá hlaupa þeir allir upp á skeiðina Vagns, ok verjast þar allir saman et hvatligsta, allt þar til er myrkva tók [1]), en þá sleit bardaganom, ok stóðu þá enn upp mjök margir menn á skeiðinne Vagns, ok varð þeim Hákoni jarli dagfátt til at leita um skipen, hvat lífvænt væri eða lífs, ok lètu vörðu á halda um nóttina, at engi maðr skyldi komast af skiponom þeirra um nóttina, Jómsvíkínga, ok tóko frá reiðin öll frá skiponum. Ok er þetta var atgjört, þá róa þeir Hákon jarl til lands, ok skjóta yfir sik skjöldum [2]), ok þykkjast nú eiga sigri at hrósa. Nú síðan vega þeir haglkornin, ok reyna svâ ágæti þeirra systra, Þorgerðar ok Irpo, ok þykkir vel reynast, ok er þat frásagt, at eyri vægi eitthvert haglkornet, ok vâgu þeir í skálum. Ok nú eptir þetta, þá ero bundin sár manna, ok vaka þeir of nóttina Hákon jarl sjálfr ok Gudbrandr or Dölum.

45. Nú er at segja frá þeim Vagne ok

---

[1]) *B bætir þessu við:* ok fá þeir eigi unnið skeiðina Vagns þetta kveld; kvað Vigfús Vígaglúmsson þá, er menn sóktu at skeiðinni Vagns Ákasonar:

Varðar hægt þar er hurðir
hjörklofnar sá ek hroрna
hátt saung hjörva geitis
hers til Vagns at leggja;

þar gengum vér þröngvar
þunn íse batt grimnar
straung var danskra drengja
dörrinn flaug til knarrar.

[2]) tjöldum, *F.*

Birne enom brezka, at þeir ræða um með sèr, hvat þeir skulo til ráða taka: ok er annatt veggja til, segir Vagn, at vera hèr á skiponom, þar til er dagår, ok láta þá taka oss hèr höndum, ok er sá úkjörligr, en hinn er annarr, at leggja til lands ok gera þeim þat íllt, er vèr megum, ok leita síðan at koma oss undan at forða oss. Þat ráða þeir nú or allir saman, at þeir taka siglotrèit [ok rána [1]) ok fara af skipino, ok flytjast þar á, ok ero saman 80 manna, ok flytjast á trjánom í myrkrino; ok vildu til landsins flytjast, ok komast í sker eitt, ok þóttost þá komnir á meginland, ok voro þá farnir margir menninner mjök, ok þar lètu 10 menn líf sitt um náttina, þeir er sárir voru, en 70 lifðu eptir, ok voru þó margir raunar mjök þrekaðir, ok verðr nú ekki farit lengra; èro þar of nóttina. Þat er nú ok frásagt, þá er Sigvaldi hafði undan flýit, at þá tók af jelit ok eldíngar ok reiðarþrumor allar, ok varð eptir þat veðrit kyrt ok kalt, ok svå er nú ok um nóttina, er þeir Vagn ero í skerino, þar til er dagr er, ok allt til þess er ljóst er orðit. Þat er sagt, at þá er skamt er til dags, at þeir menn jarls ero þá enn at binda sár sín, ok hafa at verit alla nóttina, frá því er þeir lögðu at landi, ok olli þat því, at fjöldi manna var sárr orðinn, en þó höfðu þeir nú lokit mjök svå. En nú eptir þetta þá heyra þeir, at strengr

[1]) *þannig B, R, F; v. í A.*

gellr út á skipi, ok flýgr ör af skipino, því er Búi hefir á verit, ok kömr undir hönd honum Gudbrandi frænda jarls, svâ at hann þarf eigi fleira, ok er hann þegar dauðr, ok þykkir jarli ok öllum þeim þetta vera enn mesti skaði, ok taka þeir at búa of lík hans, svâ sem þeim sýnest, þvíat þar voru engi önnor efni at. Þess er viðgetið, at maðr einn stóð hjá tjaldsduronom, ok þá er Eiríkr gekk inn í tjaldit, þá spyrr Eiríkr: hví stendr þú hèr, segir hann, eða hví ertu þannig ýfirlits, sem þú sèr at bana kominn, eða hvârt ertu sárr? [Þar var Þorleifr skúma. Eiríkr mælti: þat kann ek sjá, segir hann, at þú ert at bana kominn [1]). Þorleifr svarar honum: eigi munda ek vita, segir hann, at blóðrefillinn Vagns Ákasonar kœmi við mik í gær líttað, þá er ek laust hann kylfohöggit. Jarl mælti þá: illa hefir þinn faðir þá haldit [út á landino, segir hann, ef þú skalt nú deyja [2]). Þetta heyrðe Einarr skálaglamm, er jarl mælti; þá verðr honum Einari vísa á munne:

Þat kvað jarl at ærri [3])
únnvigs [4]) fyrir haf sunnan
þá er á seima særi
sárr elda spjör [5]) váro [6]):
öllúngis hefir illa

---

[1]) *þannig F, B, v. í A.* [2]) *v. í R;* út á Islandi e. þ. sk. nú d. svâ röskr drengr, *B;* á landinu út e. þ. s. hèr deyja, *F.* [3]) æri, *R;* væri, *B.* [4]) brenvígs, B. [5]) spor, *R;* spör, *B;* spavr, *F!* [6]) vöru, *B.*

eybaugs, ef skalt [1]) deyja,
vèr [2]) hyggjom þat, viggja [3])
valdr þinn faðir haldit.

Ok nú fellr Þorleifr skúma niðr dauðr eptir þetta.

46. Ok þegar er ljóst var orðit um morguninn, þá fara þeir jarl at kanna skipin, ok koma á þàt skip, er Búi hafði átt, ok vildu allrahelzt verða varir við, hverr skotið hefði um nóttina, ok þótti þeim sá maðr ílls verðr vera; ok er þeir koma á skipit, þá finna þeir þar einn mann, þann er [í-endr var ok litlo meirr [4]), en þar var Hávarðr höggvandi, er verit hafði fylgðarmaðr Búa, en hann var þó sárr mjök, svât fœtrnir báðir vòro höggnir undan honum fyrir neðan knè. En þeir Sveinn Hákonarson ok Þorkell leira gánga þángat at honum; ok er þeir koma þar, þá spurðe Hávarðr: hvernig er, sveinar! segir hann, hvârt kom hèðan nokkor sendíng af skipino í nótt þángat á land til yðvar eða engi? Þeir svara: kom at víso, segja þeir, eða hvârt hefir þú því valdit? Ekki er þess at dylja, segir hann, at ek senda yðr, eða hvârt varð nokkorum manni méin at, er örin nam staðar? Þeir svara: bana fèkk sá af, segja þeir, er fyrir varð. Vel er þá, segir hann, eða hverr varð fyrir, maðrinn? Guðbrandr hvíte, segja

---

[1]) þú skalt, *B*, skal, *R*, *F*. [2]) víst, *B*. [3]) viggjar, *B*, vígea, *F*. [4]) líf hafði *F*.

þeir. Já! segir hann, þess varð nú eigi auðit, er ek vildag helzt; jarl hafða ek ætlat; en þó skal nú vel yfir láta, er nokkor varð fyrir, sá er yðr þótti skaðe at. Egi er á at líta, segir Þorkell leira, drepum þenna hund sem skjótast, ok höggr síðan til hans, ok þegar hlaupa til aðrir, ok bera vápn á hann, ok saxa hann, þartil er hann hefir bana. Spurt höfðu þeir hann áðr at nafne, ok sagðe hann til sín et sanna. Ok nú fara þeir síðan til lands inn, er þeir höfðu þetta atgjört, ok sögðu jarli deili á, hvern þeir höfðu drepit, sögðu þat eigi meðalfarbauta vera, ok þat eitt kvoðost þeir á finna á hans orðum, at eigi mundi skaplyndit umbœta. Nú eptir þetta þá sjá þeir, hvar menn ero á skerino mjök margir saman, ok biðr jarl nú fara eptir þeim, ok taka þá höndum gjörvalla ok fœra sèr, ok lèzk hann vildu ráða fyrir lífe þeirra. Nú gingo menn jarls á eitt skip, ok röru út til skersins, ok var þar bæði um þá menn, er fyrir voru, at fáir voru vel liðfœrir, bæði fyrir sára sakir ok kulda, enda er ekki frá því sagt, at nè einn maðr verðist; voru þeir nú allir þar hannteknir af jarlsmönnum, ok fluttir til lands á fund jarls, ok voru þeir þá saman 70 [1]) manna. Ok eptir þetta lèt jarl leiða þá á land upp, Vagn ok hans fèlaga, ok ero nú reknar hendr þeirra á bak aptr, ok bundinn hverr hjá öðrum með einom streng ok eigi þörmsamliga. En jarl

[1]) 6, *F.*

ok hans menn brjóta upp vistir, ok setjast til matar, ok ætlar jarl þá í œrno tóme um daginn, at höggva [1]) þessa menn alla, Jómsvíkínga, ok þeir höfðu nú höndum á komit. Ok áðr þeir settist til matar, þá voru skip þeirra Jómsvíkínga flutt at landi ok svâ fjárhlutr, ok var fèit til stánga borit, ok skipti Hákon jarl ok hans lið fèno með sèr gjörvöllu ok svâ vâpnom þeirra, ok þykkjast þeir nú allskostar hafa unninn mikinn sigr, er þeir hafa fèit allt, en hönlat þá Jómsvíkínga, en elta suma í brott, en þat þó mestr hluti, er drepinn er, ok gambra þeir nú et mesta. Ok nú er þeir jarl ero mettir, þá gánga þeir út or herbúðunom, ok fara þángat til, er þeir ero bandíngjarnir, ok er þat sagt, at Þorkell leira væri tilætlaðr at höggva þá alla. Þeir hafa áðr orð við þá Jómsvíkínga, ok spyrja: hvârt þeir væri menn svâ harðir, sem frá þeim var sagt; en þeir Jómsvíkíngar svara þeim öngu um þetta, svât hèr sè frásagt.

47. Frá því er nú at segja þesso næst, at nú ero menn leystir or strengnum nokkorir, þeir er sárir ero mjök; en þeir Skopti Karkr [2]) ok aðrir þrælar hafa varðveitta þá, ok haldit strengnum. En nu er menninnir voro leystir, þá gera þeir þat at, þrælarnir, at þeir snúa vöndu í hár þeim Jómsvíkíngum; ok ero nú leiddir

---

[1]) skyli, *b. v. F.* [2]) Skopti ok Karkr, *F.*

fram fyrst sárir menn þrír [1]) með þessom búnínge, ok gengr Þorkell síðan at þeim, ok höggr höfuð af hverjom þeirra, ok mælte síðan við fèlaga sína, ok spyr ef honum hefði nokkvat brugðit við þessa sýslo, svât þeir fyndi þat: þvíat þat er mál manna, segir hann, at öllum mönnum bregði við, ef þrjá menn höggva hvern eptir annann. En Hákon jarl svarar honum: ekki sjá vèr þèr brugðit hafa við þetta, segir jarl, en þó [sýndist mèr þèr áðr brugðit [2]). Nú er leiddr or strenginom enn 4ði maðr ok snúinn vöndr í hár þeim, ok leiddr til þángat, er Þorkell hjó þá; þessi maðr er enn sárr mjök. Ok er hann kömr þar, þá mælti Þorkell við hann, áðr hann veitti honum tilræði, ok spurðe, hverso hann hygðe til bana síns. En hann svarar: gott hygg ek til bana míns, segir hann, þat mon mèr verða sem mínom föður, at ek mon deyja; ok nú eptir þetta þá höggr Þorkell höfuð af þessum manni, ok lauk svâ hans æfi. Nú er leystr or strenginum enn fimti maðr, ok leiddr þángat; ok er hann kömr þar, þá segir Þorkell leira: hvern veg er þèr um [at deyja? Hann segir: eigi man ek þá lög Jómsvíkínga, ef ek kvíði við bana, eða mæla ek æðruorð; eitt sinn skal hverr deyja. Höggr Þorkell þann. Nú ætla þeir at spyrja hvern þeirra, áðr þeir sè

[1]) *þannig B, F, R; v. í A.* [2]) sýnist oss þèr mjög brugðet, *R;* sýnist mèr, sem þèr sè mjök brugðit, hvat sem eptir kemr, *F.*

drepnir, ok reyna svå liðit, hvårt svå sè frækni, sem sagt er, ok þykkir þá reynt, ef eingi mælir æðruorð. Þá var tilleiddr enn 6ti maðr, ok snúinn vöndr í hár. Þorkell segir með sama hætti; honum kveðst gott þykkja at deyja við góðan orðstír: en þú, Þorkell! munt lifa við skömm. Höggr hann þenna. Þá er þángat leiddr enn 7di, ok spyrr Þorkell eptir vanda. Ek hygg allgott til at deyja, en þú högg mik skjótt; ek held á týgilkníti, því at vèr höfum átt opt um at ræða, Jómsvíkíngar, hvårt maðr vissi nökkvat, ef hann væri allskjótt höggvinn, þá er höfuðit væri af; en þat mun til merkis, at ek mun vísa fram knífinum, ef ek veit nökkuð, ella mun hann niðrfalla. Þorkell höggr þann, ok fauk af höfuðit, en knífrinn fèll niðr. Þá var tekinn enn átti maðr, ok spurði Þorkell eptir vanda. Hann kveðst gott til hyggja, ok þá er honum þótti, sem skamt mundi at bíða: hrútr! segir hann. Þorkell stöðvaði höggit, ok spurði, hví honum yrði þat at munni. Hann segir: þó mon eigi ofskipat til ánna, þeirra er þèr nefndut í gær, jarlsmenn! þá er þèr fenguð áverka. Manna armastr! segir Þorkell, ok lætr skjalla honum höggit. Þá var leystr enn 9di maðr. Þorkell segir eptir vanda. Hann segir: gott hygg ek til bana míns, sem allir vårir fèlagar, en ek vil eigi láta mik höggva sem sauð, heldr vil ek sitja fyrir; en þú högg framan í andlit mèr, ok hygg at vand-

liga, hvárt ek blöskra nökkut, þvíat vèr höfum þar opt átt um at ræða. Nú er svâ gjört, at hann sitr fyrir, en Þorkell gengr at framan, ok höggr í andlit honum, ok blöskrar hann eigi, nema sigu saman augun, þá er dauðinn fór á. Þá var útleiddr enn 10di maðr, ok spyrr Þorkell enn. Hann segir: þat vil ek at þú bíðir, meðan ek bjarga brókum mínum. Þat skal veita þèr, segir Þorkell. Ok er hann hafði þat gjört, mælti hann: mart verðr annann veg enn maðrinn ætlar, ek hugða at koma í rekkju hjá Þóru Skagadóttur, konu jarls, ok hristi fèlagann, kippir upp síðan brókunum. Hákon jarl mælti: högg þenna sem tíðast, sjá hefir lengi illt haft í hug. Höggr Þorkell þann. Þá var leiddr til maðr úngr, sá hefir hár mikit ok gult sem silki. Þorkell spyrr eptir vanda. Hann segir: lifat hefi ek nú et fegrsta, þeir hafa nú látið líf fyrir skömmu, er mèr þykkir ekki í veitt at lifa, en eigi vil ek, at mik leiði þrælar til höggs, heldr sá maðr, er eigi er verri drengr enn þú, ok mun sá óvandfenginn, ok haldi hárino fram frá höfðinu ok hnykki höfðino, at hárit verði eigi blóðukt. Hirðmaðr einn gengr til, ok tekr hárit, ok vefr um hönd sèr; en Þorkell [1]) reiðir at sverðit, ok ætlar

[1]) *þetta vantar í A allt frá því um fimmta manninn: „hvernveg er þèr um," og af því at hèr er blaðaskipti þykir sem blaðkorn hafi týnzt úr A, er þat því tekit úr R, þó frásögnin sè hèr að líkindum nokkuð styttri, enn í A hefir verit. B og F hafa þetta allt, og nærri sömu orðum sem R.*

at veita honum. þat tilræði, er hann gat, at höggva hann hart ok skjótt, ok höggr hann til. En þessi enn únge maðr, er hann heyrir hvinenn af högginо, þá hnykkir hann hart höfðino, ok bar þannig til, at sá hlýtr höggit, er honum hèlt, ok höggr Þorkell af honum, hirðmanninom, hendrnar báðar í ölbogabótom. En hann sprettr upp, enn únge maðr, ok bregðr á gamanmál, ok mælti: hverr á sveina, segir hann, hendr í hári mèr? Hákon jarl tekr þá til orða ok mælti: stór-úfarar gerast nú, segir hann, of menn þessa, er eptir ero í strengnum, ok taki sem skjótast ok drepi, ok hefir hann þó miklo slise á oss komit, ok er einsætt, at þeir sè drepnir allir sem skjótast, er eptir ero, þvíat miklo ero menn þessir óðinndælli [1]), enn vèr fáim við þeim sèð, ok hafa eigi ofsögur verit frásagðar þeirra garpskap ok herði. Eiríkr tók nú til orða ok svarar föður sínom: vita viljo vèr nú, faðir! segir hann, hverir menninnir sè, áðr drepnir sè allir; eða hvat heitir þú, enn únge maðr? segir Eiríkr. Sveinn heiti ek at nafne, segir hann. Hvers son ertu, Sveinn! segir Eiríkr, eða hvert er kynferði þitt? Búi digri heitir faðir minn, segir hann, ok var Veseta son or Borgundarhólme, ok em ek danskr at kyne. Hverso gamall maðr ertu? segir Eiríkr. Ef ek líð yfir þenna vetrinn, segir hann, þá em ek 18 vetra gamall at aldri. En þú skalt

[1]) verri viðfángs, R.

ok yfirlíða vetrinn, segir Eiríkr, ef vèr megum ráða, ok skal þik eigi drepa; ok tekr Eiríkr hann nú í frið, ok lætr hann nú vera í sveit með sèr ok sínom mönnum. Ok er Hákon jarl sèr þetta, þá tekr hann til orða ok mælti: eigi veit ek nú, segir hann, hverso þú ætlar til, ef þú villt þenna manninn undan þiggja, er oss hefir svá mikla skömm ok háðúng gjörva, sem þessi enn únge maðr, er vèr höfum verst af honum hlotið, en þó kann ek eigi þat sjá, at ek mona sœkja eptir manninom í hendr þèr, ok muntu nú ráða verða at sinne. Ok nú verðr svá búit at vera, sem Eiríkr vill. Ok nú mælti Hákon jarl við Þorkel leiro: högg enn mennina sýsliga, segir hann. Eiríkr svarar: eigi skal nú höggva mennina, segir hann, fyrr enn ek hefi aðr haft orð við þá, ok vil ek vita, hverr hvergi sè.

48. Þá er maðr enn leystr or strenginom á því mælino, ok hefir strengrinn brugðizt líttað af fótum honum, svát festi nokkot. Þessi maðr er mikill vexti ok vænn, úngr at aldri ok enn vaskligsti. Þorkell spyrr hann, hverso hann hygði til at deyja. Gott hygg ek til þess, segir hann, ef ek gæta áðr enda heitstrengíng mína. Eiríkr jarl mælti: hvert er nafn þitt, segir hann, eða hver er sú heitstrengíng þín, er þú vildir áðr einkum at framkœmi, áðr enn þú lètir líf þitt? Hann svarar: Vagn heiti ek, segir hann, ok em ek son Áka Pálnatókasonar af

Fjóne, svå er mèr til kennt. Hvers strengðir þú heit, Vagn! segir Eiríkr, þess, er þèr kveðst þú þá þykkja gott at deyja, ef hún væri fram komin ok efnd eptir því sem þú vildir? Þess strengða ek heit, segir Vagn, at ek skylda kominn í rekkjo Íngibjargar, dóttur Þorkels leiro, on hans ráði ok allra hennar frænda, [en drepa sjálfan hann [1]), ef ek kœmag í Noreg [2]), ok þyki mèr mikit atskorta um mitt mál, ef ek skal þessu eigi framkoma, áðr enn ek deyja. Ek skal at því göra, segir Þorkell, at þú skalt þessu eigi framkoma áðr, ok hleypr at honum Vagni, ok höggr til hans báðum höndum; en Björn hinn brezki, fóstri hans, spyrndi til Vagns fœti sínum, ok hratt honum hart undan högginu. Þorkell höggr yfir Vagn, en sverðit kemr á strenginn, er Vagn er bundinn með, ok gekk hann í sundr, er Vagn nú lauss, en ekki sárr. Þorkell steyptist við, er hann misti mannsins, ok fellr hann, en sverðit rauk or hendi honum. Svå hafði Björn hart spyrnt til Vagns, at hann hafði fallit við, en eigi lá hann lengi, ok sprettr upp þegar skjótt; hann tekr sverðit, er Þorkell hafði haft, ok höggr Þorkel þegar banahögg. Nú hefi ek efnda aðra heitstrengíng

---

1) *þannig R; vantar í A.* 2) *Hèðan frá er eptir ein blaðsíða í A, næstum öll blæsilig, en hitt vantar, og er tekit úr F, sem þykir næst koma A að orðatiltæki og frásagnar lengð; en R er styttri hèðan af, enn A þykir hafa verið.*

mína, segir Vagn, ok uni ek nú þegar sýnu betr við, enn áðr. Hákon jarl mælti: láti þèr hann nú eigi lausan viðleika lengi, ok drepi þèr hann fyrst, þvíat hann hefir unnit oss mikinn skaða. Eigi skal hann drepa, segir Eiríkr, ef ek má ráða, fyrr enn oss, ok skal ek Vagn undan þiggja. Hákon jarl mælti: eigi þurfum vèr nú til at hlutast, einn viltu nú ráða, frændi! segir hann. Gott er mannkaup í Vagni, faðir! segir Eiríkr, ok sýnist mèr því vel keypt, at vèr takim hann í virðíngar ok metnað, sem haft hefir Þorkell; átti Þorkell þessa af von, sem nú hlaut hann, þvíat nú kemr at því, sem opt er mælt, at spá er spaks geta, en þú sátt þegar í dag feigðina á honum; ok nú tekr Eiríkr Vagn á sitt vald, ok er honum nú við öngvu hætt, ok þá mælti Vagn: því at eins þykki mèr betra at þiggja grið af þèr, Eiríkr! ef þeim öllum eru grið gefin, er eptir eru vorra fèlaga, ellegar munu vèr fara allir saman förina fèlagar. Eiríkr svarar: ek vil nú hafa orð við þessa fèlaga þína, en þó fyrirtek ek ekki þat, er þú beiðir; ok nú gengr Eiríkr til, þángat sem var Björn inn brezki, ok spyrr, hverr hann væri, eðr hvat er hann hèti. Hann svarar ok lèzt Björn heita. Ertu sá Björn, er bezt sóttir eptir manninum í höll Sveins konúngs. Eigi veit ek þat, segir Björn, at ek sækta bezt eptir, en þó kom ek þaðan manninum í brott. Hvat áttir þú at oss at sækja, segir Eiríkr, gamall maðr, er þú

hefir farit híngat, eða hvat rak þik til þessar ferðar, sköllóttan mann ok hvítan sem maskara [1])? ok er þat satt, segir Eiríkr, at öll strá vildu oss stánga Noregs menn, síðan þèr fórut híngat, jafnvel þeir menn, er komnir eru af fótum fram fyrir aldrs sökum, at berjast við oss, eða hvert vilt þú þiggja líf at mèr? segir Eiríkr, þvíat mèr þykir eigi at þèr vígt, svâ gömlum manni. Björn svarar: þiggja vil ek víst líf at þèr, Eiríkr! segir hann, við þann kost, at Vagn fóstri minn hafi grið, ok allir þeir vorir menn, er eptir eru. Þat skal yðr nú öllum veitt vera, ef ek má nú ráða, segir Eiríkr, en ek skal ráða; ok síðan gengr Eiríkr fyrir [2]) föður sinn, ok biðr hann þess, at þeir hafi allir grið Jómsvíkíngar, er eptir eru, ok þat veitir jarl honum; ok nú eru þeir allir leystir, Jómsvíkíngar, ok þeim trygðir veittar, ok í frið teknir. Ok nú er þann veg tilskipat af þeim Hákoni jarli ok Eiríki, at Björn hinn brezki ferr til bús þess, er átt hefir Hallsteinn kellíngarbani. Þat er sagt at 5 fèlli lendir menn aðrir enn Hallsteinn. Vagn Ákason fór austr til Víkr at ráði Eiríks, ok mælti Eiríkr við Vagn, áðr þeir skildust, at hann skyldi svâ breyta um brúðkaup við Íngibjörgu Þorkelsdóttur, sem hans væri vili til sjálfs. Ok er

---

1) *Þannig A;* hvítr sem maskari, *F;* hvítan sem hnjóskara, *B.* hvítan sem snjóskara, *afskriftin* 288 *í* 4. 2) *Hèr er úti sú seinasta blaðsíða af A.*

Vagn kemr austr í Vík, þá gengr hann í sæng hjá Íngibjörgu hinn sama aftan, dóttur Þorkels leiru, ok er Vagn þar um vetrinn; en um vorit eptir ferr Vagn í brott, ok hèlt hvern hlut vel, þann sem hann hafði heitit Eiríki; ok ferr Vagn til Danmerkr heim á Fjón til búa sinna, ok rèð þar fyrir lengi síðan, ok þótti vera hinn mesti afreksmaðr, ok er mart stórmenni frá honum komit. Þat er sagt, at Vagn hafði Íngibjörgu heim með sèr; en Björn hinn brezki ferr heim til Bretlands, ok rèð þar fyrir meðan þeir lifðu, ok þótti vera hinn vaskasti drengr.[1]).

49. Nú er at segja frá Sigvalda, at þá er hann flýði úr bardaganum, nam hann eigi fyrr staðar, enn hann kom heim í Danmörk, ok var Ástríðr kona hans þar fyrir, er þeir koma heim, ok görði hún veizlu í mót honum. Þeir segja tíðendin frá bardaganum ok frá förinni allri saman, síðan er þeir Jómsvíkíngar fóru heiman or Danmörk, ok þótti mönnum þat mikil skemtan at heyra, er þeir sögðu frá þeim tíðendum; ok þess er viðgetit, at Ástríðr vildi fagna sem bezt Sigvalda jarli hvívetna, ok sýna þat, at hún er fegin orðin hans heimkvomu. Hún lætr göra honum laug, biðr hann síðan fara í laugina: ok veit ek, segir Ástríðr, at leið

[1]) *Hèr segir F nokkuð frá Sigmundi Brestissyni, er því slept hèr, eins ok annarstaðar að undanförnu, af því hans er hvergi getið í Á.*

svâ lángri, sem er or Noregi, þá mun mál at fægja sárin, þau er þèr fengut í bardaganum. Síðan ferr Sigvaldi í laugina, ok hlítir Ástríðr ekki öðrum konum at því, at þjóna honum í lauginni, ok mælti síðan: verit get ek hafa nokkura í bardaganum í liði Jómsvíkínga, er þaðan munu hafa borit raufóttara belginn, enn svâ, sem þú hefir borit, þvíat mèr þykir sjá til þess bezt fallinn, at varðveita í hveitimjöl. Sigvaldi svarar: þat mætti verða minnar æfi, at þú ættir eigi slíkum sigri at hrósa, sagði hann, ok hygg þú at því, at þèr líki þá betr; ok þá er ekki sagt frá þeirra viðrtali lengra at sinni. Sigvaldi rèð fyrir Sjálöndum nokkura stund síðan, ok þótti vera hinn vitrasti maðr, ok var eigi þar allr, sem hann var sèn, ok eru mikil tíðendi frá honum sögð í öðrum sögum [1]). En Hákon jarl rèð skamma stund Noregi síðan, ok þótti hann verða hinn ágætasti allskonar af þessu öllu saman ok svâ synir hans. Ekki er hèr frá því sagt, hvat Sveinn Búason lagði fyrir sik, hvort hann var með Eiríki, eðr gjörði hann annat af sèr. En Sigurðr kápa, bróðir Búa, fór til Danmerkr, ok tók við föðurleifð sinni eptir Veseta í Borgunðarhólmi, ok bjó þar lánga æfi, ok þótti vera hinn bezti drengr, ok er mart manna frá honum komit ok þeim Tófu, ok voru samfarir þeirra góðar síðan. Þorkell hinn háfi, bróðir Sigvalda, þótti hinn

[1]) Sonr hans hèt Gyrðr, ok var mikill víkíngr, *b. v. B.*

vitrasti maðr, sem reyndist síðan í mörgum hlutum. En Skjaldmeyjar-Einarr fór til Íslands, ok druknaði á Breiðafirði, ok heita þar af því Skáleyjar, at þar rak skálirnar á land, þær sem jarl gaf honum. En Þórðr örvönd fór heim í Dýrafjörð til Þorkels föður síns í Alviðru, ok verðr hèr svâ sagt, (at) þeir Þorleifr skúma ok Þórðr örvönd hafi bræðr verit, ok bjó Þórðr í Alviðru eptir föður sinn, ok er mart manna frá honum komit í Fjörðum vestr [1]), ok sögðu þeir Einarr glöggvast frá þessum tíðendum út til Íslands. En þat er sögn manna síðar, at Búi hafi at ormi orðit ok lagizt á gullkistur sínar; en vèr hyggjum þat til þess haft vera, at þar hafi ormrinn sèzt á Hjörúngavogi, ok kann vera, at nokkur ill vættr hafi lagizt á fèt, ok sýnzt þar síðan; en eigi kunnum vèr at segja hvort heldr er, má ok vera, at hvorki sè satt, því at marga vega má sýnast [2]).

50. Sveinn konúngr Saumæsuson var nú heima í Danmörk. Knútr óx upp, son hans, ok var heima uppfæddr. Þorkell hinn hái fóstraði hann. Sveinn konúngr herjaði á ríki Aðalsráðs konúngs, ok gjörir hann landflótta suðr um haf. Sveinn konúngr setti Þíngamannalið í tveim stöðum, annat í Lundúnaborg; þar rèð fyrir Eilífr Þorgilsson, bróðir

[1]) *Hèr endar B þannig:* Vigfús Vígaglúmsson fór ok til Íslands, ok sagði þar fyrstr manna þessi tíðindi til Íslands, ok lýkr hèr Jómsvíkínga sögu. Geymi guð þann er ritaði ok sagði, ok alla þá, er hlýddu á, utan enda, amen. [2]) *Hèr endar R, þó orðatiltækið sè nokkuð öðruvísi.*

Ulfs; hann hafði 60 skipa í Temps. Annat þíngamannalið var norðr í Slessvík; þar rèð fyrir Hemíngr jarl, bróðir Þorkels háfa; þar voru enn 60 skipa. Þíngamenn settu þau lög, at engi skyldi kvittr kveikjast, ok engi vera um nótt á brott. Þeir höfðu kyrkjusókn til Búrakyrkju; þar var ein stór klukka; henni skyldi hríngja, þá er þriðjúngr lifði nætr, hverja nótt; þá skyldu allir til kyrkju gánga, ok eigi með vopnum; slík lög höfðu þeir í Slessvík. Þórðr hèt maðr ok Auðunn í liðinu.

51. Sá maðr hafði forráð í borginni, er Álrekr Strjóna hèt, bróðir Emmu Ríkgarðs dóttur jarls, föður Vilhjálms; hana átti Aðalráðr konúngr. Norðr rèð fyrir Englandi Úlfkell snillíngr; hann átti Úlfhildi dóttur Aðalráðs konúngs. Sveinn konúngr andaðist í Englandi, ok færðu Danir hann til Danmerkr, ok grófu hann í Hróiskeldu hjá föður sínum. Þá var Knútr 10 vetra. Mikit var ríki Þíngamanna. Markaðr var þar tvo tíma á 12 mánaðum, í annat sinn um miðsumar, en annann tíma um miðsvetrar skeið. Eigi þykir enskum mönnum sýnt, at hægra sè öðru sinni at ráða af Þíngamannalið, er Knútr var úngr, en Sveinn andaðr. Hvern vetr í mót jólum fóru vagnar til borgarinnar, ok var þar fjárhlutr sá, er menn voru vanir at hafa til markaðarins; svâ var ok þenna vetr, ok tjaldat yfir öllum; þat var at ráðum, svikum ok vilja Ulfkels snillíngs ok

þeirra bræðra, Aðalráðssona. 7da dag jóla gekk Þórðr utan borgar til húsa konu, þeirrar er honum fylgði; hún bað hann vera þar um nóttina. Hví biðr þú þess, er víti liggr við? Því bið ek þessa, kvað hún, at mèr þykir máli skipta. Við skulum kaupa saman, kvað hann, at ek mun hèr vera, en þú seg mèr, hvat tilberr, er þú biðr þessa. Þat sætir, segir hún, um bæn þessa, at ek veit ráðinn bana öllu Þíngamanna liði. Hví máttu þat vita, kvað hann, er vèr vitum eigi? Þat er svâ viðlátit, segir hún, at menn óku híngat vögnum í borgina, ok lètu sem þeir færi með fjárhlut, en þar var fjölmenni í hverjum vagni, en engi fjárhlutr, ok svâ hafa þeir ok gjört norðr í Slessvík. En þá er þriðjúngr er af nótt, mun hríngt í borginni, skulu þá hermenn búast um miðnætti; skulu menn búast annann veg í borginni. En þá er þriðjúngr lifir nætr, mun hríngt af Búrakyrkju; þá munu þèr ætla til kyrkju slippir, en þá mun sleginn hríngr um kyrkju. Búit er við, kvað Þórðr, at vinsældir þínar sè miklar, ok mun ek segja Eilífi, þótt kvittr þyki vera; en bú þetta skaltu eiga. Þórðr gekk í borgina; hann fann Auðunn fèlaga sinn, gánga þeir ok segja Eilífi. Hann görir menn vara við; sumir trúðu, en sumir kvoðu fælíngar. Heyra þeir hríngíngar eptir vana, ok hyggja margir, at prestr muni hríngja. Þeir menn allir, er orðum Þórðar trúðu, gengu með vopnum en hinir allir slippir.

52. Þá er þeir koma í kyrkjugarð, var þar fjöldi liðs. Þeir máttu þá eigi ná vopnum sínum, þvíat þeir kvomust eigi til húsa sinna. Eilífr spyrr þá ráða, en þeir látast eigi kunna. Eigi þyki mèr vel ráðit, kvað Eilífr, at hlaupa í kyrkju, ef þat verðr at öngu skjóli, en sýna sik í hræðslu. Þat kemr mèr í hug, at vèr munum hlaupa á herðar þeim, er fyrir utan standa garðinn, ok vita ef vèr kæmimst með því undan til skipa, ok svâ gera þeir. Þat varð mannfall mest, er við skip varð. Eilífr komst á burt með 3 skip; en öngir or Slessvík, ok þar fèll Hemíngr. Eilífr ferr til Danmerkr. Nokkuru eptir þetta var Játmundr til konúngs tekinn í Englandi; hann var konúngr 9 mánuðu. Á þeim tíma háði hann 5 orrostur við Knút Sveinsson. Álrekr strjóna, er sumir kölluðu Eirík, var fóstri Játmundar, bróðir Emmu, er átt hafði Aðalráðr Englakonúngr. Þorkell háfi hafði þá mest forráð fyrir Danmörk. Þeir áttu þíng um vorit eptir fall Þíngamanna. Eilífr eggjaði at fara til hefnda, en Þorkell svarar: vèr höfum konúng úngan, en eigi hæfir at herja svâ, at konúngs sè eigi viðgetit, en á þriggja vetra fresti væntir ek, at eigi muni konúng skorta harðfengi, en lið óvarast. Eilífr svarar: ósýnt er, at þeim sè minnisamt á þriggja vetra fresti, er nú þykkir einkis um vert. Eilífr ferr út í Miklagarð, ok gjörðist

höfðíngi fyrir Væríngjaliði, ok fèll þar um síðir. Á þriggja vetra fresti fór Knútr, Þorkell ok Eiríkr með 8 hundrat skipa til Englands. Þorkell hafði 30 skipa, ok drap Úlfkel snillíng, ok hefndi svâ Hemíngs bróður síns, ok gekk at ega Úlfhildi, dóttur Aðalráðs konúngs, er Úlfkell hafði átta. Þar fèll með Úlfkatli hvert mannsbarn af 60 skipa; en Knútr konúngr vann Lundúnaborg. Þorkell fór með landi fram, ok fann Emmu drotníngu á einu skipi; hann flytr hana heim í land með sèr; fýsir Knút konúng at biðja hennar, ok gekk Knútr konúngr at ega hana. Hún ól son um vetrinn, er Haraldr hèt, kenníngarson Knúts; Hörðaknútr var þeirra son. Sveinn var enn son Knúts ok Alfífu; Gunnhildr hèt dóttir Knúts; hana átti Heinrekr keisari Konráðsson; með honum fór Knútr til Róms. Þat var miklu síðar, er Knútr konúngr var at boði hjá Þorkatli háfa, þá sá konúngr Úlfhildi, ok þótti hann hafa svikit sik í kvennaskipti, ok rèð Þorkeli fyrir þá sök bana. Þeir Knútr konúngr ok Játmundr áttu nokkura bardaga. Eptir þat báðu hvorirtveggju, Danir ok Englismenn, at þeir skyldu sættast, ok þeir gjörðu svâ, ok skyldi hvorr taka land eptir annann, er lengr lifði. Mánaði síðar var Játmundr veginn af fóstra sínum Álreki strjónu; eptir þat öðlaðist Knútr allt England, ok rèð því 4 vetr ok 20.

Jómsvíkíngadrápa
Bjarna biskups.

1. Aungan kveð ek at óði
örum málma rýri
þó gat ek hróðr um hugðan
hljóðs at ferðar þerði [1];
fram mun ek fyrir öldum
Yggjar bjór um færa,
þó at einigir ýtar
ættgóðir mèr hlýði [2].

2. Hendir enn sem aðra
úteitan mik sútar
mèr hefir harm á hendi
harðla [3]) fögur kona bundit;
þó em ek óð at auka
ærit gjarn at hvâru,
mjök em ek at mèr orðinn
úgæfr um för vífa.

3. Dreng var dátt um svarra
dorgar vángs fyrir löngo,

---

[1]) *er halfmáð í A, en B les* snúði. [2]) *Hèr er vísað inní í A* rekkar víðar, *en sýnist þó vera hèr ofaukið.* [3]) *er óskýrt í A.*

því hefir oss um únga
eldreið skapi haldit;
þó hefi ek ort um ítra
allfátt mjaðar þellu,
vel samir enn um eina
ölseljo mèr þylja.

4. Varkat ek firri [1]) und forsum
fór ek aldrei at göldrum
. . . . [2])
annat þarf at yrkja;
allstórum mun fleira
. . [2]) greppr um snerto [3])
þat berum upp fyrir ýta
óhljóð sögu kvæði.

5. . . [2]) gu v sitja
seima guðr at Jómi,
fögur rænir mik flaumi,
fimm höfðíngja snemma;
vel samir víst at telja
vinnar hreysti manna,
þar er um málmþíngs meiða
merkiliga at yrkja.

6. Hvervitna frá ek heyja
Harald bardaga stóra,
þeir ruðu bitra branda
böðgjarnastir niðjar;
sjá knáttu þar síðan
siðfornir glym járna

[1]) *er máð í A; B les* firir. [2]) *það sem hèr vantar, er rifið af bladsíðuhorninu í skinnbókinni A.* [3]) *eða* bjerto.

þótti þeim at efla
þörf Veseta arfa.

7. Geta skal hins hverr hvatra
höfðíngi var drengja,
sá gat sigri at hrósa
snjallastr at gjörvöllu;
hverr var hóti minni
hreysti maðr at flestu
heldr í herðiraunum
hauklyndum syni Áka.

8. Sigvaldi hèt seggja
snarfengra höfðíngi,
ok rèð þar fyrir þegnum
þorkell liði snjöllu;
Búi var at hverjum hjaldri
harðráðr með Sigurði,
frágum Vagn at væri
víst ofrhugi enn mesti.

9. Hèldu dreyrgra darra
Danmarkar til sterkir [1]),
þeim gafst rausn ok ríki,
rjóðendr skipum sínum [2]);
ok auðbrotar erfi
ógnrakkastir [3]) drukku,
þeim frá ek ýmsum aukast
annir, feðra sinna.

10. Enn vildu þá einkum
öldar [4]) menn at skyldo,

[1]) styrkir, O. [2]) síþan, O. [3]) ógnrakkir þar, O.
[4]) öldur, O.

slíkt eru yrkis efni,
ágæta sèr [1]) leita;
ok haukligar [2]) hefja
heitstrengíngar tóku [3]),
eigi segik [4]) at [5]) ýta
ölteiti var lítil.

11. Heitstrengíng frá ek hefja
heiptmildan Sigvalda,
Búi var örr at efla [6])
órækinn þrek [7]) slíkan;
hètuzt þeir af hauðri
Hákun reka síkjom,
grimm [8]) var frægra [9]) fyrða [10])
fjón [11]), eða lífi ræna.

12. Búi lèzt barr at fylgja
böðmildum Sigvalda
til hjörþrymu harðrar
hugprúðr vera síðan;
hafa kvaðst Hávarð vilja
hrannabrjótr at gunni,
sèr kvað hann eigi illa
Áslák í för líka.

13. Vagn kvað hitt enn hrausti
Hamðis gunnar tömdum
sá lèzt frækn at fylgja
faldr úðr Búa skyldu;

---

1) ágætis síns, O. 2) haukligazt, O. 3) gátu, O.
4) frá ek, O. 5) orð, O. 6) auka, O. 7) styr, O.
8) gram, O. 9) fræknra, O. 10) furða, O.
11) eða fion i A.

þá rèð heit til hvítrar
hríngameiðr [1]) at strengja,
mèr kemr harmr at hendi
hættr, Þorketils dóttor.

14. Ein drepr fyrir mèr allri,
útrauðr á lög skeiðum
örr þengill bað ýta,
ítr manns konan teiti;
goðætt of kemr grimmu,
gekk herr á skip darra
hinn er kunni gný guma [2]),
gæðíngs at mèr stríði.

15. Sagt var at sunnan hèldu
snyrtimenn um hrannir,
kaldr dreif marr á meiða
morðbáls, skipa stóli;
lömðu heldir húfar
hríð kannaði lýðr
gnúði svalr á sýjo
sjár ísugar bárur.

16. [Sagt var at [3]) rauðra randa
reynendr flota sínum
jólanótt at Jaðri
Jómsvíkíngar komo [4]);
vâru heldr á harðan
hernat fírar gjarnir,
rjóðendr búðu ríki
randorm á [5]) Geirmundi.

[1]) hrigameiðr, *er pennavilla i A.* [2]) gmma, *A.* [3]) segja, *O.*
[4]) kvæmi, *O*, [5]) rand orma, *O.*

17\. Þá buðu þeir á [1]) móti
þeim er sunnan komu [2])
til geirhríðar greppum [3])
görla Noregs jarlar;
þar var mestr á mæli,
morðremmandi skömmu
margr var at laufa leiki
landherr saman [4]) fundinn.

18\. Ein drepr fyrir mèr allri,
eldr gnauðaði víða
elri skæðr um eyjar,
ítr manns konan teiti;
goðætt of kemr grimmo,
gaus upp logi úr húsum
griðum rænti sá gumna,
gæðíngs at mèr stríði.

19\. Ok höfðíngjar hraustir
heyra menn at væri [5]),
þat hefir þjóð at [6]) minnum,
þrír með flokki hvârum;
þar er hreggviðir hittust
hjálmaskóðs á víðum,
fundr þótti sá fyrðum [7])
frægr [8]), Hjörúngavâgi.

20\. Hauðr frá ek Hákon verja
hart svâ at eigi skorti,
Eiríkr hefir eggjar

1) at, *O.* 2) kvæmi, *O.* 3) greipum, *O.* 4) *er gleymt í A; tekit úr, O.* 5) vore, *O.* 6) i, *O.* 7) fyrða, *O.*
8) *á, b. v. O.*

ótrauðr verit rjóða;
ok sögðu þar ýtar
Ármóð vera síðan,
sá var greppr við gumna
glaðr, höfðíngja hinn þriðja.

21. Lögðu heiptar hvattir
herði menn þar er börðust,
herr var hauðr at verja
hundíngja, saman randir;
ok víkíngum våro
varð raun at því einum
þat kveða eigi árla
ýtar fimm á móti.

22. [Ein drepr fyrir [1]) mèr allri
atróðr mikinn grimðu
. . . .
[ítr manns konan teiti [1]);
goðætt of kemr grimmu;
glygg magnaðist eggja
. . . .
gæðíngs at mèr stríði.

23. Sigvaldi bað sína
sóknstránga vel gánga,
hann varat samr á sáttir,
sveit Hákoni á móti;
Haralds arfi klauf hjálma
hildar örr ok skjöldu,

[1]) *þetta er hèr tilsett, eins og það stendr annarstaðar, þó það sè úsamt þeim tveim línum, er í vísuna vanta, rifið af blaðinu í A.*

fram gekk hann fyrir hlífar
hart nâkkvara sinnum.

24. Þar gekk fram í fólki
fránlyndr Búi sínu,
þess kveða verða vissu
vânir, hart með sveina;
ok geirviðir görðu
grimma, höggum rammir
gengu þeir at gunni,
geysta vâpna brestu.

25. Klauf með Yggjar eldi
[ólmr Gullbúi [1]) hjálma,
niðr lèt hann í herðar
hríngserkja böl gánga;
hart vann [2]) högg at stæra
Hávarðr liði fyrða,
við hefir íllt [3]) at ega
Áslák [4]) verit fíkjum.

26. Ein drepr fyrir mèr allri,
el gnúði mjök stála,
álmr spann af sèr odda,
ítr manns konan teiti;
goðætt of kemr grimmu,
gripu þeir í bug snærum
gunnrakkastir gumnar,
gæðíngs at mèr stríði.

27. Þar frá ek vâpnum verjast

---

1) álmr gall, Búi, O. 2) rèð, O. 3) illr, O.
Aslákr, O.

Vagn feldi lið þegna,
hann klauf breiðra brúna
berg hundruðit mörgum;
grimmr var snarpra sverða
söngr, burgust vel drengir,
vann arf þegi Áka
ös, fèll blóð á kesjor.

28. Vagn hefir orðit ýtum
örfengr at böð strángri,
með fullhuga fræknum
framgengu vel drengir;
þar er [1]) í Yggjar èli
Áka sunr hinn ríki
brátt frá ek hann at hlæði
hugprúðum Ármóði.

29. Hvervitna frá ek hölda,
herr æxti gný darra,
fyrir hreggviðum hjörva
hrökva gunnar rökkum [2]);
áðr í örva drífu
ýtum grimmr at blóta,
fram kom heipt hin harða,
Hákon þegar [3]) tæki.

30. Ein drepr fyrir mèr allri,
ylgr gekk á ná bólginn
þar stóð úlfr í átu,
ítr manns konan teiti;
goð ætt of kemr grimmu,

[1]) þars, *O.* [2]) rekkum, *O.* [3]) syni, *O.*

gein vargr um sal mergjar
graðr þvarr gylðis jóða,
gæðíngs at mèr stríði.

31. Þá frá ek el hit illa
æða [1]) Hölgabrúði [2]),
glumði hagl á hlífum [3]),
harða grimt or norðri;
þar er [4]) í ormfrán augu
ýtum skýagrjóti,
því knátti ben blasa,
barði hreggi keyrðu.

32. Þar [5]) var þörfum meiri
þrekförluðum jarli,
braut hygg [6]) ek hann at hèldi,
hugraun, flota sínum;
snara bað segl við húna
Sigvaldi í [7]) byr köldum [8]),
[gnúði hörð á hlýrum [9])
hríð, fèll [byrr í viðir [10]).

33. Þar lèt Vigfús verða
vegrækinn [11]) Ásláki,
þann erá þörf at inna [12])
þátt, helfarar veittar;
Þorleifr of vann þjökva [13])
þrekstærðum Hávarði

[1]) ædast, *O.* [2]) Hölga brúðar, *O.* [3]) hjálmum, *O.* [4]) þars, *O.* [5]) þá, *O.* [6]) frà, *O.* [7]) *v. í O.* [8]) köldu, *O.* [9]) glumdi hrönn á höfum, *O.* [10]) í hug vâða, *O.* [11]) *eða* vegrækum *í A.* [12]) segja, *O.* [13]) þykkva, *O.*

hart lèt [1]) hann með kylfu
höggrammr brotit leggi.

34. Ein drepr fyrir mèr allri,
andat fólk at sundi
straumr dró út um eyjar,
ítr manns konan teiti;
goðætt of kemr grimmu,
gífrs hesta brá föstu
gný miklandi geira,
gæðíngs at mèr stríði.

35. Bað fyrir borð at skyldi
böðsvellandi allir,
áðr frá ek vâpnum verjast
Vagns lið, Búa þegnar;
ok hreggboði hjörva,
hraustr með þúngar kistur,
sá var illr af aurum,
útrauðr á kaf rèði.

36. Vann eldbroti Yggjar
ýgr fyrir borð at stíga,
út bar hann af húfum
hraustr, Gullbúi, kistur;
ok optliga eptir
úblauðir þar síðan
knegu lýðir líta
lángan orm á hríngum.

37. Skeið frá ek valt [2]) at verði
Vagn með sína þegna,

[1]) vâ, *O.* [2]) víst, *O,*

öll vâro þá þeirra
þunn skip hroðin önnur;
upp náðu [1]) þar eigi [2])
[öðlíngs menn [3]) at gánga,
ofan rèðu þeir öfga [4])
Eiríks vini [5]) keyra.

38. Upp stóðu þar eptir,
úngra snyrti drengja,
sveit fylgði vel Vagni
væn, þrír tígir einir;
alls önga frá ek aðra
jafnmarga svâ burgust,
áðr lètti dyn darra
dreng menn hugum strángir.

39. Rèð með danska dólga
drengr á land at gánga,
roðinn frá ek dörr í dreyra,
dauðr lá herr á skeiðum;
Vagn kvað eigi ýtum
undan ráð at skunda,
saman görðu þeir sitja
sáttir á einni náttu [6])

* * *

þar lèt Eiríkr öndu
átján þegar týna

---

[1]) náði, *O.* [2]) þeigi, *O.* [3]) þengils maðr at gánga, *O.* [4]) ýgja, *O.* [5]) menn at, *O.* [6]) *hèr er drápan úti í A og B, en vísurnar, sem eptir koma, eru teknar úr O.*

heldr frágum þá þverra,
þegna, lið fyrir Vagni;
mæltu hraustar hetjur,
haukligt var þat síkjum,
þau hafa þjóðir uppi,
þróttar orð með fyrðum.

* * *

Ok með Fjörnis fálu
fór Þorketill leira,
þá er menbroti mælti
mansaung um Gná hrínga;
gerðist hann at höggva
hauklyndan son Áka,
Vagn gat heldr at hânum
heiptörr vegit furri.

* * *

Viltu, kvað hrínga hreitir
hyggjugegn at Vagni,
èlsvellandi yðvart
Yggjar líf of þiggja?
Eigi mun ek, nema efna,
úngr þat er heit nam strengja,
svâ kvað Ullr at jarli
egghríðar, fjör þiggja.

* * *

Grið lèt örr ok aura
Eiríkr gefit stórum,

mjök leyfa þat þjóðir,
þegnum tólf með Vagni.

* * *

Þá gekk Ullr at eiga
örlyndr þrymu randa,
menn fýstu þess, mæta,
margir, Ingibjörgu.

KNYTLÍNGASAGA.

Hèr hefr upp Knytlíngasögu.

1. Haraldr Gormsson var tekinn til konúngs í Danmörk eptir föður sinn, hann var ríkr konúngr ok hermaðr mikill; hann eignaðist Holsetaland í Saxlandi, ok hafði hann mikit jarlsríki í Vindlandi; hann lèt þar gjöra Jómsborg, ok setti þar herlið mikit, hann setti þeim mála ok rètt, en þeir unnu landit undir hann; [á sumrum láu þeir í hernaði, en sátu heima [1]) á vetrum, þeir voru kallaðir Jómsvíkíngar. Haraldr konúngr Gormsson rèð svikum ok lífláti Haralds konúngs Gunnhildarsonar, Noregs konúngs, þá er hann fèll at Hálsi í Limafirði [2]), sem ritað er í æfi Noregs konúnga; en síðan fór Haraldr konúngr í Noreg með her sinn, ok lagði land allt undir sik, ok setti þar yfir höfðíngja Hákon jarl Sigurðarson, en Danakonúngr tók skatta af landi öllu. Á dögum Haralds konúngs Gormssonar var keisari í Saxlandi Ottó hinn rauði, hann hafði ófrið við Danakonúng, ok bauð Dönum kristni, en

[1]) *v. í V.* [2]) *þannig leiðrètt, A hefir* Linnafyrði *alstaðar.*

Danakonúngr hafði þar úti her í móti, ok vildi með öngu móti við kristni taka. Haraldr konúngr Gormsson átti mikla orustu við Ottó keisara suðr við Danavirki, þá var þar Hákon jarl af Noregi með Danakonúngi; þar fèkk keisarinn ósigr, en þó vann hann landit nokkru síðar, ok kom þeim þá á flótta Haraldi konúngi ok Hákoni jarli til Limafjarðar, ok allt út í Mársey. Síðan tók Haraldr konúngr við kristni, ok keisarinn veitti guðsifjar Sveini syni hans, ok gaf honum nafn sitt, ok var hann með því skírðr, at hann hèt Ottó-Sveinn; var þá alkristin Danmörk, ok skildist keisarinn eigi fyrr við.

Fall Styrbjarnar ens sterka.

2. Á dögum Haralds konúngs Gormssonar var Styrbjörn enn sterki í hernaði í Austrveg. Styrbjörn var son Ólafs Bjarnarsonar, Svíakonúngs. Styrbjörn kom með her sinn í Danmörk, ok fèkk handtekit Harald konúng; þá gipti Haraldr honum [1]) Þyri dóttur sína, ok fór sjálfr til Svíþjóðar með Styrbirni. Styrbjörn brendi öll skip sín, áðr hann gengi á land upp; en er Haraldr konúngr verðr þess varr, at Styrbjörn er skipalauss, þá hèlt hann skipum sínum út á Löginn ok síðan í braut, ok aptr til Danmerkr. Styrbjörn barðist á Fýrisvöllum við Eirík enn sigrsæla Svíakonúng, föðurbróður sinn; þar fèll Styrbjörn ok mestr hluti liðs hans, en sumt flýði; þat kalla Svíar Fýriseltu.

[1]) konúngr. V.

Frá hernaði Haralds konúngs.

3. Þá er Haraldr konúngr Gormsson hafði skírast látit, sem fyrr var sagt, þá nauðgaði hann Hákoni jarli [Sigurðarsyni [1]) at taka við trú, ok var hann skírðr ok allir menn, þeir sem þá voru með honum af Noregi; fèkk Haraldr konúngr honum þá presta ok aðra lærða menn, ok bauð honum at láta skíra allt fólk í Noregi, ok hèt Hákon jarl því með svardögum; en er þeir skildu konúngr ok jarl, þá fór Hákon til Noregs, en skaut enum vígðum mönnum á land at Hálsi í Limafirði, en hann kastaði kristni, ok efldi síðan hin mestu blót í Noregi [2]). En er Haraldr konúngr spurði þat, at Hákon hafði kastat kristni, ok þat annat, at hann hafði herjat land Danakonúngs, þá fór Haraldr konúngr með her sinn til Noregs, ok eyddi land allt með sjá, svá at allt var brennt milli Líðandisness ok Staðs, nema fimm bœir í Lœradal í Sogni, en fólk allt flýði á fjöll ok markir með allt lausafè, þat er komizt fèkk. Haraldr konúngr lá um hríð með her sinn í Sólundum, ok ætlaði þá at herja til Íslands með liði því, er hann hafði þar, ok vildi hann hefna níðs þess, er Íslendíngar höfðu gjört um hann, ok níddan hann. Haraldr konúngr bauð kúngum [3]) manni at fara í hamförum til Íslands, ok vita hvat hann kynni þaðan at segja konúngi;

---

[1]) sigrsæla, *V.* [2]) *hèr vantar í M mikinn kafla.* [3]) kunnugum, *V.*

sá fór í hvalslíki umhverfis landit, ok sagði síðan konúngi at margar kúngar óvættir byggja land þat, en haf svâ mikit milli landanna, at þar var ekki fœrt lángskipum; ok er Haraldr konúngr varð þessa var, þá þóttist hann skilja, at þetta var en mesta ófœra, ok ekki mátti þessu til leiðar koma. Eptir hernat þenna, er Haraldr Gormsson hafði gjört í Noregi, þá snèri hann heim til Danmerkr með lið sitt, en Hákon jarl lèt byggja land allt í Noregi, en galt önga skatta síðan Danakonúngi.

Fall Haralds konúngs.

4. Sveinn, son Haralds konúngs Gormssonar, beiddist ríkis nokkurs af Haraldi konúngi feðr sínum, en Haraldr konúngr unni honum lítit, þvíat hann var frilluson, ok vildi hann ekki ríki fá honum til forráða. En er Sveinn gjörðist fullkominn maðr, þá fèkk hann sèr skip ok lið, ok herjaði víða bæði utanlands ok innanlands; þá varð Haraldr konúngr reiðr honum, ok safnaði liði í móti honum; þá var kominn til liðs við Svein Pálnatóki fóstri hans, sem segir í sögu Jómsvíkínga, ok hèldu þeir þá til Sjólands ok inn í Ísafjörð, þar var þá fyrir Haraldr konúngr með skipum sínum. Sveinn lagði þegar til orrostu við hann, varð þar bardagi mikill, dreif þá lið til Haralds konúngs, svâ at Sveinn varð ofrliði borinn, ok flýði hann. Í þeirri orrostu, fèkk Haraldr konúngr banasár, ok var hann skotinn öru til bana, ok var hann

fyrstr Danakonúnga grafinn í vígða jörð; þá hafði hann verit konúngr 80 vetra, 30 vetra at lifanda Gormi konúngi feðr sínum, 50 vetra síðan.

Frá Sveini konúngi.

5. Sveinn tók konúngdóm í Danmörk eptir Harald konúng feðr sinn, hann var kallaðr Sveinn tjúguskegg, hann var ríkr konúngr. Á hans dögum fór Sigvaldi jarl ok aðrir Jómsvíkíngar til Noregs, ok barðist við Hákon jarl á Mœri á Hjörúngavâgi, þar fèll Búi digri, en Sigvaldi jarl flýði. Eptir þat hvarf ríki í Noregi undan Danakonúngum, en litlu síðar kom Ólafr Tryggvason til Noregs, ok tók ríki. Sveinn konúngr átti Gunnhildi dóttur Búrizlafs Vindakonúngs, ok voru þeirra synir Knútr ok Haraldr. Síðan átti Sveinn konúngr Sigríði ena stórráðu, dóttur Sköglartosta, móður Ólafs Svíakonúngs; hana hafði fyrr átt Eiríkr hinn sigrsæli Svíakonúngr. Dóttir Sveins konúngs ok Sigríðar var Ástríðr, er átti Úlfr jarl, son Þorgils sprakaleggs. Sveinn ok Björn hètu synir þeirra. Gyða hèt enn [1]) dóttir Sveins konúngs tjúguskeggs, hana átti Eiríkr jarl Hákonarson í Noregi; þeirra son var Hákon jarl, er Ólafr hinn helgi tók í Sauðúngs sundi. Sveinn konúngr tjúguskegg var at falli Ólafs konúngs Tryggvasonar með þeim Ólafi sœnska, stjúpsyni sínum, ok Eiríki jarli, mági sínum; þeir börðust við

[1]) *þannig V; ein A.*

Svöldr; ok eptir fall Ólafs konúngs Tryggvasonar eignuðust þeir þrír Noreg, Sveinn Danakonúngr einn þriðjúng, annann Ólafr Svíakonúngr, enn þriðja Eiríkr jarl.

Enn helgi Játmundr drap Svein konúng.

6. Sveinn konúngr var hermaðr mikill ok enn ríkasti konúngr; hann herjaði víða bæði um Austrveg ok suðr um Saxland; at lyktum fór hann með her sinn vestr til Englands, ok herjaði þar víða, ok átti þar margar orrostur; þar var þá Aðalráðr konúngr Játgeirsson. Þeir Sveinn konúngr áttu margar orrostur, ok höfðu ýmsir sigr. Sveinn konúngr vann mestan hlut Englands, var hann þá á Englandi marga vetr, ok herjaði víða landit ok brenndi, hann kölluðu þeir fjanda Engla. Í þessum ófrið (flýði) Aðalráðr konúngr landit fyrir Sveini konúngi, en Sveinn konúngr varð bráðdauðr um nótt í rekkju sinni, ok segja þat enskir menn, at Játmundr konúngr enn helgi hafi drepit hann með þeim hætti, sem hinn helgi Merkúríus drap Júlíanum níðíng.

Frá Þíngamanna liði.

7. Eptir dauða Sveins konúngs hèldu Danahöfðíngjar því ríki í Englandi, er þeir höfðu unnit af landinu; höfðust þá enn orrostur af nýju, þvíat þegar Sveinn konúngr var dauðr, fór Aðalráðr konúngr heim í landit, ok komst þá í ríki sitt með styrk Ólafs ens helga, svâ sem sagt

er í sögu hans eptir orðum Óttars svarta skálds; hann segir svå:

Komtu í land ok lendir
láðvörð [1]) Aðalráði
þín naut rekka rúni
ríki efldr at slíku;
harðr var fundr sá er fœrðut
friðlands á vit niðja [2])
rèð ættstuðill [3]) áðan
Játmundar þar grundu.

Í þann tíma settu Danir Þíngamannalið í Englandi, þàr vâru þá málamenn, ok var þat eð frœknasta lið, ok hèldu Þíngamenn mjök upp orrostu af hendi Dana við Englismenn.

Knútr konúngr lagði England (undir sik).

8. Knútr, son Sveins konúngs tjúguskeggs, var 10 vetra, þá er faðir hans andaðist, var hann þá til konúngs tekinn í Danmörk yfir allt Danaveldi, þvíat Haraldr bróðir hans var andaðr. Danahöfðíngjar, þeir er þá sátu í Englandi, ok þar hèldu landinu, því er Sveinn konúngr hafði unnit, þá sendu þeir þau orð til Danmerkr, at Knútr konúngr skyldi koma vestr til Englands með Danaher til styrks við þá; en með því at Knútr konúngr var þá á barns aldri, ok var ekki vanr herstjórır, þá lögðu vinir hans þat ráð fyrir hann, at hann skyldi senda herlið til Englands, ok setja þar höfðíngja yfir, en fara eigi sjálfr, meðan hann var

1) lávörðr, *V.* 2) niðra, *A.* 3) *þannig leiðrètt;* eðstuðill *A;* ætskuðill, *V.*

eigi meirr á legg kominn, ok svá var gjört at konúngr sat 3 vetr í Danmörku, síðan hann tók konúngdóm; en at liðinni þeirri stundu bauð hann út herliði af Danmörku; hann sendi boð ok til Noregs Eiríki jarli mági sínum, at hann skyldi safna liði ok fara til Englands með honum, þvíat Eiríkr jarl var frægr mjök at hreysti ok at hernaði, er hann hafði borit sigr af þeim tveim orrostum, er frægstar hafa verit á Norðrlöndum: önnur var sú, er þeir Sveinn konúngr tjúguskegg ok Ólafr sænski Svíakonúngr ok Eiríkr jarl börðust við Ólaf Tryggvason við Svöldr; en önnur sú, er þeir Hákon jarl ok Eiríkr jarl börðust við Jómsvíkínga á Hjörúngavâgi. Knútr konúngr hèlt her sínum vestr til Englands, ok höfðu allmikit lið. Svâ sagði Óttar svarti í Knútsdrápu:

Hrestu lit [1]) gamall lýtir
lavgreiðar fram skeiðum
fór-at fylkir œri
fólk sveimaðr þèr heiman;
hilmir bjóttu ok hættir
harðbrynjuð skip kynjum
reiðr hafðir [2]) þú rauðar
randir Knútr fyrir landi.

Ok enn segir hann svâ:

At [3]) fylgðu þeir [4]) Jótar
auðmildr flugar trauðir

---

[1]) hræztu lítt, V. [2]) hafdyr, V. [3]) út, V. [4]) þèr, V.

[skaut reina [1]) bjó skreytir
Skánúnga lið vånir;
vað blès of þèr vísi
vestr settir þú flesta
kunnt gjörðir þú þenna
þitt nafn í haf stafna.

Knúti konúngi fylgðu margir höfðíngjar til Englands; þar var fyrstr maðr Ulfr jarl Sprakaleggsson, mágr hans, hann átti þá Ástríði Sveinsdóttur, systur Knúts konúngs; þar voru ok þeir brœðr, synir Strútharalds jarls, Hemíngr ok Þorkell háfi, ok margir höfðíngjar aðrir. Knútr konúngr kom til Englands, ok sigldi útan at Englandi, þar sem Fljót heita. Svå segir Hallvarðr Háreksblesi í Knútsdrápu:

Knútr lèztu fram til Fljóta,
frægr leið vörðr [2]) um ægi
heipt snarr Hildar leiptra,
harðbrynjuð skip dynja;
Ullar lèztu við Ellu
ættleifð ok má reifðir
svèrð manns snyrti gerðar
sund vigs flota bundit.

En þegar Knútr konúngr kom til Englands, gekk hann upp, ok herjaði landit, drap mannfólkit, en brendi bygð alla. Svå segir Óttar svarti:

Herskjöld bartu ok hèlduð
hilmir ríkr af slíku
hykkað ek þengil þektust

1) skautrima, V. 2) norðr, V.

þik kyrsetu mikla;
ætt drap Jóta drottinn
Játgeirs í för þeirri
þveit rakt [1]) þrár er [2]) heitinn
þeim stillis kom [3]) illan.

Ok enn kvað hann svâ:

Brunnu bygðir manna
buðlúng [4]) fyrir þèr úngum
opt lèztu hús ok heiptir [5])
her kall búendr gjörva.

Landsmenn drógu her saman, ok fóru í móti Dönum, ok hèldu upp orrostum. Svâ sagði Þórðr Kolbeinsson:

Gengu upp þeir er Englum
ár ramn gefendr váru
langa stund á landi
leiðir grund af skeiðum;
en í gegn þeir er gáðu
glaum skers bœi verja
galt hilmis lið hjalta
herferð [6]) búendr gjörðu.

Knútr konúngr átti ena fyrstu orrostu á Englandi í Lindisey, ok varð þar mikit mannfall, þá vann hann ok Hemíngaborg [7]) á Englandi, ok drap þar mikið fólk. Svâ segir Óttar:

Gumni lèztu í grœnni
gramr Lindisey framda

1) *á spáziunni í A stendr* rakr. 2) ert *V.* 3) *á spáziunni í A stendr* konr. 4) buðlúngr, *V.* 5) seiptir, *V.* 6) *leiðrètt fyrir* herferðr *A.* 7) Helmingaborg, *V.*

beldu viðr því er vildu
víkíngar því ríki;
bíða lèztu í breiðri
borg Hemínga [1]) sorgar
œst fyrir Úsu vestan
Engst fólk Svía þröngvir.

Því næst átti hann miklar orrostur á Norðimbralandi við Tesu, drap hann þar mikit fólk, en sumt flýði, ok týndist þar sem voru fen nokkur eða díki; síðan flutti Knútr konúngr her sinn lengra suðr á landit, ok lagði allt undir sik þar sem hann fór.

Knútr konúngr fèkk Emmu.

9. Aðalráðr Englakonúngr varð sóttdøðr þat sama haust eða sumar, er Knútr konúngr kom með her sinn til Englands; hann hafði þá verit konúngr í Englandi 18 vetr ok 20; en Emma drottníng, kona hans, bjóst þegar eptir andlát hans at fara af landi á brøt, hon ætlaði at fara vestr til Vallands [2]) á fund brœðra sinna, Vilhjálms ok Róberts, þeir voru jarlar í Vallandi. Faðir þeirra var Rikarð Rúðujarl Rikarðsson, Vilhjálmssonar lángaspjóts; hann var son Gönguhrólfs, þess er vann Normandí; hann var son Rögnvalds Mœra jarls. Menn Knúts konúngs urðu varir við för Emmu drotníngar; þá er hon ok hennar voru búnir til hafs, þá komu þar menn Knúts konúngs, ok tóku skipit ok allt þat er á var, fluttu þeir drotníngu á

[1]) Helmínga, V. [2]) Englands, V.

fund Knúts konúngs; ok var þat ráð höfðingja með konúngi, at Knútr konúngr skyldi fá Emmu drotníngar, ok svâ var gjört.

Frá Játmundi konúngi.

10. Eptir andlát Aðalráðs konúngs voru til konúnga teknir synir hans ok Emmu drotníngar: Játmundr hinn sterki var elztr; annar Játgeirr; þriði var Játvígr; fjórði Játvarðr enn góði. Játmundr konúngr dró nú her saman mikinn, ok fór síðan í móti Knúti konúngi, ok varð fundr þeirra þar sem heitir at Skorsteini, ok var þat en frægsta orrosta, er í þann tíma hafði verit; varð þar eð mesta mannfall í hvârutveggja liði. Játmundr konúngr reið fram í miðjan Danaher, ok kom svâ nær Knúti konúngi, mági sínum, at hann náði til hans með sverðshöggvi. Knútr konúngr skaut skildinum fram [yfir háls [1]) hestinum, er hann sat á, en höggit kom á skjöldinn litlu fyrir neðan mundriðann, ok varð höggit svâ mikit, at sundr tók skjöldinn, ok fyrir framan söðulinn klauf hann í sundr hestinn í bógunum, en þá sóttu Danir at honum svâ fast, at Játmundr konúngr snèri aptr til sinna manna, ok hafði hann þá þó áðr drepit marga Dani, en konúngrinn varð lítt sárr eðr ekki. En er konúngrinn hafði framriðit allt frá liði sínu, þá hugðu hans menn at hann mundi vera fallinn, er þeir sá hann hvergi, ok kom þá flótti í lið þeirra, en sumir

1) fyrir sik ok á háls, *V*.

sá at hann reið undan Dönum; flýðu þá allir, þeir er þat sá, en konúngr kallaði hátt, bað herinn aptr snúa ok berjast, en þá lèt engi sem heyrði; flýði þá allr herinn, ok varð þá einna ákafast mannfallit, ok ráku Danir flóttann allt til nætr. Svâ segir Óttar svarti:

Úngr fylkir lèztu Engla
allnær Thesu falla
flœði djúpt of dauða
dík Norðimbra líkum;
svefn braut svörtum hrafni
sunnar havtuðr gunnar
olli sókn enn snjalli
Sveins mögr at Skorsteini.

Frá Úlfi jarli.

11. Úlfr jarl var þá enn sem optar í fremra lagi af mönnum Knúts konúngs, ok fylgði lengst flóttamönnum; hann var þá kominn í skóg nokkurn, svâ þröngvan, at hann komst ekki or á allri nóttinni, fyrr enn lýsti; þá sá hann á völlum nokkurum fyrir sèr at smali var rekinn, ok sveinn nokkur vel frumvaxta rak fèið. Úlfr jarl gekk at sveininum, ok heilsaði honum, ok spurði hann nafns. Hann svaraði: ek heiti Guðini; eða ertu af Knúts mönnum? Úlfr jarl svarar: ek em einn víst af leiðángrsmönnum hans; eða hversu lángt er nú til skipa vârra? Ekki veit ek, segir sveinninn, at þèr Danir megit vænta af oss liðsinnis, ok hafi þèr Danir

heldr til annars gjört. Ulfr jarl svarar: þiggja munda ek nú þó af þèr, sveinn! ef þú vildir greiða ferð mína til skípa vârra. Sveinninn svarar: þú hefir beint þvers farit frá skipunum, ok lángt á land upp yfir eyðiskóga, en þèr Knúts menn erut ekki hèr mjög þokkaðir af landsmönnum, ok þikkir mönnum þó nokkur vârkunn til þess, en nú er spurt í bygðina mannfall þat, er varð í gær at Skorsteini, ok muntu hvergi grið hafa, ok enginn annara Knútsmanna, ef bœndr finna þik, ok svâ ef nokkur helpr þèr; en svâ lízt mèr á þik, sem gott mannkaup muni í þèr vera, ok ætla ek þik annann mann, enn þú segir. Ulfr jarl tók þá gullhríng af hendi sèr ok segir: gefa vil ek þèr hríng þenna, ef þú vilt fylgja mèr til vârra manna. Guðini [1]) sá upp á hann um stund, ok mælti seint: eigi vil ek þiggja hrínginn, en freista mun ek nú, ef ek má koma þèr til þinna manna, ok vil ek heldr eiga undir þèr launin, ef ek fæ þèr nokkvat viðhólpit, en ef þèr verðr þetta at öngri liðveizlu, þá er öngra launa fyrir vert; skaltu nú fyrst fara heim til feðr míns með mèr. Þeir gjörðu svâ; en er þeir komu til bœjarins, gengu þeir til litlu stofu, ok lèt Guðini setja þar borð, ok var þar gefinn góðr drykkr. Ulfr jarl sá, at þar var góðr húsabœr ok vel búinn. Þá kom til þeirra bóndi ok húsfreya, þau voru fríðir menn bæði ok vel

[1]) Guðni, *V.*

búin; fögnuðu þau vel gestnum, ok sat hann þar um daginn, ok var hann þar í enum bezta fagnaði; en í móti nótt voru þar búnir tveir góðir hestar með enu bezta reiði. Þá mæltu [1]) þau við Úlf: far þú nú vel, ok fæ ek þèr í hendr son minn, þann einn er ek á; nú bið ek, ef þú kemr til konúngsins, ok megi þín orð nâkkvað standast, þá kom þú honum þar í þjónostu, því at ekki má hann með mèr vera síðan, ef vârir landsmenn spyrja, at hann hafi þèr á brøt fylgt, hversu sem ek fæ undan stýrt. Úlfr jarl hèt því at koma Guðina þar í sveit. Guðini var enn fríðasti maðr sýnum, ok vel at orði farinn. Bóndi nefndist Úlfnaðr. Þeir Úlfr jarl ríða þá nótt alla, en at morni, þá er ljóst var orðit, koma þeir til skipa Knúts konúngs, ok voru menn á landi uppi; en er þeir sá jarl, ok kendu hann, þá hurfu menn þegar at honum allir, ok fögnuðu honum, ok þóttust hann or helju heimt hafa, þvíat hann var svâ vinsæll, at allir menn unnu honum hugástum. Varð Guðini [2]) þá hið fyrsta viss, hverjum hann hafði fylgt. Jarl setti Guðina í hásæti hjá sèr, ok hèlt hann at öllu sem sjálfan sik eða son sinn, ok er þat skjótast af at segja, at jarl gipti honum Gyðu systur sína, ok með framkvæmd Úlfs jarls ok liðveizlu, þá gaf Knútr konúngr Guðina jarldóm

---

[1]) *þannig K.* mælti, *A.* [2]) Gudni, *V.*

fyrir (sakir) Úlfs jarls mágs síns. Voru synir þeirra Guðina ok Gyðu: Haraldr Englakonúngr ok Tosti jarl, er kallaðr var trèspjót, Maurukári jarl ok Valþjófr jarl ok Sveinn jarl; þaðan er mart stórmenni komit í Englandi ok í Danmörku ok í Svíaríki ok austr í Garðaríki; eru þat konúngaættir í Danaríki. Gyða hèt dóttir Haralds konúngs Guðinasonar, hana átti Valdamar konúngr í Hólmgarði; þeirra son var Haraldr konúngr, hann átti dœtr 2 [1]), er enn skal frá segja síðar.

Frá Knúti konúngi.

12. Knútr konúngr átti aðra orustu við borg, þá er Brandfurða heitir, varð þar enn mikil orrosta, ok hafði Knútr konúngr sigr, en Aðalráðs synir flýðu, ok lètu lið mikit, en Danir brutu borgina. Svâ segir Óttarr svarti:

Fjörlausa hýr [2]) Frísi
friðskerðir þeir gjörðu
brauztu með bygðu setri
Brandfurðu þèr randa;
Játmundar laut undir
ættniðr göfugr hættir
danskr her skaut þá dörum
drótt er [3]) þú rakt flótta.

Knútr konúngr átti ena þriðju orrostu við Aðalráðs sonu, þar sem heita Assatún, varð þar enn mikil orrosta, þat er norðr frá Danaskógum. Svâ segir Óttarr:

[1]) 3, *V.* [2]) hyrr, *V.* hyk, *M.* [3]) en, *V.*

Skjöldúngr vantu und skildi
skœru-verk enn sterki
fèkk blóðtrani bráðir
brúnar Assatúnum;
vâttu en valfall þótti
verðúng jöfurr sverði
nær [norðan fyrir [1]) stóru
nafngnóg Danaskóga.

Knútr konúngr átti ena fjórðu orrostu við Játmund konúng ok þá brœðr í Norðvík [2]), varð þar enn mikil orrosta ok mannfall mikit, ok fèkk Knútr konúngr sigr, en Aðalráðs synir flýðu. Svâ segir Óttarr svarti:

Bjóð [3]) vantu brynjur-rauðar
blíð [4]) stórgjafa síðan
lætr þú önd áðr þrek þrjóti
þinn fyrir Norðvík innan.

Frá Knúti konúngi.

13. Síðan heldr Knútr konúngr öllu liðinu til Tempsár, þvíat hánn spurði at Játmundr konúngr ok þeir brœðr hefði flýið til Lundúnaborgar; en er Knútr konúngr kom til Tempsármynnis, þá sigldi þar af hafi utan Eiríkr jarl Hákonarson, mágr hans, ok fundust þeir þar, ok lögðu síðan upp í ána með herinn. Svâ segir Þórðr Kolbeinsson í Eiríksdrápu:

---

1) fyrir norðan, *V.* 2) Norðrvík, *V.* 3) bjóðr, *V.* 4) blíðr, *V.*

ítr þrifust jöfra hleti [1])
eggveðrs í favr seggja
skeið hèlt mörg í móðu
misslaung sem ek vissa;
bládýrum hèlt báru
brands [svâ nær [2]) landi
Ullr, at enska völlu
áttstórr sjá knátti.

Ok enn kvað hann:

Enn at eyrar grunni
endr [3]) skjöldúngum renndi
sá er kjölslóðir kníði
Knútr lángskipum utan;
varð þar er vildu fyrðar
varrláð koma báðir
hjálmað [4]) jarls ok hilmis [5])
hœgr fundr á því dœgri.

Útí ánni Temps var gjörr kastali mikill, ok settr þar í herr manns til landvarnar, at eigi skyldi skipaherr mega upp fara í ána. Knútr konúngr lagði þegar upp í ána, ok at kastalanum, ok barðist við þá, en enskir menn lögðu skipaherr frá Lundúnum ok út eptir ánni, lögðu þeir til orrostu við Dani. Sva segir Óttar svarti:

Fram gèkk enn þar er unnuð
álmr gall hátt við málma
knáttuð sæ þar er sóttuð
sverð kastala verða;

---

[1]) hlæti, *V.* hlerti *á spáziunni í A.* [2]) nær svâ, *V.* [3]) *V. K.* end, *A.* [4]) hjálmaðs, *V. K.* [5]) hilmir, *A.*

unnuð eigi minni
Úlfs [1]) gómr veit þat rómu
hnekkir [2]) hleypi blakka
hlunns á Tempsár grunni.

Atsókn Knúts konúngs.

14. Knútr konúngr lagði öllum hernum upp til Lundúnaborgar, ok setti þar um herbúðir sínar; síðan veittu þeir atsókn til borgarinnar, en borgarmenn vörðu. Svâ segir í flokki þeim, er þá var ortr af liðsmönnum:

Hvern [3]) morgin sèr horna
Hlökk á Tempsár bakka
skala hánga má húngra
hræskóð lituð blóði;
hve sigrfíkinn sœkir
snarla borgarkarla,
dynr á brezkar brynjur
blóð-ís, Dana vísi.

Ok enn þetta:

Margr [4]) fer Ullr í illan
od-sennu dag þenna
frár þar fœddir várum
fornan serk um bornir;
en á enskra manna
ölum gjóð Hnikars [5]) blóði
œrt [6]) mun skáld í skyrtu
skœðazt hamri sœða.

---

1) V. K. Úlf, A. 2) V. K. hekkir, A. 3) V. K. hver, A. 4) V. K. marg, A 5) *þannig* V. hikars, A. 6) ort, V.

Knútr konúngr átti þar marga bardaga, ok fèkk eigi unnit borgina.

Frá Eiríki jarli.

15. Eiríkr jarl fór með suman herinn upp á landit, ok fylgðu honum þíngamenn í móti enskum her, er fyrir rèð Úlfkell snillíngr, mikill höfðíngi, varð þar orrosta, ok hafði Eiríkr sigr, en Úlfkell flýði. Svâ segir Þórðr Kolbeinsson í Eiríksdrápu:

Gullkennir lèt gunni
grœðis hests [1]) fyrir vestan
þundr vâ [2]) leyfr til landa
Lundún saman bundit;
fèkk regn þorinn rekka
rönn af þíngamönnum
sœglig högg [3]) þar er eggjar
Úlfkels blá skulfu [4]).

Aðra orrostu átti Eiríkr jarl á Hríngmaraheiði við enska menn. Svâ segir Þórðr Kolbeinsson:

Hvatr vann Freyr á flotna
fólk stafns sá er gaf hrafni
sollit hold nè sjaldan
sverðs eggja spor leggi;
snjallr lèt opt ok olli
Eiríkr bana þeirra
rauð Hríngmaraheiði
her Engla lið þverra [5]).

Þar hafði Eiríkr jarl sigr. Enn segir Þórðr

[1]) græðishest, *V.* [2]) na, *V.* [3]) ok högg, *V.* [4]) Úlfkell fèkk blárskulfu, *V* [5]) þvera, *V.*

Kolbeinsson fleira í Eiríksdrápu frá hernaði hans:

Gengu upp þeir er Englum
ár hrafn gefendr váru
lánga stund á landi
leiðir upp frá skeiðum;
en í gegn þeir er gáðu
glaum skers bœi verja
galt hjálmað lið hjalta
herferð bœndr gjörðu.

Sætt konúnga.

16. Knútr konúngr sat um Lundúnaborg, en Játmundr konúngr ok þeir brœðr vörðu borgina; þá fóru menn á millum þeirra. Knútr konúngr átti Emmu drottníngu, móður þeirra, ok kom svo, at gislar voru settir í millum þeirra, ok voru grið sett til tals ok umleitanar meiri sætta; ok á þeim stefnum var sætt gjör millum þeirra, svâ at skipta skyldi í helmínga landi með þeim, ok hafa hálft ríki hvâr, meðan þeir lifði, en ef annarhvâr andaðist barnlaus, þá skyldi sá taka allt ríki með frjálsu, er eptir lifði, ok var sú sætt eiðum bundin. Heiðrekr strjóna hèt einn ríkr maðr, er fè tók til þess af Knúti konúngi, at hann sviki Játmund konúng, ok dræpi hann með morðvígi, ok þetta varð hans bani. Heiðrekr var þó fóstri Játmundar konúngs, ok trúði hann honum sem sjálfum sèr. Síðan rak Knútr konúngr braut af Englandi alla syni Aðalráðs konúngs, ok urðu um þat

orrostu-slög mörg, en eigi fengu þeir styrk fjölmennis í móti Knúti konúngi, síðan Játmundr konúngr var drepinn. Svâ segir Sighvatr skáld í Knútsdrápu:

Ok senn sonu
sló hvern ok þó
Aðalráðs eða
út flæmdi [1]) Knútr.

Synir Aðalráðs konúngs voru þá vestr í Vallandi í Normandí, ok voru þar lengi með móðurbræðrum sínum, Róðbert ok Vilhjálmi, svâ sem sagt er í sögu Ólafs ens helga. Eiríkr jarl Hákonarson andaðist á Englandi, ok var hann þá búinn til Rómferðar; honum var skorinn úfr, ok varð eigi blóð stöðvað, fèkk hann af því bana. Knútr konúngr ok Emma drotníng áttu 3 börn: Haraldr var elztr, annar Hörða-Knútr; dóttir þeirra var Gunnhildr, er síðan var gipt Heinreki keisara enum milda, er hinn þriði var sinna lángfeðga með því nafni. Sveinn hèt enn þriði son Knúts konúngs; hans móðir var Alfífa en ríka, dóttir Álfrúns jarls.

Sveinn konúngr kom í Noreg.

17. Í þann tíma er Knútr konúngr rèð Englandi ok Danmörk, þá rèð Ólafr Haraldsson fyrir Noregi. En er Ólafr konúngr kom þar til ríkis, þá stukku or landi fyrir honum Sveinn jarl Hákonarson ok Hákon jarl Eiríksson, systurson Knúts konúngs; hann fór til Englands á

[1]) rak, *V.*

fund Knúts konúngs frænda síns, ok tók hann vel við honum. Síðan ófriðaðist með þeim Ólafi konúngi ok Knúti konúngi. Knútr konúngr ok Hákon jarl komu í Noreg með her óvígjan, var þat ovarla á dögum Ólafs konúngs, ok lögðu þeir land allt undir sik. Knútr konúngr setti þá Hákon frænda sinn til ríkis í Noregi, en hann fór þaðan til Danmerkr, en Ólafr konúngr flýði þá landit, ok fór þá austr í Garðaríki, ok kom þá aptr í Noreg tveim vetrum síðarr, ok átti þá orrostu mikla á Stiklarstöðum við lenda menn sína, er þá höfðu gjörzt honum ótrúir, ok voru þá mótstöðumenn hans; þar fèll Ólafr konúngr, sem alkunna er orðit, ok er hann heilagr, ok liggr í skríni í Níðarósi. Hákon jarl Eiríksson týndist í Englandshafi einum vetri áðr Ólafr konúngr enn helgi fèll. Þá kom Sveinn, son Knúts konúngs ok Alfífu, í Noreg, ok var hann þá til konúngs tekinn yfir land allt at tilskipan Knúts konúngs föður síns. Knútr konúngr setti Hörða-Knút son sinn yfir Danaveldi, ok skyldi hann þar konúngr vera, Knútr konúngr hafði ok til forráða mikinn hlút af Skotlandi, ok setti hann þar Harald, son sinn, konúng yfir, en þó var Knútr konúngr yfirkonúngr allra þeirra; hann var kallaðr Knútr hinn ríki eða Knútr gamli, hann hefir verit ríkastr konúngr ok víðlendastr á danska túngu. Knútr konúngr byrjaði ferð sína af landi í brøt, ok

fór hann suðr til Rúms, ok hafði hann í þeirri ferð svâ mikinn fèkostnað, at engi maðr kunni markatal um ok varla pundatal; hann hafði of lausafjár af sínu ríki, en tók keisarans fè at frjálsu, hvar sem hann vildi. Meðan Knútr konúngr var á Rúmavegi, þá þyrfti engi maðr sèr matar at biðja, sá er hans fundi mátti ná, so gaf hann öllum nóga skotpenninga. Knútr konúngr gekk af Flæmíngjalandi til Rómaborgar. Svâ segir Sighvatr skáld:

Svâ mun fár ferill
fetum suðr metinn
hríngdrifr [1]) hafa
höfuð fremst [2]) jöfur.

Knútr konúngr setti spítala, þann er alla menn skyldi fœða um nótt, þá er þar kœmi af danskri túngu; víða gaf hann ok til stórfè, þar sem voru klaustr eða aðrir stórir staðir.

Andlát Knúts.

18. En er Knútr konúngr kom aptr til Englands í ríki sitt, þá fèkk hann sjúkleik, ok var fyrst með því móti, sem gulusótt er köllut; hann lá lengi um sumarið, ok um haustið andaðist hann íðus Nóvembris, þat var í borg þeirri [er heitir [3]) í Morstr, þat er mikill höfuðstaðr, ok er hann þar jarðaðr. Þá hafði hann at aldri 17 vetr ok 20, þá hafði hann verit konúngr yfir Danmörku 7 vetr ok 20, en ráðit fyrir Englandi

[1]) *þannig M.* hríngdífr *A.* [2]) fremstr, *V.* [3]) *þannig V.* *v.* *í hina.*

4 vetr ok 20, en fyrir Noregi 7 vetr. Þat er allra manna mál, at Knútr konúngr hafi ríkastr verit ok víðlendastr konúnga á Norðrlöndum.

Frá Knúti konúngi.

19. Knútr konúngr hefir verit örvastr konúnga á Norðrlöndum, þvíat þat er sannliga sagt, at eigi hafði hann þat miðr umfram aðra konúnga, hversu mikit fè hann veitti í vingjafir á hverju ári, heldr enn hitt, at hann tók miklu meira í skatta ok skuldir á hverju ári af 3 þjóðlöndum enn hverr sá annarra, er hafði eitt konúngsríki fyrir at ráða, ok þó þat með at England er auðgast at lausafè allra Norðrlanda. Þat var eitt mark um örleik hans, at maðr er nefndr Þórarinn loftúnga, íslenzkr, hann var skáld mikið, ok hafði hann bundizt á höndum konúngum ok [2]) ríkum mönnum lánga æfi; ok var þá gamall, er hann sótti til fundar við Knút konúng, ok hafði ort kvæði um hann, en þat var þá, er hann gekk fyrir konúnginn, ok kvaddi hann, ok spurði ef hann vildi hlýða til kvæðis, er hann hafði ort um hann; en þat var þá er konúngr sat yfir borðum, ok vist var upptekin; menn nokkurir stóðu fyrir borðinu, þeir er töluðu mál sitt, ok hlýddi konúngr þeim fyrst, en er þeir luku sinni rœðu, þá mælti Þórarinn, þvíat hann var maðr konúngdjarfr, ok hafði opt flutt mál sitt fyrir höfðíngjum: herra! segir hann, enn vil ek biðja, at þèr

[1]) öðrum *b. v. V.*

heyrið kvæði mitt, ok mun yðr þat skömm dvöl vera, þvíat þat eru fár vísur. Knútr svarar, ok leit til hans heldr reiðuliga: þat hefir engi maðr fyrr gjört enn þú, at yrkja um mik dræplínga, ok vittu þat víst, at á morgin at dögurðar [1]) máli kom þú hèr, ok flyt mèr þá þrítuga drápu eða lengri, þá er þú hefir nú ort um mik á þessi stundu, en at öðrum kosti skaltu deya. Þá gekk Þórarinn í brøt, ok tók at yrkja drápu um Knút konúng, ok er sú drápa kölluð Höfuðlausn, ok nýtti hann allt úr flokkinum, þat er svâ mátti, ok eptir um daginn flutti hann kvæðit at konúngs borði, ok tókst honum eð bezta. Konúngr launaði honum kvæðit, ok gaf honum 50 marka skírra [2]). Síðan orti Þórarinn aðra drápu um Knút konúng, ok er þat kölluð Tugdrápa, þar segir svâ:

Gjöld hefi ek marka
málmdyns fyrir hlyn
fram fimm tigu
forvist borit;
þeirra er veitti
víghagr [3]) brag
mèr morðstórir
mannbaldr er ek fann.

Knútr konúngr gaf Bersa Skáldtorfusyni tvâ gullhrínga, er báðir stóðu mörk, ok þar með sverð gullbúit. Svâ segir Sighvatr skáld:

Knútr hefir okkr enn ítri

[1]) dögverðar, *V.* [2]) skíra, *V.* [3]) fyrir *b. v. M.*

[all-dáðgöfugr báðum [1])
hendr er hilmi [fundum [2])
húns skrautliga búnar;
þèr gaf hann mörk eða meira,
margvitr ok hjör bitran
gulls, ræðr gjörfa öllu
guð sjálfr, en mèr hálfa.

Þá er Knútr konúngr andaðist í Englandi, endist sá hinn mikli höfðingskapr Danakonúnga, er þeir lángfeðgar höfðu haft, at hverr enn síðarri hafði meira ríki enn hans faðir.

Frá Knúti ok Sveini.

20. Knútr var manna mestr vexti ok sterkr [3]) at afli, manna fríðastr, nema nef hans var þunt, ok eigi lágt, ok nâkkvað bjúgt, hann var ljóslitaðr, fagrhárr [4]) ok mjök hærðr, hverjum manni var hann betr eygðr, bæði fagreygðr ok snareygðr; hann var ör maðr, hermaðr mikill ok enn vâpndjarfasti, sigrsæll, hamíngjumaðr mikill um alla hluti, þá er til ríkdóms heyrði; ekki var hann stórvitr maðr, ok svâ Sveinn konúngr með sama hætti, ok enn áðr Haraldr ok Gormr, at þeir voru öngir spekíngar at viti.

Frá Hörða-Knúti.

21. Hörða-Knútr, son gamla Knúts, tók ríki allt í Danmörku eptir föður sinn, en Haraldr, annarr son gamla Knúts, tók ríki yfir Eng-

---

1) alldafugr báðum, *V.* báðum *v. í A.* 2) fundu, *V.*
3) sterkastr, *V.* 4) fagrhærðr, *V.*

landi eptir föður sinn; þá kom til Englands Játvarðr enn góði Aðalráðsson, bróðir þeirra Haralds ok Hörða-Knúts, hafði hann í Englandi gott yfirlát, sem vert var. Tveim vetrum eptir andlát gamla Knúts andaðist Gunnhildr drottníng í Saxlandi, dóttir Knúts konúngs, er Heinrekr keisari hafði átt; en þrim vetrum síðarr andaðist Haraldr Knútsson Englakonúngr, ok er hann jarðaðr hjá föður sínum í Morstr [1]), tók þá Hörða-Knútr bróðir hans bæði ríkin, England ok Danmörk, en Magnús son Ólafs ens helga, svarabróðir Hörða-Knúts, rèð þá Noregi, svâ sem ritað er í æfi Noregs konúnga; en tveim vetrum eptir andlát Haralds Knútssonár andaðist Hörða-Knútr, var hann ok jarðaðr í Morstr [2]) hjá gamla Knúti, feðr sínum. Eptir dauða Hörða-Knúts var aldauða en forna ætt Danakonúnga. Þá var Játvarðr Aðalráðsson til konúngs tekinn yfir Englandi, var hann þar lengi konúngr, ok eignuðust Danakonúngar aldregi England síðan. En þá tók Magnús, son Ólafs ens helga, ríki í Danmörk, var hann þá þar konúngr yfir, sem segir í æfi Noregs konúnga; hann rèð einn Danmörk, áðr þar hófst til ríkis í móti honum Sveinn, sá er sagt er, Magnús hèti öðru nafni, hann var son Úlfs jarls Þorgilssonar sprakaleggs. Móðir Sveins var Ástríðr, dóttir Sveins konúngs

---

[1]) *V.* Mostr, *A.* [2]) *V.* Most, *A.*

tjúguskeggs, var hún systir Knúts konúngs gamla, en móðir Ástríðar var Sigríðr hin stórráða, dóttir Sköglar-Tosta, hon var ok móðir Olafs sœnska.

Frá Dana konúngi [1]).

22. Sveinn Úlfsson tók jarldóm af Magnúsi konúngi Ólafssyni, ok þar með Danaveldi til forráða ok yfirsóknar, þá er þeir fundust í Gautelfi [2]), ok batt Sveinn eiðum sætt þeirra, fór Magnús þá norðr í Noreg, en Sveinn til Danmerkr. Þat sama haust tóku Danir Svein Úlfsson til konúngs, ok lagði hann þá land allt undir sik, [ok gjörðist konúngr yfir [3]); þat spurði Magnús konúngr, ok eptir um várið fór Magnús [4]) til Danmerkr. með mikinn her. Þat sumar barðist Magnús konúngr á Vindlandi við Jómsborg, ok fèkk sigr, brendi hann borgina ok víða annarstaðar landit. Aðra orrostu átti Magnús konúngr um haustið næsta dag fyrir Mikkjáls [5]) messu á Jótlandi, skamt norðr frá Heiðabœ á Hlýrskógsheiði [6]) við Skotborgará; þá barðist hann við Vindr, þar sigraði Magnús konúngr með heilagleik ok jarteiknagjörð Ólafs konúngs föður síns, ok drap þar ógrynni hers [7]) heiðinna manna. Þat er sögn sumra manna at Sveinn Úlfsson hafi verit í þeirri orrustu með

---

1) *hèr byrjar S. V. C.* 2) Elfinni, *S. V. C.* 3) *v. í S. V. C.* 4) suðr, *b. v. S. V. C.* 5) Michels, *S. V. C.* 6) Lyrskógsheiði, *S. V. C.* 7) *v. í S. V. C.*

Magnúsi konúngi, ok sætt þeirra hèldist þá enn. Svâ segir Þorleikr fagri í flokki þeim, er hann orti um Svein Úlfsson:

Fur sendir vann [1]) fjándum
fjörspell í gný hjörfa [2])
[bráð [3]) fèkk hrafn fyrir Heiða- [4])
hauk storða bœ norðan;
rákust Vindr [5]) en vakar
vals ginu [6]) þeir um [7]) halsa,
dauðr lá herr á heiði
hund margr, [fáir undan [8]).

Þat sama haust áttu þeir orrostu á öndurðum vetri, Magnús konúngr ok Sveinn konúngr [9]) Úlfsson, við Erri [10]); þar hafði Magnús konúngr sigr, en Sveinn flýði til Jótlands. Aðra orrostu áttu þeir litlu fyrir jól, fyrir Jótlandi fyrir sunnan Árós; þar var hörð orrosta, ok mikið mannfall, þar flýði Sveinn konúngr, ok lèt þar 7 skip, sem segir í sögu Magnús konúngs ens góða. Sveinn flýði fyrst til Sjólands, með [þat lið er undan hafði komizt, ok honum vildi fylgja [11]), en Magnús konúngr sigldi þegar eptir honum, ok kom at Sveini, þar sem heitir í Höfn, lá hann þar fyrir fám skipum; varð þar skömm viðrtaka, flýði Sveinn á land upp, fèll

[1]) *S. V. C.* var, *A.* [2]) jörfa, *S. V.* örfa *C.* [3]) bravð, *S. V.* [4]) herða, *C.* [5]) Vindar, *C.* [6]) gnýu, *S. V.* gùm *C.* [7]) *S. V. C.* und, *A.* [8]) fá undir, *C.* [9]) *v. í S. V. C.* [10]) Eyri, *S. V.* [11]) sínum mönnum, *S. V. C.*

þar enn mart lið hans. Sveinn flýði þá til Fjóns, en Magnús konúngr hèlt eptir hönum, ok urðu [þar enn mörg slög veitt Sveins mönnum, ok voru þat ekki stórar orrostur, en þó [1]) segir Arnór jarlaskáld í Magnúsardrápu:

Fjörar hefir þú [randa rýrir [2])
reyrar setrs á einum vetri
allvaldr ertu ofveg [3]) kallaðr
örva [4]) hríðir frœknum gjörvar [5]).

Sveinn konúngr gekk á skip, ok hèlt austr fyrir Skáni, ok fór þar upp á land, ok svâ austr í Svíaveldi á fund Önundar konúngs Ólafssonar, frænda síns, ok dvaldist þar til vârs. Magnús konúngr fór um vârið til Noregs, ok dvaldist þar lengi um sumarit, en er Sveinn spurði þat, fór hann þegar út í Danmörk, ok lagði land undir sik; ok er Magnús konúngr spurði þat til Noregs, þá fór hann til Danmerkr [um haustið með her sinn, ok var [6]) fundr þeirra Sveins, þar sem heitir Helganes, þar varð allmikil orrosta, ok flýði Sveinn á land upp um síðir, ok lèt öll skipin. [Svâ segir Arnór í Magnúsdrápu:

Keppinn vantu, þat er ey mun uppi
Yggjar veðr, meðan heimrinn byggist,

[1]) þá mörg slög með Norðmönnum ok Dönum, svâ, *S. V. C.* [2]) rimmur reyar, *S. V.* rumnur reyrir, *C.* [3]) ofvægr *S. V. C.* [4]) avrferð, *S. V.* [5]) hirðir frægn af gjörvann, *S. V. C.* [6]) varð, *S. V. C.*

valgammr skók í vâpna rimmu
við Helganes blóðugt fiðri;
ýngvi fèktu öll með hríngum
jarl vissi sik foldar missa
þjóðkuðr en þú tókt síðan
þeirra flaust við sigri meira [1]).

Sveinn flýði þá enn til Svíþjóðar, ok dvaldist þar annann vetr, en Magnús konúngr fór þá til Noregs. Haraldr Sigurðarson kom þat vâr til Svíþjóðar austan or Garðaríki, mágr Sveins. Haraldr átti þá Ellisif, dóttur Jarizleifs konúngs or Hólmgarði [2]); móðir hennar var Íngigerðr, dóttir Olafs sœnska, [en hann var móðurbróðir Sveins Úlfssonar [3]). Sveinn ok Haraldr gjörðu fèlagskap sinn, ok drógu her saman, ok fóru síðan til Danmerkr, foru þar allt herskildi yfir, ok lögðu land allt undir sik. En er Magnús konúngr spurði þat, þá fór hann móti þeim með her or Noregi, þá fór Hallkell móðurbróðir þeirra Ólafs ens helga ok Haraldar Sigurðarsonar af Magnúsar liði á fund Haralds Sigurdarsonar [4]), ok gjörði sætt á milli þeirra Magnús konúngs; fór þá Haraldr til Noregs, ok tók þar halft ríki af Magnúsi konúngi frænda sínum, en Sveinn flýði þá enn til Svíþjóðar, ok fór þá aptr út í Danmörk, þegar er konúngarnir voru norðr farnir, var hann í Danmörk um vetrinn, en eptir [5]) um sumarit fór Magnús konúngr

---

1) *frá* [*v. í S. V. C.* 2) Hólmgörðum, *S. V. C.* 3) *v. í S. V. C.* 4) frænda síns, *S. V. C.* 5) *hèr byrjar E.*

ok Haraldr til Danmerkr. Sveinn var þá [á Skáni [1]). Þat haust varð Magnús konúngr sóttdauðr á Jótlandi, en allr Norðmannaherr fylgði líki hans norðr í Noreg; en Sveinn varð konúngr at Danmörk at frjálsu, ok rèð því ríki lengi síðan; en Haraldr var þá konúngr í Noregi, ok stóð lengi [2]) ófriðr milli þeirra, ok herjaði Haraldr konúngr hvert sumar í Danmörk, ok eru um þat lángar frásagnir í sögu Haralds konúngs [3]). [Þá er Haraldr hafði verit 16 vetr yfir Noregi, áttu þeir Sveinn konúngr orrostu mikla fyrir Hallandi á Jöfnfirði [4]) fyrir Nizi, þar hafði Haraldr konúngr sigr, en Sveinn konúngr flýði; þrim vetrum síðar gjörðu þeir sætt sína Haraldr ok Sveinn ok [5]) frið millum landanna; einum vetri síðarr fèll Haraldr konúngr á Englandi. Sveinn konúngr hafði ok ófrið við Steinkel Svíakonúng, ok fór hann með herr sinn [6]) á hendr Sveini konúngi, ok vann ekki af landi hans. [Svâ segir Þorleikr fagri:

Hætt hafa sèr þeir er sóttu
Sveins fundar til stundum
lítt hefir þeir [7]) at þreyta

---

[1]) í Skaney, *S. V. C*, [2]) yfrið, *b. v. E.* [3]) Sigurðarsonar, *S. V. C. E.* [4]) Lofnfirði, *M.* [5]) en þó sættust þeir um síðir eptir því sem segir í æfisögu Noregs konúnga ok settu þeir, *S. V. C. E.* [6]) í Danmörk, *b. v. S. V. C. E.* [7]) þeim, *M.*

þrimr bragníngum hagnað;
þó hefir höldvinr haldit
(hann er snjallr konúngr) allri
Jótagrund með endum-
ógnsterkr ok Danmörku [1]).

Frá börnum Sveins konúngs.

23. Sveinn konúngr Úlfsson átti Gunnhildi, dóttur Sveins jarls Hákonarsonar; þeirra sun hèt Sveinn. Sveinn konúngr átti mörg frillubörn, hann átti 14 sonu, þá er or barnæsku komust: Knútr hèt enn elzti, hann andaðist at lifanda feðr sínum í Rúmferð; annarr hèt Haraldr; þriði Knútr enn helgi; 4ði Ólafr; 5ti Sveinn; 6ti Eríkr enn góði; 7di Þorgils; 8di Sigurðr; 9di Benedikt; 10di Björn; 11ti Guttormr [2]); 12ti Eymundr [3]); 13di Nikulás; 14di Úlfr, er Ubbi var kallaðr. Þær voru dætr Sveins konúngs: Íngiríðr, er síðan átti Ólafr kyrri Noregs konúngr Haraldsson; önnur var Ragnhildr, er átti Sveinn, son Áskels Erlíngssonar, þeirra son var Knútr á Sóla. Sveinn Úlfsson var ágætr konúngr ok vinsæll, svá at [eigi hefir einhverr [4]) Danakonúnga ástsælli verit af öllu landsfólkinu [5]), [hann var lengi konúngr yfir Danmörk [6]). Þorgils, son Sveins konúngs, fór austr í Garðaríki, þar átti hann móðurætt göfga, fæddist hann þar upp, ok

1) frá [v. í S. V. C. E. 2) Gutthormr, E. 3) Eyvindr, V. C. 4) engi hefir einn, S. V. C. E. 5) Dana landsfólki, S. V. C. E. 6) v. í S. V. C. E.

var þar til konúngs tekinn, ok kom ekki síðan til Danmerkr. Sigurðr, son Sveins konúngs, fèll á Vindlandi [1]).

Frá Sveini konúngi.

24. Þá er Sveinn konúngr hafði ráðit fyrir Danmörku 9 vetr ok 20, síðan Magnús konúngr enn góði andaðist, þá var hann staddr austr [2]) á Jótlandi; hann lèt þá þíngs kveðja, ok var þar allfjölment; en er þíngið var sett, þá talaði [3]) Sveinn konúngr ok mælti: guð launi ok þakki yðr Dönum ást ok hlýðni, er þèr hafit við mik lánga stund haft; vænti ek at enn muni svâ vera um þá hluti, er mèr þikkja miklu máli skipta; ek hefi haldit lög forn við yðr Dani, en nú [4]) er sá hlutr í málinu, er yðr man ek þikkja taka um fram lögin, er þat ok svâ; ek vil þess biðja, at þèr látit mik kjósa konúng eptir mik, bið ek þess fyrir þá sök, at ek á marga sonu ok vel mannaða, vil ek heldr skipta ríki með þeim ok konúngdómi, enn þeir deili með ófriði sín í milli, ok verði fyrir þat styrjöld í landinu ok hernaðr. [Konúngrinn talaði ekki lángt [5]), en er hann hætti rœðunni, þá varð góðr rómr at máli hans, ok játuðu allir honum bœn sína fyrir sakir vinsælda hans, ok ástar, er allt fólk unni honum, var þat þá gjört lögtekit, ok átt vâpnatak at, at Sveinn konúngr skyldi kjósa þann af sonum sínum,

[1]) Vinnlandi, *E.* [2]) vestr, *S.* [3]) *þannig S. V. E.* svaraði, *A.* [4]) einn, *V.* [5]) *v. í S. V. C. E.*

sem hann vildi, til konúngs eptir sik í Danmörk. Þá tók Sveinn konúngr til máls ok sagði svâ: Haraldr er elztr sona minna, sem þèr vitið, at vetratali, en Knútr er [röskastr á skapi ok [1]) bezt at íþróttum búinn allra sona minna, er hann nú ok reyndr at herstjórn [2]), ok þikki mèr hann bazt til konúngs fallinn af sonum mínum [3]), vil ek hann til konúngs kjósa eptir mik. Var þá slitit þínginu.

Andlát Sveins.

25. Síðan fór Sveinn konúngr aptr í þorpið, þar sem hann hafði áðr veizlu haft, þar heitir Suddaþorp. En er konúngr kom [til herbergis [4]), þá lèt hann búa hvílu sína, ok lagðist í sótt, ok leiddi sú sótt hann til bana. Lík hans var flutt til Hríngstaða, [[ok var hann þar jarðaðr. Kálfr Mánason segir svâ [í kvæði því, er hann orti um Knút enn helga, son Sveins konúngs [5]), at líkit Sveins konúngs var flutt á 13 dögum [sunnan af Jótlandi ok norðr [6]) til Hríngstaða með miklum prís ok virðulegri líkfylgju [7]). Sveinn konúngr andaðist þriðja Kal. Mají, þá hafði hann verit konúngr at Danmörku 9 vetr ok 20, síðan Magnús konúngr andaðist, en áðr 2 vetr í úfriði við Magnús konúng. Sveinn konúngr andaðist 10 vetrum

---

[1]) *v. í S. V. C. E.* [2]) hirðstjórn, *S. V. C. E.* [3]) hè[r] í Danmörk, *b. v. S. V. C. E.* [4]) í þorpið, *S. V. C. E.* [5]) *v. í C. E.* [6]) *v. í C. E.* [7]) frá [[*v. í S. V.*

eptir fall Haraldanna [1]) á Englandi. Þá voru liðnir frá andláti gamla Knúts 40 vetra. Sveinn konúngr var allra manna fríðastr, hann var ok hverjum manni meiri ok sterkari, lítillátr ok blíðmæltr [2]), manna örvastr, snjállr í máli, stjórnsamr ok rèttlátr [3]), þolinmóðr, enn hraustasti [ok enn vâpndjarfasti [4]); ekki var hann sigrsæll í orrostum, [svâ sem hèr er áðr sagt [5]). Svâ segir Steinn Herdísarson [í Nizar vísum [6]), er hann orti um Harald konúng Sigurðarson:

Oss dugir hrafns ens hvassa
húngr-deyfi [7]) svâ [8]) leyfa,
linns at lastim [9]) annan [10])
látrs [11]) sveiganda [12]) eigi;
[aldregi kvöddust oddum,
annað hverjum manni
tál er um tiggja at mæla,
tveir fullhugar meiri.

Ok enn kvað hann:

Eigi mundi undan
allvaldr Dana halda,
oss dugir satt um snotran
sælinga kon mæla;
ef menn fyrir sjá sunnan
sverð reiddust [13]) at ferðir

1) Haralds konúngs, *S. V. Hèr byrjar F.* 2) blíðleytr, *V*, 3) rèttdæmr, *S. V. C. E. F.* 4) í öllum mannraunum, *S. V. C. E.* 5) *v. í C. E. F*, 6) *v. í C. E. F.* 7) deum, *C. E. F.* 8) fè, *S.* 9) *K.* lastinn, *A.* lastni, *S. E.* lastun, *F.* 10) annat, *S. C. E.* 11) látur, *S. C. E.* 12) sveigandi, *S. C.* sveigan, *F.* 13) *v. frá* [*í S. T. E.*

þeir er [1]) herskildi hèldu
hrafn fæði [2]) vel tæði [3]).

Haraldr til konúngs tekinn.

26. Eptir andlát Sveins konúngs varð þegar sundrþykki mikit með sonum hans, ok dró hverr þeirra at sèr vini sína, ok leitaði sèr fulltíngs [4]). Ásbjörn Eydana [5]) jarl [6]) hafði gipt dóttur sína Haraldi, syni Sveins konúngs, ok gekk hann át með enu mesta kappi, at halda Haraldi til konúngs, ok hurfu at því margir aðrir höfðíngjar með honum; drógu þeir þat fram, sem forn lög voru, at enn elzti konúngsson skyldi konúngr vera, en hirtu ekki, hvat Sveinn konúngr hafði þarum mælt, eðr hverju þeir höfðu honum heitit. Knútr, son Sveins konúngs, hafði [áðr verit [7]) í hernaði í Austrveg, ok hafði hann lið mikit ok góðan skipakost. Svâ segir Kálfr Mánason í kvæði sínu, at Knútr hafi sigrað 10 konúnga, þá er hann var í hernaði í Austrveg. Þeir báðir brœðr Knútr ok Haraldr sóttu nú til Jótlands, [því at þar skyldi [8]) konúng taka á Vebjarga þíngi, var þar allmikit fjölmenni. En er þíngit var sett, ok höfðíngjar þar komnir, þeir sem vân var, þá talaði [þar annar [9]) at öðrum, ok birtist þá hverr hverjum [fulltíngði [10]); fór svâ

1) *v. í F.* 2) hrafn fœðir, *F.* 3) *v. í V. frá* [4) við *b. v. C. án hvíldarmerkis.* 5) Eydanna, *V.* 6) hann *b. v. C,* 7) þá verit um hríð, *S. V. C. E.* 8) Danir skyldu sèr, *S. V. C.* 9) hvör, *S. V. C. E.* 10) vildi fylgja, *S. V. C. E.*

þann dag allan til nætr, [ok var ekki þá nær lyktinni [1]) enn áðr; en annann dag, er menn komu á þíngið, ok nokkurir menn höfðu talað, þá stóð upp einn maðr í bóndaliðinu, ok talaði ok mælti svâ: vèr Jótarnir höfum lengi haft vald til þess, at kjósa konúng yfir Danaveldi, höfum vèr Danir verit jafnan konúngsælir, ok þessi konúngr, er nu var næstum, hafði alla hluti [þá með sèr [2]), er konúng fríðir [3]), en þat er herða [4]) ok stjórn at gæta landsins, þvíat land vârt er mjök herskátt af víkíngum; þurfum vèr þann konúng, at áðr sè reyndr í bardögum ok at stjórn hersins ok þar með lands ok laga; [hafi hann ok bæði til [5]) vit ok vanda [6]) at vera höfðíngi; konúngr þarf að vera snjallr í máli [7]) ok stiltr vel, ok þó harðr til rèttra refsínga, örr af fè, þvíat hann tekr af mörgum, skal hann af því mikit gefa; þat er ok hans prýði, at hann sè fríðr ok fagr, ok sæmiligr í enum bezta búnaði; tökum þann til konúngs, er þessa hluti hefir einn alla, sem nú eru upptaldir, þvíat góðr konúngr er oss betri ok nytsamligri enn öll en fornu lög vâr. Knútr einn hefir þetta með sèr, er nú er upptalt, [hann viljum vèr til konúngs taka [8]); var ok

---

1) at ekki var nær, *S. V.* var þá ekki at nær heldr, *C.*
2) til þá, *S. V. C. E.* 3) príða, *V. S. C. E.*
4) hræðsla, *S. V.* hrærsla, *C. E.* 5) hafi þartil, *S. V.*
6) vilja, *S. V. C. E.* 7) stjórnsamr, *b. v. S. V. C. E.*
8) *v. í S. V.*

Sveinn konúngr svâ heilráðr sínu landsfólki, at þat mun öllum bazt gegna, at hafa hans forsjá um slíka hluti, er oss liggr svâ stórt við. Þá varð at máli hans rómr mikill, ok þótti öllum vel mælt. Eyvindr bifra hèt einn ríkr maðr, vinr mikill Ásbjarnar jarls, hann stóð þá upp, ok talaði, þegar hljóð fèkst, ok tók svâ til orðs: mikit vandamál egum vèr [hèr at kæra, en þó eigi at síðr heldr oss [1] nauðsyn til, at taka einnhvern konúng yfir oss; allir megu [2]) þat sjá, at Knútr hefir flesta hluti til þess, að vera konúngr yfir Danmörk, þó at forn lög vâr vísi heldr til annars, ok eigi vildum vèr í móti honum mæla; en þó ef vèr skulum lögin brjóta, þá hæfir þat, at allir landsstjórnarmenn ok höfðíngjar gjaldi þar til jáyrði, ok verði allir á eitt sáttir; Björn konúngs bróðir er eigi hèr á þínginu, er einn er ágætastr af lands [3]) mönnum [ok mest ráðandi, en þetta er ekki svâ lítit vandamál, ok sýnist oss ráð, at hafa hèr við alla ena beztu menn, þá er nokkurs eru ráðandi, finnumst hèr á morgin, ok tökum oss þá konúng at lögum, þó at Knútr sè nú líkastr til. Sleit svâ [4]) þínginu, ok fór Knútr til skipa sinna. Á þeirri nótt áttu höfðíngjar stefnu ok [tal sitt [5]), var þar Haraldr Sveinsson ok Ásbjörn jarl, mágr hans, Björn konúngs [6]) bróðir

[1]) Danir ok er þó, *S. V. C. E.* [2]) megum vèr, *S. V. C. E.* [3]) vorum, *S. V. C. E.* [4]) en er Eyvindr hætti ræðu sinni, þá var ok slitið, *S. V. C. E.* [5]) ráðagjörðir, *S. V. C. E.* [6]) Knúts, S.

ok Eyvindr bifra ok margir aðrir [vinir þeirra [1]), þeir er Harald vildu til konúngs taka. Þá talaði Eyvindr bifra, ok mælti svâ: þíng áttum vèr í dag við Knút, ok fór þar, sem ek sagða yðr áðr, at Knútr var mjök flytjandi síns máls, en hann hafði ólög [2]) at mæla, en þó kom hann svâ sínu máli, at þat þótti öllum áheyriligt, bar til þess snild hans ok prettr [sá, er hann hafði skotit í munn manni þeim, er talaði í flokki vârum, svâ at allr múgr geystist fram með einu samþykki, at vilja Knút hafa til konúngs, brá ek fyrir þá sök [3]) upp þínginu, mun oss ekki annat duga, ef vèr viljum þó kapp á leggja, at Haraldr verði konúngr, [at fullna þat svâ, at Knútr sè hvergi [4]) nær; skolum vèr fá nú til menn at eiga þíng við Knút, þá er snjallir sè ok slægir, en sumir skolu sitja á meðan launþíng, ok taka Harald þar til konúngs. Þetta ráð líkaði öllum vel, ok var svâ gjört, var Eyvindr bifra sendr at þínga við Knút, ok með honum mikit bóndalið. En er þíngið var sett, þá kom Knútr þar, hann stóð upp, ok talaði lángt [5]) ok snjalt, ok beiddi bœndr gefa sèr konúngsnafn, sem áðr var rætt. Þá svaraði Eyvindr bifra, [bað bœndr bíða þess, er [6]) jarl eða aðrir höfðíngjar kæmi til þíngsíns, þeir

---

1) höfðíngjar, *S. V. C. E.* 2) órètt, *S. V. C. E,* 3) ok því brá, *S. V. C. E.* 4) at láta Knút hvörgi vera nær, *S. V. C. E.* 5) erindi, *b. v. S. V. C. E.* 6) Asbjörn, *b. v. F.*

er þángat var vân, ok þikkir oss þat meiri sœmd [1]), at sem flestir sè við, [þeir er nokkurs sè ráðandi, enn vèr væntum at hèr mæli engi í móti [2]). Síðan veik hann svâ rœðunni, [at hann taldi upp mannkosti Knúts, talaði þar um lángt ok snjalt [3]), at hann væri bazt til konúngs fallinn [af öllum sonum Sveins konúngs, fann hann til þess mörg sönn orð; hann talaði lengi [4]), en áðr hann hafði lokit tölunni, þá komu menn á þíngit, ok sögðu þau tíðindi, at Haraldr Sveinsson var til konúngs tekinn yfir öllu Danaveldi. En er Knútr heyrði þetta sagt, stóð hann þegar upp, ok gekk í braut ok til skipa sinna, en er hann kom á skipit, þá undruðust allir menn, þeir er hann sá, hvílíkr hann var, sumir hugðu [hann sjúkan [5]) orðinn, þvíat andlit hans var svâ rautt sem blóð; hann settist niðr á hásætis kistuna, ok mælti ekki, engi þorði at krefja hann máls, ok var svâ lánga stund dags. Eyvindr bifra fór þegar á fund [Haralds ok [6]) Ásbjarnar jarls ok [annarra þeirra höfðíngja, er at þessu ráði höfðu horfit; hann [7]) sagði þeim þessi tíðindi, ok lèt þat fylgja, at hann hugði þat, at vís

---

[1]) þess viljum vèr biðja at fleiri menn komi til þíngsins, þykir oss Knúti í því mest sæmd, *S. V. C. E.* [2]) þvíat þessu má engi maðr í móti mæla, *S. V. C. E.* [3]) til Knúts ok lofaði hann í hvörju ok sagði, *S. V. C. E.* [4]) fyrir margra hluta sakir, *S. V. C. E.* [5]) *þannig S. V. C. E.* at hann væri sár *A.* [6]) *v. í S. V. C. E.* [7]) *v. í S. V. C. E.*

vân mun ófriðar í landi. Þeir segja at svâ búit mun nú standa hljóta, at þeir munu þann konúng til lands halda, er þeir hafa þá tekit yfir sik. Eyvindr mælti: þat mundi þá vera mitt ráð, at bjóða Knúti sættir, þvíat yðr mun [1]) hann verða harðr í horn at taka, ef hann snýst til ófriðar. Jarl svaraði: kunnu vèr nú stórleika Knúts, at ekki mun hann gœla [2]) mega með sættarboðum. Eyvindr svarar: Knútr er grimmr ok skapstórr, vitr [3]) ok guðhræddr, mun hann sjá alla meinbugi þá, sem á eru þessu máli, at berjast við bróður sinn, [en ekki mun þurfa af at draga, nema konúngdóminn einn ef hlýða skal. Jarl svarar: hvað viltu bjóða láta? Eyvindr mælti: bjóði þèr honum jarldóm, ok þar með Sjólönd ok þar með svardaga af öllum Danahöfðíngjum, at Knútr skal konúngr vera, ef hann lifir lengr enn Haraldr bróðir hans, hverir aðrir sem þá eru á lífi synir Sveins konúngs [4]). Jarl svarar: ekki mun Knútr annað vilja, enn vera konúngr. Eyvindr svarar: eigi má þat vita, fyrr enn reynt er, mun ek enn fara til Knúts með þessum boðum, ef þèr villið [5]). Þessu játuðu þeir allir. Ferr Eyvindr á fund Knúts, ok fann hann á skipi, ok gekk fyrir hann, ok bar upp þetta erindi. Knútr svaraði seint, en er hann tók til máls,

1) má, *S.* 2) gæfa, *S.* 3) *v. í S. V. C. E.* 4) *v. í S. V. C. E.* 5) þessu játa mèr *b. v. S. V. C. E.*

segir hann svà: þat mun ek kjósa [1]), er yðr mun þikkja lítilmannligra, at ek mun [þann kost upptaka, at [2]) leifa konúngsnafn [3]), heldr enn berjast við Harald bróður minn til ríkis, ok skipti guð vâr í milli. Síðan tók Eyvindr sætt þessa af Knúti, ok kysti á hönd honum, ok tók orlof af honum, at flytja svâ búit til Haralds konúngs, gekk sú sætt saman, ok var eiðum bundin.

Andlát Haralds konúngs.

27. Haraldr konúngr Sveinsson tók konúngdóm í Danmörk eptir föður sinn, sem nú var sagt, var þá Knútr Sveinsson jarl yfir Sjólöndum, ok hèlzt vel sætt þeirra ok frændsemi, meðan þeir lifðu, en aðrir synir Sveins konúngs, þeir sem ekki ríki höfðu [4]) til forráða, unðu illá sínum hlut, ok var [órói mikill [5]) í landinu, svâ sem hèr segir:

Stundu [6]) vèr til stikka
styrr vex í Danmörku
er at Sveins synir sáttir
at sinn föður dauðan;
Haraldr skal vígi verja
þá er vel tamiðr [7]) stiki
jörð af œrnu [8]) magni
fyrir ellifu brœðrum.

---

[1]) aftaka, *S. V. E.* meðtaka *C.* [2]) *v. i S. V. C E. F.* [3]) at sinni *b. v.* S. *C. V.* [4]) *hèr endar E.* [5]) óro mikil, *S. V. F.* orósta, *C.* [6]) Stundum, *S. V.* skundum, *C. F.* [7]) tumdr, *S. V.* taundr, *C.* [8]) ýrnu, *S. V.* ýrum, *C.*

Haraldr konúngr var maðr kyrrlátr ok fálátr, úmálugr, ekki talaðr á þíngum, urðu aðrir mjök at hafa túngu fyrir honum, var hann ok lítill atkvæðamaðr um þá hluti er þurfa þótti, engi var hann hermaðr, kyrr ok hœgr við fólkit, ok stóð lítil stjórn af honum, fór nær slíku hverr fram í landinu, sem vildi. Danir kölluðu hann [1]) Harald hein, en er hann hafði konúngr verit 4 vetr, þá varð hann sóttdauðr.

Knútr varð konúngr [2]).

28. Þá er Haraldr konúngr var andaðr, áttu Danir Vebjarga þíng; þar [3]) skulu Danir sèr konúng taka jafnan á því þíngi, at ráði allra landsmanna yfir allt Danaveldi; var þá Knútr til konúngs tekinn; hann gjörðist brátt ríkr maðr ok stjórnsamr. Hann mælti svâ á einu þíngi, er hann talaði: þèr Danir launuðut svâ Haraldi bróður mínum góðvilja ok linleik, þann sem hann hafði við yðr, at þèr kölluðut hann Harald hein, ok gjörðut þat til spots við hann; en nú skal ek þat launa yðr, er þèr kunnut þat illa at þiggja, þvíat nú skal ek vera yðr frekr harðsteinn. Knútr konúngr reið yfir landit [4]), en er hann kom í Halland, átti hann þar þíng, ok talar hann sjálfr á þínginu, ok bað bændr játa sèr [reiðskjóta [5]), er hann færi yfir landit, þvíat hann hafði með skipum þángat

---

[1]) því, *b. v. S. V.* [2]) *Hèr byrjar skinnbókin B.* [3]) þá *S.* [4]) *b. v. F.* [5]) skjótt, *S. V.*

farit. Einn bóndi, sá er þar var snjallastr [1]), stóð upp ok talaði, sagði at bændr vildi ekki hafa frekari álög af konúngi, enn forn lög stæði til; en er hann hætti ræðu sinni, þá gjörðu bændr mikinn róm at máli hans, [ok sögðust í aungu vilja láta pinta sik, meir enn lög stóðu til [2]). En er þessi kurr staðnaði, þá mælti konúngr: þèr hafit vel gjört, bændr! at þèr segit, at ek skal hafa lög af yðr, en eigi framar; veit ek ok þat, at þèr munut láta mik ná lögum af yðr; vil ek þá hafa í frelsi eign mína fyrir yðr; ok því játuðu honum allir. Þá mælti konúngr: þá vil ek banna yðr Hallandsförum [3]) at neyta eða beita mörk þá, er ek á, ok hèr liggr nær yðr, bæði svínum yðrum ok öðrum smala. Bændr urðu ókvæða við þetta, ok sáu at þeim dugði þat eigi, þvíat konúngsmörk liggr fyrir ofan allt Halland, en þeir hafa mikinn fjölda svína, er gánga í bækiskógi ok í eikiskógi. Taka bændr nú þat til ráðs, at játa konúngi þat allt, er hann beiddi. Var þat þá fest með þeim, þvíat bændr máttu eigi við hit búa [4]). Í þann tíma var drepinn bóndi sá, er [mest hafði í móti mælt konúngi. Fór konúngr þá til Skáni, ok [5]) átti

---

1) ok helzt var fyrir þeim, bóndunum, *b. v. F.* 2) sögðu at þeir vildu svo gera, at taka engi álög nè fjölskyldur af konúngi, *F.* 3) Halllendíngum, *F.* 4) *þannig F.* synja, *A.* sæma *S.V. C.* 5) svarað hafði konúngi. Síðan fór Knútr konúngr um Halland, eptir því sem hann hafði ætlat ok dæmdi mönnum landslög, en er Knútr konúngr kom út í Skáni, *F.*

hann þar fjölmennt þíng við bændr, ok þótti bændum hann ýfrit [frekt mæla [1]) í kvöðunum; æpa bændr upp allir senn, ok neittu því er konúngr beiddi [2]). En er hljóð fèkst, þá mælti konúngr: þèr Skánúngar eruð menn vitrir, skil ek þat á tiltæki yðru, at þèr hafit spurt, hversu farit hafa skipti vár Hallendínga; hafit þèr fundit miklu snjallara ráð enn þeir, at neita því, er ek [vil kraft [3]) hafa, þvíat hèr má ek nú aungum einum gefa sök á svörunum; en þess vil ek nú beiða yðr, sem fyrr Hallendínga, at þèr látið mik í frelsi ráða fyrir yðr minni eign; ok þessu játuðu þeir allir. Þá mælti konúngr: þat megu nú allir menn vita hèr í Danmörk, hvat hèr er konúngs eign eða bænda eign, at konúngr á hèr auðn alla í landi, eða hvort játit þèr því? Allir játuðu því at svâ væri [4]). Konúngr kallaði auðn sjóinn ok [aðrar óbygðir [5]). Þá mælti konúngr: þá köllumst ek eiga Eyrarsund, vil ek þá banna yðr allt fiskifáng [6]), þat sem þèr hafit þar áðr haft, ef þèr villt ekki [gjöra fyrir mín orð, ok [7]) stoða ekki [8]) mína nauðsyn. En er konúngr hafði þetta mælt, þá sáu allir, at þetta mátti þeim eigi hlýða, at bændr misti síldfiskis [9]) í Eyrarsundi. Var þat þá til ráðs tekit [10]), at

[1]) frekr, *F.* [2]) ok kváðust aldri vilja gera konúngi skatt eða skyld, framar enn lög voru til, *b. v. F.* [3]) vilda beidt, *F.* [4]) var, *F.* [5]) aðra óbygðan, *S. V.* [6]) fiskiver, *F.* [7]) *v. í F.* [8]) *v. í F.* [9]) sverðfiski, *S.* [10]) sem Hallendíngar höfðu gert, *b. v. F.*

láta konúng einn fyrir ráða, ok játuðu því allir, er hann beiddist; lauk svâ því þíngi.

Frá Knúti konúngi.

29. Knútr konúngr var mjök [1]) ríkr maðr ok refsíngasamr, ok hegndi [2]) mjök ósiðu. En meðan Haraldr hein hafði verit konúngr yfir Danmörk [3]), þá höfðu lítt verit hegndir [4]) ósiðir, bæði með innanlands mönnum ok víkíngum, er þá herjuðu í Danmörk, bæði Kúrir ok aðrir Austrvegsmenn; en er Knútr var konúngr orðinn, þá varði hann landit harðfengiliga, ok rak alla heiðíngja burt af Danaveldi, ok jafnvel af sjónum, svâ at engi þorði úti at liggja fyrir Danmörk, fyrir sakir ríkis Knúts konúngs ok herskapar; hann lèt drepa hvern þann mann, er sannr varð at þjófnaði, svâ ok manndrápsmenn ok hernaðarmenn alla, hvort sem þeir voru útlenzkir eða innlenzkir; sá er manni hamlaði á hendi eðr á fæti, eðr veitti önnur meiðsl, hina sömu refsíng tók hann á sjálfum sèr. Svâ mikil ógn stóð af honum ok ríki hans ok refsíngum, at engi þorði at stela í ríki hans. Svâ mælti Knútr konúngr um þann mann, er gekk frá herbergi sínu [lás-lausu [5]), eða sá er hest átti fjötrlausan, ok væri stolit, ok hvers sem hann misti, svâ at stolit væri frá honum, sá skyldi til hans gánga, ok

---

[1]) *v. í F.* [2]) *þannig S. V. F. C;* hengdi, *B.* [3]) *hèr endar fyrra brot af F.* [4]) *þannig S. V.* hengdir, *B.* [5]) lausu, *S.*

taka þar fè sitt, en konúngr vill láta refsa, þeim er stolit hafði; jafnan dóm lèt hann hafa ríkan sem óríkan, en þat varð mjök öfundsamt af þeim mönnum, er lètu göfga frændr sína at dómi konúngs, þó at sakir væri sannar.

Kvânfáng Knúts.

50. Knútr konúngr setti Eirík bróður sinn jarl yfir Sjálöndum, ok gaf honum þat ríki, sem hann hafði áðr haft; var þeirra frændsemi góð, meðan þeir lifðu. Benedikt bróðir hans var jafnan innan hirðar með honum, hann var mikill maðr vexti, ok hverjum manni sterkari. Ólafr Sveinsson [1]) var jafnaldri Knúts konúngs; hann var lítill maðr ok allófríðr [2]) sýnum, orðsnjallr, hermaðr mikill. Knútr konúngr átti Eðlu, dóttur Baldvina hertuga úr Flæmíngjalandi; Karl hèt son þeirra.

Frá Knúti konúngi ok presti.

31. Þat var eitt sinn at Knútr konúngr fór at veizlum með hirð sinni, at hann kom til einnar virðuligrar veizlu, ok hit fyrsta kveld veizlunnar sá konúngr þar eina fagra konu, svâ at hann þóttist varla sèð hafa fríðari konu; hana átti einn ríkr prestr. Konúngr leit ástaraugum til hennar; hann kallaði til sín ræðismann sinn, ok sagði at hann skal svâ um búa, at þessi kona sè í hvílu hjá konúnginum um

---

1) *þannig S. V. K; Sigurðarson, B. C.* 2) fríðr, *V.*

nóttina; engi maðr þorði at mæla í móti konúngs vilja, en hálfu síðr gera; ok var svâ gjört, sem konúngrinn mælti fyrir. Um kveldit, er konúngr kom til hvílunnar, var þessi kona þar fyrir, ok er konúngr var afklæddr, stè hann upp í sængina, ok er menn höfðu þjónat honum eptir vanda, þá gengu þeir í burt, en konúngr legst niðr, ok snýst at henni blíðliga. Hún mælti til hans: guð gæti yðvar nú ok jafnan; gjörit nú svâ vel, sem yðvarri tign byrjar, vinn mèr eigi grand en sjálfum yðr mein; svâ vel ok fagrliga sem þèr siðit yðra menn í þessu landi, þá samir yðr þó at hafa fegrsta siðu, þvíat þèr eruð fyrir öllum mönnum hèr í landi. Nú vil ek þess biðja, þá er þèr komit fyrir þann konúng, sem allsvaldandi er, at hann sè yðr svâ bæna [1]), sem nú erut þèr mèr. Konúngr svarar: veita vil ek þèr bæn þína, ok ek sè at þeim mun er betr, ok þú biðr þessa af svâ miklum góðvilja, ok svâ samir betr, sem þú vilt vera láta; en þó er nú at sinni nokkuð [athald í [2]) at gjöra eigi sinn vilja, er þó þetta lítit hjá stórum hlutum, er vor herra Jesús kristr hefir þolat fyrir vorar sakir. Síðan stóð konúngr upp, ok gekk í burt, ok fèkk sèr aðra hvílu um nóttina. Um morguninn kallar konúngr til sín prest, þann er þessa konu átti, ok mælti til hans: þú átt góða konu, prestr! ok gjör vel til hennar, þvíat ek hygg at fáar munu

1) bæna hollr, *S.* 2) aðhald, *S. V.* at haldi, *M.*

finnast [1]) jafn röskvar. Konúngr tók þá fíngrgull af hendi sèr, þat var bæði mikit ok gott; konúngr mælti þá: gull þetta skaltu þiggja í vinagjöf af mèr, prestr! ok þar með vináttu mína, ok ef nokkurir menn gjöra þèr rángt, kom þá til mín, ok skal ek þat rètta. Prestr þakkaði konúngi með mörgum fögrum orðum gjöfina ok vináttumál [2]). Konúngr bað hann eigi þakka svâ mjök, þvíat ek vilda í fyrstu óvingast við þik, en nú bið ek þik, at þú fyrirgefir mèr þat. Prestr lèzt þat gjarna vilja gjöra. Síðan fór konúngr þaðan til annarrar veizlu.

Frá Landsskipan í Danmörk.

32. Danmörk er mikit ríki, ok liggr mjök sundrlaust; hinn mesti hlutr Danmerkr heitir Jótland, þat liggr hit syðra með hafinu; þar er hinn synzti [3]) biskupsstóll í Danmörk í Heiðabæ, ok er í þeim biskupsdóm hálft fjórða hundrat kirkna, en 100 ok 30 skipa konúngi. Annarr biskupsstóll er á Jótlandi, þar er heitir í Rípum; í því biskupsríki eru 4 kirkjur ok 20 ok 300, en 11 tigir [4]) skipa konúngi til útboðs. Þriði biskupsstóll er á Jótlandi, er heitir í Árósi, í því biskupsríki eru 200 kirkna ok 10, en konúngi 9 tigir skipa. Fjórði biskupsstóll er á Jótlandi, er heitir á Vebjörgum, í því biskupsríki eru 200 kirkna ok 50, en konúngi 100 skipa. Limafjörðr heitir á Jótlandi, þat er mikill fjörðr, hann gengr af útnorðri [5]) til suðrs;

[1]) våru landi, *b. v. K.* [2]) er fylgði, *b. v. K.* [3]) síðsti, *S. V.* [4]) *S, V*; 11 tigu, *B*; 12 tigir, *K.* [5]) norðri, *K.*

úr norðanverðum Limafirði er mjótt eið vestr til hafs, er heitir Haraldseið, þar lèt Haraldr konúngr Sigurðarson draga yfir skip sín, þá er hann komst undan Sveini konúngi. Fyrir vestan Limafjörð er þat ríki, er heitir Vendelsskagi, ok víkr til norðrættar, þar er hinn 5ti biskupsstóll i Danmörk í þeim stað er heitir í Jörúngi [1]); í því biskupsríki eru 100 kirkna ok 60 kirkna, en fimm tigir skipa konúngi. Jótlandssíða heitir allt vestan frá Vendilskaga ok suðr til Rípa. Millum Jótlands ok Fjóns gengr Meðalfararsund. Á Fjóni er hinn 6ti biskupsstóll i Danmörk í Óðinsey; í því biskupsríki eru 300 kirkna, en 10 tigir skipa konúngi. Milli Fjóns ok Sjólands gengr Beltissund. Í Sjólandi er hinn 7di biskupsstóll í Danmörk í Róskeldu [2]); í Sjólands biskupsdæmi eru 400 ok 11 kirkjur, en 100 ok 20 skip konúngi. Fyrir norðan Sjóland er Eyrarsund; en fyrir norðan Eyrarsund liggr Skáney [ok Halland. Á [3]) Skáney er erkibiskupsstóll í Lundi, sá er hinn 8di biskupsstóll í Danmörk; í því biskupsdæmi er hálft fjórða 100 kirkna ok 3 kirkjur, en hálft annat 100 skipa konúngi; sá er biskupsstóll ríkastr í Danmörk. Millum þessara landa Jótlands ok Skáni liggja mörg stór eylönd, þau er eigi eru áðr nefnd. Sámsey er undir Árós biskup. Hlèsey undir Vebjarga biskup;

[1]) Norðúngi, *B. C.* [2]) Róiskeldu, *K.* [3]) Í Hallandi á Skáney, *S. V.*

þær liggja vèstr frá Fjóni. Alsey er undir Heiðabæ. Láland, Erri [1]) Þjórslundr [2]), Alsey [3]) Lángaland [4]): þessar 5 eyjar eru undir biskup á Fjóni. Mön ok Falstr eru undir biskup á Sjólandi. Borghundarhólmr liggr austr í hafit frá Skáney, þat er mikit ríki ok liggr undir [biskup á Skáney [5]); þar eru 12 konúngsbú ok 14 kirkjur. Þessi lönd, er nú voru nefnd, liggja undir Danakonúng, ok eru þau bæði víð ok fjölmenn. Voru þessi lönd at fornu margra konúnga ríki.

Upphaf Blóð-Egils.

33. Ragnar hèt maðr, hann var danskr, ok ættaðr suðr á Jótlandi, hann var ríkr maðr, ok bjó þar sem heita Ragnarsstaðir, þat er í Rípa biskupsríki; þar er ok vatn, þat er Ragnarssjór heitir. Ragnar hafði verit kær vin Sveins konúngs, ok honum jafnan þjónat, meðan konúngr var á lífi. Egill hèt son Ragnars, hann var mikill atgjörvismaðr, manna mestr ok sterkastr, vígr hverjum manni betr, ok allmikill hermaðr.

Frá Egli.

34. Sá atburðr varð í Danmörk, at þar andaðist einn ríkr maðr í Borghundarhólmi, sá er Áki er nefndr, hann hafði þar ráðit fyrir 12 konúngsbúum, er hann á í Borghundarhólmi; nú lá þar ríki autt ok höfðíngjalaust; voru þá

---

[1]) Erel, *S. V.*; Eyri, *C.* [2]) Þjórslund, *S. V.* Þórslundr, *M.* [3]) *v. í M.* [4]) *þannig M*; Konúngaland, *B.* [5]) *b. v. S. V.*

menn sendir á fund Knúts konúngs, at hann skyldi ráð fyrir gjöra, ok voru honum sögð þessi tíðindi, báðu þeir hann fá til annann yfir ríkit. Í þenna tíma kom til Knúts konúngs Egill Ragnarsson, ok býðr at hann muni gjörast hans maðr, ok þjóna honum með trúnaði: hafa ok slíkt starf haft enir fyrri frændr mínir, segir hann, sem yðr er kunnigt. Konúngr svarar: mikill maðr ertu, Egill! ok fyrirmannligr, ok eigi mun þik karlmennska skorta, en eigi ertu með öllu gæfumannligr; en með því at þú ert mikill framkvæmdarmaðr, sem vèr vitum, þá mun ék fá þèr ríki til forráða í Borghundarhólmi; skaltu ok skyldr til allra útgjörða ok konúngs starfs, ok þó munum vèr aftaka 3 búin, þau er vèr eigum þar, en þá skaltu ráða fyrir öðrum. Egill tekr þenna kost, ok gjörist valdsmaðr yfir þessu ríki; gjörist hann brátt ríkr ok fjölmennr, ok hafði með sèr mikla sveit; hann var örr af fè, lifði ríkmannliga, ok var jafnan í hernaði á sumrum, ok aflaði mikils fjár, ok lagði hann þat í kostnat fyrir menn sína á vètrum; hann var vinsæll af sínum mönnum; hann varði harðfengiliga ríkit; mjök gekk upp fèit fyrir honum í kostnaði, þeim er hann hafði, þvíat hann hèlt [litlar veizlur [1]), hjá því er fyrr hafði verit, en [2]) hann hafði í kostnaðinum miklu meirá. Þetta líkaði Knúti konúngi lítt, ok bað Egil mínka

[1]) *lagfært fyrir* miklar *v. B;* miklar útgjörðir, *S. V.* [2]) *K;* þvíat, *B.*

fjölmenni sitt, ok sagðist af hafa tekit hernað innanlands.

Egill drakk blóð.

35. Þat var eitt sumar at Egill fór úr landi, ok hafði 18 skip, ok er hann kom til Vindlands, herjar hann. Vindar [1]) safnast saman á móti Egli, ok er þeir finnast, verðr þar bardagi mikill, ok fellr mart af hvorumtveggjum. Egill barðist allhermannliga; þeir börðust á skipum, ok var þat næst Egils skipi, er á var höfðíngi Vinda, ok er orrustan var sem áköfust, ok menn þóttust eigi skilja, hvorir hníga mundu, þá hljóp Egill af skipi sínu ok upp á Vindasnekkjuna, ok hjó til höfðíngjans, ok vèitti honum banasár, ok þegar hljóp Egill öfugr aptr á sitt skip, brestr þá flótti á Vindum, fær Egill þá ágætan sigr ok mikit fè; hann var svâ móðr, at hann fèll nær í óvit, ok er hann sat upp í skipi sínu, þá bað hann gefa sèr drykk. Sveinn svarar: verit hefir þat hark hèr í dag á skipinu, at brotnat hafa verplar vorir allir, ok er niðr hlaupinn drykkr allr í kjöl á skipinu. Egill svarar: eigi mun ek at síðr drekka mega. Sveinn svarar: eigi, herra! segir hann, þvíat þat er meiri hlutr mannadreyri ok blóð. Egill stóð þá upp, ok tók hjálminn af höfði sèr, ok sökkr niðr í kjölinn, ok drekkr þrjá drykki mikla; eptir þat ferr Egill heim með fögrum sigri, til Borghundarhólms;

[1]) Vindlendr, S.

skortir nú eigi fè um vetrinn til framflutníngar liði sínu. Þetta spyrst víða, ok þetta kom fyrir Knút konúng, ok margir lofuðu mjök afrek Egils, ok sigr þann sem hann vann. Konúngr varð fár við þat [1]), er honum var sagt frá drykk Egils, ok af þessum atburð var Egill kallaðr Blóð-Egill síðan.

Frá Egli.

36. En er Egill hafði litla stund heima verit, þá fór hann á fund Knúts konúngs, ok fèkk Egill þar sæmiligar viðtökur. Konúngr spurði at um ferðir Egils, en hann sagði frá, þvíat honum var allt lètt hjalat um hernað þann, er hann hafði haft um sumarit. Síðan kallar konúngr hann á eintal, ok spyr ef þat væri satt, at hann hefði drukkit mannablóð. Egill segir at mikit væri til þess haft, en kveðst þó litt hafa hugsað þetta fyrri. Því varð svâ illa? segir konúngr. Egill svarar: þosti svâ mikill kom at mèr ok mæði, at ek þóttumst varla þola mega, en drykkr var engi annar. Konúngr svarar: þessi hlutr er harðla þúngligr [2]) vorðinn, ok mikit kristnispell í, ok þat er kallat at vèr sèum refsíngasamr um smærri hluti; en með því at oss líkar vel þín þjónusta svâ búit, þá munum vèr eigi svâ stríðan dóm áfella at sinni, sem mörgum mun von þikja; vil ek þat ráð áleggja með þèr, at þú bætir við guð ok segir sem fyrst kennimönnum, ok tak skriptir

[1]) þá, S. [2]) fárligr, S; farliga, V.

fyrir; en þar sem vorr rèttr hefir brotinn verit, þá viljum vèr þèr þat uppgefa, en eigi sýnist mèr þetta minna vera, enn þó at þú hefðir etit mannahold soðit, er þú hefir drukkit blóð þeirra. Egill heitir konúngi at hann skal svâ gjöra, ok áðr þeir skilja býðr Egill konúngi til veizlu heim til sín: vænti ek, herra! segir hann, at mèr sè þat heilla vænt, at þèr sækit híbýli mín. Konúngr heitir honum ferðinni, er á líðr vetrinn. Ferr Egill heim ok sitr heima í Borghundarhólmi um vetrinn.

Frá konúngi ok Agli.

37. Knútr konúngr bjó ferð sína um vorit til Borghundarhólms. Egill hafði þar fyrirbúit vegliga veizlu. Konúngr kemr við miklu liði. Þar var mikil stófa, sem konúngs höll væri, hún var alskiput skjöldum. Konúngr var þar 3 nætr at veizlunni, ok var harðla glaðr. Egill leiddi konúng út með stórmannligum gjöfum. Konúngr mælti þá við Egil: hvat er nú, Egill! segir hann, hefir þú nú gaum gefit at því, er ek minta þik á næstum, at þú hafir sagt kennimönnum til misverka þíns, ok sæzt við guð? Egill svarar: eigi er þat, herra! segir hann, gleymt hefi ek nú þessu. Konúngr bað hann eigi fresta lengr. Egill sagði svâ vera skyldu, ok skiljast nú með vináttu. Egill fór í hernað um sumarit, ok aflar enn mikils fjár, ok kemr heim at hausti, ok ferr nú ekki á konúngs fund.

Frá Agli.

58. Knútr konúngr spurði þetta, at Egill hafði enn verit í hérnaði um sumarit, ok líkaði konúngi þat illa, þvíat hann bannaði þat mönnum, at hafa rán ok óspekt. Konúngr sendi Egli orð, at hann kæmi á hans fund. Egill fór á fund Knúts konúngs, ok fagnar konúngr honum vel; tóku þeir Egill tal sín á millum; spurði konúngr Egil, hvort hann hefði herjat um sumarit. Egill segir at svá væri. Konúngr svarar: þar tekr þú íllt ráð upp, er þú gjörir þik at víkíngi, er þat heiðinna háttr, vil ek þat þèr banna; mèr er ok sagt, at þú hafir með þèr fjölmenni mikit sem konúngr, ok haldir þik at öllu, sem þeirra er siðr til, ok eyðir þar upp nær öllum þínum peníngum, en takir þá til annara er þik skortir; koma þeir margir á vorn fund, er slíkt kæra; vil ek, segir konúngr, at þú mínkir fjölmenni þitt, ok gjör þik eigi stærra, enn þú átt kyn til; vil ek at þú sèrt hófsmaðr [1]) um alla hluti, ef þú vilt oss þjóna; eða hvat er nú, Egill! segir konúngr, um þann hlut, er ek hefi nokkurum sinnum þikámintan, ok þú mátt viðkannast, hefir þú þat nú til bóta borit? Egill segir þá heldr reiðuliga: þat væntir [2]) ek, herra! segir hann, þótt þèr minnizt þess hlutar opt við mik, at sjálfum mèr mun þó mest hugat [3]) um mitt.

[1]) *þannig S. V. M.* ljósmaðr, *B. C.* [2]) veit, *S. V.*
[3]) vera, *b. v. S. V.*

þá svarar konúngr: nú er mèr þess von, at þat komi fram, er ek sagða þèr hið fyrsta sinn, er við fundumst, at þú mundir eigi vera með öllu gæfumaðr, nú ok svâ mjök sem þú úrækir nauðsyn sjálfs þíns, þá vil ek fyrir aungvan mun hafa lengr þína þjónustu, ok eigi skaltu varðveita mína eign hèðan frá. Egill svarar: þèr munuð ráða veizlum yðrum við mik, herra! en þat mun yðr þykja undarligt, segir hann, ef ek held mik eigi óríkmannligar, þó at ek hafi mína kosti eina, skal ek ekki biðja yðr um þjónustu, meir enn yðr líkar. Konúngr svarar: ekki þarftu, Egill! at gjöra þik svo stóran, segir hann, beygt hefi ek svíra á feitari [1]) búkum enn þú ert; ætla ek þèr þat verr munu [2]) gegna enn mèr, at okkra vináttu skilr. Nú er þat mitt hugboð, segir konúngr, at nokkut hendi þik þat, er enn er stærra, enn þeir, er áðr eru þerir vorðnir um hagi þína. Eptir þat skildu þeir konúngr ok Egill með aungri blíðu, fèkk konúngr þá annann mann yfir ríkit í Borghundarhólmi. Egill mínkaði ekki fjölmenni sitt, heldr hafði hann öllu meiri rausn ok nokkuru mannfleira; sat hann nú heima í búi sínu.

Skiptjón.

39. Í þenna tíma rèð fyrir Noregi Ólafr kyrri Haraldsson, hann átti Ingiríði, dóttur Sveins konúngs, en systur Knúts konúngs; var þar

[1]) frekari, *V.* [2]) muni, *S. V.*

vinátta kær með þeim mágum. Þat var eitt sumar at skip nokkurt fór af Noregi bæði mikit ok auðigt; þat skip áttu kaupmenn; þeir sigldu suðr til Danmerkr, ok austr í gegnum Eyrarsund, ok svâ austr til Borghundarhólms. Síðan hvarf skip þat, svâ at ekki spurðist til, ok ekki fannst af því skipi, ok voro hèr margar getur á, hvat af mundi orðit. Noregs konúngr sendi orð Danakonúngi, mági sínum, at hann skyldi láta leita eptir skipi þessu, hvat af mundi orðit; ok hann hèt því.

Dauði Egils.

40. Knútr konúngr fór einu sinni til Borghundarhólms með nokkurum skipum, þar var í ferð með honum Benedikt bróðir hans ok bræðr 2, hèt annar Sveinn, en annar Ástráðr, þeir voru danskir menn, ríkir ok stóræettaðir, ok voro kendir við móður sína, þeir voru kallaðir Þórgunnu synir. Þórgunna móðir þeirra var dóttir Vagns Ákasonar; þeir bræðr voro kærir Knúti konúngi. Knútr konúngr siglir nú til Borghundarhólms með lið sitt; var þat mest erindi konúngs, at vita ef hann mætti verða vís um skip, þat er týnzt hafði af Noregi, þvíat Knútr konúngr bar hèr mikla hugan fyrir, ok vildi gjarna vita, hvat af væri orðit; ok er þeir áttu skamt til Borghundarhólms, þá sigldu þeir hjá eyjum nokkurum, ok bað konúngr þar at leggja, ok svâ gjörðu þeir. Síðan gengu þeir á land. Knútr konúngr gengr eptir fjör-

unni, ok var þar stórgrýtt mjök. Konúngr hugði at grjótinu, ok sá þar[1]) rautt allt. Konúngr spurði menn sína, því svâ mundi vera? þeir svara: þèr munuð þat bezt skynja, herra! Konúngr svarar: þat mundi ek ætla, at hèr mundi um hríð hafa verit eldsneyti yfrit; mun vera at þat komi fram, er mèr sagði laungu hugr um, er tekr til okkar Egils; er nú ekki því at leyna, segir konúngr, at ek hygg at þat sè af manna völdum, en brátt mun þat reynast; munu [2]) vèr nú ekki hèr lengr dveljast at sinni; ferr nú konúngr ok tekr veizlu skamt frá bæ Blóð-Egils. Egill hafði með sèr mikit fjölmenni, ok mjök undruðust menn þat, er hann hèlt svâ mikit lið, þar sem þá lágu engi brýn fèfaung fyrir, þvíat Egill hætti þá hernaði. Mart ræddu menn fyrir konúngi um siðu Egils ok manna hans, ok fanst þat á konúngi, at honum var lítt at skapi. Þetta hið sama kveld lèt Knútr konúngr veita heimferð at Egli, var þar höfðíngi fyrir Benedikt, ok þeir bræðr Sveinn ok Ástráðr, þeir voro saman hundrat manna. Þeir fóru þar til, er þeir komu til bæjar Egils um nóttina. Þeir Egill voro vanir at drekka til miðrar nætr; en er þeir Benedikt komu at bænum, þá gengu þeir at drykkjustofunni; þeir Egill sátu þá enn ok drukku. Þeir Benedikt slógu þá mannhríng um stofuna; en er þeir Egill urðu varir við ó-

---

[1]) at þat var, *S. V.* [2]) munum, *S. V.*

friδ, þá hlupu þeir til vopna sinna, ok ætluðu at verjast. Benedikt sagði at sá mundi þeirra kostr beztr, at gefast upp, ok er Egill vissi þat, at þeir höfðu her manns, þá gekk Egill út í hendr þeim. Síðan var hann handtekinn, ok fór Benedikt með hann á konúngs fund, en þeir bræðr Sveinn ok Ástráðr voro eptir með sína menn, ok skyldu geyma, at öngvir kæmist í burt af sveitúngum Egils. En er Egill kom á konúngs fund, þá mælti konúngr: lángt hefir nú verit á millum funda vorra, Egill! vilda ek nú at sjá væri hinn síðasti. Egill svarar: þèr munit nú hafa vald á því at sinni, herra! vænti ek þess, segir hann, at engi kalli þik at betra höfðíngja nè at meira konúng, þótt þú látir drepa saklausa menn. Þá svarar Knútr konúngr allhógliga: ek mun nú verða, Egill! at bera ábyrgð fyrir hlut mínum; ef ek drep saklausa menn, þá verð ek því at svara við guð; en þó er nu, Egill! svâ komit þínum hag, at ekki mun þèr nú stoða, at fara með drambi nè stríðlæti, tekit höfum vèr þik nú svâ í fángelsi, ok muntu nú segja verða slíkt sem yfir hefir gengit, þó at eigi sè fagrt, sem mik varir; munu við nú nær gángast um eptirleitina; skaltu segja um skipssögn [1]), þá er vèr hyggjum at þú ok menn þínir hafir [2]) myrða, en tekit fèit til þín; hefir þetta helzt til lengi leynt verit; höfum vèr ok þar komit,

[1]) *þannig B. M.* skipssögn, *K.* skipssögu, *S. V. C.* [2]) hafi *S. V.*

segir konúngr, ok í þann stað, at vèr hyggjum þat unnit hafa verit. Egill sá þá, at sá einn var kostr til, at segja eptir því sem var, ok farit hafði; þvíat hann vissi, at svâ margir voru hans menn samvitandi þetta með honum, at til mundu verða nokkurir af þeim, ef fast væri eptir sótt. Egill svarar þá: þá er þetta skip, er nú spyrìt þèr eptir, lá undir þeirri sömu ey, er þèr komut við, þá hèldum vèr njósnum til um ferðir þeirra, þar er útgrunnt, en þat vissu þeir eigi, Norðmenn, þvíat þeim var ókunnigt, ok fjaraði um nótt út undan skipinu, þá fórum vèr til, segir Egill, í nætreldíng, ok var þar skammt viðrtal vort, vèr tókum menn alla, er á voru skipinu ok bundum, en ræntum fè öllu; leiddum síðan skipit uppá hellurnar, ok lögðum í eld, ok brendum upp alltsaman skip ok menn, svâ at þess mætti eigi sjá merki, nema þetta eina, er grjótit var rautt eptir. En er Egill hafði þetta sagt, þá mælti Knútr konúngr: nú er sem mik varði, at þú ert ólífismaðr, lítið nú á, góðir höfðíngjar! segir konúngr, hversu vèr skulum refsa slík níðíngsverk. Þar voro margir frændr Egils viðstaddir, þeir er mikils voro virðir, ok buðu fè fyrir Egil. Konúngr svarar: eigi skal þat spyrjast, at ek níðumst svâ á guði mínum, at ek taka fè til nokkurra manna vináttu, at dæma svâ rángt; eru eigi slíkt ólífissakir, er þó væri svâ at einn maðr væri myrðr, þarsem nú eru margir,

en fæðst síðan á því einu, er stolit er til? Nú var bæði at íllt þótti til mót at mæla, enda þorði ok engi at mæla móti konúngi. Eptir þetta var farit með Egil til skógar, var þar reistr gálgi, ok var Egill uppfestr. Siðan fór konúngr til bæjar Egils, er hann hafði átt, ok lèt þá sæta refsíngum menn Egils, suma lèt hann drepa, en suma lèt hann meiða, suma rak hann or landi burtu, en öngvan lèt hann óhegndan, þann er nokkum hlut hafði í átt í þessari ráðagjörð, ok eyddi hann svâ þessum óaldarflokki. Þetta verk varð honum mjök öfundsamt, þvíat Egill var bæði frændmargr ok frændstór. Eptir þetta viku höfðíngjar til sundrþykkis við konúnginn, ok tóku mjök at stirðna við hann, ok þar eptir gjörði alþýðan; þótti mönnum hann ríkr ok refsíngasamr, en þeir áðr [vanir sjálfræði [1]).

Frá Ólafi konúngi ok Knúti konúngi.

41. Þat var eitt sumar, at þeir mæltu stefnu í millum sín, Knútr konúngr af Danmörk ok Ólafr konúngr af Noregi. Þeir fundust í Elfinni, ok fagnar hvorr þeirra öðrum vel; áttu þeir tal með sèr. Þat var á einni stefnu at Knútr konúngr mælti svâ til Ólafs Noregs konúngs: þat hefir ek hugsat, Ólafr mágr! segir hann, ef yðr sýnist þat eigi óvænt stefnt vera, at gjöra leiðángr úr landi, ok minnast þess ríkis, er [vèr frændr þikjumst [2]) mikla tiltölu [3]) eiga, en

[1]) voru sjálfráðir, *S. V.* [2]) vorir frændr þikjast, *S.* [3]) til *b. v. S.*

þat er ríki í Englandi; hafa vorir frændr þar haft mikit vald, sem yðr er kunnigt, þar sem Knútr hinn ríki eignaðist allt England, frændi vorr, ok rèð því ríki allt til dauðadags, ok synir hans eptir hann; nú vildum vèr, Ólafr mágr! hafa þartil yðvarn styrk; munum vèr þar gjöra yðr kost á, at þèr gjörizt höfuðsmaðr yfir þessari ferð, þvíat þèr eiguð mikla harma at reka við Englands menn; viljum vèr þá veita yðr lið af voru ríki, ella mun ek gjörast formaðr ferðarinnar fyrir beggja okkra hönd, þó at þat sè miðr tilfengit, en taka [þá þar til [1]) traust af yðr ok styrk fjölmennis. Þá svarar Ólafr konúngr: þetta mál, er nú hafið þèr talat um hríð, Knútr konúngr! sýnist oss vænliga sett; er at því raun [2]) mikil, at þèr frændr hafit gæfu tilborit, at vinna þar mikinn sóma, er þat mjök sundrleitt eða um vora frændr, þvíat vèr höfum fengit þar þann mannskaða, er vèr bíðum aldri bætr. Nú megum vèr þat sjá, ok kunnum skilja, at þá er Haraldr konúngr faðir minn fór úr landi, þá mælti þat alþýða, at aldrei hefði fræknara lið búizt af Noregi til einnar ferðar, voro þar allir hlutir betr tilfengnir enn nú sè kostr í landinu; nú fær eigi mennina þvílíka, sem hann hafði með sèr, en hitt skilr þó miklu meira um höfðíngjann, þann sem þá var fyrir ferðinni, er Haraldr konúngr var; eða þar sem ek em. Nú svá þúng

[1]) þar þó, *S. V.* [2]) *gizkat*, rauns *B.* rausn, *S. V.*

sem þá var ferðin, þá munum vèr ekki ætla oss svâ mikla hamíngju raun, at brjótast til ríkis í Englandi. En með því, Knútr konúngr! at þèr leitið eigi minnr eptir nauðsyn minni í slíku enn yðvarri fýst, þá viljum vèr fá yðr til þessar ferðar 60 stór skip, ok velja menn til af hirðsveitum mínum, alla þá er fræknastir eru, ok skal at aungu nú minnr vanda hvorki skip nè menn, enn þó at ek væri sjálfr fyrir. Knútr konúngr svarar: þetta er stórmannliga mælt ok boðit, sem von var at, ok þenna kost munum vèr upptaka, en guð ráði hversu gefst. Marga hluti töluðu þeir um ríkin milli Noregs ok Danmerkr, ok fóru allar ræður vingjarnliga með þeim. Var nú þetta ráðit, at Knútr konúngr ætlaði að fara herferð til Englands, ok voro margar getur á um, hversu sú ferð mundi takast. Eptir þetta skildust konúngarnir með vináttu, ok skiptust gjöfum við, fór Ólafr norðr í Noreg, en Knútr konúngr suðr til Danmerkr.

Frá Knúti konúngi.

42. Knútr konúngr lèt gánga herboð um allt sitt ríki, ok kvað á, hversu mikit lið fara skyldi úr hverju hèraði, ok segir almenníngr skuli úti vera at liði ok skipum; var um vetrinn mikill viðrbúnaðr í Danmörk. Eirekr jarl bjóst til ferðar þessarar með Knúti konúngi, ok þarmeð aðrir ríkismenn. Snemma um vorit lèt Knútr konúngr safna saman hernum, ok stefna öllu liðinu til Limafjarðar. Í þenna tíma

kom Norðmanna lið, sem Ólafr konúngr hafði heitit Knúti konúngi, ok var þat fólk hið hermannligasta ok at öllu vel búit. Nú dregst saman Danahèr, ok var þat múgr manns. Knútr konúngr var þá enn eigi kominn, en þó sendi hann boð til þeirra, ok lèt leiðángrs fólkit bíða sín, ok segir at eigi mân þurfa lengi at bíða. Liðu svâ nú 7 nætr, at konúngr kom eigi, ok líkar Dönum nú illa, er hann kom eigi; en þat olli því, er konúngr kom eigi, at þeir menn komu á konúngs fund, er sögðu honum at Vindar höfðu her úti, ok þeir ætluðu um sumarit at herja til Danmerkr, at hefna þess ófriðar, er Blóð-Egill hafði veitt þeim. Knútr konúngr sendi menn til þeirra Vinda með sættarboðum, ok biðr þá eigi at herja í Danmörk; sagði þat ekki vera þeirra færi, at berjast við sik: en þó mun í því verða gjört margra manna mein ok ónáðir; vil ek at vèr setim grið ok frið millum landa, svâ at hvorugir herji á aðra. Fóru nú sendimenn á fund Vinda, en konúngr sagðist mundu bíða þeirra um 7 nætr, þvíat hann vildi eigi fara úr landi, nema þessi ófriðr stöðvaðist. Líðr nú vika þessi, ok koma eigi sendimenn aptr. Nú þikir Dönum lángt at bíða konúngs, þar er þeir liggja í safnaðinum, ok þikkir mönnum sèr mikill vanhagr í, at liggja í sama stað sèr at aungu nýtu; tala höfðíngjar hèr um lángar tölur, kom þetta samt með þeim, at senda menn á konúngs fund, ok báðu þeir til þeirrar ferðar Ólaf konúngs bróður; hann

var ófús á at fara, kveðst þat hyggja, at konúngr mundi sjálfr vilja ráða ferðum sínum: hvat sem þèr Danir kurrit; get ek hann lítit gjöra fyrir mín orð, er konúngr óáhlýðinn, hvat sem mælt er fyrir honum, en mjök einráðr, en þèr Danir opt ekki fastir á velli ok meðallagi trúlyndir. En þótt Ólafr talaði slíkt, þá lèt hann þó at bæn vina sinna, ok hèt ferðinni, ok fór með nokkura menn á konúngs fund. En þegar Knútr konúngr sá Ólaf bróður sinn, þá mælti hann til sinna manna: takið þèr Ólaf, segir hann, ok setið fjötr á fætr honum, ok gætið hans svâ, at hann komist eigi á burt; þvíat ek vil ekki orð heyra, þat er hann talar. Þetta þótti mörgum undarligt, því konúngr lèt þetta gjöra; en svâ stóð mikil ógn af orðum konúngs, at engi þorði at brjóta boð hans. Annann dag eptir fær Knútr konúngr menn til, at flytja Ólaf vestr í Flæmíngjaland til Baldvina hertuga mágs síns; bað Knútr konúngr svâ segja Baldvina, at hann hefði Ólaf í varðhaldi ok gæzlu, ok lèti hann aldri komast út af því járni, er hann var í settr: nema ek sendi orð til. Margir menn svöruðu: þat lízt oss, herra konúngr! sem þessi dómr sè stríðr [1]), er þèr dæmit þessum manni, þvíat vèr sjáum eigi at hann hafi svâ brýnar sakir til, at koma í slíka prísund. Konúngr segir: ekki ber ek sakir á

[1]) stirðr, S. V.

hendr Ólafi fyrir [alþýðu manns [1]), en vita mun allsvaldandi guð, ef þær eru nokkurar; má ok vera, segir hann, at þèr vitið gjörr enn ek, hverr maðr hann er, [en þat er ætlan mín, segir konúngr, at eigi mun lángt líða, áðr at Ólafr sjálfr mun bera sèr vitni, hvèrr maðr hann er [2]). Þessir menn fóru með Ólaf vestr í Flæmíngjaland, sem konúngr sagði fyrir, ok komu á fund Baldvina hertoga, ok sögðu honum orðsendíng Knúts konúngs ok jartegnir, þær er fylgðu viðrtöku Ólafs. Hertoginn gjörði sem konúngr bauð, at hann setti Ólaf í einn turn háfan ok þar menn til geymslu, var þar ríkt varðhald; sitr Ólafr þar um hríð.

Frá liði Knúts.

43. Nú er at segja frá þeim mönnum, er Ólafi Sveinssyni höfðu fylgt á fund Knúts konúngs, þeir urðu hræddir mjök við ófarir þær, er þeir sáu at Ólafr hafði; þeir komust í burt með hlaupi, ok komu [3]) á fund leiðángrsliðsins, ok sögðu mönnum þau tíðindi, er orðin voru; sögðu ok þat með, at Knútr konúngr mundi þar aldrei koma: hefir hann nú þat sýnt, segja þeir, hverr maðr hann er, hefir hann nú þat gjört ódæmaverk, at því er betr at fáheyrt er, hann tók nú bróður sinn saklausan ok vel til höfðíngja fallinn, ok setti í járn; hyggjum vèr at honum gángi þat til, at hann hræðist þat, at

[1]) mönnum, *S. V.* [2]) *v. í S. V.* [3]) komust, *S. V.*

höfðíngjar mundu heldr vilja hafa Ólaf fyrir konúng enn hann, ok þá mundi betr standa ríki í Danmörk, ok mundu menn eigi eiga undir slíkum ofsa at búa. Við þessa sögu brá mörgum mönnum mjök, ok áttu höfðíngjar þíng, ok töluðu um þessa tiltöku, er konúngr hafði haft, ok lagði þá hverr orð til sem sýndist. Voru þeir sumir höfðíngjar, er þat mæltu berum orðum, at aldri mundi þrífast Danaríki, meðan Knútr væri konúngr, en hinir voru miklu fleiri, er eigi gengu á berhögg [1]) um fjandskap [við konúng [2]), svâ at alþýðan mætti þat reifa [3]), þótt þeir væri í jöfnum hug sem hinir. Var nú ráðagjörð mikil með hernum, hvat þeir skyldu upptaka; voru þeir sumir höfðíngjar, er þat mæltu, at þeir mundu rjúfa leiðángrinn, ok gefa mönnum heimleyfi. Bændamúgrinn hljóp upp með einu samþykki, ok báðu þann aldrei þrífast, er þar lægi lengr, sögðust þá ok margir hafa nauðugir [komit í þenna [4]) leiðángr. Norðmenn báðu þá bíða, ok þola vel, ok gjöra eigi at hègómamáli orðsendíng konúngs, ok sögðu hann brátt koma mundu. Danir æptu á móti því, ok báðu Norðmenn liggja í sultar kví [5]) þeirri, svo lengi sem þeir vildi. Eptir þat raufst leiðángrinn, ok sigla allir Danir í burt ok heim, hverr til sinna híbýla; þikist sá bezt hafa, er fyrst kemr heim;

1) brâhögg, *S. V.* 2) Knúts konúngs, *S. V.* 3) reina, *S. V.* 4) verit hèr í þetta leiðángr, *S. V.* 5) sultar kúr, *S. V.*

ok þegar at rofinn var leiðángrinn, kom Knútr konúngr til Limafjarðar, ok þar lá fyrir Norðmannaher; fóru þeir þegar á konúngs fund, ok fagna honum æfar vel. Konúngr var þá mjök reiðr Dönum, er þeir höfðu rofit leiðángrinn, ok sagði svâ: nú hafa Danir enn sýnt trúleik sinn, nær sem vèr fáum þeim goldit þetta. Konúngr var allmjök reiðr, en stilti vel orðum sínum, sem hann var jafnan vanr, þótt þeir hlutir bærist at, er honum mislíkaði allmjök. Norðmenn buðu konúngi fylgð sína at fara þángat, sem honum líkaði. Konúngr sagði þeim vel fara ok drengiliga, ok þeir höfðu vel haldit boð síns herra ok höfðíngja. Bað konúngr þá fara heim til Noregs, ok hafa mikla þökk fyrir sína þarkomu: en vèr Danir munum enn verða við at leikast. Síðan sigldu Norðmenn heim til Noregs. Knútr konúngr ferr þá til Sjólands, hann hafði þá fjölmenni mikit, þá komu til hans þeir menn, er hann hafði sent til Vindlands, ok sögðu honum þau tíðindi, at Vindar tóku þat með þökkum, at halda sátt ok frið við Knút konúng, ok þeir höfðu því haft her fyrir landi sínu, at heim þótti hann vera ótrúligr, er þeir spurðu at leiðángr væri úti hafðr í Danmörk. Sendu þeir nú vináttumál til konúngs ok þar með gjafir sæmiligar, ok þótti Knúti konúngi þetta allgóð tíðindi.

Frá Knúti konúngi.

44. Eptir þetta ferr Knútr konúngr suðr

til Fjóns, ok átti þar þíng við bændr, ok veitti þeim stórar átölur fyrir þá svívirðíng, er hann kallar at þeir hefðu gjört honum; segir hann at þar fyrir skuli þeir sæta [1]) afarkostum af sèr. Eirekr jarl flutti mál bænda við konúng; sagði þeim eigi svá mikinn illvilja til hafa gengit við konúng: er þat, sem yðr er kunnigt, herra [2])! segir hann, at alþýðan hlýdir því, er þá er talat, ok þikir þat vænast ráð, er þá er nýgjört; nú var þat [3]) flutt til þeirra, at þèr mundit hvergi nær koma þeim her, er þar var samankominn. Talar jarl hèr um lángt, ok flutti vel ok drengiliga fyrir bænda hönd. Konúngr var heldr styggr, ok var ekki hægt orðum við hann at koma; sagði at bændr skyldi ná sættum við sik, en hann vildi þó einn ráða þeirra á millum. Síðan festu bændr konúngi sjálfdæmi, lagði konúngr stór gjöld á þá, er hann hafði mest sakir á hendi; lètu margir hèr stór fè fyrir, ok þótti mönnum þetta mikill afarkostr, en þó þótti sá nú hinn bezti til, at láta konúng einn ráða þeirra á millum, sem þá var komit, en Knútr konúngr vægði þeim ekki, þvíat þann dóm lèt hann hvern hafa, sem honum þótti þeir sakir til hafa, hvört sem hann var ríkr eðr óríkr; en þat þótti höfðíngjum ofrausn, ok settu mjök hug sinn við, en þó bar engi traust til at mæla á móti Knúti konúngi.

---

1) mæta, *S. V.* 2) minn, *b. v. S. V.* 3) vel, *b. v. S. V.*

Frá Knúti konúngi.

45. Knútr konúngr fór þá suðr til Jótlands, ok kom þar mart lið til hans. Konúngr hefir þá miklu meira lið [1]) enn hann var vanr, ok lèt bjóða upp fyrir sèr veizlur, þar sem hann vildi dveljast, ok lèt bændr hafa þar allan kostnað fyrir. Í hverju hèraði þíngar hann við bændr, ok hefir þetta eð sama mál upp, ok berr þat á hendr bændum; kallar at þeir hafi gjört honum svívirðíng, er þeir vildu eigi veita honum hlýðni: eptir því sem [þèr voruð [2]) skyldir til. Konúngr talar lángt ok snjalt ok stirt á hendr bændum, ok fanst þar mart í orðum hans, er til sakargipta var við þá. Bændr svöruðu fyrir sik, ok færðust undan öllum sökum, en þó í annann stað sáu þeir, at þeir máttu eigi deila kappi við Knút konúng, þvíat hann hafði mikinn styrk fjölmennis, þvíat hann hafði til sín boðit mörgum [3]) ríkismönnum. Þar var þá með Knúti konúngi Eiríkr jarl, bróðir hans, [ok Benedikt [4]), Sveinn ok Ástráðr Þórgunnu synir; þar voru ok með konúngi bræðr 2, hèt annar Pálmar, en annar Blakkmar, þeir voru fóstbræðr Eðlu drotníngar, er Knútr konúngr átti; þeir voru miklir menn ok sterkir, ok höfðu gott yfirlát af konúngi. Margir menn voru þeir með konúnginum, er mikils voru verðir.

---

[1]) fjölmenni, *S.* [2]) þeir voru, *S. V.* [3]) öllum, *S.*
[4]) *v. í S. V.*

Frá Þorði skora [1]).

46. Þórðr skori hèt maðr, en annarr Tólar verpill, þeir voru sýslumenn Knúts konúngs vestr á Vendilskaga, þar sem heitir Hjarranda [2]) sýsla; þat er einn útskagi vestr af Jótlandi. Þetta ríki er fátækt hjá því sem annat ríki í Danmörk. Þaðan voru þeir ættaðir Ásbjörn jarl ok Eyvindr bifra; þar heita síðan Ásbjarnarbúðir ok Eyvindarbúðir, er þeir voru fæddir. Þeir Þórðr ok Tólar spurðu, at Knútr konúngr var á Jótlandi, ok þat með, hvar sem konúngr fór, átti hann þíng við bændr ok stefnur, ok lagði á þá stór gjöld. Þeir spurðu ok at konúngr ætlaði þeim slíkan kost Vandilsbyggjum sem öðrum mönnum, ok við þessa frètt stefndi þíng Þórðr við bændr, ok boðar þar til öllum sínum mönnum, sem helzt voru þar ráðsmenn ok nökkurs virðir, ok er þíng var sett, var þángat komit mikit fjölmenni. Þá stóð Þórðr skori [3]) upp ok mælti svâ: spurt munut þèr hafa til konúngs þessa, er hann ferr yfir landit með rán ok hrips; hefir hann ok safnat at sèr miklu Vendil [4]) fólki mörgum til óþurftar; er þó þess at vænta, at sjálfum honum gegni þó verst; þvíat hann hefir nær öngva dugandi menn með sèr, ok er þess von at fáir munu til verða at þjóna honum, þeir er manndómsmenn vilja vera [5]); þvíat hann er ótrúr maðr ok ágjarn, svâ at hann kann ekki hóf, því

1) dorra *alstaðar*, *M.* 2) Hjeraða, *S.* 3) skjótt, *S. V.* 4) vendis, *S. V.* 5) reynast, *S. V.*

má hann heldr kalla at rèttu víkíng enn konúng, hefir hann nú suma höfðíngja drepna, ok gjört at óbótamönnum, svâ at frændrnir skulu önga sæmd fyrir taka, suma hefir hann af landi rekit fyrir öngvar tilgjörðir, en alla lagit í þján ok í þrælkan; mân þetta ófrelsi ok ánauð aldri afgánga, meðan hann lifir, ok er þat furða, er menn þola honum hverja [1]) óhæfu, er hann tekr til; nú mun ek birta minn vilja hèrum, at ek vil eigi hafa hans ofsa yfir mèr; sè ek eigi mun duga svâ fátæku fólki, sem hèr er með oss, at hafa slíkar pyndíngar [2]) af honum, sem annarstaðar hefir nú viðgengizt; nú er híngat torfæra mikil, sem þèr vitið, fyrir sakir fena ok vatna, ok ef yðr lízt sem mèr, þá munum vèr eigi bíða heima þessa vanrèttar [3]). Nú vil ek at þèr segið yðvarn vilja hèrum, eða hvört þèr vilit því játa, sem ek vil upp taka, eða vilið þèr taka yðr annat ráð. Þeir kvoðust hans forsjá hlíta mundu um þetta vandkvæði, höfum vèr þat reynt lengi, at þín forsjá hefir oss vel í hald komit. Þórðr svarar: eigi vil ek til þessa ens mikla vandamáls, sem mèr lízt þetta, einsamān vera, heldr allir í einu jáyrði vera, þvíat mèr kemr þat í hug, ef Knútr konúngr kemr hèr at vitja vor, ok eigi hann tal við yðr, at hann flyti svâ sitt mál, at yðr þiki þat sannast, sem þá talar hann, þvíat hann er maðr orðsnjallr ok

[1]) slíka, *S. V.* [2]) fundíngar, *S. V.* [3]) vanreksturs, *S. V.*

brögdóttr ok undirhyggjumaðr mikill; mun yðr hann vera slægvitr, ok vandsèð er við honum, ef þèr hlýðit nokkut því, er hann mælir. Nú vil ek at þèr festið með því trúnað yðvarn við mik, at hverr sá maðr, er nokkut er eigandi, fái mèr í hendr lausafè sín öll, ok vil ek þat varðveita, þar til er nokkur úrskurðr verðr þessa máls; en ef þèr erut truir við mik, at halda þetta, sem nú höfum vèr mælt, þá skulu þèr taka við fè yðru, en ef þèr bregðizt mèr í trúnaðinum, þá mun auðsærr minn kostr, ok verði konúngr vís þessarar ráðagjörðar, at þèr munut fá af honum stórar refsíngar, þótt þèr haldit lífinu, ok mun [1]) þó kallaðar nógar sakir til. Tólar verpill svarar: vitum vèr um þetta alþýðu vilja, at engi vill hèr leggja sitt mál á konúngs vald, þótt hann gjöri sik svâ stóran, at hann hyggist muni gánga með ófriði um allt þetta land; er þat vor vili, at nú taki menn nokkut skjótt ráð; viljum vèr, Þórðr! at þú sèr fyrir þessu liði öllu, þvíat þú ert vor vitrastr. Þá mælti Þórðr: hvört er þetta vili allra ok samþykki, þeirra sem nú eru hèr samankomnir. Því játuðu þeir allir, er þar voru. Þat ráð vil ek furst gjöra, sagði Þórðr, at vèr haldim safnaðinum, svâ at vèr látim öngvan í braut, er nú er hèr kominn, heldr söfnum vèr við, förum síðan til ár þeirrar, er á veg Knúts konúngs er, ef hann vill híngat fara til vor; ok ef

1) væri, *S. V.*

þeir vilja híngat leita til vor, þá skulum vèr verja þeim vaðit. Eptir þetta var slitit þínginu, ok fóru þeir með allan þenna her, þar til er þeir koma til árinnar. Þar spurðu þeir þau tíðindi at Knútr konúngr var eigi þaðan lángt i burt at veizlu, þàr sem heitir at Sævarenda, þat er í innanverðum Limafirði; gjörðu þeir þá frá sèr njósnarmenn, ok lètu vita um Knút konúng eða fjölmenni hans.

Frá Knúti konúngi.

47. [1]) Knútr konúngr var á veizlu á Sævarenda, sem fyrr var sagt. Konúngr ætlaði at senda menn vestr til þeirra Vendilskaganna [2]) ok leggja gjald á þá. Knútr konúngr nefnir til þessarar ferðar Svein ok Ástráð Þórgunnu syni, þeir höfðu með sèr 60 manna; ekki höfðu þeir spurt liðsafnaðinn þeirra Þórðar. Þeir bræðr fóru til þess, er þeir komu að einni mikilli á, öðrumegin árinnar var her mikill með alvæpni, ok fylktu þegar á árbakkanum við vaðit, er þeir bræðr riðu at ánni. Þá mælti Sveinn Þórgunnuson: þessir gánga vel í móti at færa oss skattinn ok gjaldit, munu þeir ok vita at oss er ókunnigt, hafa þeir miklu betr gjört enn margir [3]) hafa til getið, skulum vèr þá vel flytja þeirra mál. Ástráðr svarar: ekki veit ek þat, mèr þikkja þeir ekki vera svâ trúligir. Þeir Þórðr heyrðu hvat þeir töluðu, ok þá svarar Tólar

[1]) *Her byrjar fyrra blaðið af, G.* [2]) Vandilskaga, G.
[3]) *þannig, G. vantar i B.* aðrir *b. v. S.* vær höfum, *V.*

verpill: þèr skulið eigi svâ verða bráðfegnir, þvíat ek vænti þess at sama gjald hafit þèr hèðan, sem yðr er makligt; er þat hin mestu firn, at þèr ætlit fyrir at leggja á allt fólk ánauðarok, er ok þess von at þèr finnit sjálfa yðr fyrir; eru menn þess latari þó, en líkindi stæði til, munut þèr ok yðrum ójafnaði annarsstaðar meirr framkoma enn hèr, ok sækit at, ef þèr þorit. Þá svarar Sveinn Þórgunnuson: þessir eru orðstórir, eða hvað lízt yðr ráð? skulu vèr ekki ráða til árinnar? Ástráðr svarar: nú fór sem mik grunaði, að þeir mundu eigi færa oss neitt gjald, þat er konúngi sè gagn í, ok ekki sýnist oss þat ráð at ríða á ána, þvíat þeir hafa her manns; en nú þarf ekki at dyljast við, hvat þeir vilja. Sveinn svarar: ekki mun konúngi þikja rekit erindi sitt, er þat ok svâ, ef vèr eigumst ekki fleira við, ok ekki er þat mitt ráð at vèr flýjum fyrir stóryrði [1]) ein saman; skulum vèr víst herða áfram, ok svâ gjöra þeir. Hinir skjóta þegar á þá ok grýta; geingr þeim seint framreiðin, hlífar þeirra lömdust af grjóti, en urðu sjálfir sárir af skotum. Þá mælti Ástráðr: snúum aptr, segir hann, ok hefði betra fyrr verit. Sveinn kvað þat aldrei vera skyldu, ok keyrði hestinn með sporum. Þá tók Ástráðr í beizlis [2]) taumana, ok snèri aptr hestinum undir honum, ok lèt hann þessu eigi ráða, þvíat hann sá at þat var hin mesta ófæra. Hann var manna sterkastr,

[1]) *fáryrði*, *S. V.* [2]) *þannig*, *S. V.* **beils**, *B.*

ok mátti Sveinn öngu um ráða; snúa þá ok aptr allir förunautar þeirra. Sveinn var nú hinn reiðasti, ok fór [1]) aptr til þess, er [hann fann [2]) Knút konúng, ok sögðu honum sín erindi. Konúngr var þá búinn af veizlunni á Sævarenda. Konúngr varð styggr við þessa ræðu. Sveinn var hinn óðasti, ok bað konúng senda eptir mönnum allavega, ok fara síðan til móts við þessa menn, ok berjast við þá, ok reka slíkar vanmennur [3]) af sèr: eru þetta hin mestu firn, segir hann, er þeir hafa upphlaupit til ófriðar, ok gjört styrjöld á móti yðr, sem enskis eru verðir; skyldum vèr þeim þann ófagnað gjöra, er þeir mætti lengi [4]) muna. Konúngr svarar: óðr er Sveinn nú, ok ekki væri þeir þess ómakligir, en þó munum vèr annat ráð hèr fyrr gjöra, enn berjast við menn mína; munum vèr enn senda menn vora til þeirra, mun þá þessi ófriðr stöðvast, en ek mun fara norðr til Fjóns, sem ek hefi ætlat. Konúngr kallar þá til sín höfðíngja, þann er Tóli hèt, hann var kynstórr ok hinn kurteisasti maðr. Konúngr mælti til hans: þú skalt fara til móts við Vendilskagana [5]), ok seg þeim at þeir fari heim til hýbýla sinna, ok eyði flokki sínum, fari síðan á minn fund, ok semjum þá sættir vorar. Eptir þat ferr Knútr konúngr norðr til Fjóns, ok fór þar

[1]) fóru, *S.* [2]) þeir fundu, *S.* [3]) vanvirður, svívirður, *V.* [4]) lengr, *S. V.* [5]) Vandilskaga, *G.*

at veizlum. Tóli fór ok sinnar ferðar, ok hafði 60 manna.

Fall Tóla.

48. Þat er að segja frá ferðum þeirra Þórðar skora [1]), at þeir stefna þá ena sömu leið, sem þeir Þórgunnu synir höfðu undanfarit; gjöra þeir þat nú öllum mönnum kunnigt, at þeir ætli með her þenna á móti Knúti konúngi, ok fór þetta lið æst mjök; ok svâ sem menn spurðu þessa nýjúng, þá hljóp þar hverr til, sem kominn var, ok áðr var staddr, ok sögðust æ vilja í flokkinn; varð þetta brátt múgr manns, ok hvar sem þeir komu, höfðu þeir þat sem þeir vildu. Þetta spurði Tóli ok hans menn, voru þeir þá komnir hjá þorpi einu, er þeir sáu herinn. Þeir Tóli gengu upp í staðinn, þvíat menn eggjuðu þá þess, sögðust þat ætla at þeir mundu [fáss letjast at gera [2]), er höfðíngjar voru fyrir liðinu. Tóli gengr upp í einn turn, ok nokkurir menn með honum, ok vildi sjá herinn, er þar færi hjá, vildi hann skynja sem gerst, hve mikit lið þetta væri; hann ætlaði ok at tala þaðan konúngs erindi. Þeir Þórðr höfðu spurt áðr, at konúngr hafði sent menn til móts við þá, ok svâ hvar þeir væri nú komnir. Þeir fara nú fram hjá staðnum, ok stöðva þá herinn. Þórðr spurði hvört nokkurir konúngsmenn væri þar í staðnum. Honum

---

1) skorra, *G.* 2) *þannig G.* eigi letjast, *S. V*; eigi leitast, *B.*

var sagt at þeir væri þar, ok vildu hann finna. Þórðr gekk þá upp í staðinn með mikla sveit manna, ok þángat til er Tóli stóð í turninum, ok spurði hvört erindi hann vildi flytja. Tóli mælti svâ: hvert ætlið þèr her þessum, er mörgum mönnum þar forvitni á, hví þèr hafit þetta á hendr tekizt, at efna til ófriðar hèr innanlands, ok muntu ok hafa einurð til at segja, hvat þèr berizt fyrir. [Þórðr svarar [1]): rètt gaztu þar, Tóli! at ek skal hafa dreingskap til ok framkvæmd til þess, at segja þèr þetta, þó at þú sèrt allmikill vin konúngsins: vèr ætlum þessi ferð eigi fyrr at lètta, enn vèr finnum konúnginn, ef hann þorir at bíða vor, ok ef svâ ferr sem vèr vildum, þá mun Knútr konúngr eigi kunna at segja frá tíðindum. [Þá svarar Tóli [1]): þessi ætlan er stórum óheppilig [2]), ok mun yðr at illu verða, sem makligt er, ef þèr haldið þessu fram; gjörið heldr, sem yðr samir, snúið sem skjótast frá þessu óráði, er þat með öllu ógjöranda, at hatast við svâ dýran herra, sem vèr eigum. Þjónum heldr honum, sem vèr kunnum bezt, þat er vor skylda, þvíat vèr eigum konúng ríkan ok stjórnsaman, trúan ok siðgóðan, vitran ok örlátan, ok at öllu betr mentan enn allir aðrir í þessu landi; mun þá raun ágefa um konúnginn, at munu sannorðari menn hans, er til hans mæla vel, enn hinir,

---

1) *v. í B. tekit af S. V.* 2) óhæfilig, *S. V.*

er honum hallmæla [1]). Nú er þat boð konúngs til allra þeirra manna, er undir hans ríki búa, ok hafa nokkut gjört aflaga við hann, at hann vill unna þeim sætta við sik; vill hann at menn leggi sitt mál á hans vald ok miskunn, sem vera á; vill hann ok halda við yðr Dani lög ok fornan landsrètt, en hafa þar á móti hlýðni ok trúliga fylgð. Lítið nú á, hvat yðr samir, en þótt þèr hafit mikit fjölmenni nú, þá mun þó vera mikill hamíngjuskortr við Knút konúng, þvíat svå hefir þeim verit, er meiri stórbokkar ok ríkari hafa verit enn þèr. Gjörið nú fyrir guðs sakir, góðir drengir! segir hann, ok yðra nauðsyn, setið niðr þenna storm, ok víkizt til sætta við konúng yðvarn, mun yðr þat enn auðvelt vera, þegar hann sèr, at þèr þikizt ofgjört hafa, þvíat hann líknar hvers manns máli, því meir sem stærra hefir afgjört verit við hann; skulum vèr ok flytja yðvart mál, sem vèr kunnum, ef þèr villit þetta gjöra nú fyrir mín orð. En er Tóli lauk máli sínu, þá svarar Þórðr skori: þessi maðr hefir mart mælt um hríð ok flest ósatt; er hann raunar einn falsari, skuluð þèr ekki hans orðum trúa; hefir konúngr sett hann til at tala mál sitt, ok ætlar at menn skuli trúnað á leggja á slíkt; nú gefum vèr öngvan gaum at því, er hann flytr. Margir menn mæltu, at Tóli hefði vel mælt ok sannliga, ok væri þat nú ráð at víkjast epti

[1]) *hèr endar fyrra blaðit af G.*

hans orðum, ok sættast við konúng. Þórðr tók þá spjót úr hendi manni, er stóð hjá honum, hann skaut spjótinu upp í turninn, þar er Tóli stóð, ok kom á hann miðjan, ok fèkk hann þegar bana; þótti þetta mörgum manni mikill skaði.

Frá Þórði skora.

49. Eptir þetta hèldu þeir Þórðr fram ferð sinni, þartil er þeir komu til Sævarenda á veizlu, þar sem Knútr konúngr hafði verit [1]); þat var eitt ríkt konúngsbú, ok rèð þar fyrir ármaðr konúngs; þeir drápu ármanninn, en ræntu fè öllu; þeir spurðu at Knútr konúngr var farinn norðr til Fjóns, ok hafði lítit lið. Þeir sendu nú orð höfðíngjum þeim, er þar voru næstir ok ríkum bændum, ok lètu segja þeim, í hvert efni komit var um þessa ráðagjörð; báðu þá nú minniga vera þeirra mótgjörða, er Knútr konúngr hafði veitt þeim. Þetta þikir öllum mönnum mikil undr, at þessir menn hafa gjörzt til svâ mikils stórræðis, er náliga voru með öngum merkjum. Nú kom þat fram, er fyrr var ritat, at margir höfðíngjar voru mjök fjandskapaðir við Knút konúng, þvíat þeir þoldu honum eigi rèttindi, voru því flestir fljótir til uppreistar í móti honum, ok þurftu litla frameggjan aðra. Bjóst nú svâ hverr, sem spurði þessi tíðendi, var þar á fáum dögum svâ mikill her saman kominn at varla fèkst talit; voro þá ok í því liði margir stórir höfð-

[1]) á veizlu b. v. S. V.

íngjar. Þar var kominn Ásbjörn [1]) Eydana jarl ok Eyvindr bifra, þvíat þar voru áðr í liði með Þórði margir frændr þeirra ok vinir ok kunníngíar, er komnir voro vestan af Vendilskága. Tók þá Ásbjörn jarl alla stjórn á þessu liði. Fóru þeir þá með her þenna norðr í Randárós, ok dvöldust þar nokkrar nætr; kom þar enn mart lið til þeirra.

50. Knútr konúngr var norðr á Fjóni, þá er hann spurði dráp Tóla ok liðsdrátt bænda, ok þann er höfðíngjar höfðu samandregit á móti honum, ok þat með at þeir höfðu óflýjanda her, ok þat eina at þeir ætluðu at honum at stefna. Hann stefndi til sín liði þar af hèruðum, ok lagði ríkt við, en þar höfðu allir ein svör fyrir sèr, at hvorigum mundu þeir veita, konúngi nè bændum. Knútr konúngr sendi ok menn á fund Eðlu drotníngar, konu sinnar, ok bað hana fara af landi í brott sem fyrst, á fund Baldvina hertuga föður síns í Flæmíngjaland, ok hafa með sèr Karl, son þeirra Knúts konúngs, ok allt lausafè, þat er hún mætti með komast, ok dýrgripi, þá er hún mætti vel með fara.

Frá bóndum.

51. Nú er at segja frá bændum ok her þeirra, at þeir voru í Randárósi, ok afla sèr þar skipa, ok ætla at flytja herinn norðr yfir sundit. Þá kvaddi Ásbjörn jarl þíngs, ok talar

[1]) *b. v. S.*

fyrir liðinu ok mælti svâ: hverja ætlan hafi þèr á um fund þenna, er þèr skulið eiga við Knút konúng; nú þó at hann hafi lítit lið hjá her þeim enum mikla, er þèr hafið, þá mun þó þurfa nokkut ráð annat fyrir at gjöra, ef hlýða skal, þvíat hann hefir einvala lið, ok kænt í orrostu; mun yðr Knútr konúngr verða brögð-óttr ok slægvitr, hefir hann fengit njósn af ferð vorri; þætti mèr ráðligt at nokkur vitr maðr færi á konúngs fund af liði voru með sættar-boðum, ok mætti þá skynja fjölmenni hans eðr ráðagjörð hans, hvat hann ætlast fyrir. Þetta þótti mönnum þjóðráð, en þó voru menn til þessar ferðar ófúsir. Þá mælti jarl: mun eigi þat ráð, at ek fara þessa ferð á fund kon-úngs, við höfum opt brögðum beizt. Síðan fór jarl á skip yfir sundit með nokkura menn, en annat liðit fluttist síðar yfir sundit. Eyvindr bifra var þá fyrir liðinu, ok var engi grimmari konúngi nè verri í sínum tillögum, ok meiri hvatamaðr, at þetta skyldi sem fyrst framgengt verða. Var svâ tilætlat at jarl skyldi koma aptr til liðsins, er hann hefði áðr fundit Knút konúng, ok skynjat liðsfjölda hans ok ráðagerð-ir. Ok er liðit bjóst til skipferðar or Randár-ósi, þá mælti Þórðr skori við Tólar verpil fè-laga sinn: nú munum vér snúa aptr með vort lið, þvíat nú eru hèr komnir svâ margir ríkir menn ok stórir höfðingjar, at til vor mun nú þikja lítit ráðaskot, en þó höfum vèr mikit á-

unnit í vorri [1]) ferð; þvíat þess er nú mest von, at þessi herr stöðvist eigi fyrr, enn þat er [í-gert [2]), er öllum er mest nauðsyn í [ok happ [3]), at Knútr konúngr sè drepinn. Síðan skildust þeir úr hernum með sína menn, ok gaf engi maðr at því gaum, miklu var meiri þys ok kall um herinn allan.

Frá Ásbirni jarli.

52. Ábjörn jarl fór nú á fund Knúts konúngs með sínum mönnum; en er hann kemr á fund Knúts konúngs, gekk hann fyrir hann, ok heilsar uppá konúnginn. Konúngr tók ekki kveðju hans. Jarl mælti svå; spurt munuð þèr hafa þau tíðindi, herra! at ófriðr er hafðr í móti yðr; er at þessu orðinn svå mikill máttr, at hèr eru við [vafðir [4]) margir ríkismenn, sýnist oss þetta hið mesta vandræði ok níðíngsskapr, er þessir menn ætlast fyrir; ok eigi mun ek af mèr bera, herra! at eigi hafi ek í liði verit með þeim; er þetta fólk svå íllt ok ært, at þeir vilja öngvan gaum at gefa, því er nýtt [5]) er; en fyrir þá sök fór ek [í flokkinn [6]), at ek vildi forvitnast, ok svå helzt vís verða, hvat þeir [7]) berast fyrir; en ek hugsaða þat með sjálfum mèr, sem mèr samir, ok ek veit at mín skylda er, at bregðast yðr aldri, ok fara þegar á yðvarn fund, ok gjöra yðr kunnigt, hversu

---

[1]) þessari, *V.* [2]) gört, *S. V.* [3]) *v. í S. V.* [4]) *v. í S. V.* [5]) mælt, *S. V.* [6]) *þannig M;* híngat, *B. S. V.* [7]) þèr, *S. V.*

háttat er, veita yðr ok slíkt lið ok allt, sem ek em í færum um, ef þèr þurfit manna við; sjáið þèr nú fyrir, ok takit nokkuð gott ráð ok skjótt. Konúngr þakkaði honum, ok kvað hann [1] betr hafa farit í þessu máli, enn aðrir gátu til, eða hvað sýnist yðr ráðligast, jarl [2]? legg nú til nokkut, þvíat þú ert vitr maðr, ef þú ert oss svâ hollr, sem þú segir. Jarl svarar: eigi kann ek yðr ráð at kenna, en skyldr em ek at tala þat hèr um, sem mèr sýnist ráðligast; þèr hafit lítit lið ok vandat mjök, sýnist mèr þat ráð at þèr leitið undan við svâ búit, þángat sem landsmegin er meira, ok munuð þèr þá brátt fá meira lið; leitið síðan til fundar við bændr, væri þá níðíngar barðir [3]) til batnaðar. Þessu ráði samþykti Eiríkr jarl ok margir aðrir höfðíngjar. Þá svarar Benedikt konúngs bróðir: aldri viljum vèr á flótta leggja fyrir Dönum; væri þat fyrst mitt ráð, at jarl þessi væri höndum tekinn, svâ at hann kæmist eigi með lífi á burt, ok víst er þat undarligt, herra! er þèr trúið orðum Ásbjarnar jarls, ok sè ek glöggt at hann er einn fálsari ok drottins svikári. Konúngr svarar: þetta ráð skulum vèr hafa, Benedikt! at flýja eigi fund óvina vorra, ráði guð fyrir, hverr hann verðr; en þú, Ásbjörn jarl! far aptr sömu leið til bænda, ok seg þeim svâ, at vèr viljum sættast; vil ek þat bjóða af minni hendi, at þeir hafi í hvern stað fullan

---

[1]) honum, *S. C.* [2]) segir hann, *b. v. S. V.* [3]) ráðir, *S. V.*

rètt sinn, sem forn lög standa til hèr í Danmörk, hafa svâ gjört fyrri landshöfðíngjar; en er ek þikjumst eiga saknæmt við þá, þá vil ek eiga þar dóm á, ok eigi vil ek at bændr dæmi mitt mál; skaltu nú þetta flytja við bændr, kom aptr snart, ef þeir vilja neita friðinum, ok ver oss nú trúr, þvíat þat er þín skylda, þvíat þú ert minn undirmaðr, ok heldr ríki af mèr; en ef þú gjörir öðruvís, þá mun guð hefna þèr, ok margir trúa þèr illa; kom nú snart aptr á minn fund, þvíat vèr munum hèr bíða þín. Já, herra! segir hann, ek skal skjótt aptrkoma, ef þèr vilið ekki mínum orðum hlýða, ok allir mínir menn, þvíat nú þurfit þèr liðs við. Síðan laut hann konúnginum, ok gekk á burt til sinna manna. Þat var síð dags, er þeir skildu við konúnginn; þat var á Fjóni í þeim stað, er heitir í Óðinsve, þar var Knútr konúngr á veizlu með öllu liði sínu um nóttina.

Frá svikum.

53. Ásbjörn jarl fór nú til þess, er hann kom á fund bænda, var þá liðit komit yfir Meðalfararsund, ok komit af skipum sínum; spurðu menn þá at fjölmenni konúngs eða [1]) um ráðagjörðir. Jarl sagði þá, hvers hann var vís orðinn, sagði at hann þóttist eigi vita, hversu at hans mál mundi snúast. Jarl segir, hvar konúngr er, eða hvar hann mundi vera um nóttina; kvað þat nú vera ráð at vitja hans, [ok

[1]) ok, S.

bað þá nú eigi dvelja [1]); kveðst nú vænta, at nú mundi yfirtaka, ef auðna vildi til falla með þeim. Voru þá ok bændr svâ óðir, at þeir vildu þegar fara að konúnginum; þeir komu nú at á þeirri, er næst er staðnum í Óðinsve, þar sem Knútr konúngr [var á veizlu [2]); þessi á heitir Kálfá; bændr komu þar snemma um morgunin, svâ at sól var skamt farin. Ásbjörn jarl skaut þá á húsþíngi, ok talaði fyrir fólkinu ok mælti svâ: ek fór á fund Knúts konúngs, sem menn vissu, forvitnuðumst ek um ráðagjörðir hans ok um fjölmenni hans, er þat þar frá at segja, at ek talaða við konúng, ok fanst mèr þá [3]) í orðum hans, at hann mundi aungum manni rètts vilja unna, hèt hann ok yðr bændum hinum mestum afarkostum, þegar hann mætti viðkomast, hefir hann aldri verit orðstærri til yðar Daná, enn svâ sem nú var hann. Nú er yðr þat at segja í annann stað, at ek hygg þat at konúngrinn sè feigr, svâ lízt mèr nú á hann, var hann nú með öllu ráðlaus, en þat hefir honum ekki orðit fyrr, þvíat hann er vitr maðr, hann hefir ok lítit lið, en þó hyggst hann einn munu öllu [4]) orka; nú mætti svâ vel verða, at á þessu yrði skjótt endir, ok mætti þá vita, hvort hann væri sèr þá einn ærinn, er hann vill einskis manns mál meta; kalla ek nú yðr einsætt, at fresta [5]) eigi at veita kon-

[1]) v. í S. V. [2]) gisti, S. V. [3]) þat á S. V. [4]) ráða ök, b. v. S. [5]) freista, S. V.

únginum atgaungu, skal ek ok mínir menn fyrst atgánga, þvíat þat kalla ek hið mesta nauðsynjaverk; [er sá nú ok [1]) ekki at manni, er nökkut óttast í þessu verki, at drepa Knút konúng, eða hversu margir höfðíngjar eru hèr nú samankomnir, at hann hefir eigi stórar sakir viðgjört, drepit frændr þeirra eða mága, fèit tekit upp fyrir sumum, eðr gjört aðra skömm [2]); nú mun yðr lítit stoða frameggjan orða, ef þèr villið eigi slíkt minnast; munum vèr hèr í landi aldri fá frelsi vort, meðan Knútr konúngr er á lífi; hugsit nú ok, ef konúngr kemst undan, hverr kostr yðr er þá hugaðr, ef yðr þótti hann þá grimmr, er þèr [3]) höfðut minna til gjört; segi ek yðr þat með sönnu, ef Knútr konúngr fær enn vald yfir Danmörk, at hann geldr [4]) grimmu nökkurum þeim, er nú efla þenna ófrið. Nú vildum vèr gjarna eigi til þess hætta, viljum vèr hafa þann konúng, at hann sè hófsmaðr um alla hluti, ok sè oss eigi of stór, eða fari eigi með svâ mikilli frekju, sem konúngr þessi. En er jarl lauk tali sínu, þá mælti Eyvindr bifra: þessa manns máli höfum vèr nú hlýtt um hríð, er bæði er vitr ok góðgjarn, ok er fyrirmaðr þessa hers, er mönnum nú ok einsætt at hafa hans heilræði, svâ vel sem nú er til efnat, at þetta ráð mætti framkvæmt verða; hafa menn nú ok gjört sik svâ bera í fjandskapnum við kon-

[1]) en sá mun, *S.* [2]) skrám, *S. V.* [3]) honum, *S.*
[4]) mun heldr launa, *S.*

únginn, at illt er nú at hætta á hans miskunn; er ok ekki at leyna yðr því, at ek ætla mèr at bera vopn á konúnginn, ok meta þat ekki við aðra menn, ok er þat hugboð mitt, at mèr verði þat [1]) auðit. Ok er Eyvindr hætti sinni ræðu, stóð upp annarr af öðrum, ok töluðu lángt erindi, en þó kom allt í einum stað niðr, þar sem jarl hafði fyrst talað, ok skorti Dani þá eigi stór orð, ok fýstu allir mjök at taka Knút konúng af lífi, ok með þessari ætlan knúðist fram alþýðan.

Frá Knúti konúngi.

54. Nú líðr svâ fram deginum, at komit var at messumáli; gekk þá Knútr konúngr til kirkju, at hlýða messu; hann spurði þá, hvat menn sæi til bænda. Hans menn sögðu, at þeir þínguðu öðrum megin árinnar. Konúngr mælti: ok eigi kemr Ásbjörn jarl, vinr vorr; segja mun hann oss, ef eigi er friðvænligt. Þá svarar Benedikt: hann mun aldri segja oss neina góða hluti, var þat hið ósnjallasta ráð, sem ek sagða yðr þá þegar, at láta hann lausan fara. Konúngr sagði at því mundi eigi vera misráðit, ok hann mun oss vel gefast. Síðan fór konúngr til messu; ok er súngin var messan, þá var konúngi sagt, at bænda herinn var [2]) kominn yfir um ána, ok geystist upp at bænum. Þá mælti konúngr: hvert ráð skulum vèr, taka? nú mun eigi þurfa at dyljast við, at bændr munu vilja vitja vor með ófriði, ok er þat ok vel, er vèr höfum

[1]) þess, S. V. [2]) væri, S.

verit of ófriðsamir, er nú auðséð, hvat þessir menn vilja. Eirékr jarl svarar: þat er mitt ráð, herra! at þèr stígit á hest ok ríðit í burt, þvíat þat má enn vel takast, ef guð vill, er ok þá alls gætt, þegar yðar er. Konúngr svarar: nú þó at ek [1]) frelsa svâ líf mitt, þa munu [2]) þeir gjöra hèr svâ mikinn mannskaða, at seint mun ek bætr bíða, ok vil ek eigi þenna kost, ok miklu heldr vil ek einn gefast upp fyrir oss alla, þvíat ek veit þat, ef þeir ná lífi mínu auðvelliga, at þá munu grið hafa flestir menn mínir. Þá svarar Benedikt: sú skömm skal oss aldri henda, at vèr seljum yðr undir vopn óvina yðvarra, þó at vèr vissum oss vísan frið; hitt skulu heldr allar Danameyjar eiga til at spyrja [3]) at vèr kunnum at beita sverðunum í dag, ok vorn konúng at verja, þvíat víst eigi vil ek þat sjá, at þèr sèuð höggnir fyrir augum mèr, en ek standi hjá; hefi ek ok aldrei þat heyrt, at guði líki betr huglausir klækismenn enn hugfullir drengir ok hvatir; viljum vèr miklu heldr deyja með drengskap með yðr, enn lifa eptir yðr með klækisskap: ok bað þann [4]) aldrei með dugandi mönnum teljast, er nú óttaðist nokkut, eða hræddist, ok bað nú hvern sýna sik með hreysti ok drengskap: þvíat vèr eigum góðum höfðíngja at fylgja. Allir menn rómuðu vel àt máli hans, ok eggjaði hverr annann. Með

[1]) kynni, *b. v. S.* [2]) veit ek, *S.* [3]) segja, *S.*
[4]) þá, *S.*

Knúti konúngi voro margir þeir menn, er mikils voro verðir[1]): þar voro þeir fyrst Eirekr jarl ok Benedikt, Sveinn ok Ástráðr Þórgunnu synir; þeir voro ok þar Pálmar ok Blakkmar, ok margir aðrir góðir drengir; þeir bjuggust nú um í kirkjunni, ok ætluðu at verja dyrnar; þar var trèkirkja mikil, ok á margir stórir glergluggar.

Frá Knúti konúngi.

55. Knútr konúngr var innar í saunghúsinu, ok lagðist til bænar fyrir altarinu, ok bað til guðs fyrir sèr með tárum, at þat kæmi upp, sem honum gegndi bezt; en er hann reis upp af bæn sinni, þá fór hann af skarlats kyrtli, er hann hafði í verit, hann var búinn mjök; síðan kallar konúngr til sín prest þann, er þar saung, ok mælti: þú skalt eiga, prestr! kyrtil þenna, segir konúngr, vil ek at þú haldir upp bænum fyrir mönnum þeim, sem hèr falla í dag, bæði fyrir mínum mönnum, ok svâ eigi síðr fyrir þeim, er látast af bændum. Síðan gekk konúngr til skriptar, ok játaði fyrir presti allar syndir sínar, ok fyrirgaf sínum óvinum þann mótgáng, er þeir veittu honum. Hann settist þá niðr hjá altarinu, ok lagði yfir herðar sèr skallatsmöttul, hann var undir í silkitreyju. Konúngr kallar þá til Svein Þórgunnuson, þá tók hann belti búit, er hann hafði um sik, var þat hinn bezti gripr, þar fylgði ok með búinn knífr,

[1]) virðir, S. V.

þá mælti konúngr við Svein: belti þetta skaltu eiga, Sveinn! segir konúngr, ok lóga eigi, nema þú komir vel niðr; þvíat vant er nú at sjá, hvort þú þiggr fleiri gjafir af mèr. Sveinn þakkaði konúngi gjöfina, ok spenti þegar um sik beltinu, ok kvað hann þat skyldu gæta lífs síns í dag. Konúngr bað guð gæta lífs hans: en líkara þikir mèr þat, Sveinn! at þú látist eigi á þessum fundi. Síðan tók konúngr saltara ok saung á.

Mannaskipan Knúts konúngs.

56. Í þenna tíma kom bóndaliðit at kirkjunni, ok gengu þegar at með ópi ok kalli, ok spurðu, hvar hann væri guðs-reiðis-maðrinn, Knútr; báðu hann nú láta sjá sik ok felast eigi; mætti nú ok endir á verða. Þá svarar Benedikt: eigi þurfit þèr bændr at vera svå orðstórir, þótt þèr hafit nú lið mikit, eigi er yðr sigrinn vís, þvíat betra skal þeim þikja þorpurunum, er heiman hafa hlaupit frá kirnu- [1]) askinum, at vera þenna dag heima at beyrsta [2]) korn, enn skipta höggum við oss konúngsmennina. Benedikt var svo búinn, at hann var í rauðum skallatskyrtli, ok í brynju um utan, yzta hafði hann silki- [3]) treyju ermalausa, gullroðinn hjálm, skjöld rauðan ok dreginn á riddari með gulli, sverð búit í hendi, ok var hann allra manna röskligastr; hann stóð í miðjum kirkjudyrum,

---

[1]) kjarn, *S. V.* [2]) *þannig*, *S. V. B.* brusta, *C.* beysta, *M.* [3]) *þannig*, *S. V. C.* silge, *B.*

ok bað bændr gánga inn í kirkjuna, ef þeir vildu konúnginn finna. Öðrum megin dyranna stóð Eirekr jarl, bróðir hans, ok þeir Þórgunnusynir, en öðrum megin Pálmar ok Blakkmar.

Hèr hefir orrostu.

57. Eptir þetta sóttu bændr at kirkjunni, en konúngsmenn vörðust svâ drengiliga, at þat var lánga hríð dags, at öngvir fèllu af konúngs mönnum, en fjöldi manns af bændum, en ýmsir gengu til ómóðir til atsóknar, þvíat þeir voro yfrið margir til. Þat var orðtæki þeirra bænda í bardaganum, er þeir sóttu at: nú launa ek þèr kú, Knútr konúngr! nú launa ek þèr uxa, nú launa ek þèr hest; ok er þeim sóttist seint kirkjan, þá mælti Ásbjörn jarl: þetta er hin mesta skömm, hversu mönnum sækist hèr í dag, þar sem fáir menn eru fyrir til varnar, en vèr höfum látit menn marga, en þeir öngvan, er þetta fólk heimskt ok ráðlaust; gángit þèr nú at umhverfis kirkjuna, ok brjótit frá glergluggana ok skjótit þar inn á þá ok grýtit. Síðan var svâ gjört, ok var þá borit inn á þá skot ok grjót, urðu þá margir sárir, en sumir lömdust af grjóti, en sumir fengu bana með öllu. Þá mælti Benedikt, at þeir skyldu leita innar í kórinn, ok verjast þaðan, meðan auðit yrði, [ok svâ gjörðu þeir [1]). Síðan sóttu bændr inn í kirkjuna eptir þeim, en þeir Benedikt vörðu kórdyrnar

[1]) *v. i S.*

með prýði; sumir af bændum sóttu utan at kirkjunni, tókst nú orrostan í annat sinn, ok var hún nú miklu strángari enn hin fyrri hríðin; tekst nú mannfallið af konúngsmönnum, en þó fèll enn miklu fleira af bændum, ok svâ segja menn at blóðit tæki í ökla í kirkjunni. Ásbjörn jarl gekk nú umhverfis kirkjuna ok mikil sveit manna með honum, ok eggjaði nú liðit til atsóknar, ok sagði fyrir, hvar at skyldi sækja. Benedikt stóð í miðjum kórdyrum, ok varðist alldjarfliga, varð hann margs manns bani, ok bað hann þá at sækja fast guðníðíngana, ok þareptir gjörðu allir hans menn, báðu þann aldrei þrífast, er nokkut hlífði bændum; ok er bardaginn var sem óðastr, þá fèkk Knútr konúngr steinshögg inn í gegnum glugg einn, þat högg kom uppá brúnina, ok blæddi mjök, hann tók þá munnlaug, ok setti í knè sèr, at eigi blæddi á klæðin, ok saung saltarann sem áðr; var nú bardaginn allmannskæðr, ok fèllu mjök margir af konúngsmönnum, ok leifðu þeir gott orð eptir sik; en heilir (voru) þá enn allir höfðíngjar.

Fall Knúts konúngs.

58. Nú varð á hvíld nokkur á bardaganum, ok lèttu þá bændr atsókninni; konúngsmenn tóku þá ok hvíld. Benedikt stóð í miðjum kórdyrum, ok studdist á skjöld sinn, hann var þá enn ekki sár, en ákafliga vígmóðr, þvíat þat segja allir einn veg frá, at engi vörn hafi röskligri verit af jafnfáum mönnum enn þessi, slíkt ofr-

efli sem tilkom, ok er þó engi meirr ágætr enn hann. Nú sjá þeir Benedikt, at maðr gengr inn í kirkjuna, ok hafði vafit at sèr guðvefjar skikkju, hann var vopnlaus, þenna mann kendu þeir, ok var þat Eyvindr bifra, hann mælti svâ: hvat munum vèr nú þess mæla, er öllum mætti bezt gegna, þvíat nú væri til þess ærin nauðsyn, í svâ mikit óefni sem komit er, ef nokkut mætti umbætast[1]), hefir fólk þetta farit æst ok rasanda, en nú eru þeir nokkut orðnir tannsárir af vopnum yðrum, konúngsmanna. Heyrit[2]) mèr nú! bændr eru búnir nú til sætta at gánga við konúnginn; fór ek nú því þegar á yðvarn fund, Benedikt! segir hann, at mèr er á þessu mikill fagnaðr, megu ok allir sjá, at þat er mest nauðsyn, at sættin mætti verða; er þat sem von er, at þeim muni mikill hamíngjuskortr verða við Knút konúng; nú þó at mikit sè atorðit, góðir menn! segir hann, þá stendr þó til miklu meira geigs, ef konúnginum verðr nokkut, þvíat eigi má þat vita, þar sem margir koma saman, þeir sem lítt eru vandaðir, nema nokkurir ynni sèr glæps; hyggjum nú at allir saman, hvat bezt er af at gjöra, ok gefum á meðan ró reiðinni, þvíat engi sèr hið sanna, meðan hún fylgir. Nú bið ek yðr í guðs nafni, segir Eyvindr, at þèr gefit mèr gáng á konúngs fund, þvíat ek trúi því, at hann er fúss til friðarins.

[1]) viðbætast, *S.* [2]) heyrist, *S. V. M.*

Benedikt svarar: þú skalt aldrei gánga á konúngs fund, þvíat þat vita allir, at þú ert hverjum manni ótrúari, ok ef þú hefðir nú eigi svâ gengit á vort vald, þá skyldir þú fá fet hèðan gánga, en nú þikkir mèr skömm í at drepa þik, at [1]) þú ert vopnlaus, en eigi ætla (èk) þat íllt verk. Konúngr heyrði tal þeirra, ok mælti: látið hann gánga, sem honum líkar, opt hefir Eyvindr mèr vel gefizt; hefi ek ok mínir frændr hafit hann til ríkis, mun hann oss þat vel launa, mun hann því þat erindi sækja á vorn fund, er gott er, ok þarft oss. Benedikt svarar: þèr skulið þessu ráða, herra! en ekki kemr mèr þat á óvart, at þessa iðrumst ek brátt. Gekk Eyvindr innar í saunghúsit hjá Benedikt, ok er Eyvindr kom fyrir konúnginn, þá mælti hann, ok hneigði [2]) honum: heill, herra! segir hann. Konúngr leit við honum, ok svarar aungu. Þá lèt Eyvindr síga möttulinn aptr af herðum sèr, hann hafði sverð brugðit undir klæðunum, þá lagði hann konúnginn í gegnum með sverðinu. Síðan hnè konúngrinn upp at þilinu, ok bað guð gæta sín, fèkk konúngrinn þegar bana. Eyvindr hljóp þegar upp á altarit, þvíat uppi yfir altarinu var gluggr mikill, er frá var brotit glerit, ætlaði Eyvindr sèr þar út at hlaupa. En er Benedikt sèr þessi tíðindi, er orðin voru, þá hlupu þeir allir senn innar í kórinn, ok var Pálmar skjótastr, hann hjó til Ey-

[1]) þar, *S. V.* [2]) *þannig hinir;* hniemdi, *B.*

vindar, er hann kom at altarinu, ok kom höggit á hrygginn, er hann ætlaði at smjúga út um glugginn. Eyvindr var í brynju, en svâ var þó óslægliga til höggvit, at Eyvind tók sundr í miðju, fèll höfuðhlutrinn út úr glugginum en fótahlutrinn inn í kirkjuna. Eptir þetta var kurr mikill í liðinu, ok mæltu þat sumir, at menn skyldu leita undan, ok forða sèr þannig sem helzt mætti, ok því samþykti Eirekr jarl, ok leitaði hann út suðr-stúkuna, hann kallaði á Benedikt bróður sinn, ok bað hann fylgja sèr, ér aungum harmr sinn at bættari, segir hann, at hèr sè niðrdrepnir allir dugandi menn. Benedikt svarar: þat skulu nú gjöra hvorir sem betra þikkir; þeir megu [1]) leita undan [2]), er betra þikkir enn at berjast, en þeir berjast, er þat er ljúfara [3]); far nú heill ok vel, bróðir! ok hittumst í himnaríki. Eiríkr jarl komst nú undan, ok nokkurir menn með honum, var þat bæði at lítill gaumr var gefinn at fáum mönnum, en þó at menn kendu Eirík jarl, þá var hann svâ vingaðr af mörgum manni, at engi vildi honum grand gjöra.

Fall Benedikts.

59. Benedikt varð nú svâ óðr, at hann hljóp út úr kórnum, ok kastaði skildinum, ok tók þá sverðit tveim höndum, ok hjó til beggja handa hvat sem fyrir varð, ok stökk allt undan, þat er

---

[1]) *hèr byrjar H.* [2]) *hèr byrjar síðara blað af G.* [3]) makara, *G. H.*

því kom við, en eigi at síðr hlutu þar margir eptir at liggja í kirkjunni; hann ruddi sèr veg utar at kirkju- [hurðinni ok [1]) dyrunum, svâ at ekki hèlt við; þeir fylgðu honum bræðr Pálmar ok Blakkmar, ok fóru ekki á hæl; en er þeir komu at kirkjudyrunum, þá nam þar við, gekk þá eigi lengra, þvíat þar var fyrir bóndamúgrinn, svâ at hinir komust þá eigi út; var þá sótt at þeim Benedikt öllum megin. Nú þó at þeir væri kappar miklir, þá urðu þeir þó ofrliði bornir, ok kom þá at því, sem mælt er, at ekki má við margnum; fèll þar nú Benedikt ok allir þeir með góðan orðstýr, svâ at þeirra vörn ok hreysti er ágætt síðan. Stöðvaðist nú bardaginn, gengu þeir þá til griða konúngsmennirnir, sem eptir voru; þeir bræðr voru eigi fallnir, Sveinn ok Ástráðr Þórgunnusynir.

Frá Ásbirni jarli.

60. Þegar eptir bardagann bjuggust bændr í burt, þvíat mörgum var ant heim. Ásbjörn jarl bað menn vera vara um sik, þá sem mest höfðu atgjört, ok vita hvert ráð at Eiríkr jarl tæki eða aðrir konúngsmenn: en eigi mæli ek þetta af því, segir hann, at ek kvíða mèr nè mínum mönnum; ætla ek flesta þat munu mæla, at eigi mun annar maðr meira hlut í hafa átt enn ek, ok við því mun ek gánga, iðrumst ek eigi þess, þvíat eigi mun þat ofgjört; mun ek nú ok heim fara. Raufst þá ok safnaðrinn, ok

[1]) *v. í G. H.*

skildist liðit, ok fór hverr þann veg, sem heimili átti.

Dauði Ásbjarnar jarls ógrligr.

61. Ásbjörn jarl fór norðr til Eyrarsunds [1]) þegar eptir fundinn, hann tók sèr herbergi í þorpi einu, ok svaf í lopti einu um nokkura nótt. Þar varð ógrligr atburðr, at þar komu inn mýs margar valskar, þær voru miklu stærri, enn menn höfðu fyrr sèð; þær sóttu jarl svâ ákafliga, at hann varð þegar upp at standa, ok verjast [2]) þeim, ok eigi því síðr sóttu þær hann; þar voru margir menn inni í loptinu, ok hirtu þær um aungan annann; þá hljóp jarl út úr loptinu, ok þær þegar eptir honum, ok er hann kom út, þá sækja þær hann fastast; þá hljóp hann ofan til sjóvar, ok komst út á skip, ok lèt frá landi; þær hlupu þegar á sjóinn út ok upp í skipit til hans, ok rèðu þegar í andlit honum ok nasir, ok svâ lauk at þær deyddu hann, ok þegar í stað hurfu þessir óvættir. Þessi undr spurðust víða, dauði Ásbjarnar jarls, ok varð mönnum at þessu ótti mikill, þeim er mestan mótgáng höfðu veitt Knúti konúngi; grunaði þá marga menn, at þetta verk mundi svâ guðrèttligt, sem þeim hafði opt tjáð verit, er þeir höfðu drepit Knút konúng; mæltu menn þá, at þessi hefnd mundi af guði send vera.

Dauði Þórðar.

62. Nú skal þar tiltaka, er fyrr var frá-

---

1) Eyrasunds, *G.* 2) *þannig G.* varðist, *B.*

horfit, at þeir Þórðr skorri [1]) ok Tólar verpill [hurfu aptr með sínum mönnum [2]); þeir komu at á einni mikilli einn dag snemma, var þar yfir vegr þeirra, þar var yfir ein mikil fjalabrú, þá hleypti hverr yfir brúna, svâ sem atkom; en er flestir voru yfir komnir, mælti Þórðr skorri: hèr fara menn fólsliga, er þeir hleypa hèr yfir, sem á víðum velli. Þeir svöruðu, er yfir voru komnir, ok báðu hann fast atráða [3]): þvíat þú hefir þann hest, er beztr er kallaðr, ok mun þèr endast, þar sem [4]) allir hafa nú [5]) yfir riðit; sýnist oss þetta minni mannraun, enn [at berjast [6]) við Knút konúng; geta þess ok sumir til, at þú mundir þèr þetta eigi nær ætla. Þórðr reiddist nú mjök, ok keyrði hestinn með sporum, en hestrinn var óðr ok kornfeitr, ok bregðr hann á leik, er hann kemr út á brúna, er hlúnkaði mjök undir hófunum, ok rís nú upp örðigr undir honum á brúnni; fèll Þórðr þá aptr úr söðlinum ok í ána, ok fèkk þegar bana. Förunautum Þórðar brá mjök undarliga við þenna atburð, ok fóru heim við svâ búit. En þat segja sannfróðir menn, at Tólar verpill fúnaði kvikr í sundr, ok vall möðkum. Sýndi guð þat í dauða þessara manna, hversu þetta verk var rækt [7]) fyrir guði ok góðum mönnum.

[1]) skori, *S. V.* [2]) skildust frá föru- . . . . . úti konúngi ætluðu til heimferðar; en er, *H.* [3]) atríða, *G.* [4]) náliga, *H.* [5]) áðr, *b. v. G.* [6]) þat sem þú ætlaðist um hríð fyrri at gánga til bardaga, *G. H.* [7]) ílt, *S. V.*

Gröptr Knúts konúngs.

63. Eptir þat er [bændaliðit var [1]) á burtu af Fjóni, þá söfnuðust saman þeir menn, sem verit höfðu vinir Knúts konúngs í Óðinsve [2]), ok gengu þar til, sem var lík Knúts konúngs, voru þá sár hans gróin, var líkit bjart ok þekkiligt, var þar nú sæmiligr umbúnaðr, sem vera átti; lík Benedikts [3]) var þvegit ok umbúit, ok svâ annarra manna, þeirra er þar höfðu látizt; síðan var kirkjan rudd, ok bornir út dauðir menn, ok veitt þeim gröptr. At líki Knúts konúngs var kista mjök vöndut gjör, [í aðra kistu var lagðr líkami Benedikts konúngs bróðurs [4]); var þessi líkferð gjör hin sæmiligsta; var Knútr konúngr jarðaðr í Óðinsve á Fjóni ok svâ Benedikt bróðir hans. [Knútr konúngr fèll [5]) á laugardaginn 6ta íðus júlíí, sá dagr er 2 nóttum eptir Seljamannavöku [6]), þá hafði hann konúngr verit at Danmörk 7 [7]) vetr, hafði hann því ríki stýrt ok stjórnat með mikilli siðsemd ok skörúngskap; þá var liðit frá holdgan vors herra Jesú krists 1000, 80 ok 7 vetr.

Frá Þórgunnusonum.

64. Eptir fall Knúts konúngs þóttust Danir þurfa at taka sèr konúng, var þá næstr konúngdóminum Ólafr Sveinsson, sem forn lög stóðu til, at elzti son konúngs skyldi konúngr vera.

---

1) bændr voru, *S. V.* 2) Oðinsvö, *G.* 3) hans, *S. V.* 4) *v. í H.* 5) sá bardagi er var á Fjóni og Knútr konúngr fèll ok lèt líf sitt var, *H.* 6) messu, *S. V.* 7) 6, *H.*

Danir [1]) töluðu [2]) jafnan um þetta vandmæli, var þat margra manna vili, at kalla Ólaf til konúngdómsins, en þó þótti þetta eigi vera auðsóttligt, þar sem hann var kominn; væntu þeir lítillar vinganar af Baldvina hertuga, fyrir sakir þeirra atburða, er þá höfðu orðit fyrir skömmu. Síðan tóku menn [3]) þat til ráðs, at biðja til Þórgunnusyni, at þeir færi vestr í Flæmíngjaland á fund Baldvina hertuga, ok vita ef þeir næði Ólafi með nokkurri útlausn, ok þóttu þeir líkastir til at ná honum, þar sem þeir höfðu verit hinir kærustu vinir Knúts konúngs. En þeir bræðr svöruðu svá: ekki erut þèr Danir [4]) þess verðir, at vèr farim sendifarir yðrar, eða flytim yður málskipti, en ekki er ferð þessi svá laung, at hún megi eigi vel framkomast, [væntum vèr okkr góðar viðtökur af hertoganum [5]). En þó at þeir töluðu slíkt, þá játuðu þeir þessu með vina sinna ráði, ok búast þeir til þessarar ferðar, ok fara þegar þeir voru búnir, ok koma fram í Flæmíngjalandi [6]) á fund Baldvins hertoga ok Eðlu drottníngar, dóttur hans; var þeim þar vel fagnat, ok varð drottníng þeim fegin, ok spurði þá eptir vandliga um þau tíðindi, er þá höfðu fyrir skömmu orðit í Danmörk. Þeir

---

[1]) áttu þá opt þíng ok, *b. v. H.* [2]) *hèr endar síðara blað af G.* [3]) *hèr endar H. og síðara brot af F. byrjar aptr.* [4]) Dana höfðíngjar flestir, *F.* [5]) fyrir þat, væntum vèr oss ok góðra viðtakna, þó at vèr komim í Flæmíngjaland, *F.* [6]) ok fara þegar, *b. v. F.*

sögðu henni allt, sem hún spurði. Síðan báru þeir fyrir hertogann sín erindi, ok sögðu honum orðsendíng Danahöfðíngja, ok þarmeð alþýðunnar bæn: ef [þèr vildit gefa Ólafi [1]) orlof til heimferðar [2]); væntum vèr, segir Sveinn, at þèr munið, herra! gjöra hèr mikit [3]) at fyrir vora skuld ok orð. Hertogi svarar: þess væri Danir frá oss verðir, at þeim væri í [4]) bæði skömm ok skaði, fyrir sakir þess níðíngsskapar, er þeir hafa nú unnit; biðja þeim þar margir [5]) ílls fyrir, sem vert er; en þó í annann stað væri þat eigi ómakligt, at þeir Danir hefði þvílíkan höfðíngja yfir sèr, sem Ólafr er; en þó er hann svâ kominn undir mitt vald, at hann mun seint leysast, þvíat þat reyndist mèr aldri fals, er Knútr konúngr sagði mèr, en hann sendi mèr þau orð síðast, at þenna mann skylda ek aldri lausan láta. Þá svara þeir bræðr báðir senn: þat mæla menn, herra! at þessi hlutr hafi konúnginum yfirgefizt helzt, ok jafnvel mæla þat vínir hans, ok þótti Olafr honum með trúnaði þjóna; mundu ok til þess aungvir menn vera jafnskyldir sem við bræðr, at bæta um þat, ef konúnginum hafi yfirgefizt; viljum vèr bjóða allt fram fyrir vora hönd, sem yðr líkar, ok þèr vilit beitt hafa, til þess at vèr náum þessum

---

1) hann vildi gefa Olafi Sveinssyni gaung ok, *F.* 2) bjóða þeir ok til þess fè, at hann sè útleystr, svâ mikit sem yðr líkar, *b. v. F.* 3) nokkut, *S.* 4) gjörð, *S.* 5) allir, *F.*

manni, Ólafi, á brott hèðan. Hertoginn svarar: eigi væntir mik þess, àt sú raun verði á, at þessu sè misráðit, at Ólafr sè í varðhaldi hafðr, eptir því sem Knútr konúngr sagði fyrir, en skil ek at ykkr gengr gott til [1]) ok ástúð við Knút konúng. Nú með því at ek hefi ykkr reynt at góðum drengjum jafnan, ok ek (veit) til sanns, at þið hafit vel fylgt Knúti konúngi ok drengiliga [2]), þá skal ykkr gjöra á þessu kost; Ólafr skal leysa sik út með 30 marka gulls, ok þó með þeim kosti, at þið skuluð hèr sitja á meðan í járnum, þar til er Ólafr hefir útgreitt fèit, þat sem nú er ákveðit; vil ek at þið reynit (svâ), hversu góðr drengr Ólafr er, eða hverir munu næst sèð hafa, hverr maðr hann er; megut þið ok [þat hugsa [3]), ef Ólafr vill eigi greiða fèit, eptir því sem skilið er, at þið komizt aldri úr þessari prísund ok varðhaldi; nú eigit þit mest í hættu, segir hann, en aungvan trúnað vil ek undir Ólafi eiga, ok ekki vil ek þessa fýsa ykkr til, segir hann. Ok er hertoginn hafði þenna kost uppsagðan, þá sögðust þeir bræðr vildu finna Ólaf. Síðan var þeim fylgt til díblissunnar, þar sem hann sat í; þeir sögðu honum allt saman ok orðsendíng höfðíngja í Danmörk, at þat væri vili þeirra, at hann væri þar til konúngs tekinn yfir allt Danaveldi; höfum við nú ok þetta uppborit fyrir

[1]) þessarar eptirleitanar, F. [2]) ok hann vyrði ykkr mikils, b. v. F. [3]) svâ hugsa ykkar mál, F.

hertoganum, ok setti hann þar þvert nei fyrir í fyrstu, en þó við bæn okkra þá vill hann unna þèr útlausnar, ok þó þat með, at við bræðr setjumst í járnit, þat sama er nú sitr þú í, þar til er þetta er goldit út; munu þat ok flestir mæla, at við hættum mjök á þitt vald ok miskunn, ef vèr gjörum þetta; væntum við þess at okkr mun þat vel gefast, ok þú munir þat okkr góðu launa, svá mikit sem þèr liggr hèr við, [þvíat fáir get ek at þetta geri fyrir þínar sakir. Ólafr segir [1]): þessi kostr þikir mèr allgóðr, ok eigi beiði ek annars, ægir mèr ekki þetta fègjald, ok ef ek fæ ríki í Danmörk, þá skal ek eigi hafa borit konúngsnafn um 3 nætr, áðr ek skal hafa tilgjört ok greitt fèit, ok þetta gjald skuluð þit hafa fyrir þann manndóm, er þit sýnit mèr nú, ok slíkt [2]) sem mèr kaupist í; má enn vera at ykkr verði þetta umbunat, ef vort vald verðr nökkurt. Síðan gekk hertoginn til tals við þá, ok var nú þetta ráð algjört; segir Ólafr þat uppá trú sína, at hann skal þessa menn útleysa, svá sem fyrst má hann viðkomast; hann sver ok þat hertoganum, at greiða fèit, eptir því sem nú heit [3]) hann. Er nú Ólafr úrtekinn díblissunni við þenna kost, en þeir Sveinn ok Ástráðr voro þar í settir, ok látin járn á hendr þeirra ok fætr; þeir höfðu ok fæðslu, sem þeir máttu lifa við eð minzta.

[1]) *b. v. F.* [2]) *þannig S. V. F.* skilt, *B.* [3]) heitir, *S. V.* hèt, *K.*

Ólafr tekinn til konúngs.

65. Ólafr ferr nú til Danmerkr, ok þegar hann kemr þar, þá safnast þar saman lið til hans. Hann fór til Jótlands, ok var þar stefnt Vebjarga þíng, var Ólafr þar til konúngs tekinn yfir [alla Danmörk [1]); fèkk hann sèr þá hirð, ok fór yfir landit, ok dæmdi um [2]) lög, ok stjórnaði konúngsmálum. Ekki er þess getit, at hann efnaði til um fègjaldit, er hann hafði heitit hertoganum til útlausnar sèr, en þá liðu eigi lángar stundir, áðr menn urðu til áminníngar við hann um þetta mál, at hann skyldi at þessu gaum gefa, voru þat frændr ok vinir þeirra Þórgunnusona. Konúngr svarar því styggiliga, ok bað slíkt ekki tala við sik: munu þeir bræðr hafa góða daga með Baldvina hertoga, sem vert er, þvíat þeir hafa lengi [3]) þjónað þeim mágum [4]), munu þeir nú ok taka makliga umbun þess. Fèkst ekki af Ólafi konúngi meira um þetta mál.

Hèr segir um heilagleik Knúts konúngs.

66. Þá er Ólafr konúngr for at veizlum á Fjóni, þá kom til hans prestr sá, er saung at kirkju þeirri, er Knútr konúngr hvíldi at. Prestr heimti hann á einmæli [5]), ok sagði honum í hljóði, at hann sæi opt um nætr mikit ljós til leiðis Knúts konúngs, bróður hans: ok mörg verða þar önnur tákn, segir hann, þau er oss

1) Danaveldi, *F.* 2) mönnum, *S. V.* 3) mjúkliga, *F.* 4) Knúti konúngi ok Baldvíni hertoga, *b. v. F.* 5) mál, *F.*

þikir mikils um vert; hyggjum vèr hann sannliga helgan mann vera; nú viljum vèr hafa þartil yðra forsjá, herra! hvort þetta mál skal meirr uppbera [1]) svâ búit. Konúngr svarar: vertu eigi svâ djarfr, at þú segir slíkt fals, þvíat ek vissa þá marga hluti í fari Knúts konúngs, at enn mundi ærinn til, at hann mætti [2]) heilagr vera; skaltu þat ok víst vita, at ef nokkur mælir þetta í heyrn mèr hèðan í frá, at sá skal engu fyrirtýna nema lífinu; varð prestr því feginn, at hann feldi niðr þessa ræðu sem skjótast, svâ þúngliga sem konúngrinn tók á þessu, en þó hófst sú umræða eigi at síðr í Danmörk, at Knútr konúngr væri sannheilagr, en þó varð því ekki á lopt borit, meðan Olafr konúngr lifði, þvíat engi treystist at mæla slíkt fyrir ofríki Olafs konúngs.

Frá Þórgunnusonum.

67. Í þenna tíma sátu þeir Þórgunnusynir í járnum ok varðhaldi vestr í Flæmíngjalandi, ok voru illa haldnir, þvíat Baldvini hertogi lèt [3]) ekki hlífa þeim, þvíat honum var mjök í móti skapi, at Oláfr Sveinsson var útleystr, þó at hann gjörði þat fyrir bæn þeirra bræðra. Þetta líkaði Eðlu drottníngu illa, ok biðr hún jafnan fyrir þeim, ok bað hertogann at þeir skyldu njóta þess, er þeir höfðu verit með Knúti konúngi, heldr enn gjalda ódrengskapar Olafs konúngi

[1]) eðr bíða, *b. v. S.* [2]) mundi, *S.* mundi ei, *V.* aldrei, *b. v. F.* [3]) lètst, *S. V.*

úngs. 'Hertogi svarar reiðuliga ok mælti svâ: þeir skulu þess dags hèr bíða í Flæmíngjalandi, er Ólafr, vinr þeirra, leysir þá út, eða bíða hèr bana ella; nú þó at hèr frestist útlausn [hans við þá [1]), þá er makligt at þeir gjaldi þess, þvíat þeir báðu þess þakksamliga, ok töldu þar marga hluti, þá er samdi eigi at neita þeim; munu þeir nú ok nokkuru gerr vita, til hvers þeir hafa starfat, er þeir lögðu alla stund á, at Ólafr væri laus látinn; hefir þetta farit eptir hugþokka mínum, at íllt mundi at leita trúnaðar undir Ólaf [2]). Leið nú hinn næsti vetr eptir fall Knúts konúngs, at þeir bræðr sátu þar í járnum með Baldvina hertoga.

Jarteiknir Knúts konúngs.

68. [3]) Sá atburðr varð um vorit páskanóttina, þar sem þeir voru í díblissunni, Sveinn ok Ástráðr, þeir höfðu þá áðr haft náliga öngva fæðslu, ok höfðu menn þá ekki komit (nýliga til þeirra, voru þeir þá) máttlitlir bæði af matleysi ok járnagángi, þvíat járnin [skoruðu þá mjök at beini, ok brann undir þeim [4]); um nóttina eptir í óttu rann höfgi á Svein, hann þóttist heldr (vaka enn sofa; hann sá) at maðr kom inn, hann var virðuliga búinn, ok svâ bjartr at

---

[1]) þeirra, *S. V.* [2]) ok er hún sá at eigi tjöði at flytja þetta mál lengra, þá hætti hún, *b. v. F.* [3]) *hèr er hola á skinnblaðinu í B. þau innstrikuðu orð eru því tekin af F.* [4]) *þannig F.* voru þa mjök komin . . . undir brann járnunûm, *B.*

hann þóttist varla mega í gegn (sjá, hann þóttist) þar kenna Knút konúng; hann gekk at Sveini ok mælti: hart ertu nú leikinn, Sveinn fèlagi! ok er þat eigi at [verðleikum[1]); nú mun ek leysa þik úr þessari prísund, þú skalt ok segja Baldvina hertoga orð mín, til þess at hann líkni þínu máli hèðan í frá. Hann tók þá til fjötrsins, er á fótum honum var, ok vatt [2]) hann í sundr [sem muru [3]), ok slíkt hið sama þann er [á höndunum [4]) var. Þá mælti konúngr: nú ertu laus orðinn, skaltu nú segja þenna fyrirburð, er sem flestir eru hjá; vænti ek þess, at guð gefi mèr þá miskunn, at hvar sem menn kalla á mitt nafn með góðvilja, at menn fái bót meina sinna. Honum sýndist ljós mikit í myrkvastofunni, ok þar kendi hann dýrligan ilm. Eptir þetta leið konúngr í frá honum at sýn, en Sveinn vaknaði [5]), ef hann hefði sofit, voru þá af honum járnin. Hann sagði þá Ástráði, hvat fyrir hann hafði borit. Ástráðr svarar, ok kvað slíkt hið sama fyrir sik borit hafa, ok voru nú báðir lausir. Ástráðr bað þá þegar á burtu leita [6]). Sveinn sagði, at þeir skyldu at aungum kosti fyrr í burt, enn hertoginn sæti yfir borðum um daginn, kvað þá mundu flesta við-

---

[1]) *þannig F. K. útrifit i B;* vilja minum, *S. V.* [2]) var, *S. V.* [3]) *v. i S. V.* [4]) *þannig S. V. F.* fótunum, *B.* [5]) *þánnig F.* vakti, *B.* [6]) ef þeir mætti komast, *F; K.*

vera. Þeir gjöra svå, ok þá fóru þeir til hallarinnar, er hertoginn sat yfir borðum; þeir voru svâ máttlitlir, at þeir skriðu heldr enn gengu. En er þeir komu inn í höllina, þá sá hertoginn þá, ok bað taka bandíngjana, ok færa þá út [þeim mönnum [1]), sem þeir höfðu áðr hjá [2]) verit. Sveinn mælti þá: eigi muntu þat gjöra vilja, herra! ef þú veizt, hverr okkr hefir leyst. Hertoginn kveðst ætla, at þeir mundu hafa illa geymt, er þat skyldu gjört hafa. Sveinn kvað eigi þeim at kenna, þvíat Knútr konúngr kom í nótt, ok vatt [3]) af okkr fjötrana; er þat til marks at vèr segjum satt, at í myrkvastofunni liggja fjötrabrotin. Hertoginn lèzt eigi vita, hvat þeir sögðu [4]). Þá mælti Eðla drottníng: hafa munu þeir skulu frið um helgina, [herra! hversu sem lengr er [5]); vildum vèr at þèr forvitnaðist, hvârt þetta væri með sannleik, er þeir segja, væri oss mikill fögnuðr í at satt væri; kemr mèr þetta eigi fyrir óvart, þvíat marga vissa ek þá siðu Knúts konúngs, at ólíkir voru flestra manna siðum [6]). Hertogi bað hana ráða, Síðan var þeim búin hæg hvíla, ok hægt þeim í öllu sem mátti. Sveinninn Karl, son þeirra Knúts konúngs ok Eðlu, kom til hvílunnar, þar sem þeir lágu. Sveinn Þórgunnuson hafði spent af sèr beltinu, ok lagt upp á hægendit hjá sèr. Karl tekr upp beltit, er

---

1) þannig, *F.* þannug, *K.* 2) *v.* í *F, K.* 3) braut, *F.* 4) satt, *b. v. F.* 5) ok hvíld, hvat sem þá líðr enn um þeirra mál síðar, *F.* 6) háttum, *F.*

hann sèr fagrt, ok leikr sèr at. Sveinn mælti: hversu lízt þèr á þenna grip, Karl! Vel, segir sveinninn. Viltu eiga beltit, segir Sveinn, ætla ek þat makligast, þvíat Knútr konúngr, faðir þinn, gaf mèr, gjöri ek þá, sem faðir þinn mælti fyrir, at ek þikjumst vel selja mèr af hendi. Karl fór þegar á fund hertoga, ok sýndi honum þessa gersemi, er honum var gefin, ok sagði at faðir hans hefði átt: vænti ek nú, frændi! segir Karl, at þèr munit þat mèr veita, at þessir menn fái sætt af yðr með nökkuru móti. Drottníng lagði mörg orð til friðar þeim. (Hertoginn svarar): ervitt mun mèr veita, at gánga í móti ykkr báðum, munum vèr fyrst talast við. Síðan gekk hertogi til máls við þá [1]), ok spurði eptir um burtkvomu þeirra. Þeir sögðu honum allan atburð, ok þat með, at Knútr konúngr hafði honum þessi orð sent, at [2]) hann frelsti þá; ok þar með jarteignir þær, er hann mátti eigi við dyljast, [at sannar voru [3]). Hertoginn hèt þá at gjöra svá. Þórgunnusynir styrktust skjótt, var þá eigi minnr frá, at hertoginn gjörði vel til þeirra, ok lèt alls í leita at hjúka þeim; ok er þeir voru herfærir menn, þá báðu þeir sèr orlofs til heimferðar. Hertoginn kvað svá vera skyldu; mun ek nú (segir hann) segja upp sætt vor í millum: þit skulið fyrst fara á fund

[1]) bræðr, *b. v. F.* [2]) er, *B.* [3]) at-sönn var saga þeirra, *F, K.*

Ólafs konúngs, ok biðja hann gjalda af höndum fèit, þat sem hann hèt til útlausnar sèr, ok fái ykkr í hendr, skulið þit þat færa mèr; en ef hann vill eigi greiða fèit, sem mik varir, þá skulið þið gjalda oss þetta fè, ok þartil skulið þit veita oss svardaga, at efna þetta; ok þessu játuðu þeir bræðr, búast síðan í burt úr Flæmíngjalandi [1]), fèkk hertoginn þeim föruneyti. En er þeir komu til Danmerkr, fóru þeir á fund Ólafs konúngs, ok beiddu hann greiða sèr í hendr fèit, þat er hann hafði heitið sèr til útlausnar: hafit þèr ekki, herra! gjört eptir því sem þèr hètuð, ok við hugðum til; munut þèr nú vilja gjöra því betr, segir Sveinn, ok gjöra nú góðan (greiðskap [2]) á ok fljótan; má okkr þat enn vel í þörf koma, þvíat við erum nú í heitum bundnir í því við Baldvín hertoga (at hann skal eigi) þessa fjár missa. Konúngr svarar: annars væri þeir Flæmíngjar verðir frá oss, enn vèr gyldum þeim (fè fyrir þá skömm) ok svívirðíng, er þeir gjörðu oss, ok þat sama skulu þeir hafa, at þegar ek hefi [fengit trúnað höfðíngja hèr í Danmörk [3]), þá skal ek bjóða út öllum her af ríki mínu, ok herja á hendr (Baldvina hertoga, ok gjöra þeim) öllum svâ mikit íllt, at þeir skulu aldrei þrífast. Síðan varð konúngrinn nú svâ óðr ok (ýfinn, at ekki)

---

1) Flamíngjalandi, *F.* 2) *hèr kemr holan á hinni síðunni, þat innstrikaða tekit af F.* 3) *þannig F;* . . . landi ok trúnað, *B.*

vetta mátti við hann koma. Varð Sveinn nú því fegnastr, er hann komst í burt. Eptir þetta fóru (þeir bræðr) heim til búa sinna, ok heimtu saman lausafè sín öll, sumt var þeim lánat af vinum eða frændum; þeir seldu ok jarðir sínar, en sumar veðsettu þeir; ok er þeir höfðu fengit svâ mikit fè, sem ákveðit var, þá fóru þeir vestr í Flæmíngjaland til Baldvina hertoga, ok fagnar hann þeim vel; ok er þeir hafa þar litla hríð dvalizt, þá greiða þeir af hendi fègjaldit, var allt í gulli ok í brendu silfri, ok þar með [gáfu þeir hertoga hina beztu gripi, þá [1]) er fágætir voru í þeirra landi. Þá mælti hertoginn: þetta mál hefir ykkr farit vel ok drengilega, veit ek ok at þit erut ekki svâ stórauðgir menn, at eigi [2]) muni hèr kominn [hinn mesti [3]) hluti af eign ykkarri, ok er þó allmikit fè; vil ek nú þetta fè [4]) uppgefa, ok skulið þó hafa fyrir þökk ok vináttu mína, en gjafir þessar mun ek þiggja. Þeir þökkuðu honum margfalliga sína stórmensku. Þeir dvöldust þar nú [skamma stund [5]), ok er þeir voru í burt búnir, gaf hertoginn þeim góðar gjafir, ok skildust kærir vinir. En er þeir bræðr komu heim í Danmörk, settust þeir at búum sínum um kyrt, ok þjonaðu ekki Ólafi konúngi; þóttu þeir Þórgunnusynir jafnan vera hinir röskustu menn.

[1]) gjafir, hesta góða ok hauka ok aðra þá hluti, *F.* [2]) *v. í S. V.* [3]) mikill, *F.* [4]) ykkr, *b. v. S. F.* [5]) slíka stund sem þeim líkaði, *F.*

Andlát Ólafs konúngs.

69. Ólafr Sveinsson átti Íngiríði, dóttur Haralds konúngs Sigurðarsonar, Noregs konúngs, systur Ólafs konúngs kyrra. Ólafr Sveinsson var ríkr maðr ok grimmr ok óvinsæll, hann var ágjarn ok fègjarn; var um hans daga í Danmörk hallæri mikit ok lögleysur; mæltu þat þá margir menn, þeir er eigi höfðu verit í mótgángi við Knút konúng, at því hefði óheppiliga verit umskipt, ok þeim hefði at illu reift: þvíat konúngr þessi lætr öngvan mann frjálsan vera [1]. Ólafr var konúngr 8 vetr í Danmörk; hann varð sóttdauðr, ok var hann ekki [2]) harmdauði Dönum [3]).

Frá Eiríki jarli Sveinssyni.

70. Eirekr jarl hafði haldit ríki sínu í Sjólandi um daga Ólafs konúngs, því er Knútr bróðir hans hafði veitt honum. Eirekr var ríkr maðr ok vinsæll, hann hafði [jafnan fjölmenni um sik [4]), hann herjaði jafnan í Austrveg, ok herjaði á heiðíngja, en lèt alla kristna menn fara í friði [fyrir sèr [5]) ok svâ kaupmenn; við þessa hans meðferð varð hann frægr ok vinsæll um allan Austrveg [6]); hann fór allt austr í Garð-

---

[1]) lætr hann gánga með myklu meiri frekju, enn fyrr hafi verit; sönnuðu þat þá allir, *b. v. F, K.* [2]) lítt, *F.* [3]) alþýðu manns, *F.* [4]) löngum mikla hirð með sèr, *F.* [5]) þanning sem hverjum líkaði bezt, *F.* [6]) svâ at hverr maðr, sá er nokkurs þótti verðr, kunni skyn á hans nafni, *b. v. F.*

aríki, ok sótti þar heim [marga höfðíngja ágæta [1]), ok tóku þeir honum allvel ok sæmiliga; þá hann þar gjafir margar af höfðíngjum [2]). Svâ segir Markús Skeggjason í Eiríksdrápu [3]):

Fæðir sótti fremdar ráða
foldar vörðu austr í Görðum [4])
auði gæddu allvald prúðan
ítrir menn [5]) er hneyki [6]) slíta;
stillir [7]) varð um Austrveg allan
einkar tíðr [8]) hinn mærðar blíði
hinn var engr [9]) er hans nafn kunnit [10])
heiðar [11]) manns í lofi reiða.

Eiríkr jarl fór um öndvert vorit austan úr Görðum [12]), sigldi hann austan um öndvert sumar, ok heim til Danmörk í ríki sitt. Svâ segir Markús:

Vor öndvert bjó Vinda rírir [13])
vegligt flaustr [14]) úr Görðum austan,
hlýrum skaut á hola báru
helmíngs oddr í sumars broddi;
hlýðu [15]) studdi [16]) borðvið breiðan
bróðir Knúts í veðri óðu,

---

1) höfðíngja ok ríkismenn, *F.* 2) ríkis mönnum, *F.* 3) sinni drápu, *S. V.* 4) Garða, *F. K.* 5) þeir, *b. v. F.* 6) hnöggvi, *F. K.* 7) stillr, *F.* 8) *F*; tíðum, *B.* 9) *K*; honum varð engi, *B.* 10) *F.* kunnigt, *B.* 11) herðar, *B.* 12) ok lét setja fram skip sín, þegar ísa leysti, ok búa þau at öllu sem hann hafði hast efni til, *b. v. F. K.* 13) tírir, *B.* 14) flaust, *F.* veglig flaust, *K.* 15) lýðum, *K. í athugagreinunum.* 16) *F, K*; studdu, *B.*

síðan knáði [1]) svik-fólks eyðir
snilli kendr við Danmörk lenda.

Eiríkr enn góði varð konúngr.

71. Eiríkr tók þá konúngdóm í Danmörk eptir Ólaf bróður sinn, sem lög stóðu til, því at hann var elztr sona Sveins konúngs, þeirra er þá voru á lífi [2]). En er Eiríkr var konúngr orðinn í Danmörk, þá reisti hann upp lög í landinu, ok leiðrètti siðu manna, því at margar óvenjur ok siðleysur hafði yfir landit gengit, meðan Ólafr lifði. Eiríkr konúngr siðaði vel fólk, ok gjörði sèr alla kæra hina beztu menn í ríki sínu; hann var örr af fè, bæði við höfðíngja ok [við vini sína [3]), ok veitti stórfè [4]) öllum þeim, er hans fund sóttu, ok þeim öllum mest, er lengst sóttu til hans, hann gaf ok mikit fátækum mönnum [5]); hann varð brátt vinsæll af Dönum; hann var kallaðr Eiríkr hinn góði, ok sögðu þat menn at honum væri þetta sannefni, því at allir þóttust gott af honum hljóta, þeir er til hans komu. Svâ segir Markús:

Drengir þágu auð af [6]) Ýngva,
örr fylkir gaf sverð ok knörru,
Eirekr veitti opt ok stórum
armleggjar röf dýrum [7]) seggjum;
hríngum eyddi harra [8]) slaungvir,

[1]) knátti, *F.* [2]) var þat þá vili ok samþykki allra höfðíngja ok alþyðu í Danmörk, *b. v. F.* [3]) hirð sína, *F.* [4]) í vingjafir, *b. v. F.* [5]) ef þeir komu á fund hans *b. v. F.* [6]) at, *S. V.* [7]) dyrðar, *F.* [8]) herra, *S. V.*

hildar rammr enn stillir [1]) framdi [2])
firða kyn [3]) at flestir urðu
Fróða stóls af honum góðir.

Um Eirík.

72. En er Eiríkr konúngr hafði skamma stund ráðit fyrir Danmörk, þá kom þar sá hinn sami prestr, er fyrr hafði tjáð helgi Knúts konúngs fyrir Ólafi konúngi; ok þegar er Eiríkr konúngr sá hann, þá heimti konúngr hann á eintal, ok spurði hvat hann kynni at segja honum frá táknum þeim, er yrði um helgi Knúts konúngs: var oss þess fyrir laungu von, segir konúngr, at þar mundi þau efni í vera, viljum vèr vita þat sem gjörst, því öllum oss væri mestr fagnaðr í því, ef þat mætti með sannleik segja [4]). Prestr svarar: já, herra! segir hann, fagrt er þar frá at segja ok satt, þvíat þat er með sönnu at segja, ad öngvir kalla þeir með góðfýsi [5]) á hans nafn, at eigi fái þeir skjótt bót allra meina sinna, hvat sem þeim er [at ángri [6]); ok þetta vissu margir með prestinum sannorðir menn; höfðu [7]) þá margir áheit við Knút konúng, ok urðu margar fagrar jarteignir at hans helgi; gjörðist þá kunnigt um helgi hans um alla Danmörk.

---

[1]) stild, *B.* [2]) frami, *S. V.* [3]) svâ, *b. v. F, K.*
[4]) enn gæti þó þess, er mest liggr við, at menn segi þat eigi fyrri, enn menn vita áðr sannleik á, hvat er mæla skulu, *b. v. F.* [5]) náliga, *b. v. F.* [6]) áðr at meini, *F.* [7]) hófu, *F.*

Frá Eiríki konúngi.

75. Eiríkr konúngr gjörðist nú ríkr höfðíngi ok ágætr, hann var allra konúnga vinsælastr, hann hegndi mjök ósiðu manna, hann eyddi víkíngum ok vondum [1]) mönnum, hann lèt drepa þjófa ok ránsmenn, eða hamla á höndum eða á fótum, eða veita aðrar stórar refsíngar, svâ at engi mátti vondra manna þrífast í Danmörk fyrir honum, hann var rèttdæmr, ok hèlt ríkuliga guðs lög. Svâ segir Markús:

Vörgum eyddi Vinda fergir,
víkíngum hepti konúngr fíkjum,
þjófa hendr lèt þengill stýfa,
þegnum kunni hann ósið hegna;
aldri fráttu [2]) at Eiríkr vildi
allrèttligum dómi at [3]) halla,
hála [4]) kunni sèr til sælu
sigrs valdari guðs lög halda.

Eiríkr konúngr var vitr maðr ok góðr klerkr, ok kunni margar túngur, manna minnigastr [5]) ok snjallastr í máli. Svâ segir Markús:

Hróðigr átti brynþíngs [6]) beiðir
bjartan auð ok fræklikt [7]) hjarta,
minni gnógt ok mannvit annat
mest, fylgðu því hvergi lestir;
alla hafði öðlíngr snilli,
úngr nam hann margar túngur,

1) úændis, *F.* 2) frást, *K*; fanstu, *S*, *V*; frèttu, *F.* 3) *v.* *í F*, *K.* 4) *F*, *K*; haga, *B.* 5) megnastr, *S*, *V*; minngastr, *F.* 6) *F*, *K*; byrðíngs, *B.* 7) *S*, *V*, *F.* fræknligt, *K*; frægligt, *B.*

Eiríkr var, sá er [1]) mátti meira,
mestr ofrhugi, jöfri [2]) flestum.

Brottferð Eiríks.

74. Eiríkr konúngr bjó ferð sína af Danmörk, hann gjörði mönnum þat kunnigt, at hann ætlaði suðr til Róms [3]), hann hafði virðuligt föruneyti með sèr; hann skipaði ríki sínu meðan í vald vina sinna til stjórnar; eigi hafði hann með sèr mikit fjölmenni; hann gekk alla leið suðr til Róms. Svâ segir Markús:

Lýst skal hitt er lofðúngr fýstist
lángan veg til Róms at gánga
fylkir sá þar friðland bálkat
Feneyjar hlið [4]) dýrð at nema [5]).

Síðan fór hann [6]) út í Fenedí ok í Bár, ok sótti heim marga helga staði, ok gekk jafnan. Svâ segir Markús:

Bróðir gekk í Bár út síðan
bragníngr vildi guddóm magna
hylli guðs mun hlífa stilli [7])
höfuðskjöldúnga fimm [8]) at gjöldum.

Eiríkr konúngr [9]) varði í þessari ferð stórfè, þar sem voru klaustr eða aðrir helgir staðir. Síðan snèri hann aptr ferð sinni, ok kom þá enn til Rómaborgar, er hann fór sunnan. Svâ segir Markús:

---

1) eigi, *S. V.* 2) í ófrið, *S. V.* 3) Róma, *B.* 4) lið, *F.* 5) venja, *F. K.* 6) þaðan, *b. v. F.* 7) stillir, *V.* 8) fimm, *S. V.* 9) sótti heim marga höfuðstaði, *b. v. F.*

Stóra sótti Haralds hlýri
helga dóma út frá Rómi,
hríngum varði [1]) áttkonr [2]) Ýngva
auðig skrín ok [3]) gulli rauðu;
mildíngr fór um múnkaveldi
móðum fæti sál at bæta,
sveitir [kníði allvaldr [4]) utan
Eiríkr var til Róms í þeirri.

Eiríkr konúngr dvaldi nokkura stund í Rómaborg, ok gjörði sèr at vinum marga höfðíngja þar í borginni ok víða annarsstaðar, ok kom sèr í hina mestu kærleika við þá; hann þurfti hvergi túlk fyrir sèr, þar sem hann kom. Í þenna tíma var Paskalis páfi í Róma, er annar hefir verit með því nafni, hann tók sæmiliga við Eiríki konúngi, ok gjörði hann sèr kæran í vináttu. Eiríkr þá lof til þess af páfanum, at erkistóll [5]) skyldi vera í Danmörk, en áðr var engi norðar enn í Brimum [6]) í Saxlandi. Svâ segir Markús:

Eiríkr náði utan at færa
erkistól um Saxa merki,
hljótum vèr þat er hag vorn bætir
híngat norðr at [7]) skjöldúngs orðum.

Marga hluti aðra þá Eiríkr af páfanum, þá er nytsamligir hafa verit á Norðrlöndum. Páfinn

---

[1]) *þannig S. V*; vandi, *B*; eyddi, *F*. [2]) *þannig F.* at kom, *B.* [3]) *K.* með, *F.* í, *B* [4]) *þannig F.* kendu allvalds, *B.* [5]) erkibiskupsstóll, *F.* ok *K.* [6]) *þannig F*; Bremen, *B.* [7]) af, *V.*

leyfði honum at taka upp úr jörðu helgandóm Knúts konúngs. Svâ segir Markús:

Eyðist hitt at jafn stórt ráði [1])
[annarr gramr [2]) til þurftar mönnum;
leyfði allt, sem konúngr krafði,
[Krists unnandi pávi sunnan [3]).

Síðan skildu þeir pávinn ok Eiríkr með vináttu ok miklum kærleikum. Eiríkr konúngr snèri þá til heimferðar, en er hann kom til borgarinnar Placencía, þá setti hann spítala skamt frá borginni; en er hann kom til borgarinnar, er Lúka [4]) hèitir, þá gaf hann þar fè til þess, at allir pílagrímar, þeir er [á dönsku töluðu [5]), skyldu þar ókeypis nóg vín drekka, ok heimila gistíng eiga [6]). Eptir þetta fór Eiríkr konúngr heim til Danmerkr í ríki sitt, varð hann allfrægr af för þessari.

Frá Heinreki keisara.

75. Nú var í þenna tíma keisari í Saxlandi Heinrekr, son Heinreks keisara hins milda, hann var [7]) hermaðr mikill, ok er hann spurði at Eiríkr konúngr var úr landi farinn, þá stefndi hann miklum her saman í ríki sínu, ok fór með her þann til Vindlands, ok vann þar mikinn hernat í ríki því, er Dana konúngar höfðu átt þar lengi [8]); játaði þar allt fólk hlýðni keis-

---

[1]) *F*, *K*; jafnan stórræði, *B*. [2]) *F*, *K*; annan gram, *B*. [3]) *v. í S. V.* [4]) Líka, *F*. [5]) danska túngu mælti, *F*. [6]) at þeim spítala, er hann hafði settan ok áðr var frásagt, *b. v. F*. [7]) ríkr höfðíngi ok, *b. v. F*. [8]) lagði keisarinn undir sik ríkit ok, *b. v. F*.

aranum; heiðit var allt fólk í Vindlandi þá í þenna tíma. Keisarinn setti þar yfir marga höfðíngja til gæzlu yfir ríki þat, er hann hafði unnit; einn af þeim hèt Björn, sá var ríkastr. Björn mælti til keisara: við slíkt stórvirki, sem vèr höfum unnit á ríki Danakonúngs, þá þurfum vèr mjök yðvarn afla; vil ek nú þess beiða, at þèr unnit oss teingda [1]) við yðr; vil ek nú þess ok biðja ok hafa tilmæli, er frú Bóthildr [2]) er, systir yður [3]), því at mèr sýnist þetta eigi hættulaust, at sitja hèr fyrir Dönum; er yðr ok kunnig ætt mín ok atferð. Keisari lèzt mundi veita honum þetta [4]), ef hann vildi sik allan tilleggja, at verja þetta ríki fyrir Dönum eðr öðrum þeim, er til vildi kalla. Síðan gipti keisari frú Bóthildi Birni [5]); þat er sagt frá hennar ætt, hún var systir keisara sammædd, en faðir hennar hèt Þorgautr, hann var danskr at ætt, hann var hirðmaðr [6]) Sveins konúngs Úlfssonar, hann var manna fríðastr, hann kallaði Haraldr konúngr Sigurðarson fögrumskinna; faðir hans hèt Úlfr, hann var jarl í Danmörk, hann var hermaðr mikill; hann fór í vestrvíking, ok vann [Galizuland [7]) ok eyddi, ok gjörði þar mikinn hernað, ok því var hann kallaðr Galizu-úlfr; hann átti Bóthildi, dóttur Hákonar jarls Eiríkssonar, var hún móðir Þorgauts fögr-

---

[1]) mægða, *F.* [2]) *S, V*; Bóüld, *B.* [3]) yðar, *S. V.* [4]) ok slíkar aðrar sæmdir, sem hann beiddi, *F.* [5]) *v. í B.* [6]) hirðjarl, *F.* [7]) Vestr-Galiciuland, *B.*

umskinna. Keisari setti nú Björn mág sinn höfðíngja yfir því ríki [1]), sem hann hafði unnit í Vindlandi; en Heinrekr keisari snèri þá heim aptr í Saxland; en Björn settist í ríki Danakonúngs, ok hugðist halda mundu því ríki fyrir Dönum. [Í þenna tíma kom Eiríkr konúngr sunnan frá Rómi, er Vindr höfðu gengit undan hlýðni við hann, ok gafst þeim svâ sinn útrúnaðr, sem enn mun síðar verða frásagt [2]). Svâ segir Markús:

Veldi þorðut [3]) Vindr [4]) at halda
villan gjörðist þeim at illu
sunnan kom þá svikdóms manna
sátta rof, þat er buðlúngr átti [5]).

Frá Eiríki.

76. Þá er Eiríkr konúngr kom heim í ríki sitt, ok hann spurði þenna ófrið, er keisarinn hafði gjört í Vindlandi, þá átti hann þegar þíng við höfðíngja ok bændr, ok talaði hann svâ: Öllum mönnum er kunnigr suðrmanna ágángr á ríki þau, er Danakonúngar, vorir frændr, hafa lengi átt í Vindlandi; nú skulu þat vita allir mínir menn, at vèr ætlum þessum ófriði af oss at [6]) hrinda, eða bíða bana ella. Síðan sendi hann herboð um allt sitt ríki, ok

1) Dana konúngs, *b. v. F.* 2) *þannig F;* Eiríkr konúngr kom svâ fremi (su fregn *S.*) sunnan, er Vindar höfðu gengit undir hlýðni við Heinrek, sem enn mun sagt verða frá því, hversu þeim gafst þat, *B.* 3) þorðu, *S, V.* 4) Vindar, *B.* 5) *hèr endar F.* 6) reka eða, *b. v. B.*

dró saman herlið mikit, aflaði sèr síðan til skipa, ok sigldi með allan herinn til Vindlands. Svâ segir Markús:

Yngvi hèlt í óða straungum
öldugángi skipum [1]) þángat;
hlýðan [2]) skalf, en [3]) hristi græðir
hèlug [4]) börð [5]), fyrir Vinda görðum [6]).

En er Vindahöfðíngjar, þeir sem keisari hafði þar yfir skipat, spurðu at Danaher bjóst á hendr þeim, þá stefndu þeir liði saman, ok bjuggust til bardaga. Eiríkr spurði þat, at Vindar vildu verja honum ríki sitt, gekk hann þá á land með lið sitt, ok fylktu þá hvorir með sínu liði. Eiríkr konúngr fylkti svâ sínu liði, at rani var á framan á fylkíngunni, ok lukt allt utan með skjaldborg. Svâ segir Markús:

Röndu lauk um rekka kindir
risnu maðr [7]), svâ at hver tók aðra;
hamalt, knáttu þá hlífar glymja,
hildíngr fylkti liði miklu.

Síðan lèt Eiríkr konúngr bera fram merki sitt, tókst þar hin snarpasta orrosta. Eiríkr konúngr var framarliga í orrostu, ok bárðist alldjarfliga, hann var í brynju, ok hafði hjálm á höfði. Svâ segir Markús:

Styrjöld óx um stilli örvan,
stengr báru fram vísis drengir [8]),

[1]) skíðum, *S. V.* [2]) *M. K.* hlundan, *B.* [3]) er, *B.*
[4]) *þannig M;* herlug, *B.* [5]) borð, *B.* [6]) gerðum, *B.*
[7]) mar, *S. V.* [8]) *þannig S. V. K;* drengi, *B.*

mildíngr gekk at miklum hjaldri
málmi skrýddr ok faldinn hjálmi.

Síðan lögðust Vindar á flótta, ok hèldu sik á ýmsum stöðum í borgum ok í kastölum, en Danir sóttu eptir þeim, ok áttu við þá bardaga, ok drápu mart af þeim. Svâ segir Markús:

Hörga [1]) varðist herr í borgum,
hjaldr gánga var snörut [2]) þángat,
[harðir knídust [3]) menn at morði,
merki blès um hilmi [4]) sterkan;
Eiríkr vakti odda skúrir,
eggjar týndu lífi seggja;
súngu járn, en svæfðust [5]) drengir,
sveiti fèll á valköst heitan.

Blóðit dreif á randgarð rauðan,
rógs hegnir drap ótal þegna,
framdi sik, þar er fólkvopn glumdu,
fylkir úngr, en brynjur sprúngu.

Vindar sáu þann sinn kost beztan, at gánga til handa Eiríki konúngi, ok hætta nú til, hverja miskunn hann vill gjöra þeim. Svâ segir Markús:

Heiðinn vildi herr um síðir
hömlu vigs úr porti gömlu,
urðu þeir, er virkit vörðu,
vángi næst á hönd at gánga.

---

1) hörða, *B.* 2) snarut, *B.* 3) harðir tíndust, *S. V.* harðar kindr, *B.* 4) hilmir, *S. V.* 5) *þannig S. V.* sæfðuz, *K.* svæfðumst, *B.*

þar var orðit svâ mikit mannfall, at engi kom tölu á, þar hafði ok fallit Björn, mágr keisarans, ok nær allt lið þat, er honum hafði fylgt; þar tók Eirikr konúngr mikit herfáng, ok skipti því öllu með sínum mönnum, en hann sjálfr vildi ekki af hafa. Eiríkr konúngr lèt brenna bygðir víða um landit, ok varð fólkit svâ hrætt, at flýði undan víðs vegar. Svâ segir Markús:

Heiðin voru hjörtun lýða
hrygðafull í Vinda bygðum,
eldrinn sveif um ótal hölda,
Eiríkr brendi sali þeirra;
eisur kyndust hátt í húsum,
hallir náðu vítt at falla,
óttu leið, en uppi þóttu
elris grand í himni [1]) standa.

þat var ok, sem Markús sagði, at í þessum hernaði lèt margr maðr sitt líf bæði fyrir eldi ok vopnum; fóru sumir Vindar þá á fund Eiríks konúngs. Konúngrinn lagði á þá stór fègjöld, ok taldi þat ríki arftekna jörð sína, er Danakonúngar höfðu átt í Vindlandi, síðan er Sveinn konúngr tjúguskegg lagði þat undir sik. Svâ segir Markús:

Eiríkr var með uppreist harri,
undan flýðu Vindr af stundu,
gjöld festu [2]) þá grimmir höldar,
gumnar voru sigri numnir [3]);
ýngvi taldi erfðir þángat,

[1]) himin, *S. V.* himnum, *B.* [2]) feldu, *K.* [3]) unnir, *B.*

alþýða varð stilli at hlýða,
veldi rèð því ástvinr [1]) aldar,
einatt lá þat fyrr und Sveini.

Eiríkr konúngr setti þar menn til gæzlu í Vindlandi, ok því ríki heldu þeir undir Danakonúnga; síðan fór Eiríkr konúngr heim með sigri miklum til Danmerkr, kom hann fyrst við Eyland skipum sínum, er hann kom sunnan af Vindlandi, sem Markús segir:

Flaustum [2]) lukti [fólka treystir
foldar síðu brimi kníða
örr vísi bað oddum læsa
úrga strönd ok svalri [3]) röndu;
hlífum keyrði hersa reifir
harðla nýtr um landit ýtra,
hilmir lauk við hernað ólman
hauðr [Eydana [4]) skjaldborg rauðri.

Eptir þetta settist Eiríkr konúngr um kyrt heima í ríki sínu, ok varð enn frægr ok ágætr af ferð þessari.

Upptekinn heilagr dómr Knúts konúngs.

77. Eiríkr konúngr lèt kalla saman alla hina vitrustu menn í ríki sínu, lærða ok ólærða. Konúngrinn segir, at þat er hans vili, at leitat sè til graptar Knúts konúngs, ef þat væri eigi á móti vilja kennimanna, segir [þó á þeirra

---

[1]) astvin *S. V.* [2]) flaustrinn *S. V.* [3]) snjalki *S. V.* snjallri, *B.* [4]) *S. V. K*; ey Dana; *B.*

forsjá vera skyldu [1]). Allir báðu konúng fyrir at sjá; ok þá með samþykki biskupanna ok allrar alþýðu ok konúngs atkvæði fóru þeir til Fjóns með miklu fjölmenni, voru þar þá með konúngi allir hinir beztu menn í Danmörk. Síðan var leitat til leiðis Knúts konúngs, ok tekin upp kistan, ok var heilagr dómr hans borinn um kirkju með lofsaungum, en fyrir austan kirkju sat einn maðr, sá er lengi hafði kryplíngr verit, hann varð fyrir þeim mönnum, er helgan dómina báru, en er þeir báru fram yfir hann kistuna, þa stóð hann heill upp, ok gekk með öðrum mönnum um kirkjuna, lofandi guð ok hinn heilaga Knút konúng. Síðan var heilagr dómr borinn í kirkjuna, ok var settr á mitt kirkjugólfit; eptir þat gekk konúngrinn til ok kennimenn, ok var upplokin kista Knúts konúngs, ok líkami hans var með heilu líki, sem hann væri þá nýandaðr, ok þótti öllum mönnum þetta mikils vert; þá var líkaminn tekinn úr kistunni, ok lagðr á barar. Þá mæltu menn, at reyna skyldi helgan dóminn, ok viku þessu allir til konúngs atkvæða. Konúngr mælti: þess em ek fúsari, at reyndr sè, þvíat þat kann vera, ef eigi er reyndr, at þat sè mælt at þetta sè fals ok nýúng vor, Dana; en vèr væntum þess, at guð muni þat [2]) veita fyrir verðleik síns píníngarvotts, Knúts konúngs, at þá skuli öllum

[1]) svâ at þeirra forsjá ráða skyldi *S. V.* [2]) *hèr byrjar síðara brot af H.*

enn auðsærra vera ok óefanligra um hans helgi, er þar sè meiri raun til gjör, svâ at þá megi engi ifa um. Þá lèt Eiríkr konúngr taka lèrept óhreint [1]) ok vefja saman í brúðu, til þess at þat var eigi meira [2]) nè skemra enn líkami Knúts konúngs; síðan var þessi brúða lögð ofan á líkamann, þá var tekinn vígðr eldr, ok lagðr í brúðuna, ok hún brann svâ, at aska ein var eptir, en líkamr hins helga Knúts konúngs var óbrunninn ok svâ alheill, at öngu hári var skatt, en líkaminn var miklu bjartari enn áðr; hófu lærðir menn upp *Te deum*, ok lofaðu allir almátkan guð, ok þenna hans píníngar vott [3]); var þá þegar tekinn í mikit hald hans lífláts dagr, ok er um alla Danmörk hans messudagr haldinn, sem hinar hæstu hátíðir. Þá var úr jörðu tekinn líkkista Benedikts konúngsbróðurs, ok voru sár hans öll gróin, þau er horft höfðu at Knúti konúngi. Eiríkr konúngr lèt gjöra virðuligt skrín, var þar í lagðr heilagr dómr konúngs, var skrínit sett yfir altari. Í öðru skríni hvílir Benedikt í Óðinsve [4]) á Fjóni. Í þessi sömu kirkju, er nú er helgut Knúti konúngi, veitir guð fyrir hans bænir ok árnaðarorð mykla miskunn ok margar jarteignir: þar fá blindir menn sýn, haltir gánga, líkþráir hreinsast, djöflar flýja frá óðum mönnum; veitist þessi hjálp ok víða, þar sem á hann er heitit eða

---

[1]) hreint S. lín órent V. K; lín óreint H. [2]) mjórra V. H.
[3]) enn helga Knút konúng b. v. H. [4]) Óðinsey, H.

kallat með rèttri trú, at samvinnanda drottni vorum Jesú Kristó, þeim er lifir ok ríkir einn guð at eilífu utan enda, amen.

Frá sonum Eiríks konúngs.

78. Eiríkr konúngr hafði tekit at herfángi frú Bóthildi, systur Heinreks keisara, er átt hafði Björn, sem fyrr var ritat; fór hún til Danmerkr með Eiríki konúngi; við henni gat Eiríkr konúngr son; sá sveinn hèt eptir Knúti hinum helga, bróður hans, hann var snemma vænligr ok fríðr sýnum; en er hann var úngr at aldri, þa sagði Eiríkr konúngr frú Bóthildi svâ: nú hafa vistir þínar verit hèr nokkurar stundir, en nú mun þat þrjóta, mun ek nú láta fylgja þèr heim til frænda þinna. Hún svarar: ek ætla okkr lítt til ástarfunda auðit hafa vorðit, ok hafit þèr meirr gert samlag við mik af heipt enn ást; munu þèr þá, herra! unna mèr þess, at Knútr, son okkar, fari með mèr til hugganar [1]). Konúngr svarar: ekki á ek svâ gott at launa frændum þínum, at ek únna þeim þess, at þessi maðr vaxi þár upp, þvíat þat er hugboð mitt, at hann verði at sæmd sínum frændum ok mörgum öðrum. Síðan var henni fylgt heim til frænda sinna, fèkk konúngr henni sæmiligt föruneyti [2]). En Knútr óx upp í hirð föður síns, hann var vinsæll ok vel mentr í alla staði; konúngrinn unni honum

[1]) huganar B. [2]) tók keisarinn vel við henni ok svâ aðrir frændr hennar *b. v. H.*

mikit ok þarmeð öll alþýða. Eiríkr konúngr átti 2 sonu aðra, þá er ellri voru, hèt annarr Eiríkr [1]), en annarr Haraldr kesja, þeir voru báðir efniligir menn. Eiríkr konúngr átti eina dóttur [2]), hún var gipt þeim manni, er hèt Hákon hinn nærræni, hann var ok kallaðr Hákon Sunnifuson; Sunnifa var dóttir Hákonar jarls Ívarssonar ok Ragnhildar, dóttur Magnúss konúngs hins góða. Sonr Hákonar hins norræna ok Ragnhildar, dóttur Eiríks konúngs, hèt Eiríkr lamb, er enn mun síðar verða frá sagt. Eiríkr konúngr hafði laungum starfsamt í ríki sínu, á meðan hann rèði fyrir Danmörk; hann lagði mikla stund á stjórn bæði lands ok laga, hann hafði ok mikinn hug á at styðja staði þá, er niðr voro fallnir eða hrörnaðir; hann lèt gjöra 5 steinkyrkjur af sjálfs síns kostnaði, ok lagði síðan fè til. Svâ segir Markús:

Víða setti vísdóms [3]) græðir
virki skrýddar [4]) höfuð kyrkjur,
gjöra [5]) lèt [þar hollr um [6]) hèruð [7])
[hrein musteri fimm af steini [8]);
voru þau með trygðar tíri
tíða flaustr, er gramr lèt smíða [9])

---

[1]) *hèr er stykki rifit af H. til* Ragnhildar. [2]) *puta:* Ragnhildam, *á spútsíunni í S. V.* [3]) vísdóm, *B.* [4]) skrýdd at, *H.* [5]) gerva, *H.* [6]) *þannig, K. í athugagr.* þar hollr vinr, *B.* hann helzt um, *S. V.* [7]) herjat, *H.* [8]) *H. K;* af hreinum ok musteri steini, *S. V.* ok must. 6 af st. hreinum, *B.* [9]) *H. K.* síðan, *B.*

böðvar snjallr ok bèztr at öllu.
borði[1]) merkt[2]) fyrir Saxa[3]) norðan.

Jórsalaferð Eiríks konúngs.

79. Þat var eitt sinn at Eiríkr konúngr átti fjölment þíng, hann tók svå til orðs: guð þakki yðr Dönum ást ok hlýðni ok marga góða hluti, er þèr hafit til mín gjört, meðan vort samveldi hefir verit, en nú ætla ek mèr ferð úr landi til Jórsala, er þat eigi víst, hvort mèr verðr auðit aptrkomu[4]), skal fara með mèr Eiríkr son minn, ok þar með aðrir höfðíngjar, þeir er (ek) ræð til at nefna; Haraldr son minn skal vera eptir til landsstjórnar í Danmörk, meðan ek em á braut. Knúti syni mínum vil ek gefa hertogadóm, ok þarmeð Heiðabý ok þat ríki, er þar fylgir; en þat er öllum mönnum kunnigt, at Nikulás bróðir minn er nærstr konúngdóminum eptir minn dag fyrir laga sakir, vil ek ok eigi ræna hann sinni sæmd ok ríki, vænti ek at hann muni mèr þat vel launa; þikjumst ek eiga at honum góða frændsemi, at hann veiti Knúti syni mínum vináttu ok styrk, til at halda ríki því, er ek fæ honum í hendr, þvíat hann er sjálfr barn at aldri; [vildi ek[5]) at þeir frændr byggi[6]) vel saman, vil ek ok þess biðja alla mína vini, at þeir gjöri vel til sveinsins ok sæmi-

---

1) boði *eða* borði, H. 2) merktr, *B.* merkti, *H.* 3) Saxland, *H. K.* 4) híngat til Danmerkr, *b. v. H.* 5) ok þiki mèr þat allmiklu máli skipta, *H.* 6) bjuggu, *B.*

liga. Síðan bjó Eiríkr konúngr ferð sína [1]) með miklum kostnaði, ok spurðist víða þessi hans fyrirætlan, rèðust ok margir ríkismenn til þessarar ferðar, bæði útlenzkir ok innlenzkir [2]). Í þenna tíma sendi Frakkakonúngr Eiríki konúngi sæmiligar gjafir, áðr hann fór úr landi. Þat er flestra manna sögn, at þá hafi verit gjörsátt í millum Heinreks keisara ok Eiríks Danakonúngs, svâ at þeir sjálfir sendust gjöfum í millum. Keisarinn sendi Eiríki konúngi [3]) herlið mikit [4]) af sínu ríki [5]). Svâ segir Markús:

Blíðan [6]) gæddi björtum auði
Bjarnar hlýra Frakklands stýrir,
stórar lèt sèr [randgarðs rýrir [7])
ríks keisara gjafir líka;
honum lèt til [8]) hervígs [9]) búna
harra spjalli [láð menn [10]) snjalla [11])
alla [12]) leið, áðr öðlíngr náði [13])
Jóta grundar Cesars fundi [14]).

Frá erkibiskupi.

80. Í þenna tíma var Özur, son Sveins Þórgunnusonar, biskup í Lund í Skáney, hann

---

[1]) í tómi, *b. v. H.* [2]) ok margir höfðíngjar efldu hann með fègjöfum til þessarar ferðar, þeir er spurðu fyrirætlan hans, *b. v. H.* [3]) storgjafir ok fèkk honum, *b. v. H.* [4]) ok láðmenn, *b. v. H.* [5]) alla leið út til Miklagarðs, *b. v. H.* [6]) blíðum, *B. hèr byrjar síðara brot af G.* [7]) rauðgarðs reyrir, *S. V.* randgriðs rýrir, *H.* [8]) *hèr endar H.* [9]) hvorigs, *S. V.* [10]) leiðmenn, *V.* [11]) alla, *B.* [12]) snjalls, *B.* [13]) næði, *G.* [14]) fyndi, *B.*

var ríkr ok stóræattaðr, ok hinn mesti höfðíngi, hann átti frændaafla mikinn, ok sýndist mörgum mönnum hann vel til erkibiskups fallinn, ok með forsjó Eiríks konúngs ok allra samþykki í Danmörk, þá var Özur kosinn til erkibiskups í Danmörk, ok skyldi erkistóll vera í Lundi, skyldu þar allir Danir til þjóna. Svâ segir Markús:

Dróttum [1]) lèt í Danmörk settan
döglíng [2]) grundar skamt frá Lundi
erkistól, þann er öll þjóð dýrkar,
eljun [3]) þúngr, á danska túngu;
hildíngr framdi heilagt veldi,
hvar gegnan má Özur fregna
honum vísar hölda reynir
himna stig [4]), til biskups vígðan.

Frá Eiríki konúngi.

81. Nú er Eiríkr konúngr hafði búit lið sitt, sem honum líkaði, þá fór hann úr landi með fríðu [5]) föruneyti; hann hafði mikit riddaralið, ok marga fótgángandi menn. Svâ segir Markús:

Lýst skal hitt er læknast fýstist
lið hraustr [6]) konúngr [sár en iðri [7]);
[norðan fór með helmíng harðan [8])
hersa mæðir sál at græða;

---

[1]) Drottinn, *G. K.* [2]) döglings, *G. K.* [3]) *M. R.* elli mun, *S. V.* [4]) stigr, *B.* [5]) miklu, *S.* [6]) harðr, *S.* [7]) fór sá norðan, *B.* [8]) hörðum enn með hilmir vörðu, *S. V.* en með helmíng hörðum vörðu, *B.*

harri bjóst til heims ins dýrra [1])
hann gjörði för út at [2]) kanna,
böðlúngr vildi bjart líf öðlast,
bygð Jórsala í [3]) friði trygða.

Eiríkr konúngr fór ríkuliga ok með pris miklum; ok í hverri borg, er hann kom, þá var hans sæmd gjör, gengu kennimenn í móti honum með prócessíóne ok helgum dómi. Svâ segir Markús:

Báru menn úr borgum stórum
bleyði skjars á móti harra [4]),
súngit var þá herr [5]) tók hríngja,
hnossum göfgud skrín ok krossa [6]);
aldri fær [7]) í annars veldi
jöfra ríkr [8]) metnað slíkan,
eitt var sèr þat er jafnast mátti
engi maðr við Dana þengil.

Eiríkr konúngr fór til þess, er hann kom til Miklagarðs, þá var Alexis Grikkjakonúngr, hann tók vel við Eiríki konúngi, ok veitti honum virðuliga veizlu. Alexis konúngr bauð Eiríki konúngi, hvört hann vildi heldr þiggja af honum hálfa lest gulls, eða lèti hann leika fyrir honum þann leik, er Grikkjar kalla [9]) paðreims leik, ok konúngr er vanr at láta leika á paðreimi [10]), í þeim stað er svâ heitir, ok sögðu allir at eigi kostaði konúnginn minna leikrinn,

---

[1]) dýra, *B*; hýra, *S. V.* [2]) *hèr byrjar G. K. aptr.* [3]) *v. í G.*
[4]) herra, *S. V.* [5]) *þannig, G.* hèr, *B.* [6]) krossar, *S. V.*
[7]) fæst, *S. V.* [8]) ríkir, *G. K.* [9]) *hèr er stykki burtu af G.* [10]) paðreimsleik, *B*; *u. í V.*

enn þetta gull, er hann bauð Eiríki konúngi; en fyrir því at Eiríki konúngi var kostnaðar-samt, er hann hèlt fjölmenni mikit, ok eyddist mjök lausafè hans, en farvegr lángr fyrir hendi, þá kaus hann fyrir þá sök gullit. Þessi sami Alexis Grikkjakonúngr bauð síðan Sigurði Noregskonúngi jórsalafara slíkan kost, en með því at Sigurðr fór þá heimleiðis, ok hafði þá lokit hinum mesta fèkostnaði, þá kaus hann fyrir því leikinn, ok greinast menn á fyrir því, hvört höfðíngligra þótti [1]). Grikkjakonúngr [2]) gaf Eiríki konúngi tignarklæði sín, ok hann gaf honum 14 herskip, ok marga hluti veitti hann honum stórmannliga í fègjöfum. Svâ segir Markús:

Hildíngr þá við hæst [3]) lof aldar
höfgan auð [í gulli rauðu [4])
hálfa lest af harra sjálfum
harðla [5]) ríkr í Miklagarði;
áðan tók við allvalds skrúði
Eiríkr, þó at gefit var fleira,
reynir veitti herskip honum
hersa máttar sex ok átta.

Skildu þeir Alexis [6]) konúngr ok Eiríkr konúngr með allmikilli blíðu ok vináttu. Eiríkr sigldi þá frá Miklagarði með miklu liði, ok er hann kom við eyna Kipr [7]), þá tók hann þar

---

[1]) væri, *S. V.* [2]) *hèr byrjar G. aptr.* [3]) hæðst, *S. V.* [4]) ok gullið rauða, *S. V.* [5]) harða, *G.* [6]) Alexius, *S.* [7]) Ciphur, *V. S;* Kifr, *B.*

sótt, þá er hann leiddi til bana; hann andaðist í borg þeirri, er Basta heitir, ok fèkk þat öllum hans mönnum mikillar hrygðar ok víða annarsstaðar, þar er menn spurðu þessi tíðindi. Svâ segir Markús:

Andar krafði út í löndum
allsstýrandi konúng [1]) snjallan
elli beiðat [2]) ofvægr [3]) stillir [4])
aldr [5]) stríð, er frægt [6]) er víða;
síðan harma siklíngs [7]) dauða
snjallir menn um heimsbygð alla,
drúpir [8]) her [9]) [at dólga steypi [10])
dyggan, [þótti veröld hryggva [11]).

Eiríkr konúngr var mjök harmdauði öllum þeim, er hann var kunnigr, svâ at þat er sannliga sagt, at engi Danakonúngr hafi ástsælli verit af allri alþýðu í þann tíma; hann var 8 vetr konúngr í Danmörk, ok stýrði því veldi með miklum ríkdóm ok skörúngskap; öngvir höfðíngjar gengu á ríki hans eðr hans sona, eða ríki þeirra mínkaðist við þá; hann var grimmr óvinum sínum, ok stóð þeim því ótti af honum, hann var blíðr ok kátr við vini sína, varð hann af því vinsæll. Svâ segir Markús:

Hvörgi stóðust hjörva borgar
hristi [12]) meiðar konúngs reiði

1) konúnginn, *B.* 2) beiðir, *B.* 3) *hèr er stykki burtu af G.* 4) stilli, *S. V.* 5) aldrei, *S. V.* 6) fregit, *S. V.* 7) siklíng, *S. V.* 8) draup, *S. V.* 9) heimr, *B.* 10) en dólgum stypi, *B.* 11) þat tær ver. hr. *K*; þótti ver. hryggja, *S. V.* 12) hreisti, *S. V.*

raunar [1]) varðat rönd við hânum
reist, gjörðust þess jöfrar freista;
ógnin stóð af jarla meiði [2]),
engi þorði kapp at strengja,
flestir [ugðu foldvörð hraustan [3]),
fylkir snarr við Dana harra [4]).

Ættir í Danmörk.

82. Eptir þat er Eiríkr konúngr fór úr Danmörk, tók Haraldr kesja stjórn ok forráð ríkisins yfir öllu Danaveldi, eptir því sem Eiríkr konúngr hafði tilskipat; hann var þá fullkominn maðr fyrir aldrs sakir, hann var vinsæll af sínum mönnum, ok naut hann þó mest vinsælda föður síns. Haraldr kesja átti einn son, er Björn hèt, ok var kallaðr járnsíða, hann átti dóttur Ínga Steinkelssonar Svíakonúngs, er Katrín hèt; þeirra dóttir hèt Kristín, er átti Eiríkr [5]) hinn helgi Játvarðsson Svíakonúngr, ok voro börn þeirra: Knútr Svíakonúngr ok Margrèt drottníng, er átti Sverrir Noregs konúngr, ok Katrín er átti Nikulás blaka: þeirra dóttir var frú Kristín, er átti Hákon jarl gamli í Noregi, ok var þeirra sonr [6]) Knútr [jarl í Noregi [7]). Haraldr kesja átti Ragnhildi, dóttur Magnúss berfæts, Noregs konúngs; voro þeirra synir Magnús ok Ólafr,

---

[1]) rannar, *B.* [2]) hèyni, *M.* [3]) hugðu foldna hraustann, *S. V.* [4]) hjara, *S. V.* [5]) *hèr endar G. en byrjar aptr M.* [6]) Stunpa, *b. v. M.* [7]) *v. í B. S. V. C. tekit af M.*

er enn mun síðar frá sagt, ok [1]) Haraldr ok Knútr.

Frá Nikolási konúngi.

83. Nikulás Sveinsson tók nú konúngdóm í Danmörk eptir Eirík konúng, bróður sinn, þá voru andaðir allir synir Sveins konúngs. Á því sama sumri sendi Paskalis páfi pallíum Özuri erkibiskupi at bæn ok tilskipan Eiríks konúngs. Özur var lengi síðan erkibiskup í Lundi, hann var ríkr höfðíngi. Nikolás konúngr gjörðist ok höfðíngi mikill, hann fèkk Margrètar Íngadóttur, er fyrr hafði átt Magnús konúngr berbeinn. Haraldr kesja [2]) var kær vin Nikoláss konúngs, frænda síns, ok var laungum innan hirðar með honum, stundum sat hann í Róiskeldu í Sjólandi, ok hèlt þar mikla sveit manna, ok efldi þann stað mjök. Eiríkr, son Eiríks konúngs, var eigi jafnkær Nikolási konúngi.

Upphaf Knúts lávarðar.

84. Knútr son Eiríks konúngs, hafði hertugadæmi í Heiðabý, sem Eiríkr konúngr, faðir hans, hafði gefit honum; hann var allra manna vinsælastr ok örvastr af fè, ok bezt þokkaðr af alþýðu, þótt Nikolás konúngr eða Magnús son hans hefði ríki meira, því var hann kallaðr Knútr lávarðr. Þat bar mest til vinsælda hans, at hann lèt öllum mönnum heimilt fè sitt, er hafa þurftu, en þeir gættu eigi hófs, er hafa vildu,

[1]) *S. V.* [2]) Eiríksson, *b. v. M.*

ok urðu framlögin minni í móti, enn nauðsyn krafði, ok gekk upp fyrir honum mjök lausafèit; ekki var mart um með þeim Nikolási konúngi ok Knúti lávarði; öfundudu þeir feðgar [1]) mjök vinsæld Knúts; var þat ok mjök rètt at segja, at hverr maðr í Danmörk vildi svá sitja ok standa sem Knútr vildi; var Magnús þó jafnan færri til hans. Nökkurum vetrum eptir andlát Eiríks konúngs andaðist Heinrekr keisari í Saxlandi, var síðan keisari Heinrekr son hans; en er Knútr spurði þat, at Heinrekr, móðurbróðir hans, var andaðr, en Heinrekr son hans keisari orðinn, þá fýstist hann at finna frænda sinn, keisarann, ok fór hann með virðuligu föruneyti; ok er keisarinn spurði til frænda síns, þá lèt hann búa virðuliga veizlu á móti honum, ok fagnaði honum með blíðu, er þeir fundust. Dvaldist Knútr með keisara um hríð í hinum mestum kærleikum ok prís.

Frá Knúti lávarð.

85. Þat var eitt sinn, er þeir töluðu Heinrekr keisari ok Knútr lávarðr, þá mælti hertoginn til keisara: herra! segir hann, ek hefi veitt yðr heimsókn í minni tilkomu, at sækja at yðr heil ráð fyrir frændsemi sakir, vænti ek hèr sæmdar, sem þèr erut, ok at þèr munit meira meta við mik frændsemi enn viðskipti minna fyrri frænda, en ríki mitt stendr mjök til auðnar, en hugr minn fýsist ad halda sæmdum,

---

[1]) *vantar í B.*

vilda ek eigi láta þat vald, er faðir minn fèkk mèr í hendr, vildum vèr gjarna þar til hafa heil ráð af yðr, hversu með skal fara [1]). Keisari svarar: ek hefi spurt vinsæld yðra, ok at þèr hafit hvers manns lof, ok er hin mesta nauðsyn, at þèr fáit ríki yðru haldit ok sæmdum; nú er þat siðr vor, segir keisarinn, hèr í Saxlandi ok enn víða annarsstaðar at læsa hafnir fyrir landinu, ok taka þar toll af, ok láta aunga ná at leggja skipum sínum í höfnina, nema leigu leggi eptir; nú kann vera at þetta þikir hart, þar er menn eru óvanir þessu, en svâ mikinn framgáng hefir yður sæmd áðr fengit, at mik væntir at hún mun ekki við þetta mínkast; þvíat þat er ríkra manna siðr víða í löndum, at læsa hafnir fyrir landi sínu, ok taka menn þar stórfè eptir, en þat er þó gæzla mikil ríkinu við ófriði; þarmeð skal ek fá þèr nökkut í fjármunum, svâ at þú megir halda sóma þínum fyrir þessa sök. Hertoginn þakkaði keisaranum fyrir sín tillög, ok kallaði vel tilfallit í sínu landi, at læsa hafnir, ok kallaði svâ háttat landinu, at þat væri auðvelt víða. Síðan fór hertoginn heim í ríki sitt með stórmannligum fègjöfum ok mörgum sæmiligum hlutum, er hann hafði þegit af keisara.

Læstar hafnir.

86. Þá var mjök herskátt í Danmörk af

[1]) en fjárabli minn gjörist nú ekki mikill, *b. v. M.*

heiðnum mönnum [1]), þeim er laungum lágu í hernaði á sumrum, ok ræntu kaupmenn eða landsmenn. Ok er Knútr lávarðr hafði eigi lánga stund heima verit í ríki sínu, þá lèt hann gjöra kastala 2 tveim megin Slesvíkur, þar sem mjóst var yfir sundit, er utan gengr at Heiðabý; síðan lèt hann gjöra yfir sundit járnrekendr, en sumt af viðum, svâ at læsa mátti sundit, settu síðan menn í kastalann at gæta [2]), ok láta þau ein skip þar inn leggja, [er þeir tæki fè af hverju skipi [3]). [Hertoginn sat laungum í Heiðabý, var hann nú hirðr fyrir öllum ófriði; styrktist hann nú mjök að [4]) peníngum, en hèlt þó öllum vinsældum, eptir því sem keisarinn hafði getit til [5]).

Frá Víðgauti.

87. Víðgautr [6]) hèt maðr, hann var ættaðr af Sámlandi, hann var maðr heiðinn, hann var kaupmaðr, ok var stórauðigr ok vel mentr um marga hluti, hann sigldi jafnan kaupferðir í Austrveg. Þat var eitt sumar, er hann sigldi austan at Kúrlandi [7]), þá lágu Kúrir þar fyrir honum á herskipum, ok lögðu þegar at honum, ok vildu drepa hann [8]); en með því at hann

---

[1]) ok öðrum austrvegs mönnum, *b. v. M.* [2]) hans, *b. v. S. V.* [3]) er þeim likaði, ok höfðu þó toll af hverju skipi, er þar lagði inn, *M.* [4]) öllum, *b. v. V.* [5]) *frá v. í M.* [6]) Þjóðgautr smálendski, *á spazíunni í M.* [7]) Kyrlandi, *B; v. í M.* ok ætlaði þá heim at halda. En hann varð síðbúinn, ok hann kom austan at Kúrlandi, *b. v. M.* [8]) ok taka fè hans til sín, *b. v. M.*

var einskipa [1]), þá sá hann sik aunga viðtöku mega hafa, ok setr upp segl, ok ætlar at sigla heim til Sámlands [2]). Kúrir sigldu þegar eptir; [ok komast í millum Sámlands ok hans [3]); sèr hann at hann hefir 2 kosti fyrir höndum: at hætta á fund þeirra, hver yrði, eða sigla á haf undan, ok snúa til kristinna landa, ok þótti honum hvorgi góðr. Tók hann þó þat til ráðs, at sigla á haf ok austan til Danmerkr; hann hafði haft spurn af Knúti lávarði, ok þat með at allir hlytu gott af honum, er á hans fund kæmi; vænti hann sèr þar sóma, er margir fengu aðrir; rèð hann þá þat af, at sigla til Heiðabæjar, sigldi hann þá at sundinu, því er læst var, þá kallar hann á varðmennina, þá er í kastalanum voru, sagðist hann vildu leggja inn í höfnina [4]). Varðmaðrinn spur, hverr hann væri. Hann svarar: ek heiti Víðgautr. Varðmaðrinn svarar: ekki býðr Knútr lávarðr, at vèr lúkum upp hafnir fyrir mönnum, er vèr vitum eigi skyn á. Víðgautr svarar: láttu upp höfnina, góðr maðr! þvíat ek vil Knút finna, skal ek ok fyrir þik svara, ef hertogi vill þik nokkut um þetta kunna. Varðmaðrinn mælti: vel er tilmælt, segir hann. Luku þeir þá upp sundinu, ok lagði Víðgautr inn skipi sínu, ok fór síðan

---

1) en þeir Kúrir höfðu lið mikit, *b. v. M.* 2) Smálands, *leiðrètt til* Sámlands, *í V.* 3) ok bægðu honum þegar frá landinu, ok vildu gjarna hafa líf hans ok fè, *M.* 4) sundit, *M.*

á fund hertoga. Knútr spurði: hverir þeir væri. Víðgautr sagði, at þeir væri af Sámlandi. Knútr svarar: heyrt hefi ek þín getit, ok er mèr sagt, at þú munir vera heiðinn maðr. Víðgautr svarar: víst erum vèr heiðnir menn. Hertogi mælti: tveir erù kostir til, at þèr takit við kristni, ok látið skírast, skuluð þèr vera hèr þá allir velkomnir, eða hætta til ella, hvat fyrir liggr. Víðgautr svarar: mun eigi einsætt, herra! at kjósa hinn betra sèr til handa, ef þess er kostr; vil ek gjarna taka við trú, ok þiggja síðan sóma af yðr. Síðan voru þeir skírðir, ok voru með Knúti lávarði um vetrinn í góðu yfirlæti. Víðgautr var laungum á tali við hertoga, kunni hann frá mörgu at segja, þvíat hann var vitr maðr, ok hafði víða farit. Hertogi spurði hann margs úr Austrvegi, ok kunni hann þaðan mart at segja [1]).

Kvânfáng Knúts lávarðar.

88. Haraldr var konúngr austr í Hólmgarði, son Valdimars konúngs Jarislafssonar [2]), Valdimarssonar [3]). Móðir Haralds var Gyða, dóttir Haralds Englakonúngs, Guðinasonar. Haraldr átti Kristínu, dóttur Ínga Svíakonúngs, Steinkelssonar, systur Margrètar drottníngar, er þá átti Nikolás Danakonúngr. Dætr Haralds ok Kristínar voru þær Málmfríðr, er átti Sigurðr konúngr jórsalafari, ok Íngibjörg [4]). En er

---

[1]) þat er hann vildi forvitnast, *b. v. M.* [2]) Jarizleifssonar, *M.* [3]) fóstra Ólafs konúngs Tryggvasonar *b. v. M.* [4]) Engilborg, *M. K. alstaðar.*

Víðgautr hafði verit eina vetr með Knúti lávarði í miklum kærleikum, þá beiddi hertogi at hann mundi fara sendiför hans austr til Hólmgarðs, ok biðja Íngibjargar, dóttur Haralds konúngs, til handa honum. Víðgautr svárar: herra! segir hann, einn hlutr er sá, er [1]) ek em tilfær yðvart erindi at flytja, at fè skortir mik eigi, en þó at ek sè fyrir margra hluta sakir vanfær til yðvart erindi at flytja, þá verð ek þó skyldr til at gjöra yðvarn vilja um allt, þat sem þèr vilit mik til nýta. Hertogi þakkar honum, ok lèzt því þetta mál við hann talat hafa, at honum þætti hann bezt tilfallinn, þeirra manna er í hans valdi voru, bæði fyrir (sakir) [vits ok framkvæmdar[2]). Síðan var búin ferð hans, ok áðr enn Víðgautr færi á burt, mælti hann til hertoga: herra! segir hann, þèr hafit gjört til vor í vetr með miklum sóma, ok veitt oss stórmannliga; en launin munu vera minni af minni hendi enn vert væri; þèr skulið þiggja af mèr 40 serkja grárra skinna, en 5 timbr eru í serk hverjum, enn 40 [3])] skinna í timbr. Hertogi þakkaði honum gjöfina, ok kvaðst eigi betri gjöf þegit hafa. Víðgautr siglir nú í burt með sínu föruneyti, ok lètti eigi fyrr enn hann kemr austr í Hólmgarð á fund Haralds konúngs; heimti hann sik fram með fègjöfum við konúnginn. Konúngrinn tók honum vel, þvíat Víðgautr var frægr maðr ok djarfr í

---

[1]) at, *S.* [2]) viturleiks ok snildar; lèzt honum bezt treystast at flytja þetta mál, *M.* [3]) 50, *V.*

máli, ok kunni margar túngur [1]); hann bar fram erindi sín við konúnginn, ok flutti kænliga, ok sagði svâ frá Knúti lávarði, at allir mundu frá honum einnveg [2]) segja, at engi er hans jafníngi í Danmörk ok miklu víðara: ætt hans er yðr öllum kunnig [3]), ok er yðr öllum sómi í þessu. Konúngr svarar: mikit fullting veitir þú honum í orðum þínum, ok mân hèr skjótt lykt falla á þetta mál, ef vèr höfum þín ráð hèr um. Já, herra! segir hann, í aungvan stað mun yðr reynast ófremar, enn ek hefi frá sagt [4]), þvíat þat er almæli, at Knútr lávarðr er fyrirmaðr allra þeirra manna, er nú vaxa upp í Danmörk eða á Norðrlöndum. Konúngr svarar: með því at vèr vitum þik sannorðan, ok þú ert oss at góðu einu kunnr, höfum vèr ok áðr heyrt nokkut getit Knúts lávarðs, þá skulum vèr máli þessu vel svara, en ríki þikir oss hann lítit hafa til forræðis, þótt hann hafi einn hertogadóm í Danmörk. Víðgautr svarar: þat hefir hann þarímót, er miklu er frægra. Hvat er þat? segir konúngr. Víðgautr svarar: mannkosti skal hann hafa umfram flesta menn aðra, ok er þat meira vert enn mikit fè eða ríki. Síðan átti konúngr tal við dóttur [5]) sína ok við annat ráðuneyti sitt, ok tjáði þetta mál fyrir þeim, en allir fýstu þessa ráðs, ok svâ kom með samþykki

---

[1]) ok þurfti ekki túlk fyrir sèr, *b. v. M.* [2]) eiit, *S.* [3]) segir hann, *b. v. S. V.* [4]) þat er hann tekr hendi, *b. v. M.* [5]) vini, *S. V.*

Íngibjargar, at hún skyldi giptast Knúti lávarði, ok fór Viðgautr með þessum erindum til Danmerkr, ok fann Knút hertoga, ok sagði frá sínum erindum. Knútr hertogi þakkaði honum sitt starf; efnaði hertogi til brúðlaups síns, en Haraldr konúngr sendi Íngibjörgu dóttur sína austan úr Hólmgarði at nefndri stundu með fríðu föruneyti; en er hún kom til Danmerkr, tók hertogi vel við henni ok þarmeð öll alþýða; síðan gjörði hann brúðlaup sitt til hennar með miklum fagnaði [1]) ok sóma. Þau áttu nokkur börn, þau er enn munu síðar nefnd vera.

Frá Magnúsi Nikulássyni.

89. Magnús Nikulásson óx upp í hirð föður síns, ok var hann allra manna mestr í allri Danmörk, ok vel vinsæll, en þó var Knútr lávarðr allra vinsælastr ok bezt þokkaðr af alþýðu, þóat þeir Nikulás konúngr ok Magnús son hans hefði ríki meira; ok þat sama olli [2]) því, er nokkur fæð var í milli þeirra, at þeim feðgum óx öfund á vinsældum hans, ok þótti þeim hans vinir hölzt í margir. Magnús Nikulásson fèkk Rikizu [3]), dóttur Búrizlafs Vindakonúngs. Þeirra synir voru þeir Knútr ok Nikulás. Magnús hafði jafnan með sèr mikla sveit manna; var hann löngum innan hirðar með Nikulási konúngi feðr sínum, en stundum var í sínum stað hvárr

---

[1]) *hèr sleppir skinnbókin B. þat fylgjandi tekit. af K. M*
[2]) voldi, *K.* [3]) Riknu, *C.*

þeirra; hann var sterkr maðr ok bráðgjörr í öllu; hann var kallaðr Magnús sterki.

Frá, Knúti lávarð.

90. Knútr lávarðr bjó ferð sína úr landi í annat sinn, ok fór enn á fund Heinreks keisara, frænda síns; ok er keisarinn spurði til ferða hans, þá lèt hann búa fyrir honum veizlu virðuliga, ok fagnaði honum vel. Keisarinn mælti eitt sinn til hertugans: gleðr mik þat, frændi! sagði hann, er allir sýngja yðr eitt lof, þvíat þik lofa allir, þeir er nokkut skynja, ok þíns nafns heyra getit, svâ at engi maðr er jafn vinsæll sem þú. Hertuginn svarar: gæfu beru vèr til þess, herra! sagði hann, en [1]) þèr hafið oss upphafit með yðrum styrk ok ráðum. Þá lèt hertuginn frambera grávöruna, þá er Víðgautr hafði gefit honum, ok mælti til keisarans: þenna varníng vil ek at þèr þiggið af mèr, herra! þó at smærri minníngar [2]) sè gjörvar enn vera ætti. Keisarinn sá þessa gjöf, ok þakkaði honum, ok mælti: þegit hefi ek stærri [3]) gjafir, sagði hann, en fár þær, at mèr hafi betri þótt. Hertuginn dvaldist með keisaranum um hríð í góðu yfirlæti ok miklum kærleikum; ok er hertuginn bjóst til heimferðar, þá gaf keisarinn honum margar gjörsimar, ok sagði at hann skyldi eigi fè skorta, meðan þeir lifa báðir: en þær gjafir, er þèr færðut mèr, skal ek launa einar saman [4]); þèr

[1]) C. er, K. M. [2]) virðíngar, C. [3]) stórar, K.
[4]) þèr einn samann, K.

skuluð þiggja af mèr klæði, er eigi er víst at önnur sè slík í [yðru landi [1]) eða víðara, ok þess vænti ek, ef þèr egið klæðin, at þar fylgi hamíngja yður ok gipta ríkis yðar eptir; vil ek þess biðja yðr, frændi! segir hann, at þú lógir eigi klæðunum, en um þat em ek hræddr, ef þèr lógið, at þá sè skömm unaðsbót at yðvarri sæmd. Þetta voru tignarklæði keisarans, ok voru þau öll gullsaumuð ok enar mestu gjörsimar. Hertuginn þakkaði honum gjafirnar ok allan þann sóma, er hann hafði til hans gjörvan. Síðan fór hertuginn heim í ríki sitt, ok þótti jafnan enn mesti ágætismaðr. Litlu síðarr andaðist keisarinn, ok segja menn, at sú náttúra fylgði tignarklæðunum, þeim er keisarinn gaf Knúti lávarði, frænda sínum, at flestir yrði skamlífir þaðan frá, er klæðunum hefði lógat. Síðan tók keisaradóm Ljóðgeirr, saxneskr hertogi, hann var síðan kallaðr Lótaríus.

Frá Knúti lávarð.

91. Knútr lávarðr var svâ vinsæll, sem fyrr var sagt, at allir enir beztu menn í Danmörk voru hans vinir, eigi minni enn Nikoláss konúngs eða Magnúss sonar hans; en þat var, sem fyrr var sagt, at þeir feðgar kunnu því svâ illa fyrir öfundar sakir, at fyrir þat sama lögðu þeir óþekt [2]) til hertugans ok margra hans vina; ok er Knútr lávarðr fann þetta, leitaði hann sèr ráðs ok þóttist vandliga saklaus við þá feðga. Þat

[1]) Danmörk, *C.* [2]) fæð ok úlfbúð, *C.*

var eitt sinn at þeir Nikulás konúngr ok Magnús son hans voru suðr á Jótlandi, at Knútr lávarðr fór á fund þeirra með nokkura menn; ok er þeir fundust, fögnuðu þeir vel hertuganum. Knútr mælti þá: þat er örendi mitt híngat, at ek vil bjóða ykkr feðgum til veizlu: vilda ek at vèr ættim marga góða hluti saman, sem oss sómir fyrir frændsemi sakir, ok látum eigi rógsmenn spilla frændsemi vârri fyrir öngva tilgjörnínga. Þeir svöruðu ok sögðust þat gjarna vilja, ok sögðu önga hluti í milli þeirra vera, þá er eigi mætti þeirra frændsimi vel fara. Síðan reið Knútr lávarðr heim til Heiðabæjar, ok lèt þar búa veizlu í móti Nikulási konúngi ok Magnúsi syni hans; en þeir komu til veizlunnar at ákveðinni stundu, ok var þar ágæt veizla; ok er sá dagr kom, er þeir skyldu í brott ríða, þá þakkaði hertuginn Nikulási konúngi þann sóma, er þeir höfðu honum gjörvan í þángatkvâmu sinni, ok gaf konúnginum marga ágæta gripi. Síðan gekk hann til Magnúss, ok mælti: Magnús frændi! sagði hann, hèr ero klæði þau, er Heinrekr keisari, frændi minn, gaf mèr, en nú vil ek gefa yðr klæðin til vináttu ok heillar frændsimi; ok vil ek því gefa þèr ena beztu gripi, er ek á til, at þèr samir vel at bera, enda ann ek þèr vel at njóta, þvíat þú munt mèr þat góðu launa. Magnús fór þegar í klæðin, ok mæltu allir, er hann sá, at eigi mundi finnast honum vænni maðr eða tíguligri, ok sögðu, sem satt var, at þar

var stórsæmda fyrir vert. Nikulás konúngr ok Magnús son hans þökkuðu hertuganum þá hluti, er hann hafði sæmiliga til þeirra gjört í heimboði ok í stórmannligum gjöfum; ok áðr enn þeir skildu, buðu þeir honum til sín um vetrinn til jólaveizlu; hann tók því þakksamliga. Skildu þeir frændr þá með enum mesta kærleik.

Fall Knúts.

92. Þenna [1]) vetr skyldi Nikulás konúngr taka jólaveizlu á Hríngstöðum norðr í Sjólandi, ok til þessar veizlu kom Knútr lávarðr, eptir því sem ætlat var, við nokkura menn, ok var hann með Nikulási konúngi um jólin, ok var þar ágætlig veizla, ok voru þar miklir kærleikar með þeim Nikulási konúngi ok Magnúsi syni hans ok Knúti lávarð frænda þeirra. En er sá dagr kom, er veizluna skyldi eyða, þá segir hertuginn, at hann vill þá búast til ferðar; þenna dag var veizlan allra áköfust, ok voru menn hertugans mjök druknir. Þá mælti Magnús til hertugans: herra! sagði hann, þó at yðr verði smærri gjafir veittar enn vert væri, þá vil ek þó minnast yðar: ek vil gefa yðr riddara 40 með öllum búnaði sínum, (en þat er sagt, at einn riddara kostar 8 merkr gulls sinn búnað). Hertuginn þakkar Magnúsi gjöfina, ok segir at þessi gjöf var bæði góð ok stórmannlig. Nú leið á daginn, ok kom eigi riddaraliðit, þat er Magnús skyldi gefa hertuganum, þvíat eigi var

1) Annan, S. F.

alla í einum stað upp at taka. Þá mælti hertuginn: Magnús frændi! sagði hann, nú munu vèr ríða fyrir ok bíða svâ liðsins [1]), þar sem yðr þikkir fallit. Magnús svaraði: gjörum svâ, sagði hann, ok skal ek ríða á leið með yðr, frændi! ok skiljast eigi fyrri við yðr, enn þat er efnat, er ek hefi heitit yðr. Já, herra! sagði hertuginn, allt mun þat svâ efnast, sem þèr hafið tilskipat, en jafnan þikkir oss sæmd at yðru föruneyti. Síðan mynntist Knútr lávarðr við Nikulás konúng frænda sinn ok aðra menn, þá er honum sýndist. Eptir þat stíga þeir á hesta sína, ok ríða í brott; þeir riðu um skóg nokkurn, ok komu í rjóðr eitt; þá bað Magnús þá stíga af baki, ok bíða riddaranna, ok lèzt vænta at þeir mundi skamma stund þurfa. Þeir gjörðu nú svâ, at menn stigu af hestunum, ok settust niðr í rjóðrinu, ok sofnuðu þegar margir, er af baki voru farnir, þvíat þeir höfðu drukkit fast um daginn. Knútr lávarðr sat á lág einni, en Magnús frændi hans hjá honum, ok var hann Magnús í blárri kápu. Síðan sjá þeir, hvar maðr hljóp fram úr skóginum, þar sem þeir voru, ok er hann kom í rjóðrit, þar er þeir sátu, steypti hann af sèr kápunni, er hann var í, ok reif af ermina aðra; hann mælti ekki við þá, hljóp síðan aptr í skóginn. Hertuginn spurði Magnús: frændi! sagði hann, hvat ætlar þú slíkt vera, svâ (er) sem þetta sè vísbending nokkur? Ek

[1]) riddaranna, *C.*

veit eigi, herra! sagði Magnús, lítit mark ætla ek at sliku, eðr hyggr þú, at hèr búi nâkkvat annat undir? Hertuginn svaraði: þat grunar mik, at þetta muni skolu vera njósn nokkur, þeim er nær oss eru, ok mun lið vèra komit at oss í skóginum. Ekki mun þat vera, frændi! segir Magnús, þvíat þú ert svâ vinsæll maðr, at engi vill yðr grand gjöra. Þá tók hertuginn hendi sinni á öxl Magnúsi, ok spurði: hví leiddir þú mik svâ á götu, frændi! sagði hann, at þú vart í brynju? Magnús svaraði: þvíat ek em eigi jafn vinsæll sem þèr eruð, frændi! Í þenna tíma, er þeir töluðust við, kváðu við lúðrar í skóginum alla vega braut frá þeim, ok þvínæst drifu menn at þeim úr mörkinni. Fyrir þessu liði rèð sá maðr, er hèt Heinrekr hálti, hann var son Sveins, Sveinssonar konúngs, Úlfssonar, manni firnari enn bræðrúngr Knúts lávarðar; en þetta voru þó ráð þeirra feðga Nikuláss konúngs ok Magnúss sonar hans; ok er hertúginn sá, at liðit þusti fram or skoginum at þeim, ok hann sá at þetta voru ófriðarmenn, þá mælti hann: hvat er nú, Magnús frændi! sagði hann, ræðr þú nâkkvat fyrir fjölmenni þessu? Magnús snaraðist við honum, ok mælti: öngvu skipir þik, hverr fyrir ræðr, at fullu skal þèr nú vinna. Snèrist hann þá í lið með Heinreki halta. Hertuginn mælti: guð fyrirgefi þèr, frændi! sagði hann, ef nâkkvat er ofgjört í þessu, ok fyrirgefa vil ek þèr. Þeir Magnús

ok Heinrekr halti veittu þeim Knúti lávarði atgöngu harða, en þeir hertuginn snèrust til varnar í móti; þar tókst hörð orrosta, ok var mjök ójafnlig, þvíat margir voru þar um einn; voru þeir ok ekki viðbúnir, þvíat þeir vissu sèr einskis ótta vânir ne ófriðar á þeim degi; voru ok margir svâ dauðadruknir, at eigi vöknuðu, fyrr enn spjótin dundu á þeim eða í gegnum þá, þeir er sofnat höfðu. Þar fèll Knútr lávarðr, ok er þat flestra manna sögn, at Heinrekr halti bæri vâpn á hann, ok veitti honum bana; þar fèll ok mestr hluti liðs hans hertugans, en hann sjálfr fèkk þó mælt fyrir sèr, þat er honum var hjálpvænligast, áðr hann lèzt, en fátt eðr ekki lèzt af liði þeirra Magnúss ok Heinreks. En er þessi tíðendi spurðust um Danmörk, þá harmaði hverr maðr Knút lávarð, ok urðu þeir Nikulás ok Magnús son hans stórilla þokkaðir af þessu verki, svâ at nær [engi maðr í Danmörk bað þeim góðs fyrir þetta [1]), ok jafnvel þeir, er áðr voru vinir þeirra, sögðu, svâ sem var, at þetta var eð mesta níðíngsverk, ok engi dugandi maðr mundi til þeirra vilja þjóna upp frá því. Knútr lávarðr var færðr til Hríngstaða, ok þar jarðaðr, ok er sannheilagr maðr, ok gjörir margar fagrar jarteignir ok dýrligar. Líflátsdagr hans er einni nótt eptir enn 13 dag jóla, en nú er honum haldinn messudagr um alla Danmörk enn næsta dag eptir Jónsmessu [2]) baptista á sum-

[1]) bað þeim hvir[illegible] túnga ills fyrir, *C.* [2]) Jóansmessu, *M.*

arit, þvíat þá var upptekinn úr jörðu heilagr dómr hans; þar heitir nú Lávarðsskógr, er hann fell. Svâ segja Danir, at í rjóðri því, er enn helgi Knútr lávarðr fell, sè jáfnan síðan fagrgrænn völlr, hvârt sem er vetr eða sumar.

Frá börnum Knúts lávarðar.

93. Enn helgi Knútr lávarðr ok Íngibjörg [1]) áttu dætr 3, Margrètu ok Kristínu ok Katrínu, hún var gipt í Austrveg; en Kristínu átti Magnús blindi, Noregs konúngr, son Sigurðar jórsalafara; Margrètu átti Stígr hvítaleðr [2]) á Skáni: þeirra börn voru þau Nikulás ok Kristín, er átti Karl Svíakonúngr Sörkvisson: þeirra son var Sörkvir Svíakonúngr, hann átti Íngigerði, dóttur Birgis jarls brosu: þeirra son var Jón Svíakonúngr. En er hinn heilagi Knútr lávarðr fell, var Íngibjörg kona hans með barni, hún var þenna vetr austr í Garðaríki með Haraldi konúngi feðr sínum, hún fæddi sveinbarn, ok hèt sá sveinn Valdimar, hann var fæddr 7 nóttum eptir líflát ens heilaga Knúts lávarðar feðr síns, hann var snemma bæði vænn ok mikill ok afbragðligr um flesta hluti, hann óx upp austr í Garðaríki með móðurfrændum sínum, meðan hann var í barnæsku, ok var brátt vinsæll af alþýðu manna.

Frá Eiríki.

94. Eiríkr, son Eiríks konúngs góða Sveinssonar var ekki innanlands, er hann spurði líflát

[1]) *þannig C.* Engilborg; *M, K. alstaðar.* [2]) hrutaleiðr, *S. F.*

Knúts lávarðar bróður síns; en er hann frètti þessi tíðendi, þá safnar hann liði at sèr, öllu því er hann fèkk, ok honum vildi fylgja; hann fór síðan til Danmerkr, ok er hann kom í land, þá krafði hann sèr liðs, en með því at mörgum þótti hann mikils eiga at hefna við Nikulás konúng ok Magnús son hans, þá varð Eiríki fyrir því gott til liðs; naut hann at því ok mjök vinsælda Eiríks konúngs föður síns ok Knúts lávarðar bróður síns, ok söfnuðust þeir menn margir til Eiríks, er áðr höfðu verit vinir þeirra. En þegar hann fèkk nokkurn styrk liðs, þá herjaði hann víða í Danmörk, ok gjörði mikinn hernað í ríki Nikuláss konúngs, ok veitti stór slög mönnum hans; ok varð af þessu mikill hernaðr innanlands. Nikulás konúngr setti menn til landvarnar í móti her þessum; voru þá ríkastir menn í ríki Nikuláss konúngs, Magnús son hans, Heinrekr halti, Haraldr kesja, bróðir Knúts ens helga lávarðar, hann var kær Nikulási konúngi frænda sínum ok Magnúsi syni hans; ok láu margir á hálsi honum um þat, ok fèkk hann af því mikit ámæli; hann hafði ríki í Sjólandi, ok sat hann löngum í Róiskeldu til landvarnar fyrir her Eiríks bróður síns, ok hafði hann mikla sveit manna með sèr, ok styrkti hann þann stað mjök; hann lèt gjöra kastala mikinn ok sterkan, ok setti þar í margt lið til varnar, þá er hann var eigi við. Nikulás

konúngr hafði löngum fjölment með sèr, síðan þessi ófriðr hófst.

Frá Nikulási konúngi ok Magnúsi.

95. Þat finnst ritat í fróðum [1]) dönskum bókum, at þeir Nikulás konúngr ok Eiríkr hafi átt nokkurar orrostur, þær er vèr kunnum eigi frásagnir af, með hverjum tíðendum lyktazt hafi. En svâ er ritat, at á öðru ári eptir líflát hins heilaga Knúts lávarðar, bróður síns, áttu þeir Nikulás konúngr orrostu á Jalángrsheiði [2]), ok því næst áttu þeir, eða menn þeirra, aðra orrostu í Fótvík [3]) á Skáni, þat er skamt frá Lundi. Tveim vetrum eptir fall ens heilaga Knúts lávarðar kom Eiríkr til Sjólands ok herjaði þar víða, ok þá vann hann kastalann Haralds kesju, bróður síns, í Róiskeldu, ok drap þar mart fólk; hann lèt brjóta niðr allan kastalann, en Haraldr kesja var þá eigi í staðnum; ok á öðru ári eptir þá eyddi Eiríkr allan staðinn í Róiskeldu, ok þá gekk mart fólk til handa honum í Sjólandi, ok veitti honum hlýðni. Þaðan fór hann með mikit lið norðr á Skáni, ok gekk þá allt fólk undir hann, bæði á Skáni ok Hallandi, ok veitti honum hlýðni. Í þenna tíma var Özur erkibiskup í Lundi; hann tók vel ok sæmiliga við Eiríki, ok fèkk honum allan þann styrk, er hann hafði föng á, [þvíat

[1]) fornum, C. [2]) Jalángisheiði, C. [3]) Pottvík, C. S. *V. alstaðar.*

erkibiskup hafði verit enn mesti vinr Eiríks konúngs ens góða föður hans [1]); en þat var ok, sem fyrr var sagt, at þeir Nikulás konúngr ok Magnús son hans höfðu mikinn óþokka fengit af alþýðu manns í Danmörk af drápi Knúts lávarðar; ok því meir sem óx afli Eiríks, því meiri var óvinsæld þeirra Nikuláss konúngs ok Magnúss, ok snèrust þá margir menn til hlýðni ok þjónustu við Eirík. Nikulás konúngr fór með skipaher norðr á Skáni, ok hafði mikit lið, þar var í liði með honum Magnús son hans, Heinrekr halti ok Haraldr kesja ok margt annarra ríkismanna; þar voru í liði með honum 6 biskupar, ok var einn ofan af Svíþjóðu, annar af Sjólandi, enn [4 voru [2]) sunnan af Jótlandi, Pètr biskup af Róiskeldu af Sjólandi, Þórir biskup af Rípum, Ketill biskup af Vendli úr Jörúngi.

Tala konúngs ok erkibiskups.

96. Eiríkr hafði liðsafnað mikinn fyrir á Skáni, ok hèlt her sínum til Fótvíkr [3]), til móts við Nikulás konúng, þat er suðr frá Lundi. Özur erkibiskup var í liði með Eiríki; þar var með honum mikill frændabálkr hans, ok svá annat lið, þat sem honum fylgði. Þar voru með Eiríki Skánúngar ok Hallendíngar, ok þat lið, er honum hafði fylgt or Sjólandi, ok margt annat fólk; var þar þá mikill herr manns; voru þar ok í liði

---

1) Þvíat Eiríkr hafði verit góðr vin föður hans, C. 2) þriðji, C. S. V. 3) Pottvíkr, alstaðar C.

margir höfðíngjar. Þat var á hvítadögum, er herrinn kom allr saman í Fótvík, ok þá fylktu hvârirtveggju liði sínu, ok bjuggust til bardaga; með erkibiskupi var mikill fjöldi kennimanna. Erkibiskup mælti, er liðit bjóst til bardagans: taki lærðir menn viðbúnað, ok veiti mönnum skript, þvíat eigi er annars vân, enn fundr þessi verði með tíðendum miklum, svâ at margr kunni ekki frá at segja, ok hugsi nú svâ hverr sitt ráð, at eigi sè víst, at hann eigi kost hèðan frá, at játa syndir sínar fyrir neinum kennimanni. Nú er sú skript mín: at ek býð yðr í guðs nafni, at þèr gángið fram karlmannliga, ok berìzt djarfliga; hugsið þat, sem er, at guði þikja eigi betri huglausir menn, enn röskvir drengir, skal ok eitt sinn hverr deyja. Síðan talar Eiríkr fyrir sínum mönnum, ok mælti svâ: öllum mönnum er kunnigt hèr í landi níðíngsvíg ok skemdarverk, er þeir Nikulás konúngr ok Magnús son hans hafa unnit í drápi Knúts hertuga bróður míns, ok launat svâ Eiríki konúngi feður mínum marga góða hluti, er hann hefir til þeirra gjört, má oss hugkvæmt vera hvers at hefna er. Hann eggjaði mjök liðit.

Fall Magnúss Nikulássonar.

97. Eptir þetta kváðu við lúðrar um allan herinn hvârratveggju. Sigurðr enn sterki hèt maðr, hann var fóstbróðir Magnúss sterka konúngssonar, ok bar merki hans. Síðan tókst

þar mikil orrosta, ok urðu þar mikil stórtíðendi, þó at vèr kunnum óglöggt at segja frá falli tíginna manna. Þar fèllu 6 biskupar af liði Nikuláss konúngs. Sigurðr enn sterki var jafnan þar fyrir, sem mest var atsótt, ok barðist alldjarfliga, svâ at hans vörn er ágætt. Nikulás konúngr varð sár nakkvat í orrostunni, ok eigi mjök, áðr hann flýði, ok svâ Haraldr kesja; þá rauf hann þegar fylkínginia, er hann sá, at konúngr flýði, hèlt hann þá ok í brott. Síðan hèldu þeir upp bardaganum Magnús ok Heinrekr halti með því liði, er eptir var; þá var fast atsótt merkjum Magnúss, var þá alstaðar los á fylkíngunum í hernum. Magnús var í hríngabrynju þeirri, er aldregi festi vopn á, ok barðist allhraustliga, ok bað menn standa vel við ok leggjast eigi á flótta. En er Sigurðr enn sterki sá, at þyntist um merki Magnúss, ok eigi mundi duga svâ búit, þá kastaði hann merkinu, en hann tók Magnús upp í fáng sèr, ok snèri til skipa, ok vildi á skip út. En er Eiríksmenn sá þetta, snèru þeir þegar eptir honum, ok ráku flóttann, þvíat þá snöru allir á flótta Magnúss menn. Þeir Eiríkr komust milli þeirra Sigurðar [1]) ok skipanna, ok varð þá at hrökkva við. Tókst þar orrosta í annat sinn, ok lauk svâ, at þeir Magnús ok Sigurðr fèllu þar báðir, ok flest lið, þat er þeim hafði fylgt, sumt flýði, þat er því kom við. Í Fótvík varð allmikit

[1]) Magnúsar, *C.*

mannfall af liði þeirra Nikuláss konúngs ok Magnúss sonar hans; þar fèll Heinrekr halti ok mart annat ríkismanna, sem áðr var sagt; þá voru 4 vetr liðnir frá lífláti Knúts lávarðar.

Drepinn Nikulás konúngr.

98. Nikulás konúngr flýði or bardaganum í Fótvík, sem fyrr var sagt, hann komst á skip með nokkura menn, ok fór suðr til Jótlands; síðan fór hann til Heiðabæjar, ok var fámennr, en er hann reið at staðnum, þá heyrðu þeir lúðragáng ok þarmeð allskyns streingleik ok klukknahljóð. Þá mælti Nikulás konúngr: hèr munu menn vel við oss taka ok tígugliga, er bæði er hríngt í móti oss ok svâ streingleikar, ok mun hèr ekki afsparat at veita oss allan aurgata, þann er til er. Einn maðr svaraði konúnginum: lengi hefir þú ekki verit vitr maðr, ok þat sýnist ok í þessu, er þèr ætlið hèr til sómans, er fyrir eru ástvinir Knúts lávarðar, ok vænna þætti mèr, at öðru mundir þú hèr mæta. Þeir riðu þó í bæinn; þar var mikit fjölmenni fyrir í Heidabæ; vâru þar ok margir þeir menn, er verit höfðu vinir Knúts lávarðar. En er þeir spurðu, at Nikulás konúngr mundi koma til Heiðabæjar, þá beiddu þeir sèr liðveizlu alla þá menn, er í staðnum voru. Þá var þar Saxaherr mikill. Ok með því at Nikulás konúngr gjörðist þá mörgum mjök óþokkaðr í Danmörk, þá veittu þeir honum þegar atgaungu, er hann kom í staðinn; var Nikulás konúngr þá höndum

tekinn, ok var hann látinn ná kennimanna fundi. Síðan var hann af lífi tekinn; þá hafði hann konúngr verit 30 vetra.

Eiríkr eymuni tekinn til konúngs.

99. Eptir fall Nikuláss konúngs var Eiríkr Eiríksson til konúngs tekinn í Danmörk um allt land; var þat gjört með vild ok samþykki alþýðu. Hann var ríkr ok refsíngasamr við alla þá menn, er hann þóttist stórsakir við eiga, ok öllum þeim grimmastr, er mestir höfðu verit vinir Nikuláss konúngs eðr Magnúss sonar hans, svâ at þeir þóttust varla mega búa undir ríki hans; ok með því at margir þóttust lángan aldr mundu minni eiga til at reka grimdar hans, þá var hann kallaðr Eiríkr eymuni. Hann átti Málmfríði [1]) drotníngu, dóttur Haralds konúngs Valdimarssonar, Jarizleifssonar [2]), austan úr Hólmgarði, systur Íngibjargar [3]), er átti Knútr lávarðr bróðir hans. Málmfríði hafði fyrr átta Sigurðr jórsalafari, Noregs konúngr.

Frá Noregs konúngum.

100. Í þenna tíma voru konúngar í Noregi: Magnús konúngr, son Sigurðar jórsalafara, ok Haraldr gilli, bróðir Sigurðar [4]) konúngs; þeir höfðu ófriðsamt ríki sín á milli, þeir börðust á Fyrileif [5]) þat sama sumar, er þeir voru drepnir í Danmörk Nikulás konúngr ok Magnús son hans. Þá flýði Haraldr gilli or orrostu

[1]) Málfríði, *S.* [2]) Jarislafssonar, *C. S. V.* [3]) *þannig C. S. V;* Engilborgar, *M. K.* [4]) Sveins, *S. V.* [5]) Friðleik, *S. V.* Ferðleik, *C.*

þeirri suðr til Danmerkr á fund Eiríks konúngs eymuna, en Magnús konúngr lagði þá undir sik ríki allt í Noregi. Eiríkr konúngr tók vel við Haraldi konúngi, ok bauð honum í ríki sínu þá hluti, er hann þyrfti at hafa til kostnaðar fyrir lið sitt, þvíat þeir Eiríkr konúngr ok Haraldr gilli [höfðu svarizt í bræðralag [1]). Haraldr konúngr beiddi Eirík konúng fá sèr lið ok afla nokkurn, at fara aptr til Noregs, ok vildi hann vinna undir sik ríki þat, er hann hafði látit um sumarit fyrir Magnúsi konúngi; en með því at Eiríkr konúngr var mjök nýkominn til ríkis í Danmörk, ok hafði þá enn lítt fengit trúnað af fólkinu, þá þóttist hann lítinn afla mega fá Haraldi konúngi af sínu ríki, en þó veitti hann honum Halland til yfirferðar, ok fèkk honum nokkurn afla bæði liðs ok skipa; skildu konúngarnir með vináttu, ok hèldu þat, meðan þeir lifðu. Síðan fór Haraldr aptr til Noregs þat sama haust með þat lið, er Eiríkr konúngr hafði fengit honum, ok þann vetr vann hann ríki allt undir sik í Noregi, en Magnús konúngr var blindaðr, ok sendr síðan í klaustr, sem segir í æfi Noregs konúnga.

Herferð Eiríks konúngs.

101. Eiríkr eymuni var harðr ok stirðr við fólk allt í Danmörk, þegar hann þóttist festast í ríkinu; hann lèt drepa Harald kesju, bróður sinn, ok sonu hans 2, | ok marga aðra

[1]) voru svarabræðr, *C*; svarbræðr, *S*.

vini Nikuláss konúngs; þat var einum vetri eptir fall Nikuláss konúngs, er Haraldr kesja var drepinn, en vetri síðar fór Eiríkr konúngr til Vindlands með her sinn, ok herjaði þar víða, ok vann þar mikit hervirki; hann vann þar þann stað, er Arkún heitir, þat fólk var heiðit, er þann stað bygði. Eiríkr konúngr fór svâ þaðan, at þeir tóku áðr við kristni, er eigi voru drepnir af heiðnum mönnum, ok lèt konúngr kristna allt fólk í staðnum; fór hann síðan heim til Danmerkr. En þegar konúngr var í brottu þaðan, þá köstuðu þeir aptr kristni, ok efldu síðan blót ok heiðin sið.

Frá Eiríki konúngi.

102. Magnús, er blindaðr hafði verit, fór úr klaustri eptir dráp Haralds gilla, ok efldi síðan flokk í móti sonum Haralds konúngs, Ínga ok Sigurði, ok átti við þá nokkrar orrostur, ok fengu þeir jafnan sigr, en Magnús flýði. Síðan fór Magnús til Danmerkr á fund Eiríks eymuna, ok sótti hann at liðveizlu; sagði svâ, at þat væri honum höfðíngligt bragð, at fara til Noregs með her, ok vinna þar undir sik ríki; sagði hann, at þar voru konúngar börn at aldri, en þeir lendir menn, er þar voru til ráðuneytis teknir, voru allir ósáttir hverr við annann fyrir öfundar sakir; sagði hann svâ höfðíngjum, hvar sem hann kom, at ríkit í Noregi mundi laust fyrir liggja, ef nokkurir stórir höfðingjar vildi tilleita, ok eigi mundi einu skapti í móti þeim

skotit. En með því at Eiríkr konúngr var fúss sæmdarinnar ok tignar enn meiri, enn áðr hafði hann, þá fèlst honum þetta vel í skap, ok fór síðan með Danaher til Noregs af áeggjan Magnúss blinda, ok hafði allmikit lið; þar var ok Magnús blindi í ferð með þat lið, er honum hafði fylgt til Danmerkr; þeir komu í Víkina austr, ok fóru spakliga austanfjarðar, þvíat þar voro fyrir vinir Magnúss konúngs; en er þeir komu til Túnsbergs, þá spurðu þeir at Þjóstólfr Álason lendr maðr var í Osló, ok svâ annat lið Ínga konúngs. Eiríkr konúngr sigldi þá til Oslóar, þegar byr gaf; en er bæjarmenn sá, at lið Eiríks konúngs sigldi utan at Höfuðey [1]), þá vildu þeir bera skrín ens helga Hallvarðar upp úr bænum, ok gengu undir svâ margir, sem flestir máttu at komast, en skrínit varð svâ þúngt, at þeir máttu eigi bera lengra en utar á midt kirkjugólfið. Eiríkr konúngr lá um nóttina út við Höfuðey; en um morguninn, er ljóst var, lögðu þeir inn til bæjarins; þá gengu bæjarmenn til skrínsins, er herrinn sigldi til bæjarins, ok vildu eigi, at Danir tæki í brott skrínið, ok þá varð þat svâ lètt, at 6 menn báru þat úr bænum ok allt uppá Raumaríki, ok var skrín ens helga Hallvarðar þar at Forsi [2]) 3 mánaði síðan. En konúngr brendi bæinn í Osló ok svâ Hallvarðs kirkju; en Þjóstólfr safnaði liði í móti, ok rèð til bardaga við

1) höfuinni, *C. S. V.* 2) Fossi, *S.*

þá, þvíat hann var þá mestr formaðr í Noregi allra lendra manna, en konúngarnir voru svâ úngir, at Þjóstólfr bar Ínga konúng í kiltíng [1]) sèr í bardaganum, en Danir lögðu þegar undan til skipa, ok lögðu þegar í braut, ok fóru síðan til Danmerkr; ok er þat mál manna, at eigi hafi verri för farin verit í annars konúngs ríki með jafnmiklu liði. Þótti Eiríki konúngi eigi sèr svâ reynast, sem Magnús konúngr hafði sagt honum, at laust mundi liggja ríkit fyrir í Noregi, ok engi maðr mundi skapti skjóta í móti honum, ok lèzt aldrei skyldi vera hans vin jafnmikill sem áðr. Svâ mikit óx grimd ok ofríki Eiríks konúngs í Danmörku, at ríkismenn þóttust varla þola mega; en þó þorði engi í móti at mæla, því sem hann vildi vera láta; hèt hann þeim jafnan afarkostum, ef nokkurir voro, þeir er eigi vildu þegar samþykkja þat er hann vildi, ok líkaði þat mörgum landsmönnum illa, er þeir höfðu farit herför til Noregs, ok fengit þar enga sæmd af, en margir höfðu þá ferð nauðgir farit, ok sinn kostnað þar til gefit, en aflat einskis í ferðinni; en þótti Eiríkr konúngr enga þá hluti stunda vilja, er landsmönnum væri til nytsemdar eðr ríkinu til framkvæmdar.

103. Plógr hinn svarti hèt maðr, hann var einn ríkr maðr í Danmörk, hann var ættaðr af Jótlandi, þar sem heitir Plógssýsla, þat

[1]) kitlíng, *C.*

er í Rípa biskupsríki. Eiríkr konúngr lèt drepa föður hans, ok eigi fyrir meiri tilgjörnínga, enn hann mælti í móti honum á einu þíngi. Plógr kunni þessu illa, en sá þó engan sinn kost annann, enn láta vera svâ búit ok kyrt. Plógr var þá á únga aldri, er faðir hans var drepinn. Eiríkr konúngr lèt hann eigi njóta þess, þótt hann hefði honum harm unnit. En er Eiríkr konúngr var suðr á Jótlandi, átti hann þíng við bændr; ok er Plógr veit þetta, þá ferr hann á fund prests eins, ok biðr hann gefa sèr þjónustu. Prestrinn svarar: hví munda ek þat gjöra, mèr sýnist þú ósjúkr. Þá mælti Plógr: gjör sem ek mæli, ella mun ek drepa þik. Prestrinn svarar: fyrir hverja sök biðr þú þessa? Plógr lèzt eigi mundi honum frá segja, sagði hann engu skipta. Síðan gaf prestr honum *corpus Christi*. Þá tók hann fíngrgull af hendi sèr, ok gaf prestinum, ok bað hann fyrirgefa sèr, er hann hafði heitazt við hann. Eptir þat gekk Plógr á þíngit, hann hafði spjót mikit í hendi, ok kefli mikit framan á spjótinu, hann snèri niðr oddinum; hann bað gefa sèr gáng á konúngs fund, ok lèzt við hann eiga eyrendi. Hann hafði ekki fleira vâpna enn spjótit, ok er hann nálgaðist þángat, steig hann keflit af spjótsoddinum, síðan lagði hann spjótinu í gegnum konúnginn, ok veitti honum banasár. Plógr lagði svâ öruggliga til, at konúngrinn fèll áfram við lagit, er í gegn-

um gekk konúnginn. Þá varð þraúng mikil, ok vissu menn úglöggt, hverr þetta verk hafði unnit, þvíat bráðan bar at. Eiríkr lamb [1]) hèt maðr, hann var sonr Hákonar ens norræna, Sunnifusonar, sem fyrr var ritat, ok dótturson Eiríks hins góða, en systurson Eiríks eymuna, hann var þar viðstaddr; hann ljóp upp, ok brá sverði á þínginu. Þá mælti Plógr: ver eigi svâ óðr, Eiríkr lamb! fel sverð þitt; feitt flesk fèll þèr í ketil, ef þú kant at súpa. Því mælti Plógr svâ, at honum þótti hann nær [2]) standa konúngdóminum, en maðrinn vinsæll, sem síðar reyndist. Á þínginu varð allmikil þröng, þvíat eigi varð skjótt víst, hverr drepit hafði konúnginn, ok raufst við þat þíngit. En Plógr forðaði lífi sínu lánga stund, ok var mikill maðr fyrir sèr. Eiríkr eymuni var 4 vetr konúngr yfir Danmörk.

104. Í þenna tíma voru þeir margir menn í Danmörk, er komnir voru af konúngaættum, ok voru allir nær börn at aldri, þóttust allir vera nær komnir konúngdóminum; en ríkismenn urðu eigi á eitt sáttir, sumir vildu þeim fulltíng veita, en sumir mæltu á móti, sem jafnan kann verða, at eigi verða allir á eitt sáttir. Valdimarr, sonr [3]) hins heilaga Knúts lávarðar, var þá kominn til Danmerkr, hann var þá 8 vetra gamall, er Eiríkr konúngr eymuni var

1) Lambi, *C.* 2) nærst. *C. S. V.* 3) hertoga, *b. v. S. V.*

drepinn, föðurbróðir hans. Sveinn hèt sonr Eiríks eymuna. Knútr hèt son Magnúss sterka Nikulássonar; móðir Knúts var Ríkiza [1]), dóttir Búrizlafs Vindakonúngs. Ólafr hèt son Haralds kesju; móðir hans var Ragnhildr, dóttir Magnúss berfætts Noregs konúngs. Þetta voro allt úngir menn ok efniligir; en fyrir sakir úvinsælda [2]) Nikuláss konúngs ok svâ Eiríks eymuna, þá voru menn úfúsir at þjóna þeirra afkvæmi; var þat flestra manna mál ok vili, at taka Valdimar Knútsson til konúngs, fyrir sakir vinsældar föður hans, en með því at hann var úngr, þá var þat gjört með ráði móður hans ok annarra vina þeirra, at Eiríkr lamb var til konúngs tekinn, skyldi hann varðveita ríkit honum til handa, þar til er hann kynni sjálfr fyrir at sjá. Eiríkr lamb var vitr maðr ok vinsæll af Dönum, hann var kallaðr Eiríkr hinn spaki.

105. Özur erkibiskup í Lundi andaðist einum vetri eptir fall Eiríks eymuna, hann var mörgum mönnum harmdauði, þá hafði hann erkibiskup verið 14 [3]) vetr ok 20. Áskell hèt bróðurson Özurar, hann var þarnæst erkibiskup í Danmörk; hann var ok ríkr höfðíngi ok vitr maðr, ok sat lengi at stóli sínum í Danmörk.

106. Ólafr, son Haralds kesju, hófst til ríkis í móti Eiríki hinum spaka, á hinu fyrsta ári

---

[1]) Rikessa, *V. M.* [2]) óvildar, *C. S. V.* [3]) 17, *C. S. V.*

ríkis Eiríks, ok á hinu 3ja ári áttu þeir Eiríkr konúngr ok Óláfr 8 orrostur, ok 3 á einum vetri [1], ok hafði Eiríkr sigr í öllum. Þeir voru 3 vetr höfðíngjar í Danmörk báðir; en á enu 4da [2]) ári áttu þeir enn orrostu, ok í þeirri orrostu fèll Ólafr, sòn Haralds kesju. Eptir fall Ólafs Haraldssonar kesju rèð Eiríkr enn spaki einn ríki í Danmörk með konúngsnafni; hann var ríkr konúngr innanlands ok friðsamr, hófust þá ok öngir höfðíngjar í móti honum til ríkis. Hann sat löngum í Lundi, ok þann stað efldi hann mjök, svâ at á hans dögum var engi annarr ríkari í allri Danmörku; hann lèt gjöra steinmúr um staðinn, svâ at hann var einum múr [3]) allr utan luktr; hefir þat þar lengi síðan haldizt. Eiríkr enn spaki var 8 vetr konúngr at Danmörk. Hann skildi sik sjálfr frá ríki, ok fór í klaustr, ok andaðist múnkr í Óðinsey, ok var mönnum mjök harmdauði.

Upphaf Sveins Eiríkssonar.

107. Sveinn, son Eiríks konúngs eymuna, var til konúngs tekinn á Skáni eptir Eirík konúng enn spaka; en Jótar tóku til konúngs Knút, son Magnúss ens sterka Nikulássonar. Valdamarr Knútsson var þa 17 vetra gamall, hann var æðlíngr [4]); hann var meir snúinn til vináttu við Svein konúng enn Knút konúng, þvíat Magnús, faðir Knúts, hafði svikit enn heilaga

[1]) *máskè rèttara* degi. [2]) 9da, *C.* [3]) borgarvegg, *C.* [4]) öðlíngr, *C. S. V.*

Knút lávarð, föður Valdimars. Þeir Sveinn konúngr ok Knútr konúngr áttu mikinn ófrið sín á milli; þeir áttu ena fyrstu orrostu við Slángaþorp [1]), ok hafði Sveinn konúngr sigr í þeim bardaga, en Knútr konúngr flýði til Jótlands.

Frá konúngum.

108. Í þenna tíma var unnin Jórsalaborg af heiðnum mönnum, ok komu þá sendiboð af Evgenío páfa, at menn skyldu krossast til Jórsalaferðar, ok berjast við heiðna menn; ok í þeirri ferð varð Konráðr keisari. En er þessi tíðendi komu til Danmerkr, þá vildi hvârtveggi konúnganna vera í þeirri ferð, þvíat svâ hafði páfinn fyrir mælt, ok heitit því af guðs hálfu, at hverr maðr skyldi laus af öllum sínum syndum, þeim er hann hafði til skripta borit, hvat sem hann hafði heridt, þegar hann var krossaðr til útferðar, ok fyrri skyldi önd hans í himinríki, enn [blóð hans [2]) væri kaldt á jörðu, ef hann lètist í þeirri ferð. Konúngarnir mæltu nú til sætta á milli sín með enna beztu manna ráði, ok settu þeir gisla milli sín til trúnaðar; setti Sveinn konúngr Ólaf glugg, en Knútr konúngr Nikulás skata [3]); ok fara síðan báðir konúngarnir til Dubbin [4]), ok kom Knútr konúngr fyrri með sinn her í Vizmar höfn, en Sveinn konúngr kom með Fjónbúum ok Sjólendíngum ok Hallendíngum ok Skanúngum. Þar komu til þeirra

[1]) Stángaþorp, *S.* [2]) líkaminn, *S. C. V.* [3]) skara, *C.*
[4]) Dúbím, *V.* Dubrín, *S.*

Suðrmenn, þeir er berjast vildu við heiðna menn fyrir guðs sakir. Sveinn konúngr hafði týnt skipi sínu einu ok öllu því sem á var, bæði mönnum ok fè; þá bauð Knútr konúngr at gefa honum annat skip með öllum reiða, utan menn. Sveinn konúngr vildi þat eigi þiggja, ok raufst þá útferðin konúnganna, fóru þeir þá heim, þvíat hvârgi vildi svâ frá fara ríkinu, at annarr væri eptir, ok gengu þá aptr gislarnir. Sveinn konúngr var þá á Skáni, en Knútr konúngr fór af Jótlandi til Sjólands. Þá er Sveinn konúngr var á Skáni, tók hann Áskel erkibiskup með valdi, ok hafði í gislíngum um stund. En er Sveinn konúngr spurði, at Knútr konúngr var kominn til Sjólands með her, þá flutti hann her af Skáni til Sjólands í móti Knúti konúngi, ok fundust þeir við Þorsteinsþorp, ok börðust þar, ok fèkk Sveinn konúngr sigr, en Knútr konúngr flýði til Jótlands. Valdimarr Knútssón var öðlíngr, sem fyrr var sagt, ok hafði ríki á Jótlandi, hann kom til liðs með Sveini konúngi, ok kom hann eptir orrostu. Síðan fór Sveinn konúngr eptir Knúti konúngi til Fjóns, ok bauð honum sættir; en er hann kóm til Óðinseyjar, þá andaðist þar [1]) ráðgjafi hans, föðurbróðir Absalons, er síðan var erkibiskup; hvarf Sveinn konúngr þá aptr fyrir þær sakir, ok var þann vetr kyrr í Sjólandi. Eptir þat kom Rípa-Ulfr til ráðuneytis við Svein konúng ok Þèttleifr

[1]) *líkliga* Ebbi.

Eðlarson ok Yngvarr kveisa, ok óx mjök óvinsæld hans við þat. Svâ sögðu Danir, at Eiríkr konúngr eymuni heitaðist at gjöra Dönum allt hið illa, en Sveinn konúngr son hans lèti gjöra; hann kölluðu Danir Svein svíðanda, þvíat hann var við allt fólk harðr ok grimmr. Hann rèð Plóg svarta föðurbana sinn, en Yngvarr kveisa drap hann. Þenna tíma kom Einar prestr Skúlason til Danmerkr, hann orti kvæði um Svein konúng, ok fèkk engi laun fyrir, þá kvað Einar vísu þessa:

Ekki hlaut af ítrum
Einar gjafa [1]) Sveini,
öld lofar öðlíngs mildi
æðru stygs [2]), fyrir kvæði;
danskr harri metr dýrra,
dugir miðlúng [3]) þat, fiðlur,
ræðr fyrir ræsis auði
Rípa-Ulfr, ok pípur.

Þá er Sveinn konúngr hafði verit um vetrinn á Sjólandi, sem fyrr var sagt, þá bauð hann her út um vârit, ok fór til Jótlands á hendr Knúti konúngi. Valdimarr var þá með Sveini konúngi. Knútr konúngr var þá í Heiðabæ, ok safnaði liði um Jótland, þegar hann frètti til Sveins konúngs; þeir hittust við Vebjörg, ok varð þar orrosta, ok fengu þeir Sveinn konúngr sigr ok Valdimarr, en Knútr konúngr flýði til Álaborgar, ok þaðan

[1]) gjafir af, *C. S. V.* [2]) styrks, *C. S. V.* [3]) undlaun *C.* miðlaun, *S. V.*

norðr í Noreg til Konúngahellu, ok þaðan fór hann upp í Ljóðhús. Hann fann í Gautlandi Sörkvi Kolsson [1]) mág sinn, hann átti Rikizu, móður Knúts konúngs, ok beiddi hann liðsafla. Sörkvir konúngr bauð at fá honum ríki í Svíþjóðu, þat er hann mætti vel halda sik við; en hann kveðst mundu taka þat ríki, er Knútr konúngr átti í Danmörku; en Knútr konúngr vildi þat eigi. Síðan fór Knútr konúngr austr í Garðaríki, ok þaðan austan; hann fór þá suðr í Rauðstokk [2]) til móðurbræðra sinna, ok vildu þeir eigi at hann væri þar, þvíat þeir ætluðu at hann mundi vilja hafa ríkit undan þeim. Síðan fór Knútr konúngr suðr í Brimar [3]) á fund Harðvígs erkibiskups, en hann fylgði honum í Brúnsvík á fund Heinreks hertoga, sonar Konráðs [4]) keisara, ok tók han við Knúti konúngi; þá var Konráðr keisari andaðr, en Friðrekr var þá keisari. Knútr konúngr efldist at liði i Saxlandi, ok fór með Suðrmannaher til Jótlands. En er Sveinn konúngr spurði þat ok þeir Ulfr, at Knútr konúngr var kominn til Jótlands, þá söfnuðu þeir her í móti, ok hittust við Geitsbekk [5]); þar var mýrlendt, er þeir fundust, ok máttu þeir eigi nást til. Þar var Valdimar kunnigt, ok vissi hann vað eitt, ok reið þar til; þá runnu í móti honum 4 Suðrmenn ok lögðu til hans allir senn; hestrinn viknaði við, er þeir lögðu tveir framan í brjóstit, þá lögðu

---

1) Karlsson, *K.* 2) Rauðstork, *V.* Roðstokk, *C.* 3) Brimvik, *S. V. C.* 4) Kvonráðs, *C.* 5) Getzbekk. *C.*

aðrir tveir í mót aptan í lendina, ok rèttist þá upp hèstrinn; þá komu at menn Valdimars ok svâ fleiri Suðrmenn; þá hjó Valdimarr til Fólkráðs greifa, svâ at hann fèll af hestinum; komu þá til menn Valdimars, ok drápu greifann. Eptir þat varð hörð orrosta ok eigi löng, áðr Knútr konúngr flýði, en þeir Sveinn konúngr ok Valdimarr fengu sigr. Knútr konúngr for þá aptr enn til Saxlands, ok dvaldist þar litla hríð, þá fór hann til Fríslands, ok gáf þar hverjum manni hálfa örtug vegna af því gjaldi, er þeir áttu at gjalda konúnginum í Danmörk, til þess at þeir hèldi hann þar í móti Sveini konúngi, ok því jáðu þeir honum, ok gjörðu þar borg mikla við á, þá er Mildin [1]) heitir, ok kölluðu hana Mildinborg. En er Sveinn konúngr spurði þetta, dró hann þegar her saman, ok fór til Heiðabæjar, hann hafði skipalið, ok dró þar skipin fra Slètti yfir til Hýlíngstaða [2]) á Fríslandi; varð þar orrosta mikil, áðr hann fengi unnit Mildínborg; þar varð svâ mikit mannfall, at menn gengu þurrum fótum yfir ána Mildin á mannabúkum. Sveinn konúngr fèkk þar sigr, en Knútr konúngr flýði þá enn suðr í Saxland til Heinreks hertuga af Brúnsvík, ok dvaldist þar um stund.

Frá keisara ok Sveini konúngi.

109. Í þenna tíma sendi Fríðrekr keisari Sveini konúngi orð, ok bauð honum til sín með vináttu. En er Sveinn konúngr kom til keisar-

[1]) Mild, *C.* [2]) Hilmíngstaða, *S. K.*

ans, þá rauf keisarinn trú sína við Svein konúng, ok neyddi hann til at gjörast sèr handgenginn. Þá kom þar til keisarans Heinrekr hertugi ok Knútr konúngr; þá gjörðu þeir keisarinn ok hertuginn sætt með þeim Sveini konúngi ok Knúti konúngi, ok skyldi Knútr konúngr vera undirmaðr Sveins konúngs, ok hafa Sjóland til forráða. Þá bað Sveinn konúngr, at Valdimarr skyldi gánga í trúnað fyrir hann, at þessi sætt hèldist, þvíat Knútr konúngr hirði ekki, hverju Sveinn konúngr hèt, ok kallaði hann ekki efna mundu, þat er hann hèt, ok vildi konúngr eigi sættast, nema Valdimarr gengi í trúnað þenna fyrir Svein konúng. Þá mælti Valdimarr: eigi vilda ek, at þú beiddir mik þessa, frændi! þvíat ek em eigi vinr Knúts konúngs; en þó ef þú heldr eigi þá sætt, er ek em viðbundinn, þá mun mèr mislíka, em ek þá ok þegar skildr við þín mál. Sveinn konúngr bað hann gánga í trú fyrir sik, ok sagðist allvel mundu sættina halda, en kvað hann at heimilu skyldu skiljast við sín mál, ef hann ryfi sættina. Síðan varð þat at lyktum, at Valdimarr gekk í trúna með Sveini konúngi, ok fóru síðan heim til Danmerkr. En er þeir komu heim, þá rauf Sveinn konúngr þegar sætt við Knút konúng, ok kallaði sína eign öll þau konúngsbú, er voru í Sjólandi. Þá krafði Knútr konúngr Valdimar sinnar trúar, at þat hèldist, er mælt var. Valdimar bað Svein konúng gjöra svâ vel, at hann hèldi sætt þá, er

hann var í þundinn við Knút konúng; en Sveinn konúngr kvað þá sætt eigi mega haldast, ok bað at þeir skyldu þá gjöra aðra sætt, ok þat var gjört. Þá fèkk Knútr konúngr Apa [1]) sýslu á Jótlandi ok 6 hèruð [2]) í Sjólandi, ok 6 hèruð á Skáni; en Valdimar gekk þá enn í trú fyrir Svein konúng, þvíat Knútr konúngr kvað þessa sætt eigi mundu betr haldna ef stundu enn ena fyrri. Sveinn konúngr bað þá enn Valdimar íbindast, ok kallaðist þessa sætt mundu halda, er við hans samþykki var gjör, en kvaðst mjök nauðugr hafa verit at játa öllu því, er keisarinn vildi vera láta: þá er ek stóð fyrir knjám honum. Gekk þá enn við þat saman sætt þeirra um síðir, at Valdimar skyldi skildr við Svein konúng, ef hann ryfi enn þessa sætt. Þessi sættarfundr var í Vebjörgum. Eptir þetta gipti Knútr konúngr Valdimar [3]) Súffíu [4]) systur sína sammædda, hún var dóttir Valadars [5]) konúngs af Polína [6]) landi; hèrmeð gaf Knútr konúngr Valdimar þriðjúng af allri sinni eign til vináttu ok heilla sátta. Kristofórus hèt son Valdimars, hann var frilluson; Tófa hèt móðir hans.

Frá Sveini konúngi.

110. Sveinn konúngr bauð út leiðángri enn næsta vetr eptir sætt þeirra Knúts konúngs ok Valdimars, ok vildi herja í Svíaríki. Hann

---

1) aptr, *S. V.* 2) bú, *S. V. C.* 3) Knútssyni, *b. v. S.* 4) Sophíu, *C.* 5) Valadraugs, *S.* Valadrags. *C.* 6) Pólónía, *C.*

sendi boð þeim Knúti konúngi ok Valdimar, at þeir færi með honum, en þeir vildu eigi fara, þvíat Sörkvir konúngr átti Rikizu, móður þeirra Knúts konúngs ok Súffíu. Síðan fór Sveinn konúngr til Svíþjóðar, ok vann þat ríki af Svíakonúngs veldi, er heitir Verandi, þat eru 5 hèruð, en eitt biskupsríki; í því biskupsríki eru [6 kirkjur ens 6ta tigar [1]). Ok annat ríki vann hann, þat er Finneiði heitir, þat eru 3 hèruð, er svâ heita: Austbú, Suðrbú, Veštbú; þessi ríki ok hèruð liggja næst Danakonúngs veldi. Í þeirri ferð var drepinn Nikulás dotta [2]). Síðan fór Sveinn konúngr heim, en menn hans voru eptir í Hallandi í Farðhúsum, ok voru þar höfðíngjar fyrir þeir Karl ok Knútr. En er þeir Gautar spurðu þetta, þá fóru þeir ok tóku hús á þeim, ok drápu þegar kertissveinana, þá er útkomust; síðan voru menn þar handteknir; þá hjuggu þeir Gautar vök á ísi, ok söktu þeim þar í; en friðr hèlzt enn þann vetr með þeim Sveini konúngi ok Knúti konúngi. En at sumri fóru þeir Knútr konúngr ok Valdimar með skipaliði til Sjólands, ok láu við Sundbý [3]); en Sveinn konúngr var þá í Róiskeldu, ok líkaði honum eigi ferð þeirra, þvíat hann var fáliðr fyrir; en þeir fóru at öllu sem spakligast, ok gjörðu sik til einskis ófriðar líkligá. Þá sendi Sveinn konúngr menn til þeirra, ok var

---

1) 10 tígu kirkna, *S. F. C.* 2) detta, *S. F. C.* 3) Sundbú, *S. F. C.*

komit á stefnulagi, at þeir skyldu finnast. Reið Sveinn konúngr þá út til þeirra, ok festi þá enn trú sína ok sætt, þá sem fyrr hafði verit, ok skildust sáttir. Fóru þeir Knútr konúngr þann sama dag til Jótlands, en Sveinn konúngr fór aptr til Róiskeldu. Um morguninn eptir barðist Sveinn konúngr við Vindr við Kálflunda, ok fèkk sigr, ok drap marga menn. En stóð sættin enn þat ár með þeim Sveini konúngi ok Knúti konúngi. Svein konúng ángraði þat mjök, at þeir Knútr konúngr ok Valdimar voru svâ vel sáttir, ok töluðu þeir Þèttleifr Eðlarson ok Rípa-Ulfr þat jafnan fyrir Sveini konúngi, at hann leitaði nokkurra bragða í, at taka þá báða senn af lífi með nokkurum svikræðum, ef hann fengi eigi náð þeim öðruvís, ok kölluðu hann svâ fremi mundu stýra einn öllu Danaveldi í frelsi. Sveini konúngi fèll þetta allvel í eyru. Ok eitt sinn spurði hann, at þeir voru báðir mágar í Rípum, Knútr konúngr ok Valdimar. Fór Sveinn konúngr þá skyndiliga af Skáni, ok hafði allmikit lið, en hann spurði at þeir voru fámennir fyrir, ok ætlaði nú at taka þá baða; en þeim kom njósn um ferðir hans ok fyriætlun, ok skildust þeir. Fór Knútr konúngr þaðan til Vebjarga, en Valdimar til Heiðabæjar. En er Sveinn konúngr spurði þetta, þá vendi hann aptr sömu leið; ok þegar þeir spurðu at hann var aptr horfinn, þá buðu þeir út liði. Sveinn konúngr

safnaði ok liði í mót, þeim Skánúngum ok Sjálandsförum, er honum vildu fylgja, ok var hann þá í Róiskeldu, er þeir láu í Lýngbý í Valburs [1]) hèraði, ok láu þeir þar svâ 7 nætr, at þeir börðust eigi. Þá skildust Skánúngar við Svein konúng; ok er hann fann þat, at þeir flýðu frá honum, þá treystist hann eigi at standa í móti þeim Knúti konúngi ok Valdimar, ok flýði í braut um nótt, ok suðr til Falstrs, ok eigi nam hann fyrr stað, enn hann kom til Landesbergs [2]) til Konráðs margreifa mágs síns, ok var þar 3 mánuði.

Sætt konúnga.

111. En á þeirri stundu, er Sveinn konúngr var á brottu, þá lèt Valdimar taka sik til konúngs, ok voru allir til þess búnir, þvíat hann var allvinsæll maðr. Þeir lètu þá vígja sik báðir senn til konúnga, Valdimar ok Knútr konúngr mágr hans. Ok á þeirri stundu heimti Knútr konúngr festarmey sína ofan af Svíþjóðu, dóttur Sörkvis konúngs. En meðan Knútr konúngr var uppi í Svíþjóð, þá kom Sveinn konúngr í Danmörk ok Heinrekr hertugi, ok voru 14 nætr í landinu; þeir komu svâ framarla í landit til Sumarstaða á Jótlandi. En er þat spurði Valdimarr konúngr, þá fór hann með þat fólk, er hann fèkk í Sjólandi, ok kom til Fjóns, ok fór yfir Fjón til Meðalfarsarsunds, en þar var illa fært yfir sundið fyrir ísum, ok

1) Vallbýs, S. Valbýrs, C. 2) Esbergs, C.

komst hann á báti yfir með 18da mann, ok fór hann þegar norðr á Jótland, ok safnaði liði. Sveinn konúngr ok Heinrekr hertugi fengu frètt til hans, ok vildu eigi bíða hans; ok flýðu, ok fóru þat 2 daga aptr, er þeir höfðu 14 [1]) daga þángat farit. En er Valdimar konúngr spurði þat, lèt hann lið sitt heim fara, en hann dvaldist á Jótlandi um vetrinn, ok beið svâ Knúts konúngs. En er Sveinn konúngr hafði skamma hríð verit á Saxlandi, þá leiddist honum þat, ok fór hann þaðan til Vindlands, ok gaf Vindum fè til þess, at þeir flytti hann til Fjóns. En er þeir Knútr konúngr ok Valdimar spurðu þat, þá buðu þeir þegar út leiðángri ok hèldu til Fjóns. Fjónbúar flýðu frá Sveini konúngi, ok vildu eigi fylgja honum, ok fóru þegar til þeirra Knúts konúngs ok Valdimars með öllu fè sínu ok konum ok börnum, þvíat áðr höfðu allir nauðgir geingit undir Svein konúng. Sá þá Sveinn konúngr öngan sinn kost vænna, enn at leita sætta við þá konúngana, ok sendi hann þá menn til þeirra, ok beiddist griða til tals ok sætta umleitanar. Varð þá komit á stefnulagi með þeim; á þeirri stefnu bað Sveinn konúngr, at Valdimar konúngr skyldi einn gjöra með þeim, þannig sem hann vildi, ok kvaðst því skyldu vel una, sem hann vildi vera láta, ok kveðst góðs eina at honum vænta, ok bað hann skipta landinu með þeim, sem honum líkaði. En Valdimar konúngr kveðst

[1]) 12, S. F. C.

vildu eiga ráð um þetta við ena vitrustu menn ok ena beztu, er til væri í landinu, en hann lèzt ekki mundu svâ skjótt grípa á slíku, en bað Svein konúng bíða á meðan á Falstr. Sveinn konúngr spurði, hvert ráð gjöra skyldi fyrir lidi hans meðan, kveðst eigi mega fæða fólkið á svâ litlu landi, ok bauð þeim konúngunum, at þeir skyldi taka við mönnum hans, ok halda, þartil er sættin yrði samið; ok því játuðu þeir. En Sveinn konúngr hèt því við guðs vitni ok manna, at hann skyldi eigi koma á braut af Falstr á þeirri stundu, fyrr enn sættin væri samið ok uppsögð milli þeirra, ok öngva menn til sín taka, fyrr enn þeir væri sáttir.

Landsskipti.

112. Nú stefndu þeir Valdimarr konúngr ok Knútr konúngr til sín öllum þeim mönnum, sem vitrastir [1]) voru í Danmörk, til umráða um landskiptið. En þegar Valdimarr konúngr ok Sveinn konúngr höfðu skilit, þá sóttu þegar til Sveins konúngs allir menn hans, ok þegar hann fekk traust af þeim, ok hann þóttist hafa nokkurn afla, þá var hann ófljótari til sættarstefnu, sem mælt var, ok var Sveinn konúngr þá tregr at láta þá sætt vera, er fyrr hafði hann beitt, en þó sá hann at hann mátti enn eigi annað gjöra, enn láta svâ vera, sem þeir vildu, fyrir liðsafla sakir; var þat þá samit, at Valdimar skyldi skipta með þeim landinu, ok svâ kjosa,

1) mestir, C. S. V.

ok því játuðu þeir Knútr konúngr ok Sveinn konúngr. Valdimar lagði í einn hlut Jótland ok útlönd, þau er þar liggja til; þá lagði hann í annann stað Skáni ok Halland, Bleikíng [1]) ok Borgundarhólm [2]); í þriðja stað lagði hann Sjóland ok Fjón, Erri [3]) ok Falstr, ok þau lönd er þar liggja til. Valdimar kaus Jótland [4]), en Sveinn konúngr hlaut Skáni ok þau lönd, er þar voru tilnefnd; en Knútr konúngr hlaut Sjóland [5]) ok Fjón; ok þótti öllum Valdimarr konúngr sýna enn mikinn drengskap við Svein konúng í þessari sættargjörð, þvíat mönnum þótti Sveinn konúngr hafa fyrirgjört landi ok láði. Síðan lögðu þeir Valdimar konúngr ok Knútr konúngr saman sín lönd; en þeir svörðu allir konúngarnir við guð ok allan helgan dóm, at þessi sætt skyldi haldast, ok sá skyldi í banni af pávanum ok öllum biskupum ok lærðum mönnum, er þessa sætt ryfi.

Sett grið með konúngunum.

113. Eptir þessa sætt konúnganna bauð Knútr konúngr Sveini konúngi heim með sèr til Róiskeldu, ok Sveinn konúngr þá heimboðit, ok mæltu þeir konúngarnir allir með sèr til ens bezta vinfengis. Þeir Valdimarr konúngr ok Knútr konúngr riðu fyrir báðir, ok bjöggu veizluna í móti Sveini konúngi; en svá var mælt, at þeir skyldu ríða í móti Sveini

[1]) Bleigíng, *S. V. C.* [2]) Borghólm, *S. V. C.* [3]) Eiri, *S. V. C.* [4]) Sjóland, *C.* [5]) Jótland, *C.*

konúngi til Hríngstaða, ok skyldu þeir þar finnast allir konúngarnir; ok nú mælti Valdimarr konúngr til Knúts konúngs, at þeir mundu ríða í móti Sveini konúngi, ok bjóða honum til veizlunnar, er fyrir var búin. Knútr konúngr svaraði ok kvað þat eigi sitt ráð, at þeir færi báðir á fund Sveins konúngs, svâ at hann ætti vald á þeim, ok sagði at honum var grunr enn á, hversu trúr Sveinn konúngr mundi vera: eru þeir nú ok þar með honum ráðgjafar hans, er jafnan fýsa hann ens verra, Þèttleifr Eðlarson ok Rípa-Úlfr ok Ýngvar kvésa [1]), ok vilda ek lítinn trúnað eiga undir honum, ætla ek at honum líki sættin illa, ok muni hann eigi halda þessa betr enn þær, sem hann hefir fyrrum rofit. Gef ek þat ráð til, segir Knútr konúngr, at þú ríðir í mót honum, ok menn með þèr, en ek mun [ríða til meðan [2]), ok halda saman liði til varúðar [3]), ok vænti ek at þá hlýði, at eigi muni Sveinn konúngr því treystast, at taka annann okkarn svâ at lífi, at annarr sè eptir til hefnda; mun hann heldr hins á leita at ná okkur báðum senn. Valdimar svaraði: eigi mun Sveinn konúngr frændi svâ vândr maðr vilja vera, at búa um nein svikræði við okkr, ok gremja svâ guð at sèr ok alla góða menn, ok mun hann at vísu vel halda þessa sætt, ok svíkja öngan mann í griðum þessum ok svardögum,

---

1) kreisa, *C.* 2) reiða til borðs á meðan, *C.* 3) varðveizlu, *C.*

sem yfirstanda; en þó skulu þèr þessu ráða, mágr! sem yðr líkar; ok svâ gjörðu þeir, at Valdimarr konúngr reið í móti Sveini konúngi; ok er hann kom til Hríngstaða, var Sveinn konúngr þar fyrir, ok hafði fjölmenni mikit, voru hans menn allir brynjaðir ok svâ járnaðir, sem á eina ísmöl sæi; hafði Sveinn konúngr gjört ráð sitt, ok ætlaði at drepa þá báða, ef hvârtveggi hefði komit. Ok er Valdimar sá, hversu fyrir var búit, þá kom honum í hug, at Knútr konúngr mundi eigi þessu fjærri getit hafa, bað menn sína þá ríða at fram djarfliga, ok láta ekki finna ótta á sèr. Ok er þeir fundust, spurði Valdimarr, hví þeir væri svâ brynjaðir. Sveinn konúngr sagði, at hann hefði spurt, at þeir Knútr konúngr vildi eigi um heilt búa við hann: eðr hví er hann nú eigi hèr? Vilda ek ok svâ gæta lífs míns ok minna manna, ef þèr byggið um [nokkurn skoll [1]) við oss. Valdimarr svaraði: eigi munum vèr svíkja þik, frændi! en gæti hverr sín, at hverr búi um heilt við annann, þvíat miklu heldr vil ek láta líf mitt enn rjúfa svardaga mína, slíka sem viðliggja, ok vèr bundum með oss. Sveinn konúngr kvað svâ vera mundu, kveðst ok ekki öðru vildu trúa, þótt honum hefði annat sagt verit. Síðan riðu þeir til Róiskeldu báðir, er Knútr konúngr var þar fyrir, ok var þar veizla en virðuligsta, ok voru þeir allir konúngarnir um nóttina í góðum

[1]) nokkur svik, *C.*

fagnaði, ok var þá eð blíðasta með þeim. Sveinn konúngr hafði þángat fjölmenni mikit, ok vòru þeir þar þá allir ráðgjafar hans.

Frá svikum.

114. Annann dag eptir drukku þeir allir konúngarnir í einu herbergi, ok voru kátir. Menn Sveins konúngs höfðu torg ok skemtan, ok leika úti hjá herbergjunum, ok drifu menn þángat til or herbergjunum, er áleið daginn, ok þòtti mönnum þat kátara, enn at sitja einart við drykkinn; var þá fátt manna í herberginu, nema þeir konúngarnir; þá komu þar inn menn Sveins konúngs, Þèttleifr Eðlarsson ok nokkurir menn aðrir, ok báknuðu [1]) til Sveins konúngs. Hann stóð upp í móti þeim, ok töluðust þeir við litla hríð ok þó leyniliga; síðan gekk Sveinn konúngr út með þeim, hann gekk í hús eitt, ok byrgði sik þar, en Þèttleifr ok Tóli Hemíngsson [2]) ok Ýngvar kveisa ok aðrir virktamenn Sveins konúngs snèru þá aptr til herbergissins, þar er þeir Valdimarr konúngr sátu fyrir ok Knútr konúngr. Valdimarr konúngr lèk at skáktafli við annann mann, en Knútr konúngr sat í pallinum hjá honum; ok er þeir Þèttleifr gengu í dyrnar, laut Knútr konúngr til Valdimars konúngs, ok kysti hann. Valdimarr konúngr sá eigi af taflinu, ok spurði: hví ertu nú svâ blíðr, mágr! Knútr konúngr svaraði: vita muntu þat brátt. Sveins menn þustu

[1]) vönkuðu, *C.* [2]) Hemíngssynir, *S.*

þá inn hverr at öðrum ok allir alvâpnaðir, þeir brugðu þegar sverðunum. En er Valdimarr konúngr sá þat, hljóp hann upp, ok vafði skikkjunni um hönd sèr, er hann hafði yfir sèr, þvíat þeir voru vâpnlausir inni, þvíat engi vissi ófriðar vân. Valdimarr konúngr hljóp upp ok fram á gólfit fyrst allra manna sinna; hann stiklaði svâ hart upp á Þèttleif, at þeir fèllu báðir utar fyrir dyrnar; þá hjó Tóli Hemíngsson til Valdimars konúngs, ok kom þat högg á lærit, ok var þat svöðusár ok ekki hættligt; hann varð ok sár á þumalfíngri. Ok er menn Valdimars konúngs sá, at hann var fallinn, þá lögðust þeir á hann ofan, ok voru þar saxaðir, en Valdimarr konúngr komst við þetta undan. Þá komst Þèttleifr á fætr, ok hjó þegar öfgri hendi til Knúts konúngs, ok varð þat högg svâ mikit, at hann klauf allt höfuðit til háls, ok var þat hans banasár. Annarr maðr veitti ok Knúti konúngi áverka, sá er Hjálmsviðarr [1]) hèt. Knútr konúngr fèll í einn skorstein; segja Danir hann helgan.

115. En Absalon, er síðan var erkibiskup, hafði eigi verit í herberginu, þá er þessi tíðindi urðu, en hann var maðr Valdimars konúngs, ok honum kærastr allra manna. Absalon var allra manna hvatastr ok vâpndjarfastr. En er þessi tíðindi spurðust, þá leitaði hverr sèr hælis þángat, sem vænast þótti, þeirra manna,

[1]) Hjálmviðr, *S.* Hjálmviðar, *C.*

er verit höfðu með þeim konúngunum, þvíat þat var fyrst ætlan manna, at konúngarnir hefðu látizt. Absalon vildi eigi undan leita, þvíat hann hugði at Valdimar konúngr væri fallinn, en hann vildi eigi við hann skilja; hann gekk þá inn í herbergið, voru þeir Þèttleifr þá í brottu, ok vildi hann vita, ef hann fyndi nokkut konúnginn Valdimar annadhvârt lífs eða dauðan, en Valdimar konúngr var þá í brottu; hann tók þá skinn sín, er hann hafði á herðum sèr, ok lagði undir höfuð Knúti konúngi, þar sem hann lá á gólfinu, ok spurði ef konúngr væri lífvænn, ok sagði at hann mátti þá undan komast, en hann mátti þá ekki mæla, ok andaðist í knjám honum. Konstantín hèt einn ríkr maðr af liði þeirra Valdimars konúngs ok Knúts konúngs, hann var þar inni í herberginu, hann bað Absalon hjálpa sèr, ef hann mætti. Absalon svarar: hvat má ek þèr hjálpa meir enn þú mèr? Þá bað Absalon Konstantín gánga til þeirra dyranna, er ekki var fólkit fyrir úti, ok skolu við nú gánga út jafnsnemma. Svâ gjörðu þeir, ok gekk Absalon þar út, sem flestir voru menn fyrir Sveins konúngs, ok stóðu allir með brugðnum sverðum fyrir dyrunum, ok ætluðu at drepa hann; en Asley [1]) frændi hans var þar úti fyrir, ok er hann kendi hann, þá mælti hann, at jafnskjótt sem nokkurir gjörði honum grand, kveðst hann þann skyldu höggva;

[1]) Asgeir, *S. V.* Asleyr, *C.*

Hann var maðr Sveins konúngs, ok komst Absalon í brott við þetta. Þeir Þèttleifr þektu, er Konstantín hljóp út, ok þeir fóru þegar eptir honum, ok drápu hann. Pètr þenja hèt sá maðr, er at mestu liði kom Valdimar konúngi eptir líflát Knúts konúngs, hann fèkk þeim hesta, ok riðu þeir til Ramsjóvar [1]), ok var Absalon þar fyrir ok Pètr mágr hans, ok varð þar enn mesti fagnafundr; riðu þeir þaðan allir samt til Búaþórps, ok fundu þar enn nokkura sína menn; þaðan riðu þeir til Freysmosa [2]), þar kom í móti þeim Ásbjörn snara, bróðir Absalons, ok tók hann allvel við þeim, ok bauð þeim styrk slíkan, sem hann mátti veita þeim; hann fèkk þeim skip at Víkíngavöðum, ok fóru þeir þar yfir sundit, ok fengu allmikinn storm, ok komust þó með heilu til lands; en þat sama kveld fórust 600 Vindaskipa við Jóluhólma [3]).

Frá Valdimari konúngi.

116. Valdimarr konúngr var nú kominn til Jótlands, ok kærði sín vandræði á Vebjarga þíngi, ok þat morð, er Sveinn konúngr hafði gjört á Knúti konúngi; hann sýndi þar ok sár sín, at honum var slíkr kostr ætlaðr, ef eigi hefði guð bannat; hann krafði sèr liðs, ok tjáði mönnum, hver nauðsyn honum var á höndum; en allr lýðr hljóp upp með kalli, ok sögðust

1) Bramsjóvar, *S. V.* Hramsjóvar, *C.* 2) þreysmosa, *C.*
3) Jólhólma, *C.*

allir honum fylgja vilja, ok töldu þetta eð versta verk, sem var, er Sveinn konúngr hafði vinna látit. Síðan bauð Valdimarr konúngr út leiðángri, ok hafði mikit lið; hann lèt þá skipin, ok safnaði þá liði á landi. Sveinn konúngr fór þá til Vebjarga, ok bað sèr þar liðs, ok ætlaði hann at taka þar Valdimarr konúng höndum, en hann var þá í Randárósi, ok beið þar liðs síns. Þá reið Ásbjörn snara eptir Sveins mönnum, er hann frètti til ferða þeirra, ok mætti þeim er undan riðu, ok tók af þeim þriggja manna vâpn, en drengirnir komust undan, ok fundu Svein konúng við Kornúngar [1]), ok sögðu honum lát sitt, ok kölluðust eltir hafa verit, ok komizt nauðuliga undan. Konúngr lèt illa yfir því, ok dvaldist þar þá nótt, ok ámælti mjök mönnum sínum, sagði at þeir þyrði öngra skamma at reka, þótt þeir væri barðir eða eltir, ok kveðst þar vânda menn á mat ala, er þeir vâru. Ásbjörn snara reið á fund Valdimars konúngs, ok sagði honum at Sveinn konúngr lá við Kornúng [2]). Valdimarr konúngr fór þá yfir Randárössbrú, ok vildi þá enn eigi berjast, þvíat hann beið þá enn liðs þess, er honum var vân til sín. En er Sveinn konúngr kom til Randáróss, þá hafði Valdimarr konúngr látit skjóta af brúnni, ok mátti þá eigi yfir ána komast, ok varð því ekki af orrostunni.

---

[1]) Kornveg, *S. V.* Kornúng, *C.* [2]) Kornveg, *S. V.*

117. Þetta eð sama haust eptir Mikjálsmessu [1]) kom Valdimarr konúngr liði sínu þar sem heitir Graðarheiðr [2]), þat er skamt suðr frá Vebjörgum; vissi hann þá at Sveins konúngs var þángat vân með miklu herliði, ok brátt mundi fundr þeirra verða með einhverju móti; hafði þá hvârtveggi frítt lið ok mikit. Valdimarr konúngr tók þeim orrostustað, ok skutu [3]) þar landtjöldum sínum; eptir þat snæddu menn ok hvíldu sik, ok lagðist Valdimarr konúngr til svefns, ok er hann var sofnaðr, dreymdi hann, at hann þóttist sjá enn helga Knút lávarð föður sinn, ok mælti við hann: hèr liggr þú; son minn! sagði hann, ok ert mjök óttafullr um skipti ykkar Sveins konúngs, hvern veg fara munu; ver hraustr enn, sagði hann, þvíat þú hefir góð málefni í ykkrum deilum; hygg at nú vandliga, hvat ek segi þèr, son minn! þvíat þetta er ekki fals, er fyrir þik ber: þá er þú vaknar, muntu sjá hvar hrafn einn flýgr, ok þat skaltú vandliga hugsa, hvar hann sezt, þvíat þar skaltu skipa fylkíng þína, sem hrafninn nemr stað, ok mun guð þèr sigr gefa.

118. Eptir þetta vaknar Valdimarr konúngr, ok stóð upp, ok hugsaði draum sinn; hann sá hvar hrafn einn flaug, svâ sem honum hafði verit tilvísat. Síðan skipaði Valdimarr konúngr

1) Michaelismessu, *C*, 2) Grandar heiðr, *C*. Grundarheiðr *S. V.* *alstaðar*. 3) *þannig* *C*. slúngu, *M*. K.

þar hermönnum sínum, ok setti þar fylkíng, ok bjóst til orrostu. Þá sá þeir ok, hvar fór lið Sveins konúngs, hann hafði þá ok mikit lið, ok sótti þángat á heiðina til þeirra, ok fylkti hann ok sínu liði. Rípa-Ulfr bar merki fyrir Sveini konúngi; ok er þeir voru búnir til bardaga, þá æptu hvârirtveggju heróp; eptir þat gengu saman fylkíngar, ok tókst þar bardagi, ok varð hörð orrosta ok laung; var þat lengi at ósýnt var, hvârir sigr mundi fá. Valdimarr konúngr var á hesti, ok barðist alldjarfliga; hann reið þar at með mikla sveit manna, er fyrir var merki Sveins konúngs, ok varð þar allhörð orrosta, áðr Rípa-Ulfr fèll, ok merkit varð niðrhöggvit. Eptir þat kom flótti í lið Sveins konúngs, en fjöldi fèll þar á vígvellinum. Sveinn konúngr reið undan, ok skipti búníngi við klerk einn, ok fèkk honum hestinn ok vâpnin, ok bað hann ríða undan, sem mætti hann, ok hestrinn gæti farit, en konúngrinn dvaldist eptir, ok varð fánginn í runni einum. Pètr þenja kendi hann, ok mælti: hví fari þèr nú svâ lágt, herra? Þá hljóp at Gvenmarr [1]) Ketilsson, ok drap hann, ok fèll þar Sveinn konúngr svíðandi. Í þessi orrostu fèll Yngvar kvésa, er drepit hafði Plóg svarta. Eptir þat lèt Valdímarr konúngr taka Þèttleif Eðlarson, ok brjóta í hjóli. Þat sagði Atli Sveinsson, at hann sæi meiðíngar manns þess, hann var þar þá í Danmörk.

[1]) Kveinar, *C*

119. Eptir orrostu þessa þá fekk Valdimarr konúngr einvald yfir öllu Danaveldi; var þat þá gjört með ráði allra landshöfðíngja; hann var enn vinsælasti konúngr; þá voro 9 vetr liðnir frá andláti Eiríks konúngs ens spaka, en einn vetr frá drápi Knúts konúngs eymuna [1]) Magnússonar. Í þenna tíma andaðist Özur biskup [2]), en Absalon, bróðir Ásbjarnar snöru, var vígðr til biskups í stað hans, þvíat Absalon var enn bezti klerkr ok vitr maðr, ok varð hann síðan hinn mesti höfðíngi. Valdimarr konúngr sendi orð um allt land sitt hinn næsta vetr eptir orrostu á Graðarheiði, at leiðángr skal úti vera at vâri, ok hann ætlar at fara til Vindlands at kristna landit, ef guð vill þess auðit láta verða. Til þessar ferðar rèðust með konúnginum margir höfðíngjar; þar var enn fyrsti maðr Áskell [3]) erkibiskup ok Absalon [4]) biskup af Róiskeldu, er mestr hermaðr hefir fæddr verit einhverr í Danaveldi; þar var Kristofórus, son Valdimars konúngs; Gvenmarr [5]) Ketilsson, Pètr þenja, Ásbjörn snara, bróðir Absalons biskups, ok Íngimarr [6]). Þessi her kom allr saman undir ey þeirri, er Mön [7]) heitir suðr frá Sjólandi [8]), þar fengu þeir andviðri mikit, ok lágu því þar til þess, at eigi var meirr eptir enn 7 nátta vist öllum hernum, þá kallaði

---

1) *tekit af C.* 2) erkibiskup, *C. sem bætir þessu við:* en Askell varð erkibiskup eptir hann. 3) Absalon, *S.* 4) Asbjörn, *S.* 5) Gnemar, *C.* Gveinar, *V.* 6) Ingunnar, *C.* 7) Möm, *C.* 8) Jóllandi, *C.*

Valdimarr konúngr saman ráðgjafa sína, ok leitaði ráðs við þá, hvat upp skal taka. Absalon biskup svaraði ræðu hans: í gær var færiveðr, ok svâ hinn fyrra dag var fullgott veðr at fara, ok lágut þèr þá, ok vildut hvergi fara; en ef þèr skulut kyrrir vera, þá fært er, eðr fara þá at eins, er yðr þykkir blíðast, þá er yðr ekki hent í slíkum starfa at vera, ok er þá at snúa heim leiðángri þessum. Konúngr reiddist við þetta frýjuorð, ok sagði svâ: at eigi skal hann aptrsnúa, meðan hann fær vist til at fæða herinn. Um morguninn eptir sagði konúngr, at í brott skyldi leggja; reyru þeir þá allmikinn storm, ok var konúngr á skeið med Áskeli [1]) erkibiskupi, ok losnaði hũn í sundr í storminum, en Valdimarr konúngr fleygði sèr á skip Íngimàrs, ok með sverði ok merki, ok þótti þat allvel farit; þar varð borgit mönnum, en fè týndist. Þeir fóru til Hèðinseyjar [2]). Þá gekk konúngr á skip Absalons biskups, ok lagðist niðr ok svaf; en Gvénmar [3]) Ketilsson sendi hann á njósn um kveldit til lands, ok fèkk hann tekit njósnarmenn Vinda, fór síðan aptr, ok mætti konúngi suðr frá Hèðinsey þar á firðinum. Gvenmar sagði konúngi, at hann hefði náð njósnarmönnum Vinda. Síðan tóku þeir Vindland [4]), ok var þar móða ein; þeir skiptu liðinu til landgaungu, fór konúngr upp öðrum megin árinnar, en Absalon biskup

[1]) Absalon, V. [2]) Heiðinseyjar, C. [3]) Gvemar, S. Gveimar, C. [4]) Kúrland, C. M.

öðrum megin, ok vissu hvárigir til annara; brendu þeir þá bygðir víða hvárumtveggja megin árinnar, ok fóru svâ til skipa sinna, ok hlóðu 60 skipa af fè, er þeir höfðu fengit at herfángi. Eptir þat fór Valdimarr konúngr heim í ríki sitt, ok sat heima þann vetr eptir. En um vârit sendi Íngi konúngr af Noregi Valdimar konúngi dreka einn fríðan. Þat sumar fór Valdimarr konúngr enn til Vindlands, ok í þeirri ferð lesti hann drekann, en konúngr fór upp at Guðakursá [1]), ok átti þar orrostu við Vindahöfðíngja, þann er Mjúklátr hèt. Friðleifr hèt son hans, hann varð fánginn af Dönum í hinum fyrra leiðángri, ok var hann nú með konúngi ok var kristinn. Þeir börðust við borg þá, er Urk heitir, Valdimarr konúngr fèkk þar sigr, en Mjúklátr flýði, ok fèll síðan. Danir tóku höfuð hans, ok stegldu við trè eitt þar hjá borginni; fór Valdimarr konúngr þá til skipa sinna. Þá spurði hann, hverr höfðíngja hefði hraustleik til at ríða í Brúnsvík, ok bera eyrendi sitt til Heinreks hertuga, sonar Konráðs keisara; hann átti dóttur Heinreks Englakonúngs, ok voru þeirra synir Ottó keisari ok Heinrekr valdsgreifi ok Vilhjálmr digri, en Geirþrúðr dóttir. Þeirrar ferðar voru menn ófúsir, þvíat þar varð til at fara um Vindland í hendr fjandmönnum sínum. Absalon biskup bauð konúngi at fara þessa ferð. Konúngr játar því. Biskup fór við 60 manna, ok

[1]) Gundarkursá, S.

Friðleifr Mjúklátssón með honum til leiðsagnar; þeir ríða nú þar hjá borginni, er höfuð Mjúkláts var á staurnum, þá feldi Friðleifr tár, er hann sá þat, ok sagði at honum væri þess vân at svâ tækist, er hann vildi eigi sönnum guði þjóna. Þeir komu þá til Heimreks hertuga [1]), ok var þeim þar vel fagnat; dvöldust þeir þar um stund, ok luku eyrendum sínum, ok er þeir fóru í brott, bauð hertoginn þeim lið til fylgðar. Biskup kvað eigi mundu þess þurfa. Riðu þeir af Brúnsvík snemma dags, ok voru allir herklæddir; þeir riðu svâ fram um völlu nokkura; þeir höfðu grun á, at liðsafnaðr mundi vera um bygðina. Þá mælti Friðleifr ok sagði, at þar hefði faðir hans verit drepinn: ok ef þèr verðit teknir, þá farit þèr Danir slíka för, sem þèr lètuð hann fara, ok er þat nú hverjum manni bezt, at selja sik sem dýrast. Biskup þakkaði honum sín orð, ok sagði slíkt mælt drengiliga. Þeir riðu um bygðina kveðandi um daginn, ok lètu ekki mjök finna á sèr ótta. En sem landsmenn sáu ferð þeirra, hugðu þeir at hertugans menn væri, er svâ riðu glaðliga. Komu þeir biskup til skipa með heilu ok höldnu; sat Valdimarr konúngr þá ok las saltara, ok varð feginn biskupi ok hans mönnum.

120. Um morguninn sigldi konúngr austr fyrir Vindland til Svöldrar, þar lágu fyrir Vindr með miklu liði; þeir flýðu þegar, er þeir sáu

1) keisara, C.

segl Danakonúngs [1]); lagðist þá á [2]) byr; konúngr sendi Kristofórum son sinn til at brenna hèraðit á Vindlandi, er Valúng heitir, ok bað þá eigi fyrr uppríða, enn allr herinn kvæmi upp í landit. Þeir Kristofórus voru heldr fljótir í brennunni. Ok er Vindr sáu brennuna, þeir er á skipunum voru, ok áðr höfðu flúit, rèru þeir sem skjótazt til, ok ætluðu at koma á úvart Dönum, ok í því sáu þeir, hvar Valdimarr konúngr fór með suman herinn, viku þeir þá enn undan sem skjótast, svâ at Danir gátu eigi [náð þeim [3]); lögðu Danir síðan til hafnar ok tjölduðu; ok er tjaldat var konúngsskipit, kom þar Áskell [4]) erkibiskup ok sagði svâ: alltíðvirkir erú þèr, Danir! er [þèr grafið [5]) þá, fyrr enn þeir eru dauðir. Konúngr spyrr, hví hann mælti svâ? Erkibiskup svarar: þvíat ek sè ad vèr liggjum hèr lengi um eyjar ok útsker, áðr vèr vinnum hèr jafnmikinn sigr, sem vèr lètum í þessu bráðræði, ok fylgir sjaldan ráð rasi. Síðan fóru þeir til skipa af áeggjan erkibiskups, ok rèru yfir móðu nokkura, er þar var, ok hleyptu þar upp á land hestum, ok brendu þar allt fylki, þat er þar liggr fyrir ofan Strælu, ok láu þar um nóttina; en um morguninn eptir fóru þeir á Falongi, ok brendu hèraðit, ok ætluðu heim eptir þat. En á enni næstu nótt eptir komu Rængjar eptir

1) C. konúngr, K. *með hvíldarmerki á undan, en engu á eptir.*
2) C. við K. 3) C. farit þá, K. 4) C. S. V. Eskell, K. 5) C. S. V. þeir grafa, K.

þeim við Masnes, þeir byggja þat hèrað á Vindlandi, er Re heitir, þat er mikit hèrað ok ríki. Dómaburr hèt höfðíngi þeirra, hann talaði um sættir við Dani, en erkibiskup beiddi þá gánga til handa Valdimar konúngi, ok setja honum gisla. Þá rèð Dómaburr erkibiskupi ráð, ok sagði svâ: þú ert úngr maðr, ok veizt óglögt, hvat verit hefir; kref oss eigi gisla, ok herja eigi land vârt; far heldr heim, ok halt jafnan frið við oss, þar til er yður lönd eru jafnvel bygð, sem nú eru vâr lönd, þvíat yður lönd liggja mörg auð ok óbygð; hæfir yðr því betr at hafa frið enn ófrið. Þá svaraði erkibiskup: ek veit at Valdimarr konúngr vill gjarna hafa þitt ráð, ok þat èr mèr vel at skapi; far nú heim, segir erkibiskup, ok seg svâ Rængjum, at vèr beiðum þá eigi fyrri gisla, enn þeir bjóða oss. Síðan fór Dómaburr heim, en Valdimarr konúngr lagði her sínum til hafnar þeirrar á Re, er Skaparödd heitir, ok gengu upp með öllu liðinu til þess staðar, er Arkún heitir, þann stað hafði unnit Eiríkr eymuni, sem fyrr er ritat í bókinni; þar komu Rængar í móti Valdimar konúngi með ógrynni hers, ok hèldu við hann orrostu; í þeirri orrostu fèkk Valdimarr konúngr sigr, en af Rængum fèllu 300 þúsunda, en þeir flýðu, er eptirlifðu. Danir fóru þá til Hèðinseyjar, ok er þeir voru þar, komu Rængar til þeirra, ok settu þeim 4 [1]) gisla,

[1]) 7, C. S. V.

ok játuðu því öllu, er þeir beiddu. Æptir sigr þenna fór Valdimarr konúngr heim í ríki sitt. En enn næsta leiðángr, er Valdimarr konúngr röri [1]) eptir þenna, þá hélt hann til Strælu; þá reið Absalon biskup á land upp, ok átti þíng við bændr, bauð biskup þeim at fara til Valagust [2]) með konúngi ok veita honum lið, ok Rængar gjörðu sem hann bauð, ok fóru með konúngi, ok höfðu mikit lið, ok lögðust í Kúaviz [3]). Þar komu þeir af Valagust í móti þeim, ok settu konúngi gisla, ok játuðu honum hlýðni, ok fór herinn heim aptr síðan. En ena næstu ferð, er Valdimarr konúngr átti, fór hann til Grænasunds, þvíat Rængar vildu þá rjúfa sætt, þá er fyrr var gjör við Valdimar konúng; en þat bar til þess, at þeir höfðu á þeirri stundu gengit undir Heinrek hertuga af Brúnsvík, ok sett honum gisla, þvíat Heinrekr kallaði sitt ríki allt um Valagust, hann hafði ok herjat á Rænga. En er Rængar spurðu at Valdimarr konúngr var kominn til Grænasunds, ok ætlaði at herja á þá, þá fóru þeir til konúngs fundar, ok gáfust þá af nýju upp á hans vald, ok fór Valdimarr konúngr við þat heim. En er þetta spurði Heinrekr hertogi, gaf hann konúngi sakir á, er hann hafði tekit gisla af Valagust ok herjat á Rænga, þvíat hann kallaði þá sína menn. Sendi hann þá sína menn á fund Vald-

[1]) gjörði, C. [2]) Valagaut, C. [3]) Kaaur, S. F Kvauz, C.

imars konúngs, ok bað hann bæta þat, er hann hafði herjat land hans, en at öðrum kosti lèzt hann mundu hefna, ok fara með her til Danmerkr. En meðan sendimenn voru í ferðinni, þá höfðu Austrvindr úti her óvígan, ok fóru á þat ríki; er hertuginn átti í Vindlandi, ok brendu þat, en fólk allt var drepit. Heinrekr hertugi kendi þessi ráð Ábsalon biskupi, en hann var þó þess óvaldr; en er hertuginn vissi þetta til sanns, þá sendi hann þegar menn í annat sinn norðr í Danmörk á fund Valdimars konúngs, ok bað hann þá sætta, ok þat með at hann skyldi herja með honum til Vindlands. Valdimarr konúngr játaði þessu, þvíat þeir af Valagust höfðu þá enn rofið sættina við hann. Þetta vor eptir buðu þeir út leiðángri, Valdimarr konúngr af Danmörk ok Heinrekr hertugi af Saxlandi, ok herjuðu í Vindland, ok kom hertuginn með her sinn þar, sem heitir á Dímin [1]), ok settist þar um borg eina, en landsmenn söfnuðust saman, ok vildu verja land sitt, ok riðu eina nótt á menn hertugans, ok drápu þar um nóttina 2 greifa af hertuganum, hèt annar Aðalbrikt, en annar Heinrekr, ok marga aðra göfga menn; þar fèll hálft 5ta hundrað manna af liði hertugans, en margt varð sárt, en allt annat fólk flýði, þat er því kom við. Vindr ráku skamt flóttann, ok [lögðust á [2]) valinn, ok rauluðu, ok flettu menn bæði vâpnum

1) Dunvi, *C.* 2) ráku, *C.* flettu, *S. V.*

ok klæðum. En er lýsa tók, ok Suðrmenn sjá, hvat Vindr höfðust at, þá riðu þeir aptr, ok börðust við þá, ok komu þeim á flótta. Eptir þat vann Heinrekr hertugi borgina, ok drap þar ótalligt fólk af Vindum. Valdimarr konúngr fór í annan stað með her sinn til Valagust, ok settist þar um borgina, en Vindr báðu þá konúnginn sætta, ok gáfust á hans vald, ok settu honum gisla, ok um nóttina eptir flýðu þeir af borginni, svâ at konúngr varð eigi var við. En er Valdimarr konúngr vissi þat, þá skipaði hann borgina sínum mönnum, ok fór síðan út að á nokkurri, ok til brúar þeirrar á ánni, er heitir Dunzarbrú [1]). Um morguninn eptir kom Heinrekr hertugi frá Grozum, ok fór hann þegar á skip með Valdimar konúngi, ok undraðist hertuginn hví þeir konúngrinn máttu svâ mikit sigla. Þá fór allt með þeim með blíðu, ok þá mælti Valdimarr konúngr til mægðar við hertugann fyrir hönd sonar síns, ok því játti hertuginn; þá gáfu þeir saman börn sín, er þá lágu í vöggu, hèt sveinninn Knútr, son Valdimars konúngs, en mærin frú Geirþrúðr. Um morguninn eptir röri Valdimarr konúngr til Stólps, en Heinrekr fór til Dímin [2]), ok braut niðr alla borgina ok brendi. Þá fór Valdimarr konúngr aptr til brúarinnar, þar kom til hans Kassamar, er þá var herra á Vindlandi, ok setti honum gisla, ok gjörðist hans maðr; en Valdi-

[1]) Dimarbrúr, *S. V.* [2]) Dimum, *S. V.* Dunum, *C.*

marr konúngr fèkk honum 2 hluti af Valagust at gæta, en þriðjúng fèkk hann Rængum. Síðan fór konúngr til Strælu, ok átti þar tal við lið sitt; þá gaf hann Knúti syni sínum konúngsnafn með ráði Absalons biskups ok annarra höfðíngja, hann var þá vetrgamall. Hann[1]) fór þá heim til Danmerkr. [En enn næsta leiðángr er Valdimarr konúngr röri, þá fór hann fyrst til Rænga, ok þá var brendt Analöng; varð þa enn Absalon biskup skjótastr ok Eylendíngar, svå at þeir biðu konúngsins 7 nætr við Hèðinsey, ok fóru þaðan heim.

121. En er vetrinn leið af, bauð Valdimarr konúngr enn út leiðángri, ok fór til Rænga, ok lögðu upp á Strælu við blótlund einn, er heitir Böku[2]), ok brendu þar allt ok bældu, en tóku fólk ok fè, ok fóru til skipa með; ok þá lögðu þeir upp á annann veg á Valúng, ok brendu þar, ok foru þaðan til Víkr, ok brendu landid allt til torgs þeirra. Þaðan rèru þeir til Hèðinseyjar, ok lágu þar 2 nætr ok hvíldust. Þá bað konúngr Absalon biskup fyrri fara, en konúngr ok Jótar lögðust þá upp við Strælu; en er rökkva tók, röri biskup upp með sínu liði fram um konúnginn til Parez[3]), ok reið síðan upp til borgar þeirrar,

---

[1]) Valdimarr konúngr, *C. S. V.* [2]) I þessum leiðángri höfðu Danir í burtu verið í 3 vetr, ok höfðu brendt Analaung; var þá enn Absalon biskup fremstr sem jafnan, ok þeir Eylendíngar með honum. Kap. En er 2 vetr voru liðnir frá leiðángri þeim, er nú hefir verit frá sagt, fór Valdimar konóngr til Strælu, ok kom í blótlund einn, er heitir Beku, *C.* [3]) Paris, *S. V.*

er heitir Garðs [1]), enn þar komu Vindr í móti þeim, ok rèðu þegar til orrostu við biskup, ok börðust við vatn eitt; þar varð mikil orrosta ok mannfall mikit, ok hafði biskup sigr, enn þar fèll af Vindum 1100 [2]) manna, en einn maðr af biskupi, en tveir menn fórust á kafi af biskupsmönnum, er reyndu sund með sèr fyrir kapps sakir. Síðan reið biskup út til skipa sinna, en er þeir hleyptu hestunum út á skipin, þá kom Valdimarr konúngr þar, ok spurði hvat þeir hefði sýslat, en biskup sagði honum. Konúngr þakkaði fögrum orðum sigr þenna, ok fara síðan allir samt til Strælu. Eylendíngar höfðu nú fengit hlutskipti mikit, en Jótar lögðu þar öfund á, ok sögðu at Eylendíngar fengu alls, en Jótar mistu, en þeir þorðu þó eigi at mæla þetta, svâ at konúngr heyrði. Eptir þat fór konúngr með herinn til Ásund, ok herjaði þar; þar drápu þeir höfðíngja þann, er Dalemarr hèt, ok tóku þar fólk allt ok fè, ok fóru síðan til Hèðinseyjar. Þar komu Ræingar til móts við konúng, ok báðu sèr myskunnar, ok settu honum gisla, ok gáfu honum skatta slíka, sem hann kvad á, ok játuðu konúngi hlýðni. Fór konúngr heim til Danmerkr eptir þetta.

122. Valdimarr konúngr gaf Kristofóró syni sínum ríki á Jótlandi; hafði hann hertugadóm í Heiðabæ ok þat ríki sem þar fylgir; hann var ríkr maðr. Valdimarr konúngr hafði jafnan starfsamt, meðan hann rèð ríkinu; hann hafði

1) Gaz, C. 2) 500, C.

8 leiðángra til Rænga, áðr hann vann landit. Einn vetr um föstu fór Kristofórus hertugi ok Absalon biskup til Svöldrs [1]), ok brendu þar allt upp til Tribuzis, svå at þat lá audt marga vetr síðan; þá lágu þeir 20 nætr veðrfastir í ánni Svöldr [2]) í óveðri miklu, ok fengu síðan byr, ok fóru heim. Eptir þetta stóð kyrt 3 [3]) vetr, áðr Ræingar rufu enn sætt, þá sem fyrr var gjör. Þá bauð Valdimarr konúngr enn út leiðángri, ok fór til Ræinga, ok kom þar at hvítasunnudegi [4]) ok vann borgina Arkún, er fyrr var nefnd. Þá kom til Valdimars konúngs Tetizlafr [5]), er var konúngr þeirra, ok Jarmar [6]) bróðir hans, ok allir hinir beztu menn af Ræingum, ok gáfu þá landit ok sjálfa sik í vald Valdimars konúngs, ok báðu hann gjöra af slíkt, er hann vildi. Þá bauð konûngr þeim at taka við kristni, þvíat þar var jafnan heiðit, síðan þeir köstuðu aptr kristni, þá er Eiríkr konúngr eymuni lèt skíra þá, þá er hann vann borgina Arkún, sem fyrr var sagt, þeir sögðust nú gjöra vilja, sem konúngr beiddi ok Absalon biskup. Þá kvaddi konúngr til Sóna Ebbason ok menn með honum, at gánga í borgina Arkún, ok til hofs þess, er þar var, ok bað hann höggva niðr goðit, er Svantaviz [7]) hèt, ok draga þat út af borginni, en ræna hofit öllu, því er fèmætt var; en þeir er fyrir vâru í borg-

---

1) Svanlands, V. Svavllands, S. 2) Söldr, C. 3) 7, C. 4) hvítdrottinsdag, C. S. K. 5) Tettslafr, S. V Terislafr, C. 6) Farmarr, G. 7) Syaraviz, C.

inni þorðu ekki at draga hann út, ok hræddust þeir mjök reiði hans. Þá gekk til Sveinn biskup ok Sóni Ebbason, ok hjuggu niðr goðit; síðan lögðu þeir reip um háls honum, ok neyddu Rænga sjálfa at draga hann út; en er hann kom út, undruðust allir heiðíngjar, er hann mátti þá ekki hjálpa sjálfum sèr, ok trúðu minnr á hann enn fyrr. Þá gengu menn til, ok klufu hann í sundr, ok brendu hann undir kötlum sínum; sáu þá Ræingar at þeir voru sviknir, ok trúðu ekki á hann síðan. En Absalon biskup ok allir lærðir menn kristnuðu fólkit, ok skírðu 1300 [1]) einn dag, ok fóru svâ þaðan, at þeir játuðu konúngi hlýðni ok svâ biskupi. En um morguninn eptir fóru þeir konúngr til þess staðar, er Karenz [2]) heitir, ok lèt hann þar höggva niðr 3 [3]) skurðgoð, er svâ hètu: Rinvit [4]), Turupið [5]), ok Puruvit [6]); en skurðgoð þessi gjörðu svâ mikil undr, at þegar ef nokkr maðr átti samlag við konu innan borgar, þá loddu þau saman sem hundar, ok eigi losnuðu þau, fyrr enn þau komu út af borginni. En þann dag, er þessi skurðgoð voru brend, þá kristnuðu þeir 900 [7]), ok vígðu 11 kirkjugarða. Þar tóku þeir mikit fè af goðunum, gull ok silfr, silki ok pell ok guðvef, hjálma ok sverð, brynjur ok allskonar vopn.

---

1) 1600, *C. S. V.* 2) Karonz, *C.* 3) 6, *M. S. V.* 4) Rutvit, *C. S. V.* 5) Turtuput, *S. V.* Turtupit, *C.* 6) Primuit, *S. V.* Prumvit, *C.* 7) 1095, *C.*

Eð 5ta [1]) goð hèt Pizamarr, hann var á Ásund, svâ heitir einn staðr, hann var ok brendr. Þá hèt ok Tjarnaglófi, hann var sigrgoð [2]) þeirra, ok fór hann í herfarar með þeim; hann hafði kanpa af silfri, hann hèlzt lengst við, en þó fengu þeir hann á 3ja vetri þareptir; en þeir kristnuðu alls á landinu 5 þúsundir í þeirri ferð. Eptir þat fór Valdimarr konúngr heim ok Absalon biskup, ok allr herrinn.

123. Meðan Valdimarr konúngr lifði, þá voru reistar 11 kirkjur [á Ræng [3]), ok vígði Absalon biskup þær. Þar er nú biskupsstóll í þeim stað, er Usna heitir, ok eru [nú í því biskupsríki [4]) 30 kirkna ok 100. En síðan er Ræing var kristnað, þá kom Valdimarr konúngr ekki í leiðángr. En fyrir fè þat, er Valdimarr konúngr tók af Ræing, varð úsætt milli Danakonúngs ok Heinreks hertuga, þvíat hann kallaði Ræing sitt land vera, ok hann kallaðist fèið eiga. Bauð hann þá Austrvindum at herja á Danmörk. En er Valdimarr konúngr spurði þat, þá bauð hann Kristóforó syni sínum ok Absalóni biskupi, at þeir skyldu verja landit, en þeir vildu eigi á landinu viðtaka, ok buðu þeir út leiðángri, einu skipi or hverju hèraði í Danmörk. En er þeir voru úti á herskipunum, þá spurðu þeir, at Kúrir höfðu her úti, ok herjuðu á Bleikíng; þeir vissu þó eigi víst, hvárt

1) fjórða, *S. V.* 2) höfuðgoð, *C. S. V.* 3) við Reingar, *V.* á Rænga, *C.* 4) 9 biskupsríki ok í einu, *C. S. V.*

þetta var með sannleik, ok þótti þeim hèr þurfa ráð við at gjöra, ok gjörðu þeir þat ráð, at Kristóforus ok Absalon biskup ok Ásbjörn fóru þángat, ok sigldu til Eylands; þar tóku þeir fè mikit ok svâ menn; en er þeir komu til skipa sinna, þá spurðu þeir at Kúrir voru [fyrir innan [1]), þá lètu þeir laust þat fólk, er þeir höfðu þar tekit, ok hèldu þegar þángat, sem þeir voru, ok fundu þá við eina höfn, er heitir Járnlóka. En er Kúrir vissu at her fór at þeim, drógu þeir upp skip sín, ok bjuggust við vörn á landi, ok ætluðu at Svíar væri. Einn maðr af Kúrum gamall sagði, at þat voru Danir: ok er ekki ráð at bíða, segir hann. Þá röri sá enn gamli maðr braut sínu skipi, en aðrir Kúrir lágu eptir á 9 skipum. Þá komu þeir Kristóforus með sínum her, ok rèðu þegar til bardaga við þá, ok fèllu þar allir Kúrir, svâ at ekki manns barn komst undan, en 2 menn fèllu af Dönum. Síðan tóku Danir þar skip þeirra ok fè, ok fóru heim með, ok höfðu nú fengit mikinn sigr.

Tekinn or jörðu enn heilagi Knútr.

124. Þetta sumar, at miðju sumri, var upptekinn úr jörðu enn heilagi Knútr lávarðr á Hríngstöðum, faðir Valdimars konúngs, ok urðu þá enn fagrar jarteignir at hans heilagleik. En Knútr konúngr, son Valdimars konúngs, var þá vígðr til konúngs með ráði feðr

[1]) *þannig C. S. V.* við Möri, *K.*

síns ok samþykki allrar alþýðu í Danmörku; þá var hann fárra vetra gamall. Þá var ok gjör sætt milli Valdimars konúngs [1]) ok Magnúss Erlíngssonar, Noregs konúngs. Kom þá til Danmerkr Erlíngr skakki, faðir Magnúss konúngs, ok fann Valdimar konúng í Randárósi, ok töluðu þeir margt um mál Noregs konúngs ok Danakonúngs; þóttist Valdimarr konúngr eiga at telja til ríkis í Víkinni í Noregi, þvíat þat höfðu verit einkamál þeirra Valdimars ok Erlíngs, þá er Valdimarr konúngr veitti þeim feðgum styrk til Noregs af síma ríki, at hann skyldi eignast Víkina austr; en frændsemi var mikil með þeim Magnúsi konúngi ok Valdimar konúngi. Móðir Valdimars konúngs var Íngibjörg [2]), dóttir Haralds konúngs Valdimarssonar, sem fyrr var sagt, en systir hennar var Málmfríðr [3]), er átti Sigurðr konúngr Jórsalafari, ok var þeirra dóttir Kristín, móðir Magnúss konúngs Erlíngssonar, ok er sagt frá skiptum þeirra Valdimars konúngs ok Noregs manna í sögum Noregs konúnga. En nú er Erlíngr kom til Danmerkr á fund Valdimars konúngs, þá gaf Valdimarr konúngr Erlíngi jarldóm ok [þat ríki með [4]) til forráða, er hann þóttist eiga tiltölu til í Noregi; skildu þeir þá með sætt ok vináttu, ok héldu þat vel, meðan þeir lifðu. Þetta haust bauð Valdimarr konúngr út leið-

---

1) ok Heinreks hertuga, *b. v. C. S. V.* 2) *C. S. V.* Engilborg, *K.* 3) Málfríðr, *S.* 4) Víkina, *C. S. V.*

ángri, ok fór til Jómsborgar ok til Steinborgar [1]), þat er austarliga á Vindlandi. Konúngr fór í eitt sund lítit, ok ætlaði þar út at komast, þá sögðu Danir, at þeir þóttust komnir í einn sekk, ok sögðu at þetta var enn forsjá Absalons biskups ok ráðagjörð, ok kölluðu hann hafa komit sèr í einn sekk ok í þann stað, er engi þeirra mundi braut komast: þvíat nú er herr á landi hjá oss, en skipaherr fyrir utan; hefir þetta þó eigi fyrri framkomit enn líkindi væri á, er þú hyggr at öngu öðru enn ákafa einum ok ágæti, ok þikki þèr æ sem alla vega muni hlýða; en þóat þú sèrt bardagamaðr mikill ok kenpa, þá er þó eigi víst, hvârt þú mátt sjâlfum þèr allt ætla en ekki öðrum; þótt þèr hafi svâ gengit um hríð. Þá svaraði Absalon biskup allhægliga: með því at ek hefi komit yðr í vândan stað, þá skal ek ok frelsa yðr frá vandanum; en slík ummæli vil ek eigi optar heyra; þvíat vèr skyldim hafa karlmanns hjarta enn eigi konu, ok egum vèr fyrir því at vera ókvíðnir, ok mælast eigi illa um, þótt eigi þikki jafnan blítt eitt fyrir liggja; nú mun ek fyrst fara ok mitt lið, ok mínu ráði skolu þèr enn fylgja; en ef þèr sjáið, at vèr komust út um sundið, þá skulu þèr bregða við skjótt, ok hleypa upp hestum á landit, ok ríða með fylktu liði at landhernum, ok sjám hvat atgjörist [2]); ok svâ var gjört, sem biskup gaf ráð til. Vindr höfðu

[1]) Steinsborgar, *C.* [2]) *C.* athafi, *M. K.*

mikinn her manna fyrir bæði á landi ok á skipum; en fyrr enn skipaherr Vinda var viðbúinn, þá röri biskup út at þeim, ok æpti þegar heróp [1]), en allr skipaherrinn flýði, sá er fyrir lá, ok þorðu eigi at berjast við hann; en þeir er á hestunum voru, riðu til borgarinnar, ok fundu Vindr þar fyrir, ok rèðu til bardaga við þá; kom þá ok til fulltíngs við þá Absalon biskup, er hann fèkk önga viðtöku af skipahernum; snöri þá skjótt mannfalli uppá Vindr, svâ at á lítilli stundu drápu þeir 60 [2]) hundraða manna, en annat flýði; þeir tóku þar margt fólk, ok fluttu til skipa sinna. En um morguninn eptir kom einn maðr ríðandi til þeirra af landi ofan, ok lèzt vildu leita um sættir fyrir hönd landsmanna, en hann fór raunar með falsi ok svikræðum, ok lèt Absalon biskup taka hann, ok hafði af honum sannar sögur; síðan var hann í varðhaldi biskups 4 nætr, en þá leysti [son hans hann út [3]) 100 mörkum silfurs. Eptir þat fóru Danir heim, ok er Absalon biskup sigldi norðr til Eyrarsunds, lá hann í Hyljumynni [4]) með 6 skipum; þat var 7 nóttum fyrir allra heilagra messu; þeir biskup láu 3 skipum við mynnit, en önnur 3 voru uppi fjörut; en í óttu, meðan biskup las óttusaung, þá komu þar at þeim 9 Vindaskip, ok öll ærið stór, ok rèðu þegar til bardaga við þá, ok er þeir höfðu

1) *átti við þá voppna skipti*, *C. S. V.* 2) *réttara mun* 9, *nfl.* IX *fyrir* LX. 3) hann sik, *C.* 4) Hylju hlinni minni, *S. V. C.*

litla hríð barizt, lögðu Vindr á flótta, tóku Danir af þeim eitt skip, en 8 komust undan. Síðan fór biskup heim, ok kom heim 7 nóttum síðar. En at sumri eptir var enn leiðángri útboðit, ok skyldi liðit hittast at Grænasundi; þar kom Áskell erkibiskup með Skánúngum, ok þar kom Absalon biskup með Sjólendíngum, ok Kristóforus með sitt lið; þeir fóru síðan til Bramnes [1]), ok brendu þar allt; þar kom í móti þeim greifi einn, er Hyrníngr [2]) hèt, til bardaga við þá, ok hafði lið mikit, ok var mikill bardagamaðr, en þó kom hann brátt á flótta, ok var margt drepit af honum, en sumt handtekit. Síðan fóru Danir til skipa, ok fundu Valdimar konúng við Geitisey, ok sögðu honum frá ferðum sínum; þá öfunduðu Jótar þetta, ok sögðu at Sjólendíngar fengu fè allt, en þeir þóttust missa. Þá fór konúngr til Strælu með lið sitt, ok [reið þar upp til Tribúzis ok Atripíðen [3]) ok brendu víða landit, ok unnu borgina, en drápu fólkið, tóku þar fè, ok fóru heim síðan.

Frá Valdimari konúngi.

125. Í þenna tíma bjó Heinrekr hertugi af Brúnsvík ferð sína af landi út til Jórsala; en áðr hann færi, þá sendi hann orð Absalóni biskupi, at hann skyldi fara í móti frú Geirþrúði dóttur hans, er Knútr, son Valdimars konúngs, skyldi fá, en Absalon biskup vár þá sjúkr, ok

---

[1]) Brúnes, *C. S. V.* [2]) Hríngr, *S*, Híríngr, *V*. [3]) rèðu þartil, *C. S. V.*

mátti eigi fara, ok þótti hertuganum þat illa. En um vetrinn móti jólum sendi Heinrekr hertugi hana til Heiðabæjar, ok sendi brèf Absalóni biskupi, ok sagði svá, at öngvum manni í Danmörk treystist hann betr enn honum. Síðan sendi Valdimarr konúngr menn í móti henni, ok tók við henni sæmiliga. En Heinrekr hertugi fór út til Jórsala, ok heim úr þeirri ferð. En er sá vetr leið af, bauð Valdimarr konúngr enn liði út, ok fór til Vindlands ok inn á Plazmynni að Gorgasjám, ok brendi þar allt. Eptir þat fór Valdimarr konúngr til Burstaborgar, ok sat þar um lengi; en þar lauk svá, at borgarmenn gáfust í konúngs vald, ok gáfu honum fè til sátta, ok settu honum gisla. Fór konúngr heim eptir þetta í ríki sitt. Stóð þá kyrt nokkura hríð. Þenna vetr eptir fèkk Knútr konúngr frú Geirþrúðar, dóttur Heinreks hertuga; ok í þenna tíma andaðist Kristóforus, son Valdimars konúngs; ok í þann tíma gaf Áskell erkibiskup upp sitt ríki, ok bað Absalon biskup taka við erkibiskupsdæminu; en hann vildi fyrir öngan mun við taka; en síðan tóku þeir Valdimarr konúngr ok Áskell [1]) erkibiskup hann með valdi, ok settu hann nær hálf nauðgan í sæti erkibiskups, ok gáfu honum erkibiskups nafn. En um várit eptir í föstu þá fór Áskell erkibiskup í þann stað, er Klerivás [2]) heitir, þat er eitt ríkt múnkaklaustr, hann andaðist múnkr;

---

1) Eskell, *K.* 2) Klermas, *S. V.* Klervías *C.*

hann sat nokkura vetr at stóli í Lundi. Valdimarr konúngr spurði þat, at Vindr gjörðu borgir 2 í Flatzmynni [1]), meðan þeir voru sáttir, ok friðr stóð með þeim, þetta ángraði mjök konúnginn ok alla Dani, því at þeir þóttust þá skilja, at Vindr vildu þá enn rjúfa sættina. Fóru þá sendimenn millum þeirra Valdimars konúngs ok Heinreks hertuga af Brúnsvík, at þeir skyldu hafa her úti, ok fara til Vindlands, ok finnast þar; fór hertuginn með sinn her til Dímin [2]). Valdimarr konúngr bauð enn liði út af Danmörk, ok fór um Valagust til Fúznon, ok herjaði, en fólkið flýði allt undan; en hann brendi 3 borgir Fúznon ok Vinborg [3]) ok Fúir [4]). Þá fóru enn sendimenn í millum Valdimars konúngs ok Heinreks hertuga, at þeir skyldi finnast á Grozvin [5]), þar kom Valdimarr konúngr, ok hèlt stefnustað, þann er þeir höfðu mælt með sèr, en hertuginn kom eigi. Síðan lagðist Valdimarr konúngr um borgina, er heitir Kotskógaborg [6]), hann lá um borgina um nóttina, en brendi hana um nóttina eptir, ok fór síðan til skipa sinna, ok skildist þar við ófrið. Síðan fór Valdimarr konúngr til Flatzmynnis, ok fór þar út. En borgir þær 2, er Vindr höfðu gjört, þá hafði flóð tekit þær um

---

1) Plazminni, C. 2) Dimun, S. Dúnum, C. 3) Vindborg, C. V. Vindberg, S. 4) Fúer, C. 5) Gásum, C. S. F. 6) Kotskógr, C. S. F.

vetrinn, ok brotið allar. Fór konúngr heim eptir þetta.

Orðsending páfa.

126. Þenna vetr eptir sendir Alexander pávi Absalóni erkibiskupi *pallium* ok *legationem* yfir Danmörk ok Svíþjóð ok yfir allt Gautland hvârttveggja, kom honum þat fyrir utan fè, en öngum kom fyrr, ok var hann vígðr um föstu. En er sá vetr var liðinn, þá bauð Valdimarr konúngr leiðángri út af allri Danmörk, ok kom liðið saman í Grœnasundi. Þá vildi Valdimarr konúngr eigi fara lengra sjálfr, en bauð liðinu, at menn skyldi vera hlýðnir Knúti konúngi, syni hans ok, Absalóni erkibiskupi, ok setti þá höfðíngja yfir herinn, en hann vildi eigi or landi fara. Síðan fóru þeir til Valagust, ok brendu þar allt upp; þaðan fóru þeir til Usnu, ok brendu þar allt upp, ok svâ borgina sjálfa ok allt, þat er bygt var; þá komu þeir Búrizleifr [1]) ok Kassamarr [2]), er [hertugi var [3]) austr á Vindlandi, á fund þeirra Knúts konúngs ok Absalons erkibiskups, ok báðu þá miskunnar, ok settu þeim gisla af öllum sínum löndum, ok gáfu konúngi 1500 marka [4]), en biskupi 500 marka [4]) til þess, at sú sætt skyldi standa, er fyrr var gjör við Vindr af hendi Valdimars konúngs, ok Vindr höfðu síðan sjálfir rofit; játuðu þeir þá friði öllum löndum þeim, er konúngr vildi eigi at

[1]) Burizlafr, *C.* [2]) Kasabar, *C.* [3]) hertugar voru, *C.* [4]) gulls, *b. v. C. S. V.*

þeir herjaði; ok komu aptr á 9da degi, frá því er þeir höfðu á brott farit, [ok fundu konúng á Mön. Hann undraði því þeir hefði svâ skjótt farit [1]); en þeir sögðu honum þau tíðendi, er gjörzt höfðu í þeirra ferð, ok færðu honum fè heim ok gisla; en konúngr þakkaði þeim sína ferð.

Andlát Valdimars.

127. Eptir þetta liðu 5 [2]) vetr, svâ at leiðángri var eigi útboðit; en í þeim friði, er þá var, gjörðu Vindr borgir ok kastala, ok gjörðu mörg virki í landi sínu, þau er til landvarnar þyrfti. En er Valdimarr konúngr spurði þetta, þá vissi hann, at Vindr vildu eigi betr halda þessa sætt enn enar fyrri, bauð hann þá út leiðángri snemma um vârit; en er liðit kom saman í Grænasundi, þá tók Valdimarr konúngr sótt, hann átti þá tal við lið sitt, ok bauð þeim at halda fram ferðinni sem áðr, ok setti enn Knút konúng, son sinn, höfðíngja yfir herinn ok Absalon erkibiskup, en þeir vildu eigi við hann skiljast, fyrr enn þeir vissu, hversu sótt hans skipaðist. Gaf Knútr konúngr þá heimleyfi öllu liðinu með ráði Absalons erkibiskups. Valdimarr konúngr andaðist af sótt þessi 2 nónas maji [3]), hann var færðr til Hríngstaða; ok þar jarðaðr, ok var mjök harmdauði alþýðu um alla Danmörk. Þá hafði hann verit einvaldskon-

[1]) *C. S. V. v. í M. K.* [2]) *líkliga réttara* 3. [3]) *mánaðar, C.*

úngr að allri Danmörk 6 vetr ok 20, en hann hafði [átt 8 ok 20 [1]) orrostur, á heiðnum löndum, ok braust æ við heiðinn lýð meðan hann lifði, ok vildi efla guðs kristni. Börn Valdimars konúngs ok Súffíu [a]) drotníngar voru þau Knútr konúngr ok Valdimarr gamli, er síðan var konúngr í Danmörk, er einnhverr hefir verit ágætastr konúngr hingat á Norðrlönd; með honum var Ólafr Þórðarson, ok nam at honum marga fræði, ok hafði hann margar ágætligar frásagnir frá honum. Engilborg [3]) var ok dóttir Valdimars konúngs Knútssonar, er átti Filippus Frakkakonúngr, faðir Löðves [4]) Frakkakonúngs, er vann Damíað. Önnur dóttir Valdimars konúngs var Rikiz [5]), er átti Eiríkr Svíakonúngr Knútsson: þeirra börn voru Eiríkr Svíakonúngr ok Engilborg [6]), er átti Birgir jarl í Svíþjóðu: þeirra börn voru þau Valdimarr Svíakonúngr ok Eiríkr ok Rikiz, er átti Hokon úngi Noregs konúngr. Þriðju dóttur Valdimars konúngs átti Vilhjálmr [7]) digri, son Heinreks hertuga af Brúnsvík, bróðir Ottu keisara. Kristóforus hertugi var ok son Valdimars konúngs ok Tófu, sem fyrr var sagt, hann var laungetinn; hann andaðist 10 vetrum fyrr enn Valdimarr konúngr faðir hans.

---

1) 8, *C.* 2) Sóphíu, *C.* 3) Ingibjörg, *C.* 4) Hlöðvers, *C. S. V.* 5) Rikitza, V. Rikitz, *S.* 6) Ingibjörg, *C.* 7) Valdimar, *leiðrétt í V. fyrir* Hakon.

Knútr tók konúngdóm.

128. Eptir andlát Valdimars konúngs Knútssonar tók Knútr son hans ríki yfir allt Danaveldi, ok þjónuðu honum allir Danir. En er Friðrekr keisari spurði andlát Valdimars konúngs, þá sendi hann þegar menn til Knúts konúngs, bað hann vera sinn mann, ok halda af honum Danaríki. Þá ræddi Knútr konúngr þetta við Absalon erkibiskup, hverju hann skyldi um svara, ok við aðra rádgjafa sína; en þeir rèðu honum, at hann skyldi svara vægiliga, ok segja svâ: at keisarinn mætti vel gefa honum svâ mikit vald, at hann yrði hans maðr, en fyrir Danmörk þyrfti hann ekki hans maðr at verða. Fóru þá sendimenn keisarans heim með þessum svörum Knúts konúngs. En meðan þessir menn voru í ferðinni, þá sendi Búrizláfr af Vindlandi sinn mann, er Príða [1]) hèt, til keisarans, ok sagði honum kveðju sína, ok sagði, at hann mundi þat skjótt gjöra, at Knútr konúngr af Danmörk yrði maðr keisarans, eigi síðar enn fyrir jafn léingð. Keisarinn þakkaði honum orð sín, ok kysti sendimann, ok gaf honum hest góðan ok brynju, skjöld ok hjálm, ok öll vönduð hervâpn; hann gaf honum skinn góð, ok klæddi hann vel, lèt hann síðan heim fara, ok bað hann segja hertuga Búrizláf, sínum enum kærasta manni, at hann hèldi þat vel, sem hann hafði heitit keisaranum. Eptir þetta bauð Búrizláfr út her mik-

[1]) Fríða, *C.* & *V.*

lum, ok vildi fara til Ræinga, ok vinna þat ríki undir sik. En er Rængar spyrja þetta, þá sendi Jarizmarr menn til Absalons erkibiskups, at segja honum, at Austrvindr voru úti með her miklum, ok biðu Vestrvinda, ok ætluðu at herja á þá; bað hann erkibiskup hjálpa þeim, ef hann vildi halda landinu. Erkibiskup bað þá verða við hraustliga, ok sagðist koma mundu at veita þeim. Eptir þetta bauð erkibiskup út liði [1]), ok sigldi til Vindlands í mót Búrizláfi. Búrizleifr hafði 500 skipa, ok beið þá enn Vestrvinda. En er erkibiskup kom til móts við Búrizleif, tókst þar harðr bardagi, ok lauk svá, at Búrizleifr flýði undan með 50 skipa, en þeir erkibiskup tóku öll önnur, en sumt liðit komst á land, en sumt druknaði, en mestr hluti var drepinn. Þessi bardagi var um várit um Piskis [2]) daga. Síðan skiptu Danir fè því öllu, er þeir höfðu fengit, ok fóru heim.

Frá leiðángri Knúts.

129. Þetta hit sama sumar bauð Knútr konúngr út leiðángri af Danmörk, ok fór fyrst til Ræinga, ok bauð þeim at fara með þeim [3]) til Valagust; þaðan hafði Knútr konúngr lið mikit, ok fór síðan til Valagust, ok herjaði þar, ok lèt þar brenna allt. Þeir lágu lengi um borgina; Absalon erkibiskup fór á land upp með sitt lið; hann brendi 2 borgir, þær er settar voru við veginn þeirra í Flatsmynni [4]); en er

[1]) leiðángri, *K.* [2]) Pintz, *C. S. V.* [3]) ...ér, *C.* [4]) Flatsminni, *S. V.*

þær voru brendar, þá fór hann aptr til konúngs. Þá kom Búrizleifr á landit; hann sendi menn til erkibiskups ok lagði við hann stefnu, þá var erkibiskup á skipum, en Búrizleifr ætlaði at svíkja erkibiskup á þessi stefnu, ok þótti þá unnit allt, ef hann yrði afráðinn; hann bað erkibiskup fara á land upp, ok talast þar við, ok kallaðist mjök mundu hans forsjá hlíta um sætt þeirra Knúts konúngs; en erkibiskup vildi eigi á land gánga, þvíat hann grunaði þat, sem var, at Búrizleifr mundi um svik búa, ok varð ekki tal þeirra. En Búrizleifr hafði svâ hólpit borg sinni, at hann lèt flytja til vist, meðan stefnan stóð við Dani. Pètrsmessudag sótti Knútr konúngr at borginni, ok barðist, ok fèkk eigi þar unnit hana, ok lá þar síðan 6 daga kyrr, en fór síðan í braut, þvíat þá var mjök lokit vistum; en Vindr lögðu eptir, ok drápu 60 manna af Dönum. Síðan fór Knútr konúngr heim með allt lið sitt. Þetta haust bauð Knútr konúngr út leiðángri, 7 nóttum fyrir Mikjálsmessu, ok fór til Rænga, ok hafði þaðan lið mikit, ok fór þaðan til Tribuðiz [1]) ok svâ upp á Tripipen [2]), ok herjaði þar, ok brendi landit allt, hann reið til kaupstaðar þeirra ok brendi hann. Þá mættist þar allt lið Knúts konúngs, ok láu þar 3 nætr, en skip þeirra láu við Strælu; en um morguninn eptir fóru þeir til Tíkareyjar [3]), ok vildu brenna upp Voztrósu, en veðr var í móti, ok máttu þeir því eigi

[1]) Tribuzis, *C.* Búris, *S.* [2]) Trihipen, *C.*, Bipen, *S. V.* [3]) Tríkareyjar, *C.*

brenna. Búrizleifr spurði þetta, ok fór til með 2 skipum, ok vildi gjöra sætt við Knút konúng, en þar bjuggu raunar svik undir. Þá hafði Knútr konúngr eigi vist til at fæða lið sitt, ok fór síðan heim til Danmerkr. En at vâri bauð Knútr konúngr út leiðángri af Danmörku, þar var þá enn í liði Absalon erkibiskup ok Ásbjörn biskup ok margir aðrir ríkir menn; þeir höfðu mikinn her, ok fóru til Valagust, ok brendu tveimmegin árinnar [1]), ok fóru svâ fram til Steinborgar, ok brendu landit allt; en Búrizleifr komst nauðuliga undan; hann kastaði sèr af hestsbaki yfir einn garð, ok komst svâ í borgina; þá kom at ríðandi Knútr konúngr ok Absalon erkibiskup, en Búrizleifr báknaði þá til þeirra, ok bað sèr friðar, ok beiddist at tala við þá, en þeir báðu hann senda menn til þeirra með eyrindum sínum, slíkum sem hann vildi flytja láta. Ok er sendimenn hans komu til Ásbjarnar biskups, báðu þeir hann flytja mál Búrizleifs við konúng ok erkibiskup, at þeir gæfi honum leyfi til at gánga út af borginni at tala við þá; þeir sögðust vildu tala við hann með trú, ok sögðust eigi vera svâ ótrúir sem hann. Búrizleifr segir, at hann vill gjarna halda trú við þá, ok bað taka stefnu meðal konúngs ok hans, ok kveðst mundu koma á 3ja nátta fresti á fund Knúts konúngs. Knútr konúngr sagði, at hann vill þá stefnu setja honum, en þó vill hann brenna landit á

[1]) Rín, *b. v. C. S. V.*

meðan, eptir því sem hann hefir áðr ætlat; ok bæ þann, er stóð fyrir borginni. Búrizláfr bað konúng brenna þat, er hann vildi, en hann sagðist þó vilja koma á konúngs fund, en bað konúng gefa frið bæjum¹) þeirra ok musterum, þeim er þar voru. Þá komu konur af bæjum, ok féllu til fóta konúnginum, ok báðu at hann léti eigi brenna bæina, ok þat veitti konúngr þeim. Eptir þetta fór konúngr á land upp at brenna, ok vár á landi uppi um nóttina, ok brendi þar víða; en um morguninn eptir fór konúngr til skipa; þá kom Búrizláfr á fund Knúts konúngs ok erkibiskups, ok bað þá miskunnar, ok setti þá konúngi gisla, enna beztu manna sonu, er á voru landinu, ok gaf konúngi 500 marka, en erkibiskupi 800 marka. Tók þá Knútr konúngr vald ok gæzlu yfir öllu Vindlandi, ok fór síðan heim til Danmerkr.

Andlát Búrizláfs.

130. En um várit [fyrir páska, þá ²) kom Búrizláfr á fund Knúts konúngs í Róiskeldu, ok var með honum um páskana í allmiklum kærleikum, ok bar sverð fyrir konúnginum. En er Búrizláfr fór heim, gaf Knútr konúngr honum góðar gjafir; skildu þeir með vináttu. En annat vár eptir [um föstu ³) tók Búrizláfr sótt, þá sendi hann orð ráðgjöfum sínum, ok átti tal við þá, ok sagði, ef hann risi upp úr þeirri sótt, at hann vildi finna Knút konúng, en ef þess yrði

¹) konum, *C.* ²) eptir, *C, S, V.* ³) páska, *C.*

eigi auðit, þá bað hann konúnginn skipa,[1]) landinu, eptir því sem hann vildi; hann bað ok konúnginn fyrir guðs sakir veita börnum sínum vináttu, ok skipta öllu þeirra í millum, eptir því sem hann vill, þvíat hann sá at Jarizmarr bróðir [2]) hans hafði þess atnotit, at hann var jafnan trúr Knúti konúngi. Af þessi sömu sótt andaðist Búrizláfr hertugi um föstu. Eptir þetta fóru menn Búrizláfs á fund Knúts konúngs, ok sögðu honum andlát Búrizláfs, ok þær orðsendíngar, er hann hafði sendt til Knúts konúngs, ok báðu konúng hjálpa sonum hans, ok skipta svâ öllu þeirra í milli, sem hann vildi. Síðan tóku þeir stefnu í milli sín við Vorðúngaborg [3]), kom þar þá Nikulás ok Heinrekr, synir Búrizláfs, ok skipti Knútr konúngr þá landinu meðal þeirra, ok setti til gæzlu menn með þeim. Hafði nú Knútr konúngr sett sína gæzlu ok forsjá yfir allt Vindland með ráði Absalons erkibiskups, ok er nú landit allt undir þeirra valdi. En í þeim bardögum öllum, er þeir áttu við Vindr, síðan Valdimarr konúngr Knútsson lèzt, þá var Absalon erkibiskup formaðr ok ráðgjafi Knúts konúngs, ok eigi hefði þeir þvílíkan sigr unnit, ef eigi hefði hann við varit [4]), þvíat hann hefir mestr hermaðr verit náliga ok bardagamaðr híngað á Norðrlönd. Nú lýkr hèr at segja frá Danakonúngum.

1) skipta, C. 2) móður bróðir, C. 3) *S. V. C.* Norðúngaborg. 4) með verit., C.

SÖGUBROT

OK

ÞÆTTIR

VIÐKOMANDI DANMERKR SÖGU.

Fyrsta brot.

1 *). Svá er sagt, at Arnúlfus hèt einn heilagr maðr, hann var fyrst jarl á Saxlandi, enn síðan erkibiskup. Hans son var Angenses hertogi á Frakklandi, hann átti Beggam Pippínsdóttur: Pippín hèt þeirra son. Hans son var Karlamagnús keisari. Karlamagnús var konúngr yfir Frakklandi fjögr ár hins fjórða tigar; enn síðan var hann keisari 12 ár. Á hans dögum voru þeir stólkonúngar, Mikkael, Nízofórus ok Leo. Karlamagnús átti Hildigarðen drotníngu; þeirra son var Hlöðver, er ríki tók eptir föður sinn, ok var keisari 7 ár ok 20. Hann lèk aldri nè hló. Á þeim tíma er Karlamagnús ríkti, var sá konúngr, er Góðefríðus hèt, hann drap Hrærek Frísahöfðíngja, ok skattgildi Frísi; síðan fór Karlamagnús mót Góðefríðó; þá var Góðefríðus drepinn af sjálfs síns liði, en Hemíngr bróðir hans tekinn til konúngs, ok hèlt hann fram liði til móts við Karlamagnús konúng, þar til þeir fundust við á, þá er Egðera heitir, þar sættust þeir; en Hemíngr andaðist vetri síðar.

*) *Sjá Ol. Tryggs.* 1, 60.

Þá gerðust konúngar á Jótlandi Sigröðr frændi Góðefríði, en annar hèt Hringr. Þeir drógu lið at sèr báðir, ok áttu mikla orrostu, ok lauk svå, at hvårtveggi fèll. Í þeirri orrostu fèllu 10 þúsundir ok 8 hundruþ ok 60 manna. Þá tók konúngdóm så maðr, er Hárekr [1]) hèt. Hann var 5 vetr konúngr, áðr hann barðist við Reinfriðum, son Góðofríði. Í þeirri orrostu hèt Hárekr því til sigrs sèr, ef hann kæmist or þeirri orrostu, at taka skírn með öllu skuldaliði sína. Í þeim bardaga fèkk hann sigr, ok fór litlu síðar með konu sína ok Hárek bróður sinn ok mikit Danalið til móts við Hlöðvi konúng, son Karlamagnúss, er þá var keisari; var Hárekr þá skírðr ok hans menn í Meginzuborg á dögum Paskalis páfa. Fór þá Hárekr aptr í Danmörk, ok með honum Ansgaríus biskup, ok skírði hann þar mart manna. Hárekr [1]) varð sóttdauðr, en Hárekr frændi hans tók konúngdóm, ok rèð fyrir Jótlandi, þar til at Guttormr móðurbróðir hans barðist við hann; þá var liðit frá hollgan vårs herra Jesú kristí 8 hundruð ára ok 60 ok 2 ár. Í þeirri sókn fèllu þeir báðir, ok allt konúngakyn, þat er með þeim var, nema einn sveinn lifði eptir, sá er Hárekr hèt, ok varð hann konúngr síðan. Ansgaríus biskup fór þá enn til Danmerkr á fund Háreks, ok skírði hann. Hárekr lèt gera kyrkju í Rípum, en Hárekr [1]) hafði áðr látit gera í Heiðarbý. Ans-

[1]) Haraldr, *Ol. Tryggs. allstaðar.*

garíus biskup andaðist 3 vetrum eptir bardagann þeirra Háreks ok Guttorms. Þá er sagt at Hárekr kastaði kristni, ok dó litlu síðar.

Eptir þat voru konúngar heiðnir Sigfreðr ok Hálfdán. Rimbertus var biskup eptir Ansgaríum. Á 12ta ári hans biskupsdóms andaðist Hlöðver keisari, son Karlamagnúss. Hann átti 4 sonu, er svâ hètu: Lótaríus, Hlöðver, Karl, Pippín. Þeir skiptu ríki með sèr at jafnaði, ok hafði Lótaríus Rómaríki, Borgúndíam ok Lótaríngíam; en Hlöðvir hafði Frakkland ok konúnga nafn; Karl Valland; Pippín Eqvítanníam. Þá er Rimbertus hafði verit 12 ár biskup, herjuðu Danir ok Norðmenn á þat land, er kallat er Kerlíngaland; en at móti þeim gerði Hlöðver Hlöðversson úngi, hann drap af hermönnum 13 þúsundir; enn 5 vetrum síðar andaðist Hlöðver. Á því ári leituðu Danir ok Norðmenn at hefnast; þeir fóru upp eptir ánni Rín, ok brendu þar allar borgir ok kyrkjur, ok (höfðu) hina æztu kyrkju at hrossahúsi í borg þeirri, er Aqvisgranum heitir. Þeir brendu Kolni ok allar borgir upp með Rín til Meginzu. Þá gerði Karl bróðir Lótaríí lið móti þeim; þeir fundust við á, þá er Mosa hèt. Í Danaliði voru þeir konúngar Sigfreðr ok Guðfreðr ok synir Ragnars loðbrókar. Þeir sættust við keisarann, ok lètu skírast. En litlu síðar rufu þeir allt sáttmálið, ok herjuðu á Vestr-Frakkland allt til Parísborgar, ok brendu hana. Þá kom móti

þeim með miklum her Arnaldr, er þá var keisari, ok drap af þeim 9 hundruð manna. Eptir þat stöðvaðist Danaher. Þá var liðit frá higatburð vårs herra 9 hundruð vetra. (Enn 17) vetrum síðar var Húnó vígðr biskup í Brimum á Saxlandi. Á 12ta ári þaðan frá fór Heinrekr, er fyrstr var keisari með því nafni, í Danmörk, ok færði Dani til kristni bæði með blíðmælum ok ógnarorðum, ok lètti eigi fyrr, enn þeir játtuðu at taka trú rètta. Síðan fór Húnó biskup til fundar við Fróða konúng, er þá ríkti á Jótlandi, ok skírði hann þá ok alþýðu. Voru þá gervar upp kyrkjur, er eyðst höfðu í Heiðabæ ok Rípum. Þá var ok í Árósi. Eptir þat sendi Fróði konúngr menn til Rómaborgar, ok lèt vígja 3 biskupa til Jótlands at ráði Agapítí papa. Var Hereðus vígðr til Heiðabæjar, en Líbedagus til Rípa, en Rímbrondus til Áróss. Þat var 900 ok 40 vetra ok 8 árum eptir holdgan vårs herra Jesú kristí, á 12ta ári konúngdóms Ottónis mikla. Þar var fráhorfit konúngatali, er þeir rèðu fyrir Danmörk Sigfreðr ok Háldán. Eptir þat rèð sá konúngr fyrir Dönum, er Helgi hèt, hann átti bardaga við Ólaf Svíakonúng, ok fèll Helgi þar; enn Ólafr rèð síðan leingi fyrir Danmörk ok Svíþjóð, ok varð sóttdauðr. Eptir þat tóku ríki í Danmörku Gyrðr ok Knútr.

2 *). Hlöðver keisari Hlöðvèrsson, sonarson

*) Sjá Ol. Tryggs. 1, 65.

Karlamagnúss keisara, ríkti með bræðrum sínum 16 ár ok 20. Eptir þat ríkti Karl son hans með bræðrum sínum 11 ár; hèt annar Karlamagnús [1]), en annar Hlöðver. Í þann tíma bygðist Ísland. Þá rèð fyrir Danmörk Gormr hinn gamli, en fyrir Noregi Haraldr hinn hárfagri. Eptir Karl Hlöðversson ríkti Arnáldr, son Karlamagnúss [2]), 12 ár; þá Hlöðver son Arnaldí 12 ár; þá Konráðr Konráðsson 12 [3]) ár, hann var fyrstr keisari af þeim mönnum, sem ekki voru at lángfeðgatali komnir frá Karlamagnúsi keisara. Eptir Konráð ríkti Heinrekr 18 ár; þá Ottó hinn mikli son hans 30 ára ok 8 ár; þá Ottó hinn raudi son hans 9 ár [4]). Í þann tíma var Haraldr Gormsson konúngr at Danmörku ok Noregi; Hákon Hlaðajarl hèlt af honum ríki í Noregi, sem fyrr er sagt; var þá vinátta þeirra góð. Sendi Hákon jarl Haraldi konúngi á einu sumri 60 hauka, en galt öngva skatta, þvíat Haraldr konúngr gaf honum upp alla skatta í Noregi til starfs ok kostnaðar, ok hafði til at verja landit fyrir Gunnhildar sonum.

3 *). Svâ segir heilagr prestr Beða í aldarfarsbók þeirri, er hann gerði um landskipan í heiminum, at eyland þat, er Thíle er kallað í bókum, liggi svâ lángt í norðrhálfu heimsins, at þar komi eigi dagr á vetrinn, þá nótt er

1) Karlómannus, *Ol. Trygss.* 2) Karlómanní, *Ol. Trygss.* 3) 7, *Ol. Trygss.* 4) þá Ottó hin úngi, son Otta hins rauða, 18 ár, *b. v. Ol. Trygss.* *) *Sjá Ol. Trygss.* 1, 110. *fg.*

leingst, en eigi nótt á sumar, þá dagr er leingstr. Fyrir því ætla menn, at Ísland sè Thíle kallað, at þat er víða á því landi, at sól sèst eigi á vetrinn, þá dagr er skemstr mikinn hluta vetrar, ok mikinn hluta sumars skín sól víða á landinu bæði nótt ok dag. En Beða prestr andaðist 800 [1]) ok 35 ára eptir holdgan vârs herra Jesú kristí, meir en 100 ára fyrr enn Ísland bygðist af Norðmönnum. En fyrr höfðu þar verit þeir menn, er Norðmenn kalla Papa; þeir hafa verit kristnir, þvíat fundust eptir þeim írskar bækr, bjöllur ok baglar, ok enn fleiri hlutir, þeir er þaðan mátti skilja, at þeir höfðu kristnir verit, ok komnir til vestan um haf; vísa ok svâ til enskar bækr, at í þann tíma hafi verit farit milli landanna.

4. Þá er Ísland fannst ok bygðist, var í Rómaborg Adríanus papa, en eptir hann Jóhannes papa, sá er hinn 5 var með því nafni í postuliga sæti; en Hlöðver Hlöðversson keisari fyrir norðan fjall; en Leo ok Alexander son hans fyrir Miklagarði; þá var Haraldr hárfagri konúngr yfir Noregi, en Eirekr Eyvindarson [2]) yfir Svíþjóð ok Björn son hans; Gormr hinn gamli at Danmörk; Elfráðr konúngr á Einglandi ok Játvarðr son hans; Kjarlfall at Dýflinni á Írlandi; en Sigurðr jarl ríki at Orkneyjum, bróðir Rögnvalds Mærajarls.

5 [3]). Svâ segja ok fróðir menn, at frá

---

[1]) 700, *Ol. Trygss. rèttara.* [2]) Eymundarson, *Ol. Trygss.*

[3]) *Ol. Trygss.* 1, 112. *Rímbegla* 3, 2.

Staði sè 7 dægra sigling til Horns á austanverðu Íslandi; en frá Snæfellsnesi, þar sem skemst er til Grænlands, 4 dægra haf í vestr at sigla; en ef siglt er or Björgvín til Hvarfsins á Grænlandi í vestr fullt, þá mun siglt verða tylft fyrir sunnan Ísland. Frá Reykjanesi á sunnanverðu Íslandi er 5 dægra haf til Ölduhlaups á Írlandi í suðr fullt; en frá Lánganesi á norðanverðu Íslandi 4 dægra til Svalbarða við hafsbotn.

Hèr segir hversu Ísland hefir fyrst fundizt.

6. Svâ segist, at menn skyldu fara af Noregi til Færeyja; nefna menn þar til víking einn, er Naðr hèt; þá rak lángt vestr í haf; þeir fundu þar land mikit; komu þeir austan at landinu, ok gengu þar uppá land á fjall eitt hátt; þeir sá eingi líkendi til þess, at þetta land væri bygt. Þeir fóru aptr til Færeyja um haustit. Hann gaf landinu nafn, ok kallaði Snjóland.

7. Maðr hèt Garðarr Svavarsson, svænskr at ætt, hann fór at leita Snjólands eptir tilvísan móður sinnar framvíssar. Hon kom at landinu fyrir austan Horn ið eystra, þar var þá höfn góð. Garðarr sigldi umhverfum landit; vissi hann af því at þat var eyland. Hann hèlt inn á fjörð þann, er heitir Skjálfandi; hann lagði til hafnar fyrir austan fjörðinn, ok var þar um vetrinn, ok gerði sèr hús, ok því heitir þar Húsavík. Garðarr fór til Noregs, ok lofaði mjög landit; var þat þá kallat Garðarshólmi.

Garðarr var faðir Una, föður Hróa Túngugoða.

8. Flóki Vígvarðarson hèt víkíngr mikill, hann leitaði Garðarshólma; hann flutti með sèr 3 hrafna. Hann kom at í Vazfirði; honum var geingið upp á fjall eitt hátt, ok sá norðr yfir fjöllin fjörð fullan af hafísum, því kölluðu þeir landit Ísland, sem síðan hefir heitið. Eirekr rauðr Þorvaldsson, þeir voru landnámamenn fyrir sunnan. Nefndr Eiríkr fann Grænland at tilvísan Öndótts kráku, ok til þess at menn væri fúsari til þar at byggja, gaf hann þat nafn landinu, sem síðan hefir haldizt, (at þat skyldi heita Grænland). Hans son var Leifr hinn hepni; var hann því svâ kallaðr, at hann barg skipshöfn í miðju hafi. Liggja þessi lönd Ísland ok Grænland vestust, svâ at menn viti, at bygð sè í þessum þriðjúngi heims.

9 *). Upphaf allra frásagna í norrænni túngu, þeirra er sannindi fylgja, hófst þá er Tyrkir ok Asíamenn bygðu norðrit; því er þat með sönnu at segja, at túngan kom með þeim norðr higat, er vèr köllum norrænu, ok gekk sú túnga um Saxland, Danmörk ok Svíþjóð, Noreg ok um nokkurn hluta Einglands. Höfuðmaðr þessa fólks var Óðin, son Þórs, hann átti marga sonu. Til Óðins telja margir menn ættir sínar. Hann skipaði sonum sínum til landa, ok gerði höfðíngja. Einn af sonum hans er nefndr Skjöldr,

*) *Sjá Rímbeglu* 3, 1.

sá er land tók sèr, þat er nú heitir Danmörk. En þá voru þessi lönd, er Asíamenn bygðu, kölluð Goðlönd, en fólkið Goðjóð. Þar voru sett endimörk milli Skjaldar ok Íngifreyrs, bróður hans, er þat ríki bygði, er nú kalla menn Svíaríki. Óðin ok hans synir voru stórum vitrir ok fjölkunnigir, fagrir at álitum ok sterkir at afli. Margir aðrir í þeirra ætt voru miklir afburðarmenn með ýmisligum algerleik, ok nokkura af þeim tóku menn til at blóta ok trúa á, ok kölluðu goð sín. Skjöldr var mjög ágætr, ok hafði undir sik mikit ríki. Í hans ríki var ár mikit ok friðr góðr. Hann átti einn son, er Leifr het, þvíat hann leifði honum land ok lausafè; á hans dögum var svâ góðr friðr, að í hans ríki varð ekki víg, ok fyrir því var hann kallaðr Friðleifr; hann var hinn mesti spekíngr. Hans son var Fróði; hann var svâ vitr ok margkunnigr, at af hans nafni er hver sá fróðr kallaðr, er margkunnigr er. Á dögum Fróða var svâ mikill friðr, að eingi vildi mann drepa, þó að sæi fyrir sèr bundinn föðurbana sinn eða bróður. Þá lögðust niðr rán ok stuldir, svâ at gullhríngr lá marga vetr á þjóðleið á Jalángrs heiði. Þat er ætlan manna, þá er Fróðafriðr var, at í þann tíma væri í Rómaborg Ágústus keisari, sá er frið setti um allan heim; þá var Kristr borinn. Þá er Friðfróði rèð ríkinu, var ár svâ mikit, at akrar vurðu sjálfsáðir, ok þurfti eigi við vetri at bú-

ast. Þá fannst í jörðu allskonar málmr. Þat var á einu ári, þá er Fróði var gamall, at reiðarþrumur komu stórar ok eldíngar; þá hvarf sól af himni, ok skalf jörð, svâ at björg hrutu or stað; þá komu björg or jörðu upp, ok viltust allir spádómar.

10*). Hèðan skulu vèr víkja austr í Asíam, ok þaðan í vestr, ok segja hversu lönd hafa byggzt í fyrstu. Egyptaland bygði fyrstr Mesraím, sonr Kams Nóasonar. Til norðrættar frá Indíalandi er Kvennaland, þar er eingi karlmaðr; vísar svâ til, at konur hafi þar tvenna getnaðarlimu. Þar nær er Albaníaland, þar eru menn bornir svâ hvítir sem snjór, en þeir sortna, svâ sem þeir eldast; þar eru ok svâ stórir hundar ok sterkir, at þeir bana bæði yxnum ok hinum óörgum dýrum. Parcíaland stendr enn í Asía, þar bygði Assúr, sonr Sems Nóasonar. Þar er ok Persíðaland, þar bygði Elím, annar Sems son. Alls eru talin í Asía-þriðjúngi 400 ok 6 þjóðlönd; en þar ero túngur 7 ok 20.

11. Í Evrópa er austast Cithía, þat köllum vèr Svíþjóð hina miklu; þar prèðikaði Filippus postuli. Garðaríki, þar stendr Palteskja, ok Kænugarðar. Þar bygði fyrst Magogg, sonr Jafets Nóasonar. Þar er ok Kúrland ok Kirjálaland, Sámland, Ermland; Vindland er vestast næst Danmörku. En austr frá Polena er Reiðgotaland, ok þá Húnaland, Saxónía eða

*) *Sjá Rimbeglu* 3, 9.

Germanía, þat kallast nú Saxland. Áin hin mikla, Danúbíus, fellr milli Saxlands ok Griklands. Tracía þat er allt eitt ok Grikland, þar bygði fyrst Tíras, son Jafets Nóasonar; frá honum er komin þjóð, sú er Tyrkir heita. Hjá Tracía stendr Úngaraland ok Bólgaraland. Á Griklandi stendr fjall, þat er Olympus heitir, þat tekr or skýum upp; þar getr stein, er abeston heitir, sá má eigi kólna, ef hann er heitr gjörr um sinn. Apúlealand er fyrir vestan Grikland, þar er borgin Bár, er Nikolás hvílir, ok Montakassín, er dýrkast Benediktus ábóti; þar er ok Mikkaels hellir. Hjá Ítalía stendr Lángbarðaland, þar hvílir hinn mikli Ágústínus, hvern þángað flutti or eyjunni Sarðinía Liðbrandr konúngr. Vestr af Púl er Kampanía. Vestr þaðan liggja Spánlönd, þar liggr hjá ey, er Gaðis heitir; þángat til tekr Evrópa, en þaðan frá Affríka.

12. Hèr næst skulu vèr telja lönd í Affríka, fyrst Serkland, sem fyrr segir, þar bygði fyrst kyn Kams Nóasonar. Þat er greinanda, at mörg lönd eru þau, at tvenn nöfn eiga, svå sem er Serkland ok Kaldea. Arabía, þat köllum vèr Rabítaland, þar bygði fyrst Kanán son Kams. Á Rabítalandi stenðr fjall, þat er Sýna heitir, þar gaf guð lög Móyse, þau er síðan hètu Móyses lög. Kartago heitir borg, sú er æðst er á allri Affríka. Á Númídía er sú borg, er Yppon heitir, þar var

Ágústínus hinn mikli. Á Gjetúlía er sú þjóð, er eigi sakar eitr.

13. Nú skal enn aptr hverfa til Evrópam, ok taka þar til, er vér gengum brott um stundar sakir, at í þá ey, sem vær nefndum fyrr, ok Gaðis heitir, kom Erkúleus, hann fór víða at kanna heiminn, ok kallaðist hann kominn þá til heims enda; hann gerði þar 2 stólpa til marks, hvar hann kom framast, ok heita þat Erkúles stólpar, þar standa þeir enn. Á Yspanía stendr Galicía, þar hvílir Jakóbus postuli, bróðir Jóhannis. Næst Vallandi er Flæmíngjaland, en þar næst Frísland. Mundíufjall gengr frá Feneyja botnum austan ok vestr á Spánland. Hjá Saxlandi liggr Holtsetaland, en þar næst Danmörk. Brútus er maðr nefndr, hinn fjórði af Enea, er kominn var af Trójumönnum, skipt var nafni Brútí, ok kallaðr Brittó; af hans nafni tók nafn Brittannía, þat heitir nú Eingland, en fyrrum Bretland. Á Einglandi er Lundúnaborg. Suðreyjar liggja nærri Írlandi; 10 eru bygðar Suðreyjar. Orkneyjar eru bygðar 25; þar er biskupsstóll, er heitir í Kyrkjuvâgi, þar hvílir hinn heilagi Magnús jarl. Hjaltland er næst Orkneyjum, þar er erkidjákn; þar nær Færeyjar, þær ero 18 alls; þar er biskupsstóll, er heitir í Kyrkjubæi.

Annat brot.

1. Svå segir í Hamborgar istoría, ok kallast sá meistari, er gjört hefir bókina, flest allt hafa ritat eptir fyrirsögn Sveins Ulfssunar af tíðendum Daná ok Svía, at Otta keisari hinn rauði, er fyrstr var með því namni, þá er hann hafði aptr unnit öll þau ríki undir keisaradóminn, er undan höfðu gengit, síðan Karlamagnús keisari andaðist, fór hann með her sinn uppá Dani á tólfta ári ríkis síns; ok þegar hann kom norðr um Slesvík, þar sem Danaríki tók til, eptir því sem þeir höfðu löndum skipt, Heinrekr keisari faðir hans ok Gormr konúngr gamli í sætt sinni, eyddi hann landit með eldi ok járnum, hvar sem hann kom, allt þar til er hann kom þar, sem síðan heita Ottusund. Síðan snèrist hann suðr aptr, ok þá er hann kom til Slesvíkr, kom í móti honum Haraldr Gormsson, ok hèlt orrostu við hann, ok varð sigraðr, ok flýði til skipa. Eptir þat gaf hann sik í keis-

arans vald, ok fèkk keisarinn honum aptr ríki sitt, ok hèt Haraldr at láta skírast, ok at kristna alla Danmörk. Var þá Haraldr konúngr skírðr ok kona hans Gunnhildr drotníng, ok sun hennar úngr, er keisarinn veitti guðsifjar, ok lèt kalla Svein-Ottó. Þá var skipt Jótlandi í þrjó biskupsríki, ok vígði Aðaldagr Brima-erkibiskup fyrst 3 biskupa til ráðinna biskupstóla: Harald í Slesvík, Leifdag til Rípa, Reginbrand til Áróss. Haraldr konúngr blátönn hèlt vel trú, meðan hann lifði.

2. Hèr segir ok svâ, at Haraldr konúngr sendi sun sinn til Englands, þann er Hríngr hèt, með her, þvíat Danir höfðu haft þar jafnan vald of 100 vetra, síðan er Guðröðr vann eyna [1]), ok er Hríngr hafði unnit eyna [2]), var hann svikinn ok drepinn af Norðimbrum. Þess er ok getið þar, at Haraldr konúngr kom Hákoni [Noregs höfðíngja til ríkis [3]), er áðr var í brott rekinn, ok gerði hann sáttan við kristna menn.

En þá er Haraldr tók at eldast, vildi Sveinn sun hans taka ríki af feðr sínum, ok styrktu hann til þess þeir höfðíngjar, er Haraldr hafði nauðgat til kristni; tóko þeir Svein til konúngs, en köstuðu kristni. Þeir lögðu bardaga við Harald konúng. Haraldr konúngr fór til orrostu nauðigr í móti syni sínum, svâ sem Davíð í móti Absalóni. Or þessi orrostu flýði Haraldr

1) England, F. 2) landit, F. 3) blótjarli til Noregs ríkis, F.

konúngr sárr til Vindlands, ok andaðist við Jómsborg allra heilagra messudag. Lík hans var flutt til Róiskeldu, ok jarðat at Kristskirkju, þeirri er hann sjálfr lèt gjöra. Hann var konúngr 50 ára.

3. Eptir Harald konúng blátönn tók ríki Sveinn sun hans, ok hèlt illa kristni. Hann var hertekinn tysvar af Vindum, ok leystr út stórmiklu fè. Eptir þetta fór Eiríkr hinn sigrsæli, Svíakonúngr, út í Danmörk með allmikinn her, ok barðist við Svein margar orrostur á skipum, þar til er mínkaði styrk Dana, svå at Sveinn varð landflótti, ok flýði fyrst til Noregs, ok vildu Norðmenn ekki við honum taka; fór hann þaðan til Englands, ok vildi Aðalráðr konúngr hann ekki þar, fyrir sakir úfriðar þess, er Danir höfðu jamnan þar gert. Eptir þat fór hann til Skotlands, ok tók Skotakonúngr hann vel; var hann þar til dauða Eiriks konúngs; ok hefir Sveinn konúngr svå sagt Úlfssun, at móðurfaðir hans tæki makliga hefnd fyrir þat, er hann hafnaði rèttum guði, er faðir hans hafði tignat.

4. Eiríkr konúngr rèð nú bæði Svíum ok Dönum, ok var heiðinn ok úvin kristinna manna. Svå stendr þar í bókinni, at Ottó keisari hinn þriði með því namni hafi herjat í Danmörk, ok sigrað Eirík konúng. En frá því segir glögliga, at keisari ok erkibiskup af Brimum hafi sendt til Eiríks konúngs Poppó biskup af Slesvík, at

boða honum kristni, [ok veita keisaranum þvílíka lýðni, sem Haraldr Gormssun hafði veitt hinum fyrra Ottó [1]). Eiríkr konúngr bað biskup sýna sèr nokkurn mátt guðs síns. Þá bar biskup glóanda járn í hendi sèr, ok sýndi konúnginum úbrunna hönd sína; ok áðr allan grun tæki af heiðnum mönnum, lèt biskup vexa kyrtil sinn, ok fór í, lèt síðan slá í eldi, ok stóð hann heill, þá er kyrtillinn var brunninn. Eptir þat lèt Eiríkr konúngr skírast ok mörg þúshundrat [2]) manna. Voro þá ok sendir menn til Svíðjóðar at boða kristni. En Sveinn konúngr Úlfssun segir svá, at Eiríkr konúngr hafi kastat kristni ok dáit heiðinn. Í þessum úfriði hyggjum vèr verit hafa Hákon jarl, ok barizt við Ottó keisara, sem segir í Vellheklu, ok veitt lið Eiríki konúngi vin sínum eða mági.

5. Eptir dauða Eiríks konúngs tók ríki Ólafr sun hans í Svíðjóð, en Sveinn kom þá aptr í Danmörk. Sveinn skildi þá, at guð var honum þá reiðr, ok hèt at snúast til kristni, ok boða fólkinu rètta trú. Eptir þat sættust þeir Ólafr konúngr ok Sveinn konúngr, svá at Sveinn konúngr skyldi hafa ríki sitt, ok fá Sigríðar hinnar stórráðu, móður Ólafs konúngs; síðan skyldu þeir báðir láta kristna lönd sín. Þá er fullkomin var sætt konúnganna, eggjaði Sigríð drotning hin stórráða, at þeir skyldi ráða [3]) Ólaf Tryggvasun Norðmannakon-

[1]) v. í F. [2]) þúshundir, F. [3]) frá löndum, b. v. F.

úng, er Danir kölluðu [1]) krakabein; [ok nokkuru síðar hèldu þeir við hann hina snörpustu orrostu suðr undir Vindlandi, ok þar fèll Ólafr Noregs konúngr, at sögn Dana ok flestra manna annarra [2]); skiptu þeir þá Noregi með sèr, þrír höfðíngjar: Ólafr sænski, Sveinn konúngr, Eiríkr jarl Hákonarsun.

---

[1]) Krakalegg eðr, *l. v. F.* [2]) sem þeir gerðu síðan, *F.*

Söguþáttr
af
Hákoni Hárekssyni.

1. Kapituli.

Í Noregs konúngs ríki austr í Víkinni var einn ríkr bóndi, Hárekr at nafni, svâ auðigr at hann átti 12 búgarða fyrir utan þann höfuðbæ, er hann sat á sjálfr; á sjónum hafði hann mikinn fjárafla, svâ at hans kaupferðir rákust til allra landa í Austrveg ok Þýzkaland, Flandr ok England. At því skapi var ríkdómr hans í dýrgripum ok lausafè. Þrjár höfuðveizlur hèlt hann á hverju ári, jólaboð ok miðsvetrar ok at páskum. Svâ var hann maðr vinsæll af sínum frjálsleik, at allar bygðir lofuðu hann. Sun átti hann einn, er Hákon hèt, hann var vænn maðr ok vel fallinn. Nú líðr svâ dögum, at Hárekr bóndi gengr fram til frænda sinna, leifir hann þá syni sínum eingetnum alla fullsælu eptir sik. Ok sem Hákon hefir ísezt erfðina, kvângast hann með ráði frænda sinna, ok fær góðan kost af göfgri ætt; ok er þeirra brúðkaup er umgört, sèr húsfreya brátt, at mikit æskumót

er á framferði bónda hennar, þvíat hann vill halda rausn alla eptir föður sinn, enn addrætt-ir ok útvegar Háreks ero foknir, þvíat Hákon hugsar meir uppá leik ok lausúng með daglig-an kost ok máldrykkjur enn fèbrögð ok geymslu. Húsfrú tekr hann orðum, því hon var roskin kona ok forsýn, ef hon nokkru rèði. Hon spyr, hversu hann ætli til: því góðsi þínu dug-ir þat ekki, þótt þat standi á mörgum fótum, at þú tærir út tveim höndum, en vanrækir all-an umgánginn, ok væri þat mitt ráð, at þú legð-ir af þrjár höfuðveizlurnar, þvíat engi skylda mân á vera, at þú haldir þeim eptir föður þín-um. Enn þó hon talaði um þetta, þá lèt hann sem hann heyrði ekki, ok sagðist eigi nenna at affeðrast svâ mikit, at kasta niðr stórmensku hans. Þú mânt ráða, segir hon, en eptir ár liðit skal ek segja þèr, hvat þú spennir, því ek skal tilhugsa. Heldr hann nú fram sama með vinsemdum miklum, seldi hann svâ góðs sitt, at hann tók orðlof í móti. Enn eptir ár liðit spyr húsfreya, hvat hann hugsi um góðs sitt? Hann segist þar lítit tilleggja. Þá kann ek segja þèr, segir hon, at öll þau för með kaup-eyri, er faðir þinn leyfði þèr, ero svâ strokin, at eigi áttu rúm í einu skipi. Hákon svarar at ekki mân hindra. Líðr enn nú ár. Þá segir húsfreya, at allir þeir 12 búgarðar eru eyddir ok etnir, ok segir nú nauðsyn, þótt seint sè, at mínka veizlurnar. Hákon segir, at enn vel

duga myndi: því við eigum úgrynni fjár í gripum ok gersemum, bæði mundar þíns ok erfðar minnar. Húsfreya segir: ef þú heldr hit sama fram, er fè allt uppgengit eptir ár liðit. Heldr Hákon rausn sinni, ok er þar kemr tíma, at búast skal til páskaveizlunnar, segir Hákon húsfreyu, at þessa veizlu vill hann með allri mekt gjöra láta, ok eingan lut tilspara. Húsfreyu fanst fátt um, enn þó gjörir hon, sem honum líkar, sakir þeirrar ástar, sem hon hafði til hans. Var þat boð svâ fjölmennt, sem aldrei hafði fyrr verit, ok með miklu kappi, at stóð í staunginni. Ok affarakveld veizlunnar, sem frá skal ríða um myrgininn eptir, er drukkit lengi á nótt fram; en er þat þraut, gánga menn ölgvaðir at sofa. Svaf Hákon í lokhvílu. Ok er þau hjón koma í sæng, talar hann svâ til hennar: maklig ertu, sæti mín! segir hann, at ek gefi þèr fögr orð með sannri elsku fyrir svâ góða hlýðni ok eptirlæti, sem þú hefir mèr veitt í okkar samvist; en ek legg þar í móti meingjörðir, fyrst einræði mitt, enn nú þó þat á ofan, er því meir ángrar þitt augabragð, frænda minna ok fóstbræðra; vil ek með eingu móti vera hèr í mínu landi, ok því berst ek þat fyrir, at leynast brott einmani rètt á þessari nóttu, ráði guð hvat ek tek við! enn tveggja hluta bið ek þik, þat annat, at þú látir seint upp lokhvíluna á myrgin, þvíat því lengr fæ ek stundir at fríast, þó mín sè leitat; sú er bæn önnur, at þú bíðir mín af

þeirri dygð, sem þú kýs þèr til handa. Við þessa ræðu grætr hon stórliga ok sárliga, ok eptir tárblandinn koss skilja þau nær at miðri nóttu, gengr hann út lágliga af bænum, ok þegar fram í mörkina, er nærri stóð, fer hann allt til dags, en felr sik síðan.

2. Nú er til at taka í bænum, at þjónostumenn ok margir af bóndum bíða lángt á myrgin fram fyrir lokhvílu Hákonar, því húsfreya lætr eigi heyra til sín. Í því hvíslast þeir, at Hákon mâni sofa sakir lángrar náttsetu; ok er þeim þykkir or hófi gánga, sem til borðs vildu ok ríða brott síðan, klappa þeir á sængina, ok spyrja, hvat um er? Húsfreya spyr, hvat tídt er? Þeir segja bónda mál at klæðast. Hon segir, at bóndi væri þar ekki. Nú er gengit í kjallara ok öll hús, þau er hans var von; en er hann fanst ekki í bænum, snýst þessi hátíð í sút ok grát, hlaup ok hark aptr ok fram í allar ættir frá bænum, allt fram til middags eðr meir, ok svâ mikinn harm báru hèr margir menn af, at þeim bættist seint. Nú er at víkja til Hákonar, at hann vendir sínum vegi austr til landsenda, bar honum svâ til, at þokur dimmar geymdu hans, þar til at einn myrgin ber hann fram or mörkinni ok myrkrunum, er hann þá kominn fram at sjó á höfða nokkurn, ok svâ brátt sèr hann, at búza nokkur leggr upp á þat sama lægi, ok var skip þat mikit, stórt, ok sem þeir hafa lægt segl sín, kallar Hákon á skipit, ok

biðr sèr flutníngs út þannig; ok sem þat veittist, gengr hann fyrir skipherrann, er Gyrðr hèt, hann var maðr danskr, ok einn af hirð Sveins konúngs Úlfssunar, er þá rèð fyrir Danaveldi, hefir hann gert kaupferð til Englands með konúngsins varnað, ok er nú aptr kvâminn með hlöðnu skipi. Hákon skiptir nú um nafn, ok segist Vigfús heita, biðr formanninn fars ok kostar á fund Danakonúngs, segist maðr fèlaus en góðrar ættar or Noregi, segir ok þat hug sinn, ef hann skal giptu fá, at hann mun hana hjá Danakonúngi upptaka. Nú veitist honum þetta, því maðrinn var vænn til líðs, en Danir vissu örleik ok góðvilja konúngs. Litlu síðar fellr til fágrt leiði, ok sigla þeir til Sjólands, því þeir spyrja, at Danakonúngr sitr þar; ok sem fyrst mega þeir, sækir Gyrðr á fund konúngs ok Vigfús hinn norræni með honum. Þeir koma svâ til bæarins, at konúngr sitr yfir borðum, ok gánga fyrir hann. Konúngr tekr Gyrði harðla blídt, ok spyr at Englandsferðum. Hann lætr vel yfir; ok sem þat er úti, spyr konúngr, hverr sá sè hinn úngi maðr? Vigfús nefndi sik, ok biðr konúng þarmeð nokkrar ásjár. Konúngr spyr, hvat hann hefði til at þjóna höfðíngjum? hvert hann væri hagr eða listvanr í nokkru? Hann segist eingan lut til lista hafa, at þjóna konúngi; utan hugboð mitt, at hjá yðr mân ek gæfu fá. Konúngr segir sèr því vandaða um.

5. Síðan lætr konúngr kalla einn járnsmið, þann er beztr var í garðinum, ok segir honum svâ: hèr er einn úngr maðr, er þú skalt meðtaka, ok kenna honum járnsmíð, ef hann fær numit; geym. ok þess, at þú sèrt vel við hann, ok öfunda hann ekki, þótt guð gefi honum skilníng, sem oss þykkir góð vân í. Smiðrinn játar hèr um konúngs vilja, ok fara þeir báðir samt í smiðju, ok er fljótt til frásagnar, at nám þetta gengr fram svâ greidt með góðum skilníngi, at eptir 6 mánuði er lærisveinn líkr meistara sínum, en því framar sem áleið, svâ at Vigfús er nú orðinn formentr á járnsmíð yfir alla menn í Danaveldi. Eptir ár liðit koma þeir báðir samt fyrir konúng, segir þá hinn gamli smiðr, hvar kvâmit er. Konúngr gefr honum góða þökk, ok kallar nú silfrsmið, ok leggr Vigfús honum í vald. Er hann nú fljóttækari á þá list, heldr enn þá, sem hann hafði fyrr, svâ at eptir 6 mánuði segist meistarinn ekki til hafa at kenna honum, ok þat sama segir hann konúngi. Konúngr skipar þá Vigfúsi í þriðja skóla til gullsmiðar, at grafa, steinsetja ok amalèra; ok eptir átta mánaði kemr meistari fyrir konúng, ok segir sik á enda at læra þann mann, því svâ klókan ok kænan til alls hagleiks með málm at vinna segist hann aldrei sèð hafa, kveðst ok þat hyggja, at hverja list, er hann legði fyrir sik, mundi hann fá umfram aðra menn numit. Konúngr varð nú glaðr við, ok skipar

Vigfúsi í fjórða skóla til steinsmiðar, at sníða, líma ok niðrsetja eptir steinmeistara reglu; er þessi list úti eptir ár liðit, svâ hèr um fer sem um aðrar greinir; er hann frábær öðrum mönnum bæði um fljótleik ok fagrleik. Er þat liðit, at hann sè lærisveinn; fer hann til, eptir konúngs skipan, at gjöra með járni þau hrossasmíði, sem konúngr vill hafa til sæmdar ríkinu; gekk þat um eitt ár. Þakkar konúngr honum störfin, ok býðr honum leigu sína. Vigfús segir því valda gæfu konúngs, at hann kann nökkut, ok kallast hann eingrar leigu makligr. Konúngr lætr sèr mikla, er hann vill til eingis vinna. Vigfús mælti: þat skal eigi vera, mân ek þat kjósa, segir hann, er mèr sýnist fegrst, ok mèr mân at beztu verða: ek bið yðr, at þèr gefit mèr heilræði nokkut. Konúngr segir: þú þykkir mèr undarligr maðr, neitar peníngum, en [beiðist slíks; eðr hverr segir þèr, at ek sè forspár eða spekíngr? Vigfús svarar, ok kvaðst hafa þat á sjálfum sèr reynt, at hann er bæði spakr ok forspár. Hèr kemr þá um síðir, at konúngr svarar: þat er mitt ráð, at þú trúir aldrei lágum manni ok rauðskeggjuðum. Vigfús þakkar framlægit sem hina vænstu gjöf. Nú fer hann til annat ár, ok smíðar konúngi gull ok gersemjar með svâ fásènum [1])

1) *Frá merkinu vantar í S, a. hvar orðinu* hefir *er innsmeygt í staðinn; en í tveimr af þeim fylgjándi brotum í S. finnst þat.*

hagleik, sem allir dást at. Eptir þat ár liðit fór öll orðræða með þeim Vigfúsi ok konúngi á sömu leið, sem fyrr var talit. Konúngr býðr fè, en Vigfús krefr enn heilræði, ok þar kemr enn þófinu, at konúngr lætr til, ok mælti svâ: hver fjölskylda sem þik stendr, þá geym þess, at þú gakk eigi frá messuembættinu, fyrr enn þat er lukt, ef þú ert innan kyrkju staddr. Vigfús þakkar heilræðit, ok tekr nú næsta ár steinsmíði, ok gjörir Danakonúngi höll svâ væna, sem aldrei sást önnur jafnvæn í því landi.

4. Enn eptir smíðaða höllina finnast þeir um vârit konúngr ok Vigfús, sem menn taka at búa kaupferðir sínar; þakkar konúngr honum þá enn starfit, ok spyr, hvat honum er þá skapfellast at taka í aðra hönd. Vigfús segir: þat er heilræði, konúngr! Sveinn konúngr talar þá: hví mân hinn sami maðr svâ fallinn, vitr ok frábærrar greinar, en í öðru lagi svâ fyrirlátr [1]), sem vèr þættumst mega til háðs virða, en þó mântu enn ráða. Þat ráðum vèr þèr, ef þú verðr allreiðr með víghug til nokkurs manns, at þú haldir þik í minníng guðs, ok lesir helga bæn, *pater noster*, í nafni guðs föðurs; ok ef eigi rennr af við þetta, skaltu lesa aðra *pater noster* í nafni guðs sunar; ok ef eigi linast enn viðr þetta, skaltu lesa þriðju *pater noster* í minníng heilags anda; ok ef enn lystir þik sama verks, mântu vinna, nema guð banni, ok leggi til nokkra líkn. Vigfús þakkar heilræðit eptir vanda, ok.

[1]) flatr *S*, *a*.

spyr, hvat nú skal hann gjöra framleiðis? Konúngr segir, at þat skal hann gjöra, spázèra með honum litla stund. En þá konúngr er af staðnum farinn á bryggju, flýtr þar fyrir einn knörr hlaðinn til hafs, tjaldaðr ok albúinn. Þá segir konúngr: störf þín, Vigfús! eru mikils verð, þótt vèr leggjum lítit fram; knör þenna til Englandsferðar skaltu albúinn eiga, höfum vèr þat hugsat, at þú munir fara á knerinum til Englands, ok dveljast þar í vetr, þvíat þar liggr afli fyrir, ef Englakonúngr lætr þik smíða, sem mik varir, því at hallir í Englandi eru á fyrnsku hátt; haga svâ góðsinu, sem vèr leggjum til, halt því fram til ávaxtar, þvíat tíð er góð í Englandi, en farmr á knerinum mun þèr eigi bregðast [1]); skipmenn þínir eru í þínu valdi, þætti oss ráð, sem þú kæmir fram, at þú hlífðir þínum kosti, ok fengir þeim [byrðíng nokkurn [2]) aptr híngat, því at eigi mân þik menn skorta at vâri, ef þú vilt til Noregs fara at vitja ættjarðar þinnar, sem oss þykkir vân. Vigfús þakkaði konúngi allan sóma, fyrst mentina, þar með fjár útlátin, ok síðan heilræðin, ok segist því launa skyldu, at frægja hann yfir alla konúnga.

5. Síðan tekr hann orðlof af konúnginum til brottferðar, stígr síðan á skip sitt, ok siglir þegar í haf, ok kemr fram til Englands með heilu ok höldnu, ok fer svâ með öllu, sem Danakonúngr hafði tillagt. Vigfús sendir aptr menn, en skipar upp góðsit, var þar hverr peníngr val-

1) rjúfast S, a. 2) lèttibyrðíng S, e. 554, h.

inn í, [ok er um mest mátti velja [1]) í Englandi. Brátt býðr konúngr honum á sinn fund, því honum var brátt flutt, hver maðr hann var í meistaradómi, hvat sem kjósa vill. En sem þeir finnast, spyr konúngr, ef hann vill smíða nokkut, segist hafa forna höll til niðrtöku. Vigfús segir: er þat eigi ráð Danakonúngs, at ek vinni þat, fyrir mik er lagt, ok mèr er möguligt þenna næsta vetr? En svâ fer þat til efnis, sakir þraungleika tímans, at konúngr skipar tveimr meisturum at smíða höllina, er sá annarr enskr, en Vigfús annarr, skal sínum megin smíða hverr þeirra með tilskipuðum starfsveinum, því konúngr vildi sjá, hverr hagari var, eða hverr fljótari var; en þar er jafnaðr [2]) tilbúnaðr eptir konúngs skipan; sá enski meistari hefir 12 [3]) fylgðarmenn, en Vigfús 7 [4]). Fara þeir til, skipa niðr grundvöll, ok reisa síðan. Hefir hinn enski þat starf fyrirfram, at hann ríðr þar til, er grjót var valit, ok segir fyrir, hverr þar skuli telgja eðr tilbúa [5]); líðr nú svâ smíðinni. Konúngr undraðist mjök, at Vigfúsi gekk miklu fljótara, þótt hann væri miklu liðfærri; konúngi miklar þat með sjálfum sèr, at hinn útlendi skal yfirbera þann, er enskir kalla meistara, þvíat sá er orðrómr í öðru lagi, at fegrð á smíðinni beri eigi minnr af enn fljótvirki.

6. Svâ bar til eitt kveld, sem smiðirnir hafa úti sitt dagsverk, at konúngr kallar hinn

2) er inest mátti umvelta S, a. b. 2) ei jafirari S, a. 3) 20 S, a. 4) 5 S, a. 5) snikka S, e. 554, h.

enska smíð, ok leggr honum stórar ávítur, at einn danskr skal fyrir sitja hans kunnáttu, ok svâ mâni hann tapa sínu lofi, at þat fáist aldrei síðan. Hinn enski segir: herra minn! mèr þykkir vân, at yðr virðist svâ, ok því nauðgast ek til, at segja yðr þát, þèr vitit eigi áðr; þó mèr þykki mikit fyrir upp at kveða: efni eru eigi betri um þenna danska mann, enn smíðir hans flytjâst ok fegrast með því fulltíngi, sem eingi góðr maðr skyldi hafa; mínum lagsmönnum er þat kunnigt, at vèr höfum mælt ok mindat vegginn viðr þat sjálft, er hann fór til húss at kveldi, en at morgni er hann miklu hærri, ok því er þat eigi mitt at keppast þar við. Konúngr segir, at eigi mân þetta satt vera. Hinn enski segir, at hann skuli láta kalla á þá kompána, svâ þeir komi þar, ok heyra, hvat þeir segja. Sem þeir kvâmu, eru þessi mál borin fyrir þá, bjóða þeir eið sinn, at þat sè hvert orð satt, sem meistarinn sagði hèr um, ok svâ fer fram, at þeir sverja bókareið hèr ùm, at Vigfús er fordæðumaðr. Eptir eiðinn unninn gengu þeir út, en konúngr fer í ráð með meistaranum enska, hvat fram skal fara, segir sèr eigi vera þat þekkt, at svâ bölvuð smíði sè yfir sínu höfði, því hann segist eigi vita, hverr voði í megi vera: en hvernin skulum vèr hann af dögum ráða, svâ oss verði ámælislaust? því eigi sýnist þessi maðr lögliga drépinn, ef vèr látum hann drepa ekki utan fyrir smíðina, svâ mikla frægð sem hann hafði með Dönum. Meistar-

inn segir: þar finnst ráð til; þèr skulut nú í stað fá mèr glófa yðar, með þeim boðskap til Vigfúss, at þèr lofit mjök hans meistaradóm, ok skipi þèr honum frá þessari stundu alla forsögn ok skipan verksins, ok því bjóði þèr með jartégn glófans, at árla á myrgin fyrir sól skal hann ríða fram til þræla, at fylla þat starf, er ek hefi áðr haft. Þegar ek hefi borit honum þetta yðar boð, skal ek ríða fram til þrælanna, ok segja þeim þar hans tilkomu snimma á myrgin, ok þarmeð yðar vilja, at þeir brenni hann á báli, hverja mind sem hann hefir tekit á sik, sakir sinnar fjölkýngi. Þessi ráð samþykti konúngr. Fer þá meistarinn, ok ber Vigfúsi glófann með öllum orðum, sem fyrr var talat, fær sèr þegar hesta, ok ríðr í mörkina, ok býðr þrælum danska smið at brenna at morgni, hvert álit sem hefði. En Vigfús hugleiðir hit fyrsta heilræði Sveins konúngs, því þat stóð [1]) uppá þenna sama sendiboða: at hann skyldi eigi trúa lágum manni rauðskeggjuðum; því at meistarinn átti þetta, því hann var bæði lágr ok rauðskeggjaðr. Hèraf leiðir honum svâ mikit ángr, at hann vakir út alla [2]) náttina, því honum er brjóstfast at geyma heilræðit, en í öðru lagi sýnist honum íárligt, at hlýða eigi konúngs boði; en þetta ræðr hann af, at þegar í óttu ríðr hann fram á veginn,

[1]) hlýddi *S*, *e*. 544, *h*. [2]) af ígegnum *S*, *a*.

ok sem kvâmit er sólarroð, verðr fyrir honum eitt þorp sæmiligt, ok þegar sem hann kemr inn í þorpit beinan veg um strætit, heyrir hann at annann veg út við múrinn er hríngt til messu. Þar víkr Vigfús at kapellu, ok stígr af hesti sínum, gengr inn ok litast um, sèr hann at þar er gamall prestr mjök úskygn ok seinfær, ok því þykkir honum sakir sinnar farfýsi, at hann mâni aldrei framkvâmast, ef hann bíðr. Til minnis kvam honum annat heilræði Sveins konúngs, at hann bauð honum at hlýða messunni, en eigi að heldr þolir hann kyrr; stökkr hann upp, ok stígr á hest sinn, ok reið sinn veg; en sem hann ætlar rètt út at ríða annars vegar af þorpinu, klíngir í kapellu nokkurri rètt við hliðit, hann stígr nú af baki, ok hugsar, sem var, at hèr mâni klíngja til upphafs [1]); hann gengr inn, ok fellr fram, ok sem guðs líkami var útdeildr, þá hugsar Vigfús at bæta úhlýðni sína við Svein konúng, ok bíða blessanar eptir messuna, hvat sem tíma líðr, ok svâ gjörir hann. Skýtr nú sólunni hátt ok vel á lopt, því dvalir þessar drógo tímann. Stígr hann nú á bak, ok ríðr ákafliga, ok lèttir eigi fyrr, enn hann kemr fram.

7. Nú skal greina hvat hinn enski meistari hafðist at; hann vakir nú um tíma yfir þeirri gleði, at Vigfús mâni snimma af lífi tek-

---

[1]) upphalds *S, a.* uppihalds *seinna lag fært til* upphafs *S, b.* messu upphafs *S, e.* 544, *h.*

inn þann dag, ok því ríðr hann sem fyrst lýsti af degi, því messur dvöldu hann hvergi, kemr hann fram í mörkina, ok vill ségja konúngi sem greiniligast frá, hvat gjörzt hafi; ok svå fljótt sem hann ber at fram, umkríngja þrælarnir hann, grípa hann, ok draga grimmliga at bálinu, er þeir höfðo áðr ákafliga [1]) uppgeyst [2]). Hann kallar ok spyr, hví þeir kvæli hann? em ek enskr maðr ok vin konúngs. Þeir svara: hyggr þú, bölvuð fordæða! at vèr vitum eigi ílsku þína, at hverjum ham sem þèr líkar máttu kasta yfir þik, sem hinn enski maðr sagði oss í nátt, ok því skal eldr gleypa þik. Lèto þeir hann svå strax fram á bálit; ok þar brennr hann til kola, íllr maðr ok svikafullr, er sèr beó sjálfr gröf þá, er hann í fèll með rèttum dómi guðs. En er þrælarnir standa yfir eldinum, ok tala með sèr, hverso íllmenni þetta fór af heiminum, reið Vigfús fram at þeim, ok spyr hví þeir sèu iðjulausir? Þeir segjast unnit hafa hit þarfasta myrginverk í aftöku þess galdramanns, er kvam af Danmörk í haust. Vigfús þagnar þá, ok sá hvat honum var ætlat, ok hve málit var umturnat, skilr nú at messan dróg hann undan dauða, en sá fèkk víti, er tilvann. Miklar þakkir gjörði Vigfús guði með sjálfum sèr, segir nú þrælunum fyrir um verk, ok ríðr síðan heim til smíða sinna. Er nú svå

1) uppætt eðr *b. v. S, a.* 2) upptendrað. *S, e.* 554, *h.*

skipat um daginn, sem konúngr kemr at sjást um at vana: Vigfús stendr á smíð sinni, enn audt er annann veg til móts. Konúng undrar þetta ok þegir, því skipan er voltin, eigi [1]) sem hann hugði til. Vigfús talar þá: guð vissi gjörr enn þèr, konúngr! hvàt rètt er ok satt, því þèr urðut sviknir með falsi at dæma rángan dóm á saklausan, því tók íllr maðr ránglæti sitt, má mèr því Sveinn konúngr hugkvæmr vera, ok mânot þèr konúngarnir vera því úlíkari, sem meir er at reynt; ok svâ lýkr ræðu þeirra, því konúngr gengr frá, af því hann sèr sik [offara orðinn [2]). Ok litlu síðar talar hann til Vigfúss, ok snýr [3]) til blíðu, ok segist bæta skyldu, áðr þeir skilja, hvat honum hefir yfirsèzt af rógi ok meinsæri vondra manna, ok biðr konúngr Vigfús nú, at hann taki niðr til grundvallar allt þat verk, er hinn enski meistari hafði gjört, ok láti allt smíðit verða með einu formi. Vigfús gjörir nú svâ, ok verðr höllin alsmíðut, áðr skip gánga brott af Englandi um sumarit. Konúngr gjörir þá veizlu stóra, [sem hann drekkr Vigfúsi sakir [4]) hallarinnar. Lofa Englismenn mjök smíðit, sem verðugt var. At þeirri veizlu liðinni [5]) gefr konúngr Vigfúsi 2 skip hlaðin vænum kosti, ok þar með gefr hann honum blídt orðlof. Byrjar nú Vigfús ferð sína til Noregs, hefir

---

1) *v. í S, a.* 2) ófara hafa orðit, *S, e.* 554, *h.* 3) snýst *S, e.* 554, *h.* 4) s. h. drekki hóf 554, *h, S, e*; er h. drechur handsal *S, b.* 5) *v. í S, b. S, e.* 554, *h.*

hann knörinn Sveinsnaut ok þat til annat skip jafnmikit, er hann keypti í Englandi; þetta hleðr hann hvârttveggja með ávinníng fjár þess, er Danakonúngr gaf honum. Þessi 4 skip býr hann forkunnarliga vel með hagleik sínum, fèkk þar til gylta veðrvita ok stöfuð segl með ýmsum litum.

8. Síðan leggr hann út af Englandi, ok fær góða byri, kemr hann eitt kveld undir Noreg rètt í sitt ættland í Víkinni; hann leggr skipunum í eitt leyni, en stígr í bát með nokkra menn, ok rær upp lágliga fyrir þann bæ, er hann hafði forðum fráhorfit; hann gengr einn á land ok upp í bæinn, lízt honum þar ílla á, svâ at mikil reiði fyllir hann þegar, því bærinn er víða bættr ok nýbræddr, ok því þykkir honum víst, at sú kona, er hann átti, mâni hafa fengit sèr nýan bónda, gengr hann upp í herbergi þau, er honum vâru kunnig, ok fer leitandi hvar húsfrú mâni sofa; þvíat lokhvíla, er fyrr var getit, var vanrækt. Upp kemr hann í lopt nokkut, þar er sæng ein, þar sèr hann liggja húsfreyu sína, ok fagran mann í faðmi henni, þykkir honum nú at sýnu gánga, at hann hafi rètt hugsat, ok svâ dauðligt hatr fyldi hans hjarta, at þessa manns líf vill hann í stað brott taka; ok með guðs vilja kemr honum til hugar hit þriðja heilræði Sveins konúngs, at honum er bannat at vega svâ fljótt, sem hann fýsir. Hann gengr nú brott frá sænginni, sem lengst mátti hann

innan húss, ok ætlar þar at standa, meðan hann les *pater noster;* þat fer eigi svâ, því reiðin hafði raðat honum mjök at sænginni, þá er úti var. Hann hopar annat sinn, ok hugsar með sèr, hvat er hann þolir, þá skuli hann launa lífgjöfina í Englandi ok halda heilræði; fer nú rètt sömu leið ok fyrr. Frá dregr hann sik þriðja sinn, ok sem bænin er úti, er hann kvâminn at sænginni með brugðnu sverði, þrífr í hárit á hinum únga manni, ok ætlar at rykkja höfðinu fram á stokkinn, því hann lá ofar í sænginni. Við þenna rykk vaknar húsfrú, ber þegar skyn yfir, hvat um er, ok kallar svâ: sonr okkar, Hákon minn! segir hún. Hann kastar sverðinu, ok biðr guð gæta sín. Verðr þar síðan svâ mikill fagnaðarfundr, at eigi er auðvelt at greina, því þau glöddust bæði fyrir önd ok líkama af því er guð hafði nú þeim veitt. Þá segir hún, at þenna pilt bar hún í kviði, er þau skildo: ok heitir hann Hárekr eptir föður þinn. Spyr síðan hvert þeirra annat af sínum farsældum ok framferðum. Segir hún at frændr hans ok fèlagar hafi sýnt henni svâ mikinn manndóm, at hún hefir haft alla luti nóga síðan hann fór burt, bæði til kostar ok uppsmíðis. Hann segir at svâ sem morgnar, mâni hún sjá mega hans fararblóma. Skilja þau síðan. Fer hann til skipa, ok lætr heimta út á rètta rúm [1]). Um myrgininn sem sól rýðr fjöll, fær hann

[1]) raun *S*, *a*. árar í rúm *S*, *e*. 554, *h*.

fagrt kul at landinu. Hans sigling var svâ væn, at hvert mannsbarn fór at sjá, ok margir hugðu, at þar mundi sigla einn konúngr; svâ siglir hann at landi, lægir seglin, hleypir akkèrum, ok lætr bryggjur á land upp. Þá þekkja landsmenn, at þar er kvâminn Hákon, ok verðr nú mikill fagnaðr í öllum þeim bý, er umbergis lá, eflist þar ok sama dag en bezta veizla. Segir hann þá frá ferðum sínum, ok þakkar frændum ok vinum alla þeirra dygð. Hvat höfum vèr lengr frásögu þessa manns, en alla sína lífdaga upp hèðan hèlt hann sínum sæmdum, því þá heill ok hoskleik hafði hann fengit í fundi Danakonúngs með hagleik ok frábærum meistaradómi, at aldrei kunni hans góðs á grunn at gánga, heldr keypti hann aptr allar þær jarðir, er áðr [lèt hann fyrir glutr ok vangeymslu, ok beó síðan um nægtir. Ok höfum vèr eigi fleira frá honum at segja, lýkr hèr svâ þessa sögu Hákonar ens norska.

---

1) höfðu glýtrazt *S*, *e.* 554, *h.*

Af ágirnd Absalons erkibiskups ok af einum bónda [1]).

Svâ er lesit, at [2]) í Danmörku sat einn erkibiskup Absalon at nafni, í nafnfrægum stað, er Lund hèt [3]); hann var merkiligr maðr ok mikill skörúngr í mörgu lagi, en mjög ágjarn til fjár, sem lýsist í sögunni. Hann hafði eflt ok af grundvelli uppreist [eitt svartmúnkaklaustr með föðurleifð sinni [4]) með ríkum próventum [5]) ok vænum herbergjum [6]). Er þat þessu nærst segjanda, at akr einn harla [7]) góðr lá til kyrkjunnar [8]) í Lund, var þat én mesta gersemi; átti kyrkjan hálfan, en bóndi einn hálfan; [óx þar et bezta aldini [9]). Biskupinn falaði margan dag at bónda hans hluta í garðinum [10]), sagði

[1]) *þannig B; vantar í A.* [2]) *v. í B.* [3]) heitir, *B.* [4]) einn svartmúka lifnað, *B.* [5]) presentum, *B.* [6]) þat klaustr kallaði hann *Saram* (*Soram*), var þat ekki nærri erkistólnum í Lund, heldr svâ sem stór dagferð, *b. v. B.* [7]) vænn ok, *b. v. B.* [8]) eigna, *b. v. B.* [9]) ok brást aldrei, *B.* [10]) akrinum, *B.*

honum vera miklu hentara lausa góz eða sú jörð, sem hann ætti einn alla aftekt af. En á hverjum árgángi var þat vani millum kyrkjunnar ok bóndans, at skipta ávextinum með mælum, var þat beggja gagn eða skaði, hvert ábati eða brestr í varð. Nú svâ opt sem biskup falaði, svâ opt synjar bóndi sölunnar, ok segir þat forna eign sinna lángfeðga, ok því vill hann eigi afgánga. Ok sem þat er alreynt, ferr erkibiskup í fors mikit; ok einn tíma, er þeir talast við, segir hann, at heilög kyrkja skal frá þeim degi aungvan hlut [1]) við hann eiga, heldr skal á nefndum degi skipta akrinum bæði til jarðar ok aftektar. Bóndi lætr sèr [þetta líka [2]), þvíat honum þikir harðna sambúðin í hverju. Líðr nú þar til at hvorirtveggju koma til akrskiptis; er þat sumartími, ok akrinn sem fegrstr ok fýsiligastr ágjörnum manni. Erkibiskup vill hafa þann hátt á skiptinu, at vaðr sè dreginn yfir þveran akrinn [3]); hann vill ok öngum tilhlíta [4]) utan sèr, at halda öðrumegin [5]) við bónda; ok nú þann tíma, [sem jörðin lægist millum hálsanna, leitar vaðrinn at jörðinni, ok berr eigi svâ skírt eða merkiliga, hverja hann [6]) gjörir yfir þveran akrinn. Erkibiskup kallar

---

1) reikníng eða mælíng, *B.* 2) vel líka, at hafa sitt frjálst, þótt skipti þetta væri nýúng erkibiskups, *B.* 3) rèttsýnis, *b. v. B.* 4) athlýða, *B.* 5) vaðinn annann veg til móts, *B.* 6) er lengist vaðrinn milli hálsanna fárliga, leitar hugrinn jarðar eptir náttúru ok berr að svâ skírt ok, merkiliga, at glöggliga sèr hverja rigu, *B.*

þá: rètt [1]) betr [2]), bóndi! segir hann. Bóndi hugsar svâ gjöra; en sakir þess, at svâ fallinn strengr, sem kunnigt er, þarf örugt átak, áðr hann lyptir sèr, nýtr bóndi afls, ok kippir röskliga vaðnum, þvíat hann hugði haldit annann veg eigi bila. En þat fór annann veg, þvíat erkibiskup hrapar [3]) við rykkinn, ok fellr áfram, svâ ófimliga [4]), at jarðfastr steinn [var í akrinum fyrir [5]) honum, ok þar kemr hann á, svâ at blæðir; stendr upp síðan, ok kastar vaðnum, segir at fullskipt sè akrinum, síðan hann er skemdr med öfund; þarf eigi hèr lángt um (at tala) utan á engu stendr öðru, enn bóndi sè fallinn í herra pávans bann fyrir öfundarþátt ok áverka [6]); ok yfir hann skal lýsast þat sama bann um alla *próvinciam*, utan hann gefist á dóm heilagrar kyrkju ok skipan erkibiskups. Sá verðr endir á þessu, at bónði vill heldr lúta, enn láta kristiligt samneyti, þvíat hann kennir herða mun, en væntir at þetta mál komi undir annann dóm um síðir, ok gengr til [7]) lausnar. En dóm uppsagðan í milli sín oc kyrkjunnar heyrir hann þann tíma, sem erkibiskup hefir sik fyrirhugsat; en þat er fljótt í úrskurðinum, at þann hálfan part, sem bóndi átti í akrinum,

---

[1]) hertu, *B.* [2]) vaðinn, *b. v. B.* [3]) reikar, *B.* [4]) óvarliga, *B.* [5]) í akrlandinu verðr undir, *B.* [6]) viljanliga veittan meðr undirbyggju, *b. v. B.* [7]) förtu ok, *b. v. B.*

skal hann leggja til kyrkjunnar, kallar hann þetta minníngar-hót [1]), en [aungvan dóm [2]) fyrir svâ stórt afbrot. Bóndi lætr sèr fátt um finnast, þvíat nú lýkr upp fyrir honum, hvern veg lagit var þetta mál, berr þó allt eins hraustliga sinn skaða, ok veitir erkibiskupi sömu lýðskyldu, sem fyrr [hafði verit [3]). Líða nú þaðan tímar, þar til at sami bóndi tekr banasótt, ok kallar til sín heimugligan klerk, at gjöra sína nauðsyn, ok þiggja tilskipat sakramentum af heilagri kyrkju, ok í millum annara greina [4]) seigir hann svâ til prestsins: sèra minn! segir hann, ek veit, at þú ert röskr maðr ok einarðr, því vil ek gefa þèr þann bezta hest, er þú kýs af minni eign [ok þar með þýzkan söðul ok bitill [5]), til þess at þann tíma er ek em andaðr, berr þú erindi mit Absalóni erkibiskupi, svâ fallit, at ek stefni honum fyrir dómstól himnakonúngsins, at svara mèr þar um akrinn ok þær greinir fleiri, sem þar til lúta. Prestrinn [játar gjöfinni [6]), því hún var fögr, en þikir þó [á skafit [7]) nokkut. Gjörir bóndi litlu síðar [sinn enda [8]), ok fèkk fagrt andlát fyrir manna ǫgum. En prestrinn gjörir, sem hann hafði játað, skundar á fund erkibiskups ok kemr svâ í staðinn, at hann sitr yfir borðum

1) *lagfært fyrir* hat *A.* bót, *B.* 2) aungva bót, *B.* 3) án umlestrs fyrir nokkrum manni, *B.* 4) í sinni skipan, *b. v. B.* 5) með þvílikan söðul ok beizl, *B.* 6) þakkar gjöfina, *B.* 7) óskaferð, *B.* 8) sín erendi, *B.*

fyrri [1]) máltíð, gengr inn í höllina fram fyrir hásætit, ok heilsar uppá erkibiskup, ok segir svà síðan: sá bóndi, er hann nefndi eignarnafni, er nú farinn fram af veröldinni, segir hann, ok bað mik bera yðr þau orð, herra! af sinni álfu, at hann stefndi yðr fyrir hásæti himnakonúngsins, at svara honum þar fyrir akrskiptið forðum. En á sama augabragði ok prestrinn hafði úti sitt mál, hnè erkibiskup aptr at dýnunum [2]) örendr í stað. Aflaði þetta mikils ótta um allt ríkit, sem enn mun síðar getit verða. En nú skal fyrst víkja til þess klaustrs [3]), er fyrr nefndum vèr; þat gekk svâ til sama dag, sem erkibiskup var bráðlátinn, at eptir *completórium* síð um kveld, sem bræðr hugðust at fara til svefns, ok þeir höfðu enn eigi spurt af hans annláti, þá kom hryggilig rödd [af altarishorninu [4]), svâ talandi með lágri ok mæðiligri raust: [*Sora! Sora [5])! pro me supplex ora!* Þat er skilníngr þessara orða, at röddin biðr lifnaðinn [6]) mjúkliga minnast sín í augliti guðs. Birtist enn í þessu [sæt myskun [7]) almáttigs guðs, þóat erkibiskupinn yrði brotligr í sínu lífi fèkk hann [8]) orlof framliðinn at vitja þángat til hjálpar ok huggunar, sem hann hafði [9])

---

[1]) hina fyrri, *B.* [2]) stólnum, *B.* [3]) Saram, *b. v. B.* [4]) upp við altarið, *B.* [5]) Sara! Sarà, *B.* [6]) biðja fyrir sèr ok, *b. v. B.* [7]) rèttlætisdómr, *B.* [8]) eigi heldr, *b. v. B.* [9]) þó, *b. v. B.*

mestu verskuldat [1]), því [at síðan bræðr frèttu dagstætt andlát erkibiskups, tók af þeim allan efa, at hans önd hafi þá krafit bænafulltíngs [2]). En nú er þar nærst at víkja með fljótu máli til þess efnis, hver ótti var um ríkit af þessum hlut. Þat gjörist litlu síðar, at einn illvirki var gripinn af valdsmanni, járnaðr ok í dýflizu settr; hann var svâ [baldinn ok gráligr í [3]) sinni illsku, at hann varði með lygðum ok meinsærum allar sínar [4]) sakir; ok svâ sem hann sat í járnum dag ok nátt, hafði hann heyrt fagnaðarlaus hvað framfór í millum erkibiskups ok bóndans; því smíðar hann sèr ráð, ok fær komit þeirri flugu í munn eins skiptíngs, at bera stefnu hans þeim herramanni, sem hann hafði fángat, en [5]) sú stefnan var á nokkut líkan hátt ok en fyrri, utan þat bar í meðal [sem vân var [6]), at sjá stefnir til ens neðra höfðíngjans, er öngum dæmir gott. Fór hèr svâ at, með miklum klókskap þessa óvinar [7]), at rèttarmaðr [8]) treystist eigi fram at halda við hann lögligri kvöl, ok lèt hlaupa [undan ribbalda [9]), hvert er honum líkaði. Af fyrra efni gefr vel at skilja, hversu formanni [10]) kyrkjunnar [èr þat

---

1) verðskuldan í, *B.* 2) þó bræðr væru honum um gott skyldugir, stoðaði honum ekki framliðnum kraptr þeirra bæna, því úr helvíti er engin endrlausn, *B.* 3) *lagfært fyrir* griottligr í *A.* vondr ok óguðligr af, *B.* 4) illsku *b, v. B.* 5) þvíat, *B.* 6) *v. í. B.* 7) illmennis, *B.* 8) valdsmaðrinn, *B.* 9) lausan, *B.* 10) formenn, *B.*

geymanda, at auðga [1]) hvorki sik nè sína kyrkju með rángfengnum fjárhlut, þvíat reynd er ráðvendni drottins þar um, at eigi vill hann þat þiggja, sem [eigi er lögliga [2]) aflat. Amen.

---

[1]) eru gjarnir at auðga sik af kyrkjunnar eignum, ok mega þeir taka sèr þetta æfintýr til viðvörunar at eigna, *B.* [2]) með röngu er, *B.*

Registr

yfir

öll manna ok þjóða-nöfn, sem finnast í þessu bindi.

Registr

yfir

öll landa, staða ok fljóta nöfn, sem finnast í þessu bindi [1]).

1) Ur registrinu er viljandi slept *Danmörk*, *Norveg* ok *Svíþjóð*, vegna þess þau nöfn koma svâ opt fyrir í sögunni, að mikils til of lángt yrði upp að telja.

Prentvillur:

Bls. 28 L. 16 les: Danmörk eða elle.
— 29 — 3 — nakkvars.
— 43 — 19 *fyrir* þorvor *les:* þorvòr
— 68 — 5 *les:* erfisgerðin.
— 185 — 5 — míni.
— 398 — 17 *fyrir* Firíkr *les:* Eiríkr.

14 ... 268 ...

17 ... of Gorm – Reader p. 193 Stockh. MS.

... of Gunnhild ... mother

32 ... Ang.

42 ... Harald –

43 ... me eigi einum manni ...

44 dream – wearing – men's heads –

... = Mercurius ... Jalk

... Canon

... Viborg thing ... Two sons of Sv...

... k – Bps. & Skip. –

– 242 ... of Blood-Egil in Bornholm.